

LAVAR 23

Geriadurioù PREDER

Roparz HEMON, **Geriadur istorel ar Brezhoneg**, eil embannadur
e peder levrenn keinet, 2 880 p. en holl, 335 € (pe e 45 rann 64 p., 250 €)

Guy ÉTIENNE, **Geriadur ar Bredelefennezh**
(galleg, alamaneg, saozneg, brezhoneg), 384 p., 1983, 18,29 €

Yann-Baol AN NOALLEG, **Geriadur an Armerzh, ar c'henwerzh hag an Arc'hant**
(galleg, brezhoneg), 326 p., 1995, 24,39 €

Guy ÉTIENNE, **Geriadur ar Stlenneg**
(galleg, saozneg, brezhoneg), 544 p., 1995, 27,44 €

Guy ÉTIENNE, **Geriadur ar Gorfadurezh**, eil embannadur
(galleg, latin, brezhoneg), 246 p., 1999, 17,53 €

Pascal LE MOAL & Guy ÉTIENNE, **Geriadur ar Mediaoù**
(galleg, saozneg, brezhoneg), 360 p., 2000, 22,10 €

Yann-Baol AN NOALLEG, **Geriadur ar Jedoniezh**
(galleg, brezhoneg), 174 p., 2003, 15 €

Gab CHEREL & Alan E. AR BERR, **Geriadur ar Verdeadurezh**
(galleg, brezhoneg), 508 p., 2004, 25 €

Yann-Baol AN NOALLEG, **Geriadur ar Fizik**
(brezhoneg, galleg), 240 p., 2006, 23 €

Guy ÉTIENNE, **Geriadur ar Vezekniezh** (galleg, saozneg, brezhoneg),
Rann 1 – Rann 9, 2007 – 2015, 22 € pep rann

Yann-Baol AN NOALLEG, **Geriadur ar Vezekniezh**
(galleg, saozneg, brezhoneg), Rann 10 – Rann 13, 2017 – 2022, 22 €

Chantal & Yann-Baol AN NOALLEG, **Geriadur ar Geginouriezh**, 172 p., 2011, 19 €

Emañ holl niverennoù ar steudad war load PREDER

LAVAR 23

**PREDER
2024**

KENTSKRID

Setu LAVAR 23, an eil o vezañ embannet da gentañ war load PREDER. Ar pezh a vennomp ober eo sevel un araez diziouerus evit ar vrezhonegerion, un dave ma vo kavet ar gerioù ret evit ren ur vuhez kempred dre ar brezhoneg. Seurt benveg ne c'hell ket bezañ tra un den hepken hag emaomp oc'h amparañ ul laz e sell da gas hon erbar war-raok. En ul lankad kentañ e vo kinniget un nebeut levrioù war a bep seurt tachennoù, eus ar rimadelloù evit ar vugale, da levrioù keginouriezh, kimiezh h.a.

Gwir eo e kaver war ar Gwe loadoù o kinnig "gerioù", hogen ar peurliesañ ne vezont ket solius ha n'int ket evit bezañ diazez un egin a vuhez kevredigezhel. Ned eo ket spirus kaout gerioù avat. Emañ ret o arverañ. Hag engortoz emaomp a welout eskoridigezh ul lennegezh a live uhel, hep ankounac'haat ar fiñveier, hag an holl arzoù. Spi hon eus ivez e vleunio al labourioù skiantel, e doare ma teuy hon yezh da vezañ ur vammenn a grouidigezh. E berr, ur yezh vev.

N'emaomp ket en un emdouell glez, avat. Gouzout a ouzomp e vo skoilhoù e-leizh war hon hent. Daoust da se, mar taolomp ur sell war hon c'hiz, e stadomp hon eus kaset da benn ul labour hep e bar, ha war an diazezoù-se ez omp e-tailh da sevel hon ti. Hon yezh zo hini an emsav, eleze hon ti dimp-ni hon unan ha n'eo ket ar foukenn laosket dimp-gant ar veli estren. Splann eo ivez e vo ret amparañ aozadurioù all, met hep ur yezh a sevenadur, ar peurrest ne dalvez da vann.

A-c'houde kalzik a amzer ez eus anv a sevel ur **Geriadur hollek** ha kavet e vo ivez war LAVAR 23 anv a GEHOL. Evit seveniñ ar raktres-se, avat, ez eus un niver mat a ampegadoù da gefleuniañ. Ne spir ket an entan. Ur chanter war gevraokaat dalc'hmat e vo ha lakaet e vo ivez war load PREDER. Ret e vo prederiñ a-zivout an doare da erouezañ disoc'h al labour. Evel ur geriadur klasel divyezhek, da skouer ? Pe un dra all kevazasoc'h ouzh ul load war ar Gwe ?

Yann-Baol An Noalleg

Roll an dud meneget dre deskanvioù e LAVAR 23

AAB	Alan E. Ar Berr	MC	Mikael Coïc
Ao***	Dizanv	MFC	Marie France Coïc
GC	Gab Cherel	MLG	Manon Le Gourrierec
GE	Guy Étienne	MME	Martial Ménard
GEHOL	Geriadur hollek	MN	Michel Nédélec
GP	Goulven Pennaod	P	Dizanv
GwP	Gwendal Piégais	RAD	Ronan An Deroff
JC	Jakez Cosquer	RU	Raphaël Urien
JMM	Jean-Michel Mahé	YBAN	Yann-Baol An Noalleg
LM	Laorañs Motrot	YBQ	Yann-Bêr Quirion
MA	Malo Adeux	YVT	Yann Varc'h Thorel

Berradurioù yezhel

a	adanv	kv.	keñveriañ, dave da
ao	adanor	La.	latin
AI	alamaneg	l.	liester
b	benel	n...	nevez(yezh)
bn	bonad	pa.	pennanv
Br	brezhoneg	pao.	pennanor
BrW	rannyezh Bro Wereg	Pd.	predeneg
Et	furm etrevroadel	qqc.	quelque chose
g	gourel	qqu.	quelqu'un
GI	galleg	ra.	raganv
Gr	gresianeg	rn...	raknevez(yezh)
h...	hen(yezh)	s.	strollder
hh	ha pajennoù da heul	sk.	skouer
hv	heñvelster	sl.	sellet
It	italianeg	sp.	spisc'heriad
Iw.	iwerzhoneg	Sz.	saozneg
Kb	kembraeg	SzAm.	saozneg amerikan
Kn	kerneveg	u.	unander, unanderenn
kr...	krenn(yezh)	ub.	unan bennak
Kt	keltieg	udb.	un dra bennak

Teskanvioù an oberoù

Evel el levrennoù kent e kaver arveret e LAVAR 21 teir reizhiad teskanvioù :

– evit an oberoù hag ar geriadurioù brezhonek, ar reizhiad diazezet gant Roparz Hemon en e *Geriadur istorel ar brezhoneg* [gibr], bet klokaet gant René Le Gleau en e *Dictionnaire classique français-breton* hag An Here en e *Roll daveennoù gant o berradurioù* ; ur roll hizivaet emeur o prientiñ ;

– evit on oberoù er yezhoù all, ar reizhiad etrevroadel evel m'emañ embannet e 'Byrfoddau Ilyfryddol' Rhan LXI *Geiriadur Prifysgol Cymru* ;

– evit ar steudadoù DAFAR ha LAVAR ez eo bet dalc'het an doare boas da venegin al levrennoù, eleze Da-63, h.a., La-01, La-02, h.a.

KIS-1355

I – YBAN da GE 03 01 14

Ur gerig hepken : emañ o paouez kounañ e'z poa kinniget *savren* evit *anagogie* ha *savreel*, *anagokek* evit *anagogique*. Evit Martial a ro *anagokek* hepken, hervez e leviadurezh voas.

II – GE da YBAN, GEHOL 03 01 14

Daoust d'ar preder a gemerez gant salvder va ene, trugarez dit, ne gaven ket peoc'h gant da ginnigadenn *diouvukañ* a-dal d'an termen teologiezh *anagogie*. Evidon zo re skort va anaoudegezh eus an doazhadurioù teologek (hini de Lubac pergen) evit bezañ e-tailh da bourchas ur c'hevatal d'an termen.

Dav diwall a gouezhañ en trap a ve treborzhiañ termenoù ha kedrannoù etre diskiblezhioù ken kemplezh hag ar brederouriezh hag an deologiezh. A-dreñv *anagogie* emañ doazhadurioù Platon, sant Eosten, Jansenius hag ar skolioù teologiezh nodet war o lerc'h. Un argraf loskus ez eus eno, hini ar rad hag ar rezid. Gwelvat heklek (distaolet gant Freud a du 'rall) eo *anagogische Deutung* Silberer. Anat e ranko diglorañ eno ur vostat termenoù gant ar ger *anagogiezh* en o mesk evel pont istorel etrezo...

Sell an tamm striv a rankis ren evit kavout un termen brezhonek na ve ket re bell diouzh kemeradur Gl. *viser* arveret gant ar prederour-teologour Jean-Luc Marion (sl. La-11 424).

Ur bern lijorennoù a ranko chom gwenn e-doug pell e GEHOL pa na spiro ket ar geriadurioù allyezh d'o stankañ. Oberennoù a-bezh, troet ha, gwell, orinel o devo da zont e gouloù kent ma c'hallor o divankañ.

KIS-1356

I – YBAN da GE 09 01 14

Moarvat e vo diouzhit an danvez-mañ da heul ?

jugement analytique, jugement synthétique

Distinction kantienne.

Un jugement analytique est un jugement dont le prédicat est tiré du sujet, et qui, de ce fait, n'est qu'une explicitation qui ne nous apprend rien de neuf.

À l'opposé, un jugement synthétique est un jugement dont le prédicat est ajouté au sujet sans qu'il en ait été tiré. Il n'y a de connaissance nouvelle que si le jugement qui l'énonce est synthétique. Kant montre que tous nos jugements synthétiques ne sont pas empiriques : il existe des jugements synthétiques a priori, par exemple dans les propositions des mathématiques et de la physique pure.

Ul liamm ouzhpenn :

<http://www.les-philosophes.fr/kant-critique-de-la-raison-pure/Page-8.html>,

hag ur pennad evit diskouez ned eo ket ken anat an traoù evit a sell ar jedoniezh.

Neuze : *barnad dezrannel, dezrannadel* ha *barnad kendodel, kevandodel* ? Ha da heul Br. *dezrann(ad)elezh, kendodelezh* Gl. *analyticité, analyticité, synthéticité* ?

II – GE da YBAN, GEHOL 10 01 14

Penaos emañ ar bed ? Ur bed ma vez re yaouank ar re yaouank ha re gozh ar re gozh...

Ar gudenn a savez n'eo ket unan a c'haller diskoulmañ dindan un devezh. Piv a droy Aristoteles, Kant, ar jedoniourion hag ar vezoniourion gempred ? Hep soliañ war un teskad testennoù brezhonek e chomo diaes, dic'hallus, respont da 'z aters. Ur c'hornig eus ar ouel 'm eus klasket sevel e ser pennadoù bihan e-barzh Lavar a-zivout ar c'hraf-mañ kraf eus preder Aristoteles ha hini Kant (e La-11 324 hh. da skouer). Enno e 'm eus strivet da luniañ termenoù du-mañ (*gwirevek, dienevek*, h.a.). Hag an hent-se a c'haller pleustriñ e pep lec'h ? War a hañval, e spir Br. *dezzrann-* a-dal da *analys/t-* ; n'on ket ken sur avat e talvezfe Br. *kendod-* da gendec'heriañ holl arverioù *synthes/t-*. Troidigezhioù ha studiennoù a roy un deroù respont. Moarvat ne vo ket an aozerion evit dioueriñ bep tro an arver eus Br. *analiz-* ha *sintez-* e-kichen al luniadoù du-mañ. Hag evit ar re-mañ emichañs e rankor sevel ur skalfad termenoù ledanoc'h eget an daouad *dezzrann- kendod-*

KIS-1357

I – YBAN da GE 13 01 14

Ur gudenn :

anaphylactiser v (médecine) provoquer une anaphylaxie, une sensibilité accrue de l'organisme à une substance après son intégration une première fois.

Devoudañ un *darwallad* a ve Br. *darwallañ* ? Ha devoudañ ur stad *darwalladek* a ve Br. *darwalladekaat* ? Quid neuze eus *darwalladelañ*, war skouer *broadelañ* ?

Soñjal a ran ivez e *bleuz*. Ha tu zo da sevel *bleuzañ* Gl. *mettre en état de choc* ?

II – GE da YBAN, GEHOL 13 01 14

Darwalladek eo an hinienn a zo en ur stad a zarwallad. Lakaat er stad a zarwallad zo *darwalladekaat*.

Evit *darwalladelañ* ne welan arver ebet dezhañ evit an ampoent. Ar c'heñverioù armerzhel ha politikel en dro d'ar c'healioù dec'heriet gant *broad*, *stad*, *riez*, h.a., disoc'het gant ar verb *broadelañ*, n'o deus ket pa ouzon kevatalioù en domani ma arverer an termenoù *darwallad*-.

Evel just e c'haller bepred empentiñ deveradoù evel *bleuziñ, bleuzañ, bleusa, bleusaat* evel ma reer gant *foiñ, tanijennañ, kankraat...* Ha ne ve ket gwell gortoz ma vo bet ezhomm eus ur ger evit e zastum en ur geriadur ? Ur wech c'hoazh, n'eo ket ar geriadurour a ra ar yezh, met an arveriad...

III – GE da YBAN, GEHOL 13 01 14

Evit distreiñ war an deveradoù diwar Br. *bleuz* : mar menner ober anv eus ur gwezher, un amveziad en ervez da zec'han ur bleuz, e ranker derc'hel kont eus an devoud-mañ : ar bevedeg eo a ra ar bleuz, a erwezh e rezh ur bleuz ; e se, an termen da arverañ evit naouusaat ar gwezher diavaez eo *bleuseiat*. Evit naouusaat stad ar gouziviad e c'hallfed ober gant an adanv *bleuzek* pe, kevzasoc'h, *bleuzus* hag ar verb *bleuziñ*. E galleg ne anavezan termen estreget *en état de choc*, pe er c'haozeeg mezegel *choqué* (termen berr, met ankewer). E saozneg ne welan nemet an droienn “*a person in shock*”. Verb ebet e-maez ar c'herienn “*faire un état de choc, faire un choc*”.

IV – YBAN da GE, GEHOL 14 01 14

Trugarez evit da respontoù ken sklaerius. Te a skriv : « n'eo ket ar geriadurour a ra ar yezh, met an arveriad... ». Marteze, mar grez anv eus ur geriadurour e ster ar geriadurour a zastum ar gerioù. Kempleshoc'h an traoù du-mañ, ha hep ar yezhourion — ha te da gentañ penn —, ne vije ket aet ar brezhoneg war dachennoù 'zo. Bennozh d'al labourioù kaset da benn gant Preder e krog ar yezh arnevez da souriñ, daoust ma chom kalz c'hoazh d'ober. An “diaesterioù” a gavomp war hon hent zo reizh kenan ha n'eus arvar ebet ez aimp pelloc'h. Mall eo d'ar re yaouank a venn kemer perzh en trevell entanus-se stagañ ganti ha splann eo an erbar evito : emvarrekaat war an holl dachennoù, ha harpañ war an dafar a zo ha war ar c'hoskor en embreg.

Koun 'm eus eus un devoud, tra m'edon e Suomi en hañv 1968 : un diskeladeg studierion e Helsinki. Te lavaro : mare an diskeladegoù studierion e oa, tra ken. Ha me ha goulenn perak edo ar studierion o tiskelañ e-pad an hañv, e-lec'h mont en ehanou. Setu an abeg : studierion war ar vezekniezh e oa o arc'hañ ma ve kelennet ar vezekniezh en o yezh, ar suomeg. Dav krediñ ne oa ket c'hoazh anat evito er bloavezhioù 70. N'ouzon ket ha diorreet e oa yezh ar vezekniezh e Suomeg d'ar mare-se. Moarvat n'eus mui kudenn ebet evit bremañ.

KIS-1358

I – YBAN da MA, MLG, GEHOL 20 01 14

Dav e vo embrederiañ pelloc’h, rak a-feur ma’z eomp war-raok e teu anat an diaesterioù a gavimp war an hent. Ne vimp ket evit sevel *Ar Geriadur* peurglok ha marteze ez eo un emdouell, pa ra diouer dimp an arbennigourion war un niver mat a ziskiblezhioù.

Daveiñ a ran d’ar pezh a ’m eus skrivet da GE ha LM :

Treiñ levrioù a c’hell bezañ deurus kenan, met dav da gentañ piaouañ an danvez. Heñvel dra evit a sell ar Geriadur hollek. Anat n’omp ket gouiziek war an holl ziskiblezhioù ha n’eo ket hon pal sevel ur geriadur evel hini Martial, a zo un oberenn voederezh, tra ken. Ne lavaran ket ez eo aner seurt obererezh, met splann eo evidomp ez eo un hent gaou. Pezh zo d’ober enta zo eeun : emarroutañ war diskiblezhioù ‘zo, sevel oberennoù diwar ar pezh a ouzomp. Ne spir ket lakaat ur boned ruz war hon penn : n’eus na hent treuz na hent hud ebet.

Pa ’m eus kroget gant al lizherenn A e kendalc’hin betek penn, met sklaer eo adalek bremañ ar mulgolioù ramzel a zo. A-du enta gant Gwion pa skriv : « Ur bern lijorennoù a ranko chom gwenn e-doug pell e GEHOL pa na spiro ket ar geriadurioù allyezh d’o stankañ. Oberennoù a-bezh, troet ha, gwell, orinel o devo da zont e gouloù kent ma c’hallor o divankañ. » .

Neuze, ur wech echu gant al labour-se, e tistroin war-du ur c'henlabour gant Gab lezet e skourr, *Geriadur an Ebrouiezh*, met aze ivez e vo ret donaat krefen 'zo, rak pell a vezañ barrek 100 % ez on. Va ali d'ar re yaouank enta : deskiñ diskiblezhioù hag o lakaat e brezhoneg diwar ar brezhoneg. Ned aimp ket buanoc'h eget ar jav ha ne vo salver ebet war e gein.

Splann eo ne vimp ket evit respont d'an holl c'houlennoù, siwazh. Pep hini a rank en em stummañ **1**. War ar brezhoneg da gentañ ha bremañ n'eo ket ar binvioù a ra diouer, evel steudad al LAVAROU, hag an holl c'heriadurioù arbennikaet embannet gant Preder ha **2**. War an diskiblezhioù dibabet gant pep unan. Morzholiañ a ran : n'eus na hent treuz, na hent hud ebet, na salver ebet.

Bremañ e klaskan respont d'ar goulennoù graet gant Manon ha Malo :

H

1. Gl. *hanchement, hancher*. Soñjal a raen kinnig *lezañ* ; e geriadur Favereau e kavan “mont lespos” ha “bout lespos”. Da ali ? :

YBAN : Sl. respont Gwion en e valad eus an 09 06 13 a began amañ dindan, ha ne welan ket petra lavarout ouzhpenn :

A-z Gl. *hanche*. Evit a sell an den, ez eo anvadoù an eskern :

TA *os coxae* (Gl. *os coxal*, anvad kent : *os iliaque*), Br. *askorn al lez*

An tri farzh anezhañ o vezañ :

TA *os ilium* (Gl. *ilium*, anvad kent : *ilion*), Br. *askorn ar glun*

TA *os pubis* (Gl. *pubis*), Br. *askorn kaezour*

TA *os ischii* (Gl. *ischium*), Br. *askorn koazez*

An daou *askorn a 'l lez*, an *askorn kroazell* (TA *sacrum*) hag ar *belost* (TA *os coccygis*) a ya d'ober eskern al lestr (TA *pelvis*, Gl. *bassin*, Br. *lestr*), pe *gouriz an ezel traoñ* (Gl. *ceinture pelvienne*).

Ar c'henvell etre askorn al lez hag an askorn morzhed zo TA *articulatio coxae*, Br. *kenvell al lez*, Gl. *articulation de la hanche, hanche*.

Emañ ar geriad Gl. *hanche* en orin ur forc'hellegezh. Er yezh voutin ez intenter Gl. *hanche* evel parzh ar c'horf amparet gant *kribenn ar glun* (TA *crista iliaca*, Gl. *crête iliaque*), eleze ar bos o vevennañ ar stlez (Gl. *flanc*) en traoñ. Da heul ez intenter *déhanché* evel an emstumm kosteziet a ra balirañ da gribenn ar glun. E se, ez eo kevazas B *digorglun* pe nep deverad diwar *klun* o tennañ d'ar parzh korf-se.

A-zivout al loened, kezeg, h.a., avat, ne 'm eus kel ebet ; penaos a vez anvet e brezhoneg pezh a anver Gl. *hanche* evito ? moarvat ez eus termenou teodyezhel, hag ivez termenou kevatal d'ar verboù Gl. *hancher, déhancher*, h.a. Lodek eo bet a-viskoazh ar c'hezeg e kedvuhez ar Gelted ! Marteze e kavfe Martial danvez e stlennvon An Here.

2. N'ouzon ket pelec'h pe digant piv klask evit an anvioù laboused (da skouer evit *harpie*). Kinnigoù 'z pe ? :

YBAN : Evit a sell an evned ez eus un nebeut levrioù, evel *Evned Breizh*, gant Claude Péridy, Hor Yezh, 1995 ; *Laboused ar vro*, Tudual Huon, Al Lanv, 1983 ; *Laboused*, Keit vimp bev, kaierig e galleg hag e brezhoneg ; *Geriadur brezhoneg Douarnenez 1. Pesked 2. Laboused*, Per Denez, Hor Yezh, 1980. Ne vo ket kavet pep tra el levrioù-se, anat eo, nemet a-zivout evned ar vro. Ha n'on ket gwall varrek ivez war an diskiblezh-se.

3. Gl. *hardiment* : gant *hardiezh, hardis* ? :

YBAN : n'eo ket kentoc'h *hardizh, gant hardizhegezh, gant hardizhded* hag ivez *her, gant herded, gant herder*. Marteze soñjal ivez e : *dizaon, dichipot, dispont, kalonek...*

4. Gl. *havre de paix* : ne gavan tra ha gaou e hañval bezañ **haor peoc'h* ! :

YBAN : un droienn idiomatek e galleg. Neoazh, ar saozneg a ro ivez *haven of peace*, ar ger *haven* o talvezout “repu” ha “porzh” ivez. An alamaneg en deus *Oase des Friedens*, eleze *glasvod a beoc'h*, Gl. *oasis de paix*. Hag e brezhoneg ? An dibab etre : *havr a beoc'h, aior a beoc'h, repu a beoc'h* hag ivez : *peoc'hvan, peoc'hva, peoc'hle* ? Pe tremen gant : *lec'h sioul, lec'h peoc'hus* ?

5. Ha talvoudus pe zispredet eo an termen Gl. *hectopièze* ? (“Ancienne mesure de pression valant cent pièzes”) :

YBAN : dispredet. Br. *hektopiez*, diouzh ezhomm.

6. Petra kinnig evit ster armerzhel Gl. *hédonisme* ? Br. *hedonegezh* pe sevel ur ger ? :

YBAN : Sl. Lavar 18 p. 178.

7. Petra ober gant Gl. *héliaque* ? Amañ c'hoazh ne gavan netra ha n'on ket sur eus ster ar ger... n'on ket steredoniour avat ! :

YBAN :

XVIe siècle. Emprunté du grec *héliakos* “solaire”, dérivé de *hélios*, “soleil”. Se dit du lever, du coucher d'un astre lorsque, une fois par an, celui-ci apparaît à l'horizon juste avant le lever du Soleil ou disparaît juste après le coucher du Soleil.

Geriadur Ménard a ro *amheolel*, a dalvez kentoc'h Gl. *crépusculaire*. Bez' ez eus *lever héliaque* ha *coucher héliaque*, pezh a dalvez ned eo ket kevazas kinnig Martial. Gwelout a ran un diskoulm gallus gant *kantheolel*, a dalvez “gant an heol” : *sav kantheolel* ha *kuzh kantheolel* ur steredenn.

J

1. Daoust ha benel eo holl lizhiri al lizherenneg pe get ? :

YBAN : ha n'int ket gourel kentoc'h ? Da skouer ar Br. *be-blot* g. Gl. *bémol*.

2. Evit “Jour J” e kinnigan “Deiz D” : Sz. *D day*, Br. *Deiz D*.

YBAN : Ya.

3. Evit *jable* em eus kavet *garanadur* ha *garanañ*, *janabliñ*, *jerbliñ* evit *jabler*. D'hon meno e c'hallfer sevel traoù tro-dro da *garan* nemetken evel *Garanadur* = *jablage* / *Garanerez* = *jableuse* :

YBAN :

<http://www.vin-terre-net.com/autour-du-vin/tonnellerie-francois-freres-fut-barrique-elevage-vin>

jable masculin

1. (Tonnellerie) Rainure qu'on fait aux douves des tonneaux pour y loger les pièces constituant le fond.

* En termes de tonnellerie, on appelle [...] jable, la rainure pratiquée vers les extrémités des douves pour arrêter les fonds. — (Antoine Dominique Eysséric et Joseph Casimir Pascal, Géométrie, Delagrave, 1880, p. 257)

2. (Par extension) Partie extérieure des douves dépassant les deux fonds et formant la circonférence extérieure de chaque extrémité.

3. Par analogie, partie inférieure d'un vase.

Mard eo ar *janabl* ur "garan", ned eo ket nep *garan* ur "janabl". Kement-se evit lavarout ez eo ur fazi strishaat ur ger dezhañ ur ster ledan evit un arver strishoc'h. Anat eo, evit displegañ petra eo ur *janabl* e vo lavaret ez eo ur *garan* graet war dufennoù ur fust, met kement-se n'hon aotre ket da reiñ d'ar ger *garan* ur ster ken strizh. Neuze : gwell mirout *janabliñ* ha *jerbliñ* hag o deveradoù : *jerbladur*, *jerbler*.

4. Petra ober gant *jacare*, *jacaré* ? Malo a ginnig *jakar* . :

YBAN :

jacare

n. 1. (Zool.) A South American crocodylian (Jacare sclerops) resembling the alligator in size and habits. The eye orbits are connected together, and surrounded by prominent bony ridges. Called also spectacled alligator, and spectacled cayman.

Ménard a lavar *jakara* g. -ed. En Al. ez eus *Brillenkaiman*, e Sz. *spectacled caiman*, Gl. *caïman à lunettes*. An anv latin a ve *Caiman crocodilus Yacara*. Neuze gwell dibab e Br. *kaiman lunedek* + *yakara* g. -ed, o lakaat etre krommelloù an anv latin.

5. Ur gudenn 'm eus evit kavout an traoù tro-dro da drouz ar big evel *jacassement* hag an adanv evit *jacasseur*, *jacassier*. Br. *gragailhat*, *ragellat*, *ragachat* 'm eus kavet evit *jacasser* met n'ouzon ket ha sellout a ra ouzh an den pe al loen ha n'ouzon ket pelec'h klask. :

YBAN : da 'm meno e sell da gentañ ouzh ar big ha da heul evit an den. Pelec'h klask ? Vallée da gentañ penn + Ménard + Roparz Hemon.

6. Petra ober gant *Jacent* :

YBAN : ne gaver ket ar ger-se er geriadurioù eus ar galleg a vremañ. Er ster *délaissé* ez eus ar Br. *foran, dilezet, dilaosket*, hag ivez *diberc'henn*.

7. ha *jack pot, jackpot* ? :

YBAN : ar bommoù saoznek zo o paotat e galleg. Gl. *gagner le jackpot = rafler la mise*. N'on ket arbennigour war ar c'hoarioù arc'hant : Br. *rastellat (gounit) ar skod(ad)* ? Pe *goullonderiñ ar skod* ?

8. Malo a ginnig *jakobin* evit an adanv Gl. *jakobin* evel ar pennanv ha *jakobitiez* pe *jakobiezh* evit *jakobisme* . :

YBAN : Ya Br. *jakobin* aa & g *-ed*, ha da heul *jakobinegezh* Gl. *jacobinisme*. Evit Gl. *jacobite* en deus Vallée roet ***jakobad*** g. ***-iz***, marteze da heul ar Kb. *jacobiad*. Evit Sz. *jacobitism* Gl. *jacobisme* e tle bezañ spirus ar Br. ***jakobegezh***.

Jacobitism (Irish : *Seacaibiteachas*, Scottish Gaelic: *Seumasachas*) was the political movement in Great Britain and Ireland to restore the Roman Catholic Stuart King James II of England and his heirs to the thrones of England, Scotland and Ireland. The movement took its name from Jacobus, the Latinised form of James, and refers to a long series of Jacobite risings between 1688 and 1746.

Hag evit a sell ar ranncredenn e tle klotañ ar Br. *jakobour* g. *-ion* ha *jakobouriezh*. Evel *leninour, marksour*, a gav din.

JACOBITE2, subst.

HIST. RELIG. Membre d'une église chrétienne hérétique d'Orient qui ne reconnaît en Jésus-Christ que la nature divine.

Étymol. et Hist. a) Fin xiiie s. « chrétien d'Orient » (Marco Polo, *Il milione*, éd. L. F. Benedetto, p. 17, § XXIV : Il sunt apelés nestorin et jacopit); b) 1690 subst. *jacobite* (Fur.). De Jacob (lat. *Jacobus* « Jacques »), suff. *-ite**; du nom de Jacob Baraddai ou Zanzale, fondateur d'une secte hérétique en Orient au vie siècle.

KIS-1359

I – YBAN da GE, GEHOL 01 02 14

Skrivañ a rez :

|| N'hon eus ket d'ober kaz eus seurt turmud. Hon holl strivoù a zleomp kreizañ war ziorreadur ar brezhoneg ha, da gentañ, war reizhded hon brezhoneg personel. Petore sol a vo d'an ober politikel pa vo anezhañ ma na vez ket en e gerz ur yezh a live etrevroadel ?

A-du ganit. Bep an amzer ez an da deurel ur sell war load an ABP ha bezivet ez on bewech : an holl, pe-dost, o c'houl kenti-kentañ bezañ “emren”, ma n'eo ket “dizalc'h” — e galleg evel reizh, pe en ur brezhoneg palevarzh — ha war un dro laouen meurbet pa vo angemeret ar brezhoneg gant ar Stad. Angemeret e pe stad, avat ? Pe laz ? Taget e vez ar brezhoneg gant tud 'zo, ha neuze ? Mar bije faos 100 % an tagadennoù e vije peadra da c'hoarzhin, met e gwirionez n'eo ket ar brezhoneg savet c'hoazh betek live ur yezh a sevenadur kempred. Labour a chom d'ober, hag evel a verkez n'eus nemet ur respont : “ **kreizañ war ziorreadur ar brezhoneg**”, ha dre se reiñ tro d'an dagerion da arfleuiñ muioc'h.

Ur skouer ouzhpenn : yezh an adeiladouriezh.

|| **Ancon** : Console ou corbeau qui soutient une corniche dans un coin ou sur une encoignure.

|| **ANCON** : Pierre diagonale de voûte, pierre de coin tenant une corniche ou un escalier.

|| Console ou corbeau qui soutient une corniche dans un coin ou sur une encoignure

|| **Console** : Pierre en saillie sur un mur destinée à porter une charge (balcon, corniche, etc.).

|| **Corbeau** : Pierre partiellement encastrée dans un mur et supportant une charge quelconque par sa partie saillante.

|| **CORBEAU** : Dans un mur, pierre en saillie soutenant une pierre-linteau ou une poutre comme le manteau d'une cheminée par exemple.

|| **ENCORBELLEMENT** : Partie de construction en saillie, en corniche sur le nu d'un mur, fréquemment pour recevoir l'égout d'une toiture.

|| L'encorbellement est en pierre de taille, en pays de granite, parfois ailleurs ; à la génoise, il est composé de briques, tuiles et tuileaux.

|| **ENCORBELLEMENT** : Succession de pierres posées en débordement, les unes par rapport aux autres, pour former une voûte.

VALLÉE :

|| **console** : *balirenn harpañ, korbell g.*

|| **encorbellement** : *korbelladur* ; pierre en ~ *korbell*.

|| **MÉNARD** : *korbell* evit pep tra.

KIS-1360

I – YBQ ha YBAN 28 03 14

Evit ar poz *Spered ar breur gwenn* on bet rediet da glask un nebeut gerioù na arveran ket reol. Aet on da glask e-barzh geriadur MM.

En arvar emañ bepred gant ar pezh a gavan er geriadur-se.

E arverañ a ran evit adkavout gerioù 'm eus disoñjet hag evit treiñ gerioù kavet en ur lenn skridoù e galleg.

- YBQ : A-wechoù e kavan, a-wechoù ez an da wiriañ e geriadurioù all, skridoù all. A-wechoù ne gavan ket evel e degouezh *poncif* gant ar ster *bloc'heilad*. N'eus nemet ar ger micherel dizispleg gant MM, pezh a c'hellfe kas d'ober ur fazi droch.

YBAN : Ar gwir ganit : dav diwall ouzh geriadur Ménard, ne c'haller ket fiziout warnañ 100 %. Ar verboù e *-out* zo reizhistorel, ha an dibenn *-et* zo teodyezhel. Evit diforc'h ar pennanor diouzh an adanor eo gwell mirout *-et* evit an adanor hag *-out* evit ar pennanor. Heñvel dra evit al liester : erbediñ a reomp *-ion* e-lec'h *-ien* rannyezhel KLT, evit an arbenn-mañ : al lostger *-ien* a dalvez evit talvezout "o tont eus, ganet eus", evel *aerien* Gl. *aérogène, kalonien* Gl. *cardiogénique*, h. a. Evit a sell dibennoù ar pennanorioù e *-añ* pe *-iñ*, ez int heñvelster a gav din (evit Roparz Hezmon : *dourennañ, dourenniñ*, h.a.), a-wechoù e kaver pennanorioù kevatal evel *kenderc'h = kenderc'hañ = kenderc'hiñ*. Forzh penaos, n'eus mui diforc'h ebet evit a sell an argenañ (Gl. *conjugaison*), ha diaes e ve reiñ bep a ster d'an daou zibenn en arbenn eus se, a gav din. Sl. *Gramadeg ar Verb* ivez.

• YBQ : Alies e choman en entremar gant ar brezhoneg. N'on ket sur etre arverañ *hollveziadel* hag *hollvedel*... :

YBAN : Mar klasker treiñ ar galleg *universel* e laz gouzout eus petra e komzer. Evidon :
1. Anv a reer eus ar *bed holl*, ar blanedenn en he fezh, an holl dud, an holl bobloù a zo warni, en un doare louet (Gl. *concret*) enta : *hollvedel*, *hollvedek*. 2. Anv a reer eus ar beziadoù holl : *hollveziat*, *hollveziadel*, *hollveziadek*. Kavomp skouerioù :

- La-10, p. 279 : *prezegoù lec'hel ≠ lavar hollveziadek*
- La-10, p. 371-373 : (o tennañ d'ar jedoniezh ha d'ar brederouriezh) *hollveziat/del = hollerdalat/del ≠ darnveziat/del = darnerdalat/del*. En dibenn : *mennozioù hollveziadek emledet d'an hollved*.
- La-11, p. 38 : *unveziadel hag hollveziadel*
- La-11, p. 111 : [*an devezout goubarel*] *oc'h engronnañ an hollveziad a-bezh en e strivad displegañ*
- La-11, p. 377 : *ur meizad [an arbennelezh] a-gentouez retvezek hag hollveziadel*
- La-12, p. 230 : *ur meskad tuadurioù brogar hag hollveziadek*
- La-13, p. 263 : *Penaos enta e c'hell ar yezh bezañ war un dro tra unveziadel piaou an hinienn ha tra hollveziadel dre vezañ lavar ?*
- La-14, p. 276 : *an unveziad (an den hinienn) hag an hollveziad (ar genad denel)*

|| Evit ur wech ez eo dereat a-walc'h enmoned **universel** ||
|| geriadur Ménard, labour GE moarvat. ||

• YBQ : Hag ez arveran *beveziñ yoc'hek* pe *bevezerezh kalzek* :

YBAN : Damheñvelster a gav din. Gant *yoc'hek* ez eus un durc'hadur ster : *gant yoc'h an dud* hag *gant kalzek* e ra dave d'an traoù ? Ha c'hoazh : lavaret e vez *kalz a dud = ur yoc'h tud*.

• YBQ : Peseurt ger a glot gant *hontkenderc'hañ* e galleg ? :

YBAN : La-12, p. 415 (*produire de l'original, créer, poiein*).

• YBQ : A belec'h e teu ar ger *pegsun* ? :

YBAN : Ne ouzon ket, met sklaer eo ar *peg-*. Petra eo ar *sun* -se avat ? Ur c'hoari gerioù ? Evel ar galleg *pacson* ? A ! A ! A !

- YBQ : Perak eo skrivet *arc'hiñ* evit ar ger *arc'hañ* e-barzh geriadur An Here ?

YBAN : Ne anavezan ket abegoù Ménard. sl. amañ diaraok.

- YBQ : Penaos treiñ *français* evit un annezad eus Frañs ? Soñjal a raen : mard eo ar pennanv *Frañsez* ls *Frañsizion* ez eo *frañses* evit un adanv... :

YBAN : Evit an adanv n'on ket sur eo mat *frañses*. Me a rafe gant *fransez* ivez. Met tu zo d'ober gant *gall* ivez, hañval ganin. Ali Gwion ?

- YBQ : *Leurrenañ* a gaver skrivet *leurrenniñ* e geriadur MM ? :

YBAN : Amañ diaraok.

- YBQ : Hag eñ zo un diforc'h etre *emouezañ* hag *emouiziañ* ? Hag unan en deus erlec'hiet an all ? :

YBAN : Gwelout *Geriadur ar Bredelfennerezh* p. 52 : “*Un den emouiziek zo un den douget da vezañ emouez.*”

- YBQ : Hag eñ zo bet un darvoud bennak o kantreizhañ an tremen eus furmoù *-iñ* da *-añ*, pe hag eo bet treuzfurmet ar verboù en *-añ* en *-iñ* gant An Here ? An hevelep goulenn evit ar furmoù en *-out* a zo bet lakaet en *-et* gant geriadur An Here. Perak o deus graet an dra-se ? Hag a belec'h eo deuet ar furm en *-out* ha perak ? Ha perak o deus tud An Here lakaet ar furm *-et*. A belec'h e teue an dibenn *-out* ? Marteze e 'm eus graet ar goulenn ouzhit c'hoazh. :

YBAN : Lenn Roparz Hemon, *A historical morphology and syntax of breton*, p.195 hh. Evit an dibennoù-se : heuliañ Hemon ar muiañ ar gwellañ. Marteze ez eus bet klasket digejañ durc'hadurioù ster evit *-iñ* hag *-añ*, sell Vallée XXIII-XXIV (verbes) : “*a est préféré pour le sens actif et i pour le sens neutre*”. Ne gav ket din ez eo perzhek kenan avat.

- YBQ : War an dachenn « perak ha marteze e' m eus savet c'hoazh ar goulenn » ez eus ar rannig verb *a* dirak *zo*. A belec'h e teue an *a*-se ha dre be abeg ha pegoulz eo bet skarzhet ? Ha graet eo bet war un dro gant treuzfurmadurioù all ?

YBAN : Gwir eo n'eo ket nevez ar goulenñ-se, met vad a ra lenn *Gramadeg ar Verb*, p. 137. Gwell bukañ d'an eeunded. Lavarout ha skrivañ a ran : *me zo digor bras va daoulagad hag al levr a zo dirazon zo splann*.

- YBQ : Alies ez an da glask e-barzh PDF *Emsav* evit gwiriañ arver ar gerioù a zeu din en ur brezhoneg n'eo ket bepred adkavet er geriadurioù.

YBAN : A se pouezusted ur geriadur hollek, hini Ménard o vezañ ur bazenn gentañ dispredet kerkent, rak emañ o klask stagañ relegoù ur bed marv ouzh ar yezh nevez oc'h eskoriñ.

- YBQ : Ar ger *arfrou* a gavan brav. Hag e c'hell bezañ arveret e degouezh forzh peseurt trouz da lakaat da ziwall ? En degouezh e oa trouz un benveg elektronek. Hag eo arveradus evit ar bomperion ?

YBAN : Sellout *Geriadur ar Stlenneg alarme* : *arfrou* g. *arfreier* "arhent luc'h pe sten".

- YBQ : Gant *sorbiennoù arbennel* e glasken treiñ ar galleg *contes étiologiques* arveret e galleg da gevatal d'un anvad all *contes d'origine* a zispleg ar perak eus un dra bennak evel al livioù kroc'hen, divskouarn hir ar c'had...

YBAN : Br. *arbennelezh* Gl. *étiologie*, termen a vezekniezh. N'ouzon ket a dedalvezadus eo evit ar sorbiennoù a-zivout an orin udb. Met perak ket. Ali GE ?

- YBQ : Hag eo mat arverañ *ribardenn* evit *conte facétieux* ? Tezenn 'm eus kavet evit ar pezh a anvan *blague de bistro*, e-barzh MM ha gwiriet e geriadurioù all.

YBAN : Ya, me a gav din : gwelout La-13 pp. 381-383.

II – GE da YBAN, YBQ 29 03 14

Setu un nebeut evezhiadennoù ouzhpenn :

Gl. *poncif*. Kevatal dik ebet e brezhoneg ha moarvat n'eo ket dav klask plakañ ouzh al leterc'had gallek. Spiriñ a ra termenoù nes o ster evel *bloc'heilad* pe *nebantenn*, *nebantad*...

An dibennoù pennanor *-añ, -iñ*. Dilezet eo bet ar reolenn kinniget gant Vallée : *-añ* trazeat, *-iñ* antrazeat. Roudoù anezhi a gaver e GIBR : *dourennañ / dourenniñ*. Dre vras, er yezh kempred, e heulier boazioù Gwalarn (evel m'o c'haver e GIBR).

An termen *pegsun* a glevis evit ar wech kentañ e Roazhon ; ma ne fazian e veze arveret gant ar vreudeur Le Mée a genderc'he pegsunioù end-eeun...

Roparz Hemon (pe Vallée ?) a savas ar pennanor *arc'hiñ* (e krBr. ne gaver nemet ar skrivad *archas*) ; ne gredjont ket mont bet ar furm *erc'hiñ* (Kb. *erchi*), bet arveret gant GP (sl. RENABL). A-benn ar fin e tremen ar yezh kempred gant *arc'hañ*...

An adanv *frañsez*, ar pennanv *Frañsez, Frañsizion* a arveran diouzh ar savboent kefridiel a-vremañ. Ha *gall, Gall* (“estren”) pa vez anv a gevenebiñ ar c'henelioù. Me 'oar, ar boaz oa ganimp komz eus ar *Stad c'hall*...

Ha ne ve ket goulenn re digant *arbennel* dre ober anezhañ un hogozen da *sorbienn* ? Lavarout kentoc'h *eskoradel, dec'hanadel* ?

KIS-1361

I – Ur goulenn da Preder 26 04 14

Gwelout a ran hoc'h enneg war ar baperenn ho poa arveret en ur gas LAVAR 13 dimp daou viz bennak 'zo. Ur goulenn a gredan sevel ouzhoc'h neuze pa na gavan diskoulm ebet (da 'm soñj a-wael) en oberennoù PREDER a zo ganimp :

Emaon o klask penaos treiñ *grille de lecture, d'analyse, de compréhension...* ; e *Geriadur an Armerzh* ez eo *kloued ar goproù* evit Gl. *grille des salaires*. Souezhus un tamm evit va empennig a vefe darev neoazh da vont diouzh ar skouer-mañ ma n'eus ket bet goveliet un droienn all bennak gant kenlabourerion PREDER.

Fulub ar C'hordroc'h

II – GE da MC, YBAN, GC, LM 02 06 14

Setu va respont da dreuzkas :

Gl. *grille*, a reer gantañ er Jedoniezh, zo bet astennet e arver da gement tachenn ma vez lies diarsell evit anaout ur stad a draoù. Kemeromp skouer ar gudenn a ra he zurmud e Frañs er mare-mañ : leiaat niver ar ranndirioù. Div *grille de lecture* (etre re all) a welomp kevenebet er c'horn-mañ eus ar C'hwec'hkorn : hini an istor ha hini an armerzh.

Notomp ne hañval ket ar saozneg piaouañ ur c'hevatal hepken da Gl. *grille de lecture*.

Digorit :

<http://www.linguee.fr/francais-anglais/traduction/grille+de+lecture.html>

hag e kavot aridennad ar c'heriennoù roet da gevatal d'ar c'herienn c'hallek.

Meur a ziskoulm zo ivez e brezhoneg :

– pe amprestañ al leterc'had gallek : *kloued lenn*, *kloued intent*, *kloued desell(out)*, *kloued daveiñ*, *kloued ambred(añ)*, *kloued dezrannañ*, ...

– pe adkemer an termenou-se en ur erlec'hiañ *stern* ouzh *kloued* ; merkomp ez arverer ar c'herienn *stern daveiñ* abaoe ur 40 vloaz ha, diwar vont, an talbenn lakaet war ar pajennad 255 eus *Geriadur an Armerzh* : “Stern ar Jederezh”, a vije bet talbennet kenkoulz “Kloued ar Jederezh”...

III – Fulub Ar C'hordroc'h da Preder 04 06 14

Trugarez vras da vezañ gouestlet amzer da respont da 'm malad.

Fraezh tre eo ho tisplegadennoù.

Me zo nammet tre va daoulagad, met daoust da se e klaskan lenn un tammig ar pennadoù skrid en oberennoù LAVAR, a-benn dizoleiñ araokadennoù ar yezh ha klask dedeuziñ (?) un nebeud re. N'eus ket kefredourion ac'hanomp e Tiegezh Santez Anna, hag a vefe gouest da vannikat gant meizadoù kemplezh prederourion 'zo, met adalek hon tachenn-ni e vez ret dimp mont da deskaouiñ war dachennoù nes pe nesoc'h, ar vredouriezh da skouer. Hag ac'hano deskiñ ar c'heriaoueg vrezhonek... ned eo ket kement-mañ ar pep diaesañ evidomp avat, hogen kentoc'h ar mont-dont subtil, hag arvarus alies, etre yezh ha preder... hag arvesterezh.

KIS-1362

I – GE da MME, YBAN, MC 18 05 14

Laouen on kaout keloù ac’hanout, abaoe keit all. Trugarez evit an hir a roll divankadurioù. Ur pikol labour evel GIBR savet gant un den e unan ne oa ket evit bezañ disi...

War ar stern gant Preder ez eus ur geriadur Ebrouriezh (*météo*), bet boulc’het gant Gab bloavezhioù ’zo, da vezañ kaset da benn gant Yann-Baol e kenlabour gantañ. Ha GEVEZ-9 ; un drederenn eus korf al levr zo skridaozet. Dec’h e ’m eus echuet va devezh gant **PAROSMIE**... Dale ’m eus bet en trimiziad kentañ : d’ar 15 Genver on bet diskaret gant ur c’harr dirak va zi pa gasen va sac’h da arc’h an teil. Kollet ’m eus anaoudegezh, goloet edon gant goulioù, bloñsoù ha gwatoñvoù. Un nebeut eurvezhioù on chomet e trummadoù ospital Kemper ma oan bet kaset gant ar bomperion ; netra torret en diabarzh. Ar stroñsadenn avat he doa tizhet va bred ha sizhunvezioù ’m eus bet ezhomm evit dont e-barzh. Breskoc’h e vezer da 86 vloaz !

A-zivout Sz. *patch*, e ’m eus bet tro d’ober gant Br. *teltan* g. e GEVEZ-4 604 : “prouad an teltan”.

Prizius din eo da *Dictionnaire Breton-Français* ha digor e vez e ’m c’hichen pa labouran. Kedvuhez an dazont zo he gwrizioù er c’hedvuhezioù bet.

Ha te, war betra e labourez er mare-mañ ?

II – MME da GE 26 05 14

A-zivout an divankadurioù da GIBR : re wir eo ne c'halle ket un den en e unan kas un hevelep embregadenn kuit a fazioù (fazioù moulañ ha re all...). A-zivout roll ar mankoù moulañ, ret eo din lavarout e vez savet ganin diwar an eil embannadur, ar stumm moulet, ha neket diwar an embannadur kentañ roneotet, rak hemañ hepmuiken zo da vezañ lakaet war anv R. Hemon. Ha moulet e vo ur roll anezho ur wech bennak ?

Laouen on o c'houzout ez eo prizius dit va zamm geriadur. Hemañ kennebeut all ned eo ket difazi... Daoust dezhañ bezañ adlennet ez eus manet ennañ un dornadig vioù koukoug ha traoùigoù all. A-benn nebeut e lakain ur roll eus ar mankoù-se war load embannadurioù Palantines. Re vat ez anavezan va labour evit gwelout gwell eget nikun ar gwandurioù anezhañ (hag ivez, evurus din ! ar pezh a zo mat ennañ...). Kenderc'hel a ran enta da builhaat an danvez anezhañ : danvez un 30 pajennad bennak a c'hellje bezañ ouzhpenn hiziv.

A hent all, pa c'houlennet ouzhin war betra e labouran bremañ, e kendalc'han gant va labour geriaoua ha skoueriaoua boulc'het ganin 30 vloaz zo. Pelloc'h ez eus war-dro 10 000 pajennad oc'h ober al labour-se, renket hag urzhiet pizh... Staget e oan gantañ en toull-bac'h goude bezañ lennet ar respont en doa graet R. Hemon dit (cf. p. 4 adembannadur GIBR).

An dalc'h brasañ, gant al labour-mañ, eo gouzout petra ober gantañ. N'eus mui anv en hon amzer da embann ur pikol oberenn evel-se war ar paper... Soñjal a ran en ul load bennak, met n'on ket gwall arroutet war an traoù-se hag ar gwir a zo stag outo (perc'henniezh, ha.). Ret e vo din kavout un diluz d'ar gudenn-mañ gwech pe wech. Re sot e ve e chomfe andiraez d'an dud...

Ez lizher e rez gant Br. *ebrouriezh* (Gl. *météo*). Betek-henn e veze graet gant *hinouriezh* (cf. Lavar & *Geriadur ar verdeadurezh + hinadouriezh climatologie*). Ar pezh a 'm eus lakaet e DFBMM kement ha stabilaat an dibaboù. Ne welan ket peseurt gounit a ve gant *ebrouriezh* a zo, a-benn ar fin, an hevelep hag *oablouriezh* Vallée.

III – GE da MME, YBAN, MC, GC, LM 28 05 14

Un nebeut respontoù, atersoù hag evezhiadennoù :

Perak e lavarez : “an embannadur kentañ roneotet [...] hepmuiken zo da vezañ lakaet war anv R. Hemon” ? Embannet eo bet ar rannoù moulet dindan anv Roparz Hemon ha n'eo ket hep gwir abeg.

A dra sur e tleer embann roll an divankadurioù. Eveldout e soñjan en un embann elektronek. Ne gav ket din e ve kudenn gant ar gwirioù. Ha ne ren ket an hevelep lezennoù war an holl vodoù embann ? Marteze e soñjez ivez en un adembann elektronek eus GIBR. Kemplezh e vo e-keñver gwir : lakaet er-maez gwirioù Preder, ez eus moarvat hêred pe ac'hoel perc'henned war ar gwirioù aozer. Arroutetoc'h war an danvez e vo Mikael moarvat...

Ebrouriezh ? Diziskoulm eo degouezhet ganimp kudennoù termenadur skiantoù an aergelc'h. Kemm a vez lakaet etre 1) “anadennoù an aergelc'h”, 2) “gwered an kez anadennoù war rannbarzhioù an Douar, o dedro en amzer, o c'henwered, h.a.”, 3) “an egor en dro d'an Douar”. Betek henn e veze deveret diwar **obl-** evit 1) ha 3) [NDBF : *oablour, oabllestr*], diwar **hin-** evit 1) ha 2) [SADED, Preder : *hinouriezh, hinadouriezh*].

Setu an diskoulm a ginnigomp :

- kenderc'hel da zeverañ diwar **hin-** evit 2), termenoù o klotañ dre vras gant deveradoù Gl. *climat(-)*.
- deverañ diwar **obl-** evit 3), termenoù o klotañ gant Gl. *cosmo-, céleste* (pardonadou eo Vallée pa n'en doa ket kel eus an oablnijerezh !)
- evit 1) (Gl. *météo(-)*) e vanke ur stirann. Abegoù furmel hon eus bet da zibab **ebr-** arveret e gwenedeg : “**èbr, èvr** ciel, firmament, nuage, nuée ; *en èbr hag en amzér*, dans le ciel, dans l'espace” (DBFV 70), hag ar c'hevatal kembraek : “**wybr** sky, firmament; heaven ; cloud”. Kengendarzh emañ moarvat *obl* hag *ebr* ; er yezhouriezh avat, mar kont ar gerdarzhioù, eo ken pouezus all ar stummoù e degouezhioù 'zo, sk. : *bugel bugul*, h.a.

Alese e 'm eus gallet kinnig termenoù fraezh e GEVEZ 3 : *hingleñvedouriezh* (Gl. *climatopathologie*) hag e GEVEZ 7 : *ebranaezouriezh* (Gl. *météoropathologie*).

GS en erdu da Laorañs : ne 'm eus ket respontet da 'z aters a-zivout *profession de foi*. Evit kaout da zigarez ez arguzin dre lavarout e kensinan respont Yann-Baol...

IV – MME da GE 02 06 14

Trugarez evit da gasadenn ha da resisadurioù diwar-benn Br. *ebrouriezh*.

Daou c'houleñn :

Gl. *accouchement par le bas* : gwilioudiñ dre an traoñ pe diadrañ ?

Gl. *acosmisme, acosmiste*, Br. ?

V – GE da MME, YBAN, MC, GC 03 06 14

Ar wech kentañ ma lennan ar c'herienn *accouchement par le bas*.

Pelec'h e 'c'h eus he c'havet ? Diouzh a gomprenan e ve anv eus ur gwilioud dre ar forzhioù naturel, a-gevenep d'ar c'hezarian, nemet tavefed da c'hleskered 'zo pe d'un dudenn ijinet gant Rabelais...

Fraeshoc'h din Gl. *acosmisme*, da heul an termen Al. *Akosmismus* graet gant Hegel e sigur preder Spinoza, a-gevenep da *Atheismus* ; *anvedouriezh* enta, a-gevenep da *andoueouriezh*, hag *anvedour* da heul.

KIS-1363

I – MA da GE 19 06 14

Gl. *misogyne*, *misogynie* : e Geriadur Imbourc'h e 'm eus kavet *bengasaer* a-dal da *misogyne*. Ha dereout a rafe ? *Misogynie* enta a drofed gant *bengasaerezh* ? Gourel pe venel ?

Gl. *gnomique*, Br. **gnomek* ?

Gl. *norrois*, *Norrois*. Yezh ar Skandinaviz kozh, o soñjal edon e *norreg*, *norrek* evit an adanv ha marteze (digevatal e galleg), arverañ ar ger da ziskouez ar bobl a gomze ar yezh-se, o taveiñ da Sz. *Norseman* : *norrat* / *Norrad* pe *Norreg* g -eion. Mennoziou en avel...

Gl. *moraliste*, *moralisme*, evit ar redenn brederourel bezant e Frañs hag e Bro Saoz pergen er XVIIvet hag XVIIIvet kantved. Hag un termen ez eus endeo ?

Ezhomm 'm be ivez sklaeraat an traoù evidon evit a sell Br. **divez** hag e zevedoù rak ne gavan ket an holl zurc'hadurioù ster. Hag ur pennad a ve bet skrivet e levrennoù Lavar ?

II – GE da MA, MC, GC, YBAN 20 06 14

- A-zivout *misogyne*, h.a., setu melladoù GEVEZ-8 :

misanthropie ◇ **misanthropia** ◇ **dengaz** g.

erez ouzh darempredoù ar gedvuhez, azon a hipokondriezh a-wechoù

misogynie ◇ **misogyny** ◇ **bengaz** g.

erez ouzh an darempredoù kedvuhezel ha revel gant ar merc'hed ;
er yezh voutin, dismeg ouzh ar merc'hed.

E-lec'h diwar ar verb re daer *kasaat*, e 'm eus kinniget deverañ diwar *kazout*. E Kastellin, a-zivout un neizh bet dilezet pa oa aet un den da lakaat e zorn e-barzh, e lavared : *kazet eo* (gant ar vamm labous). Ur paotr a zo gantañ ar bengaz zo ur *bengazer*.

- Diaes eo respont en un nebeut linennoù a-zivout Gl. *gnomique*. E La-14 177-186 e vez studiet ur bern termenoù eus an tachad-se. Betek gouzout, e c'haller degas Br. *gnomek* en o mesk.
- A-zivout *norrois*, h.a., en dije GP roet an termen brezhonek diouzhtu, hag en e skridoù en en kaver moarvat. Pe dermen a vez arveret gant Skandinaviz hiziv ? Diwarnañ e rankfed loc'hañ. (Vallée a ginnig *hen-skandinaveg*, met gwell a ve da gavout moarvat.)
- A-zivout deveradoù diwar Gl.Sz.Al. *Moral-*, e ve dav dit furchal en testennoù brezhonek. Ha ganit emañ RENABL GP GC ? (Ma n'emañ ket, Gab en pourchaso dit dre ar gwe). Eno e kavez daveoù da gement pennad embannet en dro d'an danvez-se ; niverus bras eo ar reveziadennoù deveret diwar *divez-*.

Er yezhoù a vremañ e vez mesket kemeradurioù an deveradoù diwar *morale* hag *éthique*... Un evezhiadenn neoazh : pa gomzer eus ul luskad istorel, alies ez amprester ar ger pe an droienn allyezh, da skouer gerienn Kant : “*moralischer Welturheber*”, gant an diaes e ve da dreiñ, a c'hallfed degemer en he furm orin. Penaos ober estreget lavarout “*pell emañ ar Moralismus e ster Kant diouzh ar Moralismus e ster Fichte*” ? (Notennig : an amprestoù-se ne c'houzañvont ket reolennoù ar furmoù brezhonek : na kemmadur, na merk al liester, ar reizh, h.a.)

KIS-1364

I – YBAN da GE, GEHOL 28 06 14

Goulennoù a-zivout un nebeut gerioù.

- ▷ **anthropographe** nm (anthropologie) *denionour* g “spécialiste d’anthropographie”
- ▷ **anthropographie** nf (anthropologie) “étude des caractéristiques physiques des groupes humains”

A zo un darn eus an *denoniezh*. Tu a ve da soñjal e *denouriezh* ≠ *denoniezh*, evel *douarouriezh* ≠ *douaroniezh*, met Br. *denouriezh* a ginnigez evit **anthroponomie* (*denouriezh* ha *denoniezh* evel *yezhouriezh* ha *yezhoniezh*). Ha tu zo da empentiñ un *denionouriezh* a ve diskiblezh ar strolloù denion ? Tu zo moarvat da zeverañ anv un diskiblezh diouzh ul liester ?
- ▷ **anthropographique** adj (anthropologie) *denionouriel* aa “relatif à l’anthropographie”
- ▷ **anthropogéographie** nf (géographie) **denzouaroniezh** b “étude de l’homme dans ses relations avec le milieu terrestre” *studi an den en e geñverioù ouzh an amva*
- ▷ **anthropolâtre** nm (géographie) **denazeulerezh** g “adepte de l’anthropolâtrie, qui adore un homme déifié”

- ▷ **anthroponomie** nf (anthropologie).
Ne gav ket din e klot an **denouriezh** kinniget ganit, gant an despizadur roet :
“étude des lois du développement humain en fonction du milieu”.
- ▷ **anthropiatrie** nf (vieilli, médecine) “art de guérir les hommes”
- ▷ **anthropien** adj m 1. (paléontologie) **hominidegel** aa “relatif à un hominidé comme l’australanthropien ou le néanthropien” nm 2. (paléontologie) hominidé **hominideg** g
- ▷ **anthropique** adj inv (écologie) **denoniek** aa “qui est le résultat de l’activité humaine”
- ▷ **anthropisation** nf (écologie) **denoniañ** pao “effet de l’action humaine sur les milieux naturels”
- ▷ **anthroposociologie** nf (sciences) **kenelgevredadouriezh** ? Anzav a ran va bezivadur. “étude de l’homme dans les rapports sociaux entre ethnies”
- ▷ **anthroposomatologie** nf (physiologie) “description des fonctions humaines”
- ▷ **anthroposphère** nf **dengalc’h** g “partie de la biosphère modifiée par l’action de la présence humaine”
- ▷ **anthropotechnie** nf **dengalvezoni** b “ensemble des procédés de développement humain”
- ▷ **anthropotechnique** nf (sciences) “Ensemble des techniques favorisant le développement biologique et culturel de l’homme”
Evel *anthropotechnie*. Tu zo ivez da ouzhpennañ **dengalvezerezh** g *-ioù*.
- ▷ **anthropotechnologie** nf (sciences) “science des rapports entre l’homme et la technologie, spécialement dans les pays en voie de développement où le décalage est brutal”
Den ha kalvezoniezh, neuze **denkalvezoniezh** ?
- ▷ **anthropothéisme** nm **denzoueaat** pao & : **denzoueadur** g “déification de l’humanité”
- ▷ **anthropothéiste** adj inv 1. relatif à la déification de l’humanité **denzoueadurel** aa n inv 2. partisan de la déification de l’humanité **denzoueelour** g
- ▷ **anthropotomie** nf (vieilli, médecine) “dissection humaine”

- ▷ **anthropotomiste** n inv (vieilli, médecine) “anatomiste, personne effectuant les dissections”
- ▷ **anthropozoïque** adj inv “marqué par l’apparition de l’homme”
- ▷ **anthropozoologie** nf (anthropologie) “étude des rapports entre l’homme et les animaux”
- ▷ **anthropozoonose** nf (médecine) “maladie infectieuse qui se transmet des animaux vertébrés à l’homme”

II – GE da YBAN, GEHOL 01 07 14

Ur wall luziadell eo hanc’herieg etrevroadel an diarselloù hag an diskiblezhioù a-geñver gant an den — *etrevroadel* a lavaran, rak an darn vuiañ, ma n’eo ket an holl, eus an termenoù gallek a loc’hez diwarno zo furmoù a adkaver er yezhoù diorreet all. Se a verzhan e lavar ar vezekniezh. Evit kemer ur skouer eus al lavar-se, enni ar stirann *anthropo-* : a-dal da Gl. *anthropogammamétrie*, e kaver e saozneg daou gevatal : *anthropogammametry* ha *whole body counting*, arveret o daou, peurvuiañ evel kenster, a-wechoù gant un arster bihan, hennezh oc’h arouezñ an diskiblezh, hemañ ar c’halvezder.

Bremañ mar seller a-dost ouzh an termenù etrevroadel, e verzher al lod bras pe vrasoc’h a didegezh en dibab eus ar c’hedrannoù ha, da gentañ, e dibab an diarselloù ; *anthropo-*, da skouer, oc’h arouezñ gwech un ergorenn louereel (evel en *anthropométrie*), gwech ar stolloù denion (*anthropographie*), gwech un ergorenn c’houbarel (*anthropolâtrie*), gwech evel gwezher en ur metoù (*anthropique*), h.a. Daou arbenn zo d’an didegezh-se : an imbourc’herion, pa rankont luniañ termenù, a samm un hengoun a yezhouriezh, un hengoun avat bet amparet e stern o diskiblezh, ken e sav disklotoù yezhourel bras pe vrasoc’h etre talvoud an c’hedrannoù hervez an diskiblezhioù. Diverket e vez an namm-se dre ma ra an holl ziskiblezhioù gant an un yezh — nad eo ket ur yezh vroadel, met ur yezh etrevroadel. E dianlen, e tenn ar gerioù kalvezel o ster eus avanturioù yezhourel pep diskiblezh muioc’h eget eus ur gemez yezhourel unvan. Ar ster degemeret evit pep hini eo ar ster roet dezhañ gant an imbourc’her en savas ha n’eo ket ar ster dezreet reoliek diwar e gedrannoù.

Ur remed d’an disklot eo an hanc’herieg etrevroadel. Ne lavaran ket ar remed. Evidomp, da heul Vallée, hon eus strivet da sevel dre araez kedrannoù du-mañ kevatalioù da gement termen a gavemp da arverañ. Roparz Hemon, a verzhe an tech “hevelebour”-se a ginnige degemer a-vloc’h an termenoù kalvezel allyezh. An hent etre a dennomp da dresañ : na gilañ rak an amprestoù etrevroadel, allyezh na gilan kennebeut rak ar gerluniañ du-mañ : eus an div gemez, dibab an hini vastusañ evit ma vo ar yezh a arveromp un hent d’an devezout ha n’eo ket ur milendall.

Moarvat e ve dreistezhomm ur Br. *antropolatrour*, rak bastus eo deverañ diwar *denazeul*-. Betek gouzout avat, e rafenn digudenn gant *antropografek*, *antroponomiezh*. Evit an termenoù all a venegez, ez ajen war an dachenn eus an diskiblezhioù o ganas. War dachenn ar vezekniezh, ma valean abaoe 65 vloaz, e choman alies en entremar etre du-mañ hag etrevroadel. Da skouer, degemeret ’m eus *nozologiezh*, *nozografiezh* e-kichen *kleñvedouriezh*.

Munudoù :

— a dra sur e c’haller sevel ur ger diwar ul liester, sk : *tudoniezh*. Nemet e kavan *denionour* luzius ent sonel — re nes da *denionour*.

— strafuilhet eo ar c’hemm etre al lostgerioù *-oniezh* hag *-ouriezh* : ne vez ket dalc’het bep taol ar c’hemm bet lakaet drezo etre studi hag ober, sk. : *barzhoniezh*, *kevredadouriezh*, *kleñvedouriezh*... Grevusaet eo ar mesk pa “advlivaomp” orin al lostger *-ni-* dre anglevoud *-niñv-* ennañ hag intent *-oni* evel merk ar varregezh. Abeg ouzhpenn evit na voureviañ ar c’hevrannoù brezhonek dre o sankañ koustet a gousto e moull ar stirannoù etrevroadel. Kudenn ebet evel just pa chañs d’an termenoù savet diwar ar stirannoù brezhonek klotañ *ent emdarzh* gant an termenoù etrevroadel : *denoniezh*, *denazeuler*, ya, Gwall avanturus avat klask kevatalioù du-mañ d’an termenoù etrevroadel a zo enno ar gedrann *-graph-*.

— ne adkavan ket an arroud ma kinnigan *denouriezh* evel kevatal da *anthroponomie*. Ar gwir ganit, un taol forzhañ eo a raen. Ken pell all eus an deouezusted eo da *denionouriezh* avat.

— War-bouez un nebeut kempennadurioù ez eo arveradus kinnigoù Roparz Hemon en e **Gerioù etrevroadel**. Diwar e reolennoù ez eo Br. *hominideg* kevatal da GIET. *hominidé*. Kevatal GIET. *anthropien* avat zo Br. *antropian*.

N'on ket evit pleustriñ war da holl ginnigadennoù, dre ziouer a varregezh hag a amzer.
Tremen a ranken gant un nebeut evezhiadennoù hentennel.

KIS-1365

I – YBAN da GE 02 11 14

Ur goulenn : penaos troc’hañ ar ger *amaezhiadurel* ? *amaezhi-adurel* pe *amaezhiadurel* ?

Ha petra a ouzout a-zivout ar Gl. *antimétabole* (evel e « **ret eo debriñ evit bevañ ha n’eo ket bevañ evit debriñ** ») hag *antimétathèse* (evel 1. « **treuz ha truez** » ha 2. « **Kehel pezh a ’c’h eus losket ha losk pezh a ’c’h eus kehelet** »)?

antimétabole *nf* [rhétorique] gourzhkerc’hennad *g* -où • *figure d’élocution consistant en une répétition des mots apparaissant en début de phrase en fin de celle-ci mais dans un ordre différent comme dans l’expression « Il faut manger pour vivre et non pas vivre pour manger »* lunienn hebadur o c’hoarvezout eus azlavar ar gerioù a zo e deroù ur frazenn en dibenn anezhi, war an tu gin avat, evel er bomm « ret mat eo debriñ evit bevañ ha n’eo ket bevañ evit debriñ. »

antimétathèse *nf* [rhétorique] ginloañ *pao* & ginload *g* -où • *l’~ ou le renversement est 1. une figure de grammaire par laquelle deux ou plusieurs lettres d’un mot se mettent l’une à la place de l’autre ; et 2. une figure de mots par laquelle deux phrases font pour ainsi dire entre elles l’échange des mots qui les composent* ar ginload pe an tuginad zo 1. ul lunienn c’hramadeg ma eskemmer lec’h div pe lies lizherenn eus ur ger, evel e *treuz* ha *truez* ; ha 2. ul lunienn c’herioù ma eskemmer e div frazenn urzh ar gerioù a zo enno, evel da skouer *kehel a ’c’h eus losket* ha *losk a ’c’h eus kehelet*.

II – GE da YBAN, MC, GC, LM, JC 02 11 14

Vad a ra din da valad. Da gentañ, pa na 'm boa ket keloù ac'hanout abaoe pellik, d'an eil ha dreist holl pa emgavomp holl a-unan a-dal d'an amrealoù dic'hortoz hon eus da dalañ outo.

Deuriet on gant an atersoù a rez ouzhin. Kerkent ma vo gwellaet va yec'hed e pleustrin warno. Evel a 'c'h eus lennet, emañ gant diaesterioù kalon adarre. Bewech ma c'hoarvez ganin un dra a-dreuz, e Genver pa 'z on bet diskaret gant ur c'harr, ar wech-mañ pa 'm eus rouestladoù da heul ar vaksin enepgrip, e tarvez miarc'hwelioù eus ar seurt. Hag afer Nidiad ne zeu ket da wellaat va deltu.

Hep prederiañ e c'hallan respont da unan eus da atersoù evelkent : *amaezh-iadurel*, a zibabfen.

III – YBAN da GE, MC, GC, LM, JC 03 11 14

Trugarez evit da respont. Ha troc'hañ a rafes ar Br. *heuliadur* en un doare heñvel, eleze **heul-iadur** ? Mat e ve embrederiañ war an hoskadurioù-se.

IV – GE da YBAN, MC, GC, LM, Ao^{***}, JC 03 11 14

Dre vras e voe degemeret an hentenn : hoskiñ goude ar gensonenn, en ur zerc'hel kont eus un nebeut degouezhioù : da skouer pa vez bloc'hadoù lies kensonenn (*deskrivadur* nann, met *hosk-adur* ya) ; pa anglever an tremen eus ur gedrann d'unan all (*disneuziañ*, *heuilh-fen*, *tokso-plasmoz*). E meur a zegouezh eo gwell tremen hep hoskiñ (da skouer pa ve un divlizherenn intañv pe emzivat (*skriv-adur* ya, *skrivad-ur* nann, *am-oug*, nann, *amz-er*, nann, *dam-oug*, yaik). E GEVEZ, peurliesañ ne hoskan ket ar gerioù brezhonek, ar gerioù allyezhañ a hoskan hervez ar boazioù o ren e pep yezh).

KIS-1366

I – GE da MC, LM, GC, YBAN, Ao^{***}, JC 02 11 14

Ur resisadenn war un termen 'm eus arveret nevez 'zo. Freud, e-lec'h sklaeraat an traoù, en deus o luziet dre ober eus ar *Perversion* un afer a revelezh nemetken. Pa lavarar, en alamaneg hag e galleg, ez eo *pervers* un den, ne gomzer ket eus e revelezh, met eus e zoareoù da zaremprediñ an dud all. E GEVEZ-9, e strivan da sklaeraat an traoù. Kevret ar melladoù *pervers-* :

pervers ◇ **perverse** ◇ 1 **troziat** aa. || 2 **troziad** g. -ed || 3 **troziat, troziadel** aa. || 4 **emwariat** aa., **trozonius** aa. || 5 **emwariat** g. -ed || 6 **emwarel** aa., **trozoniel** aa.

1 gant troziadezh || 2 den troziat || 3 a-zave d'an drozhiadezh || 4 gant emwar, gant trozoni || 5 den emwariat, den trozonius || 6 a-zave d'an emwar, d'an drozoni

perversion ◇ **perversion** ◇ **troziadezh** b.

gwarder an doare da walc'hañ un ezhomm pe da leuniañ ur c'hoant ; *t. an avez* (Gl. *p. du goût*) eo ar malakia (sl. *malacia*), *t. ar c'hwasha* (Gl. *p. de l'odorat*) eo al louvvre (sl. *cacosmie* 4) ; abaoe Freud, e talvez *t.*, arveret hep hogozenn, da venegiñ an *t. revel*, “gwariadur e-keñver ar gread revel reol”, eleze an heñvelreviadezh, ar vaboriadezh, an henadoriadezh, ar viloriadezh, ar c'helanvlisa, ar vazoc'hegezh, ar sadegezh, an diskorata, ar fetichegezh, an troazhvlisa, h.a. ; goude despizañ ar “c'hediañ revel reol evel

embarañ kcalc'hgouinel etre daou zen arallreviat oadour hag a oadoù nes", e tisklerie Freud "ez eo an tued d'an droziadezh lodek er genezh lavaret reol" (sl. *bestialité, exhibitionnisme, fétichisme, homosexualité, masochisme, nécrophilie, pédophilie, pica, sadisme, urolagnie*, GBLF § 903)

perversité ◇ **perversity** ◇ **emwar** g., **trozoni** b.

neuzid ha realezh un den o tiskouez krizderi, drougiezh gant bliz o noazout

A se, e 'm eus kavet un diskoulm dre adkemer hBr. *emguer* (dezneuziet e Br. *emwar*), troet gant Fleuriot : "perversité, injustice". An hevelep *gwar* a gaver e Br. *gwariañ*. Skaeroc'h an traoù neuze : un den *emwariat* pe *trozonius* zo un den *troziat* en e zarempredoù...

KIS-1367

I – LM da YBAN, GE 08 11 14

Ur goulennig : petra a rafes eus Gl. *acide propionique* ? Br. *trenkenn bropionek* ?
(pe diwar *propan-* ?)

II – YBAN da LM 09 11 14

An *drenkenn bropionek* pe *trenkenn bropanoek* zo an trede en heuliad an trenkennoù alkanoeek, diwar steudad an alkanoù : metan CH₄, etan C₂H₆, propan C₃H₈, butan C₄H₁₀, hag all.

Evit a sell ar gerdarzh : Br. *propionek* diwar ar Gr. *pion* “druz”.

propane (n.) colorless gas occurring in petroleum, 1866, with chemical suffix *-ane* + *prop(ionic acid)* (1850), from French *propionique* (1847), from Greek *pro* “forward” (see *pro-*) + *pion* “fat” (see *fat* (adj.)), in reference to its being first in order of the fatty acids.

KIS-1368

I – YVT da GE 09 11 14

Klevet pe lennet 'm boa edo Br. *hez* a un orin gant Iw. *sidh*. Ha goude se, gant Koulizh e 'm boa klevet edo Br. *annez* o tont eus Br. *hez*.

Ne gavan roud ebet eus ar ger en henvrezhoneg avat na gant Pennaod na gant Fleuriot (mes anat eo n'emañ ket pep tra e 'm c'herz kennebeut). Gwelet 'm eus ez arverit Br. *hezus* evit Gl. *sédatif*. Hag an div bennrann *hez-* ha *sed-* al latineg *sedare* a ve kenorin ivez ?

II – GE da YVT, GC, MC, YBAN 09 11 14

Setu an daveoù a glaskez :

- GMB

p. 119 : “krBr. **hezaff**, cessare, C ; voir *ehoazet*”

p. 30 : “krBr. *Anhez*, *annhez*, *annez*, logement, demeure ; *annhezaff*, *anhezaf*, établir, installer, habiter [...], gall. *anneddu*, résider”.

- GPC

p. 1834 : “**hedd** < IE **sedos* o’r gwr. **sed-* ‘*eistedd*’ [...] H. Wydd. [hIw.] *saidid*, ‘*eistedd*’, *sid*, *sith* ‘*heddwch*’, *peace*, *tranquillity*, *calm*.

Arvar ebet, emañ an un kedrann e-barzh *hez-* hag *annez-*. An un elfenn a gaver e hBr. -*sed-*, Br. *azez-*, *goursez*, *gouziz-* h.a. (DGVB 304), La. *sedeo*, *sedes*, Al. *Sitzen*, h.a.

KIS-1369

I – LM da GE 11 11 14

Sed a gas din va c'hile JMM.

Emaon o labourat war un droidigezh nevez ha chom a ran boud war ar gerioù *venerable* pe *honorable* pa vezont arveret evit doareañ an hini a zalc'h ur garg a-bouez pe doujet.

Kavet 'm eus skouerioù evel « *Ar barner enorus(-meurbet) X.* », « *Va mamm enorus* », « *Aotrou enorus* »,... hogen penaos ober gant un anv badez ha treiñ *The venerable Gelasius ? An Enorus Gelasius ?* Iskis eo. Penaos e rafes?

Ned on ket bet gouest da respont e c'houlenn. Mar kavez ur pennadig amzer evit diskoulmañ ar gudenn... Ned eus ket a vall a lavar din.

II – GE da LM, YBAN 11 11 14

Setu an termenoù bet arveret (evit unan anezho, gant Laorañs Motrot e unan en e droidigezh diwar Kant) :

- ▷ Gl. *vénérable* ; Br. *hebarc'h* (amprest kembraek).
- ▷ Gl. *honorable*; Br. *briadou* (deveret diwar *briaat*, gant al lostger *-adou*, hep lemm war an *-u*) — *-adou* o verkañ ar redi, an hetiñ (sl. La-18 15-16).

E kembraeg, e lakaer *hybarch* dirak anv an den : (*Hybarch Archdderwydd*). Arveret eo bet en doare-se e brezhoneg ivez.

Evit *briadou*, e ve marteze gwell e lakaat war lerc'h : ur *c'heodedour briadou*.

KIS-1370

I – YVT da GE 12 11 14

Amañ dindan ar pennad evit ar pennger “antifonenn”, gant Turiaw. Un “O” zo na veizan ket. Hag ur berradur en arver eo ? Ur vi koukoug ?

antifonenn b. -où

Diskan adkemeret gant ar c’hor etre pep gwerzad ur salm pe etre daou salm. Bremañ e reer *antifonenn* eus ar salmoù antifonet, eleze gant o gwerzadoù dastroc’het gant un eilkomzad. Un *antifonenn* pe *antifonennad* a reer ivez ouzh stroll *urzhwerzioù* pe *troganoù* a ganer d’ar Yaou Gamblid. Sl. *eilkomzad*.

— *O* : *antifonnennoù meur pe antifonnennoù an Azvent* : anv roet d’ar seizh antifonenn kanet gant ar *Magnificat* etre ar 17 hag an 23 kerzu ; ar c’homzoù anezho a zeu eus an diouganerion ; ken kozh hag ar c’hwec’hvet kantved ez int da nebeutañ.

aoter b. -ioù

[← La. *altare* ; Gr. *ἱερόν, ἱερατεῖον, βῆμα*] pe **Taol santel** [Gr. *ἅγια τράπεζα*, Sl. *prestol*]

Taol e stumm un diñs, savet war un toullad derezioù a-geñver an nev, distag diouzh ar voger, a c’heller ober an dro dezhi evit he zuzañ, h.a. ; a-dreñv dezhi emañ sez an eskob. Gant ar c’hravezioù kozh, e oa an aoter kreizenn al lid aberzhel.

Warni e veze lakaet ar c'hinnigoù hag un tan a veze graet da zeviñ al loskaberzh. Ar pezh a vane a veze roet d'ar feizidi, a soñje ganto perzhiañ er vuhez doueel dre o debriñ. A-hed ar C'heviun kozh ez eus meneg eus aoterioù savet en enor da Zoue pe d'an idoloù. **Meur a ziouganer en doa savet** enep d'o liesaat ha d'o drougarver (*Amoz 2, 8*).

Ha n'eo ket *a oa savet* ?

II – GE da YVT, GC, YBAN 12 11 14

N'on ket evit lavarout petra dalvez an O-se. Ha kavet e vez e lec'h all en testennoù ?

Ne gav ket din ez eo faziek. Sell **Gramadeg ar Verb**, p. 104. Arlivioù ster zo etre *en doa savet*, *(a) oa savet*, *a savas...*

KIS-1371

I – YVT da GE 15 11 14

Merzhout a ran e oa fellet da Turiaw ober meneg eus gerdarzh Br. *armerzh* hag eus e orin predenek. Penaos e skoazellañ da vont betek penn ?

| **armerzh** g.
[< Pr. *are-* +... ; Gr. *oikonomia* ; kv. Sz. *dispensation*]

II – GE da YVT GC, YBAN 15 11 14

Gwell lezel a-gostez bodad gerdarzhioù martezeet Br. *armerzh*, Kb. *armerth* : er Rev. Celt. IX, 375, XI, 360,461, GMB 409 en 19t kantved, ha hiziv GPC (2007) a ginnig goulakadurioù digenglot... Turiaw ne rae ket ul labour yezhoniezh, met doueoniezh...

KIS-1372

I – YBQ da YBAN 19 11 14

Diaesaet on gant arver *kehentiñ*. Evidon eo stag ouzh an hentoù. Faziek eo eus va ferzh sur a-walc'h.

1. *Responsable de communication, pe chargé de la communication* a vefen techet da dreñ dre un dra bennak evel *atebeg war an darempredoù diavez, kefridiad an daremprediñ* pe *atebeg ar stlenañ*.
2. *Société de la communication* Br. *kevredigezh ar c'hehentiñ ? kevredigezh an daremprediñ, kevredigezh ar fistilhañ* kentoc'h pe resisoc'h *kevredigezh ar daranverezh hag ar bruderezh*.
3. Evit ar galleg *acteur* ez eus un dibab plijus : *aktor, aktour, dremmour, c'hoarier* ha bremañ *ranniad... Dezerc'her* ez eus ivez evit *interprète*.
Dezerc'hañ a gomprenan aes a-walc'h, a gav din. GEAK ne zalc'h nemet *c'hoarier*. Kinnig a ra *oberer, pleustrer* ha *gwreder* evit ur ster all, a hañval resisoc'h o arver daoust ma c'hellfen bezañ en entremar a-wechoù.

MME zo dispis kenañ. Kinnig a ra *dremmour* ha neuze *c'hoarier* evel “usuel”, ha da heul *aktor, aktour*, war ar marc'had...

War a hañval e teu *aktor-aktour* eus brezhoneg gallekaet an 18vet kantved.

Ar gerioù all zo gerioù nevez a-walc’h. *Ranniad* hag ar gerioù savet tro-dro ne gomprenan ket. Moarvat ez eus ur poell bennak e krouidigezh ar ger-se e-keñver an deverañ hogen ne welan ket.

4. Lennet ’m eus en ur poz bennak ar ger *bugaleañ* evit an *engehentiñ dre vezekniezh* (PMA e galleg). Ha sturyezhañ gouez e ve ?

Gwelet ’m eus e rae MME gant *engehentañ* e-lec’h *engehentiñ* ? Pep hini a emzibab ?

5. An aozerez a rae en ur poz all gant *naouegezh artifikiel*. Me gav din e oa aet da besketa e geriaoueg an Ofis, amen.

Skrapet o doa *naouegezh alvezel* e-barzh GSTL ha gallekaet ar pezh o doa kavet war zigarezhañ bezañ degemeret gant ar c’hallegerion.

Me gav din eo pouezus an *alvezel*. Tennañ a ra d’ur c’heriaoueg resis a ya kalz pelloc’h eget ur rekipe yezh.

Klasket ’m eus kompren petra a dalveze “alvez” da heul “naouegezh alvezel” a zo bet treuzfurmet e “naouegezh artifisiel” gant an Ofis.

Deurus eo ar pezh a gaver e-barzh al Lavaroù. N’ou ket tost a vezañ degouezhet gant dibenn an enklask avat. Ur bern gerioù all a vefe ret din pleustriñ warno, pe enklask nemetken. Setu aze ur ger en deus kig hag a sko war an dremmwel.

II – YBAN da YBQ, GE 26 11 14

Digarez an dale da ziskrivañ dit. Adkemer a ran da c’houlennoù :

1. E galleg *communication* a dalvez ken evit an hentoù, ar c’hirri, an araezioù dezougen ha ken evit an « eskemmoù » etre an dud dre kement araez skrivet, filmet, skinet, h.a. A-benn ar fin ar Br. *kehentiñ* a dalvez lakaat e « darempred », an dud pe ar binvioù.

2. Neuze ez eus *araezioù kehentiñ, atebcion kehentiñ, ur gevredigezh kehentiñ*. N'emañ ket pell keal an *darempred* Gl. *relation*, da skouer, a sell dreist holl ouzh an dud.
3. Evit ar galleg *acteur* e ro GEMED *dremmour* ha *ranniad*. An termen kentañ evit an hini a ro e zremm d'un dudenn — pe a gemer dremm an dudenn — hag an eil evit an den a gemer rann en ur c'hoari, en deus ur roll ennañ (sl. an troiennoù boutin *kaout rann en udb, ne 'm eus perann ebet en afer-se*). Sellout *Geriadur ar Mediaoù*. Evit *aktour* en en lezan d'an Ofis.
4. Ar Br. *bugaleañ* zo kevatal ar Gl. *enfanter*, heñvelster gant *genel, gwilioudiñ*.

NDBF a ro *engehentañ*, met GEMEZ en deus *engehentiñ*. Gwir eo e ro NDBH *hentiñ* ivez. Ne roan ket ur pouez dreist da zibennoù an anorioù. Lavarout a rafen ez eus aze un afer a gizidigezh, muioc'h eget a rannyezh, an dibenn **-iñ** o vezañ gwenedekoc'h, lakaomp. Ur c'hraf a stil ?

5. Aze e stader pilpouzerezh ar *Saint Office* : un tamm arnevez + un tamm gallegach. Meizad an *alvez* zo un dra a bouez, o talvezout « ar bed fizikel », kement ha ken bihan ma talvez *alvezoniezh* \approx *fizik*, met marteze e ve gwell ledanaat ster ar ger *alvezoniezh* en tu all d'ar fizik ent strizh, eleze lakaat e-barzh kement a denn d'ar bed danvezel. Kement tra a zo er bed zo alvez, hag eus an alvez ez eskor ar beved hag eus ar beved e tinod ar vuhez. Met ar gin zo gwir ivez : ar vuhez zo beved ivez hag ar beved zo alvez e dibenn dezrann. Ur c'helc'h ouzh hon bac'hañ.

A-du ganit ivez : dav diorren an devezout. Hag an turmud a weler e pep lec'h a-zivout B5 zo gaonac'h a-walc'h.

Ali Gwion war an traoù-se a ve deuet mat.

KIS-1373

I – LM da GE, YBAN 29 11 14

Ha reizh e hañval deoc'h bezañ Br. *proteinus* (aa.) ha *proteinuzenn* (b.) na 'm eus kavet neblec'h?

II – GE da LM, YBAN 29 11 14

Ar bennrann *prot-* a arverer a-gevenep da *glik-* ha da *lip-* evit menegiñ unan eus an teir renkad kimiek a ya d'ober molekul an danvezennoù bevel. Plant o pourchas lipid a reer *eoulus* anezho, *eouluzennoù*. Plant o pourchas *protid* a rafed *protidus* pe *proteinus* pe *proteüs* hervez ar bennrann dibabet (n'eo ket unvanaet furm ar bennrann-se).

A-du e ven evit kemer ar furm eeunañ, evit a sell ar gounezerezh pergen : *proteüs*, *proteüzenn*.

Evit a sell ar plant gounezet evit kenderc'hañ *glukid*, e rafen gant *sukrus*, *sukruzenn* (ha *sukr*, evel just : *boetrabez sukr*).

Petra soñj Yann-Baol ?

III – YBAN da GE, LM 30 11 14

Ar Gl. *protéagineux* zo bet savet dre zrevezañ ar Gl. *oléagineux* ← Lat. *oleaginus* « a-zave d'an olivezenn » (*olea* + *ginus*) : protéine → *protéagineux* ← proté[ine]-[olé]agineux, hag *-agineux* zo ur brizhlostger e gwirionez. Mechal ha *prote-* zo ur bennrann wirion, *protein-* pe *protid-*, ne lavaran ket. Kement-se zo kudenn ar galleg. E brezhoneg e savomp an hanc'herioù diwar *pennrann* + *-us*, *-uzenn*. A-se *eoul* + *-us*, *-uzenn* → *eoulus*, *eouluzenn*. Ne vefen ket a-enep *lipidus*, *lipiduzenn*. Kavout a rafen gwell chom kempoell ha neuze hor befe *protidus*, *protiduzenn* hag ivez *glukidus*, *glukiduzenn*. Hag ur c'hemm zo d'ober etre *protid* ha *protein* ? Hervez aozerion 'zo e ve brasoc'h erdalva *protid* = “kerentiad ar molekul o vodañ an amindrenkennoù, ar peptidoù hag ar proteinoù”. Diouzh ret e ve ivez *proteinus*, *proteinuzenn*.

War a hañval ez eo kenster *sukr* ha *glukid*. Met glukidoù 'zo n'o deus ket ur blaz sukret ha setu perak e klevan gant *sukrus* ar ster “gouest da reiñ ur blaz sukret”. Da skouer an aspartam zo ur dipeptid — a se ur glukid ivez — zo *sukrus* hep bezañ ur *sukr* gwirion. A-du e ven da lezel *sukrus* er steudad *sukraj*, *sukrañ*, *sukrerezh*, eleze war dachenn ar boued.

Ho mennoz war va evezhiadennoù ?

IV – GE da YBAN, LM 30 11 14

A-du gant evezhiadennoù Yann-Baol. Derc'hel kont a raen, moarvat betek re, eus an daou zomani e kont : *lipid*, *glukid*, *protid* er vevgimiezh, *eoul*, *sukr*, *protid* er gounezerezh. Evel ma lavar Yann-Baol, n'eus abeg ebet evit drevezañ ar galleg en asplegoù e istor hag a-walc'h e ve gant : *glukiduzenn*, *protiduzenn* ha... *lipiduzenn* (Br. *eouluzenn*, bet arveret c'hoazh, a yafe d'un termen eus ar yezh voutin, hep dazont skiantel...). Arabat diwelout ivez arver *eoul-* en deveradoù *eoulvaez*, h.a.)

V – LM da YBAN, GE 30 11 14

Mat e kavan kinnig Yann-Baol.

Lipidus, -uzenn / protidus, -uzenn / glukidus, -uzenn >> mezekniezh, kimiezh, ijinarezh bouedel...

Oleus, -uzenn / sukрус, -uzenn >> keginañ, ijinarezh bouedel (ivez).

KIS-1374

I – MA da YBQ 21 11 14

Trugarez dit evit da gemennadenn, plijadur 'm eus bet o kaout keloù diganit ha da ali. Furchet 'm eus un tamm ha soñjal a ran e Br. *kontadell* pe *hanezenn* (a zo kentoc'h kevatal da *anecdote*). Petra a soñjez eus an hini kentañ ?

Setu pezh a gavan er *Grand Robert* :

⌋ (V. 1170). **Didact. (hist. littér.)**. Au moyen âge, Genre littéraire, petite pièce traitant d'un sujet familier ou d'actualité (on disait dans le même sens *ditié* ou *dittié*). | *Le Dit de Pouille*, de Rutebeuf. | *Le Dit de la Rose; le Dittié à la louange de Jeanne d'Arc*, de Christine de Pisan.

Marteze ne ve ket fall ober gant unan eus an daou c'her a ginnigan a-us, pe *istorig* marteze ? Forzh penaos e kinnigin da 'm c'heneilez lakaat un notenn evit displegañ an dibab... ne vo ger ebet a vo bastus da vat 'm eus aon, anez arverañ ar ger gallek e lizherennoù stouet ; goude holl, Sz. *tale* ne glot ket muioc'h gant *dit* eget gant *fabliau* pe *nouvelle* ! Marteze e ve gwell mirout da gendiñveloù ar Grennamzer deskrivañ ar genadoù a verzhent. Pell a vezañ eeunegezh eo, me gred : evezh ne lavaran ket !

An dibab etre a ginnigan enta : arverañ unan eus an termenoù a zibabimp ha lakaat *dit* etre krommelloù e korf an destenn... an helennañ moarvat !

II – YBQ da MA, YBAN 24 11 14

N' ouzon ket evit *kontadell*. *Danevell* ivez a c'hellfe klotañ gant ur furm a zave d' ar pemdez.

Ha perak ne vefe ket *gwerz*. Kanet e oa ?

Hep ul labour war furmoù lennegel ar grennamzer, e brezhoneg...

Hag ur furm arveret e galleg eo nemetken ? D'ar mare-se eo gwell ober gant *dit* marteze.

III – YBQ da MA, YBAN 24 11 14

Br. *gwerz* ne glot ket da 'm meno, ha ret e vefe kaout un anaoudegezh don eus lennegezh an amzer-se evit kavout, pe sevel, ur ger a dalvezfe da envel ar furm resis en Istor al lennegezhioù hag al lennegouriezh. Un anaoudegezh pleustrek hag emsavel a lavarfen.

Ret eo troc'hañ diouzh pleustroù ar skol-veur c'hall, n'eo ket peogwir eo gall ar skol-veur hogen peogwir ne dalvez nemet da sonnañ ar bed.

Ne 'm eus ket an anaoudegezh-se ha dreist holl e ra diouer din un dremmwel.

KIS-1375

I – LM da YBAN 25 11 14

Ur goulennig : petra a rafes eus Gl. *animelles* (kelloù maout) anvet ivez *rognons blancs* ? Kavet 'm eus e-barzh geriadur Favereau (n'ouzon ket mui pelec'h ken foutouilhek eo) *pochen maout* = “testicule de bélier”, gant an evezhiadenn “*pochen ger gourel*”.

Amañ da heul, malad diwezhañ Martial.

|| Adstaget on gant al labour, difonn ez an ganti avat...
|| An disterañ fiñvadenn brim pe stokadenn a ro din da
|| c'houzout n'eo ket peurvoret ar boan, paot a faot ! Ar
|| pep gwashañ evidon a zo chom en dic'houzout : bepred e
|| c'hortozan disoc'hoù an elfennadur...

II – YBAN da LM, MME 25 11 14

An *animelles* a c'hell bezañ kelloù maout, tarv, tourc'h. An *animelles* a vez graet *rognons blancs* anezho ivez. E brezhoneg e lavarer *lounezhennoù* evit ar Gl. *rognons*. Neuze perak ne ve ket tu da lavarout ivez *klidennoù* evit ar Gl. *animelles* ? Hervez Turiaw Ar Menteg e ve *klidenn* un eilstumm eus *kellidenn*. Kalz ne vern. Evit a lavar Favereau *pochen* ne anavezan ket. E Lokrist-Sinzag e vez graet gant *poch* evit ar *gousac'h*. Na pet

gwech e 'm eus klevet ar gunujenn *chak e boch*, evit unan bennak o c'hrozmolat, tagnous un tammig. Neuze e choman en entremar evit *pochen*.

III – GE da YBAN, LM, MC 26 11 14

N'on ket evit respont dre ar munud, rak ar stroñsadenn a 'm eus paket gant ar vaksin enepgrip n'eo ket echu...

A-du gant da respont a-zivout *animelles*. Aogust Bongorz, genidik a Rostrenen, a gleven alies gantañ en e c'halleg komzet ober anv a *pochon maout* (a droe “sac de mouton” a oa ur c'herienn lec'hel evit ober anv eus ar gousac'h.

Evit a sell *rann, ranniad*, h.a., e 'm boa kinniget an termenou-se war La-13 126 hh.

IV – MME da YBAN, GE, LM 29 11 14

Trugarez deoc'h ho taou evit ho kalonekadurioù. A-benn dilun e vin kelaouet diwar-benn derez yuter ar yoc'henn. Da c'hortoz e klaskan labourat gwellaikañ ma c'hallan...

A-zivout Br. *pochen(n)* e-barzh GBAV bet gwelet gant Laorañs. Dastumet e oa bet ganin ivez, gant ar ster *scrotum*, evel *poch*, cf. ABBV 398, 399.

A-zivout *kellidenn*, sed a 'm eus dastumet.

kellidenn f. -où

(1) Germe (d'œuf).

• (1744) *L'Arm 172b*. Germe (...) De l'œuf, *tr.* « **Cliddenn** ùi.»

(2) Germe.

• (c.1718) *CHal.ms ii*. germe, *tr.* « **queliden** pl. quelit.»

• (1896) *HIS 104*. mès **er geliren** e séh mañk a zoustér.

• (1896) *HISger 3*. **Kliden** ou **kliren**, *tr.* «germe.»

• (1907) *VBFV.fb 48a*. germe, *tr.* « **keliden**, f.»

(3) Testicule.

- (1744) *L'Arm 380b*. Testicule, *tr.* « **Clidênn.** »

kellidenniñ v. intr. Germer.

- (c.1718) *CHal.ms ii*. germer, *tr.* «quellidein, **quelidennein.**»

KIS-1376

I – LM da YBAN, GE 01 12 14

Evit hennadiñ ul loen atant (buoc'h, dañvad,...) e vez arveret bouklennoù, istribilhennoù warno niveroù marilhañ. C'hoarvezout a ra e kollfe al loen e verk skouarn neuze e ranker kaout unan all digant an EDE (Établissement de l'Élevage) ar pezh a anver e Gl. *rebouclage à l'identique* (ne gemm nemet liv ar vouklenn). Penaos e trofes à *l'identique* en degouezh ? Br. *advouklennañ a-heñvel, war heñvel* ?

II – YBAN da LM, GE 01 12 14

Argraf : bouklañ al loen gant ur vouklenn warni an un gwehentad ha kent. Met n'eo ket « peurheñvel » pa gemm al liv. A-benn ar fin, petra zo à *l'identique*, ma n'eo ket pezh zo merket, skrivet, meneget, gwehentet, ditouret. Neuze petore pennrann dibab ?

Petra a soñjez eus *advouklañ unditour* ? Ali Gwion ?

III – YBAN da LM, GE 02 12 14

Goude bezañ kaset va c'hinnig *advouklañ unditour* e'm eus soñjet ivez e oa forc'hellek. Dav din adwelout va foelladenn.

Un danvez diskoulm zo tremenet ivez e'm c'hlopenn : *advouklañ kewir*, pa'z eo un eilad kewir. Dave a ra ivez d'an arvez gwirel.

IV –GE da YBAN, LM 02 12 14

Heuliet 'm eus gant deur (yezhourel, rak pell diouzhin kudennoù ar magañ loened !)
Gwellañ diskoulm e hañval din ivez bezañ *advouklañ kewir*.

V –LM da YBAN, GE 02 12 14

Br. *advouklañ kewir* : Oc !

KIS-1377

I – LM da GE, YBAN 04 12 14

Ha kavout a ra dit e c'hell Br. *adsav* (pe *assav*, *adtarzh*) talvezout evit Gl. *résurgence* er bomm “*résurgence d'un caractère ancien*“ (emaomp e domani an hiloniezh) ?

II – YBAN da LM, GE 04 12 14

Treuzplakadur al Lat. *resurgere* zo ar Br. *dasorc'h*. Moarvat ez eo ivez ar Br. *esorc'h* diwar an un pennrann. Petore stirann avat ? **-sorc'h-** : *dasorc'h* = *das* + *sorc'h*, *esorc'h* = *ez* + *sorc'h* ? Ha ne lavarer ket ivez kement-se evit ur wazh dour a rede dindan douar ?

Ha tu a ve da gorvoiñ ar stirann-se ? Un dra bennak evel *adsorc'h* ? Pe *asorc'h* ?

An disentez da Gwion, an arbennigour war an diskiblezh.

III – GE da YBAN, LM 04 12 14

A-du gant Yann-Baol, ar stirann *-sorc'h-* zo da zibab. Gl. *résurgence* a arverer evit ur red dour o tistreiñ a-c'horre goude redek ur pennad dindan douar, alese evit mennozioù, kredennoù, luskadoù, a greded aet da get, hag o tistreiñ a-wel d'an holl. Dereout a rafe ar

rakger *as-* : *assorc'h* gant *-ss-* evel en *assav*, h.a. — da verkañ ervat keal an distro. Evel just, hep kemmañ ar furmoù en arver : *dasorc'h*, h.a. Sk. : *assorc'h al luskadoù nazi en hon amzer...*

KIS-1378

I – LM da YBAN, GE 12 12 14

Evit hennadiñ ar c'hezeg hag ar chas ez arverer un Gl. *transpondeur*, parzh elektronek anezhañ ur glogorennig wer enni ur grug, ur stign (ha dereout a ra *stign* amañ ?) hag un dougell.

Hervez al Litré e teu *transpondeur* eus *transmettre* ha *répondeur*. Ha hañvalout a ra dit dereout Br. *stlenngas(-er, -ell)* pe *dasstlenn(-er, -ell)* ?

II – YBAN da LM, GE 12 12 14

An *transpondeur* (diwar ar Sz. *transponder* : A transponder is a wireless communications, monitoring, or control device that picks up and automatically responds to an incoming signal. The term is a contraction of the words *transmitter* and *responder*. Transponders can be either passive or active.) Seurt binvioù a dalvez da hennadiñ un nijerez, ur c'harbed, ul loen, h.a.

Gwelout a ran daou zoare da ziskoulmañ ar gudenn : 1. ober evel ar Sz. *treuzkaser* + *responter* = ***treuzponter*** g. ***-ioù***. Pe 2. deouezañ arc'hwel an ardivink a zo hennadiñ dre ar *skinoù* (Sz. *wireless*) : neuze udb. evel ***skinhennader*** g. ***-ioù*** pe ***hennader*** tra ken ?

Tuet e ven da zibab *treuzponter*, rak n'eo nemet ur skritell. Marteze e c'hoari an divellekaat pa glevan “benveg o lakaat ur pont a-dreuz”, met marteze ez an re bell ganti.

KIS-1379

I – JC da YBAN 15 12 14

Annie zo kouezhet war ar ger *dangoad* na gav e geriadur ebet.

Petra a sonjez evit lavarout *sous-bois* ?

II – YBAN da JC 15 12 14

Ya, Br. *dangoad* g.-où zo mat evit kenderc'heriañ ar Gl. *sous-bois*. Emañ e-barzh *Dictionnaire Français-Breton*, Martial Ménard.

KIS-1380

I – P da YBAN 16 12 14

Ur goulenn ankounac’haet ; petra soñjez eus ar ger-mañ : “**Kuzhuligoù** ar re varv” (talbenn ar skrid troet gant Jean-Michel).

II – YBAN da P 16 12 12

Ya, met hep an **h** evit Ménard, el liester e talvez *kuzuligoù* kement ha *chuchumuchu*, *mousskomzoù*. Hogen gant Roparz Hemon ez eus un **h** : *kuzhulig* g. -où Gl. *chuchotement*. Atav an hevelep kudenn gant Martial ! Petra da zibab ? Me a ve a-du da heuliañ Roparz, pa lennan dindan anv Turiaw ar Menteg, *Dastumad gerioù a rannyezhoù ar gevred*, Hiziv an Deiz, 2007 : *komz dre guzh* Gl. *chuchoter*. Ouzhpenn se, petra an diaoul e teu keal ar c’huzuliañ d’ober gant hini ar mousskomz ? Padal, pa vouskomzer eo evit kuzhat traoù, hañval ganin. Un tammig evel ur ger nes : *kuzhut*.

III – P da YBAN 16 12 14

Ya, setu. **H** pe get, setu pezh a ’m zrubuilhe.

KIS-1381

I – LM da YBAN, GE 03 01 15

Hag ur c'hevatal brezhonek a ve evit Gl. *concert des nations, des peuples* ?

II – YBAN da LM, GE 04 01 15

E galleg e kaver *concert des nations = communauté des nations*.

E saozneg : *group of nations, community of nations, concert of nations, family of nations, alliance of nations, assembly of (respectable) nations, the entent between the nations, among the nations...*

En alamaneg : *Gemeinschaft der Nationen, Völkergemeinschaft*.

Neuze e c'haller ivez kinnig e brezhoneg un aridennad geriennoù damgevatal, eus ar strishañ d'al laoskañ : *emglev, uniad, keviunad, kumuniezh, bodad, hollad, stroll,...*

Pezh a rofe : *kumuniezh ar broadoù, kumuniezh ar pobloù pe bodad ar broadoù, bodad ar pobloù, h.a.*

Len a ran ivez tu bennak war Emsav : *kumuniezh ar pobloù, kumuniezh ar broadoù*.
An diskoulm kevazasañ.

MC d'an holl genskriverion (07 01 15) :

« Mikael, kas ac'hanon,
– Pelec'h e fell dit e kasfen ac'hanout ?
– d'ar bed all,
– amzer zo, Gwion. »

Ur pemzektez bennak 'zo...

Edon en ospital pa 'z eo deuet Iwan da gerc'hat e dad. Laouen e oa da zistreiñ d'ar ger. Gizella a lavare e oa dasorc'het, hogen n'eo ket padet pell an dasorc'h.

Goude e zistro e Maen ar Ya ez on aet d'e welout. Edo en e wele en e gambr.

« te wel Mikael, o tiskouez an astelladoù levrioù gant e zorn,
– ne rin mui netra gant-se. »

Evidon, ar prantad-se a oa kendalc'h an darempredoù stank a 'm boa bet gantañ.

Gwion zo aet da anaon sioulik neizhour, un tammig goude 19 h.

E welet 'm eus dec'h en endervezh ha ne soñje ket din e oa ken tost ouzh ar marv.

Pa 'z on aet d'e gimiadiñ, en deus kemeret va dorn. ha stardet, pellik, gant an nebeut nerzh a chome gantañ, hep lavarout ger.

War an hent edo endeo...

KIS-1382

I – LM da YBAN 20 01 15

1 - Ha tu ' ve dit da deurel din sklerijenn war orin ha savadur ar ger *gorial* mar plij ?

2 - Deuet Olier ar Mogn e darempred ganin evit ma skrivfen ur pennad 5500 arouezenn diwar-benn Gwion evit *Bremañ*. Asantet 'm eus. Lavaret 'm eus dezhañ neoazh e ve bet gouestlet ar gelaouenn penn-da-benn d'an den mar bize c'hoarvezet e-lec'h all...

II – YBAN da LM, YBQ, GC, MC, RAD 21 01 15

A-zivout Br. *gorial* : Sl. LAVAR 08 p. 33, LAVAR 10 p. 178. Br. *gorial* = *gor* + *gal* (eleze *gal goret*), gant ar c'hemmadur iota, evel e *dial*, Kb. *anial*, *arial*.

KIS-1383

I – YBQ da YBAN 20 01 15

Ober a raen gant ar ger *menoz* hag aet on da welout er geriadurioù. War *Emsav* e veze graet kenkoulz gant *menoz* ha *mennoz*. E geriadur an armerzh ne chom nemet *mennoz*. E geriadur an Here e kaver *mennozh* evel e geriadur MME.

Ret e vo din klask un deskriadur resis eus ar ger *angerzh* ha moarvat e kavin danvez e-barzh al Lavaroù.

II – YBAN da YBQ, GC, MC, RAD, Ao*** 20 01 15

- Argraf *meno*, *mennoz* zo bet diskoulmet abaoe pell 'zo. Da zaveiñ a ran da Lavar 18, p. 190, pa venege Gwion Maodez Glanndour « *a-zivout* *menoz*, *a ginnige skrivañ* *mennozh*, *skrivadur a zegemerjomp betek ma tiskouezas GP dimp ne oa abeg ebet da lakaat ur -zh aze.* ». Miret eo bet *mennozh* gant tud 'zo, an Here en o zouez, den ne oar perak. A-wechoù e tevoud traoù iskis gant ar c'hemmadurioù. Mar skrivan : *savet 'm eus an dra-se gant e vennozh*, e komprenan me ar ger *bennozh*, skrivet **-zh** ha n'eo ket *mennoz* hep **h** enta. Miret eo bet ivez an trestummadur *meno* gant ster ar Gl. *opinion*, *avis*, pa 'z eo gwriziennet mat er yezh, gant deveradoù evel *kedveno* Gl. *opinion pulique*. Diwar-benn ar gudenn e vo kavet displegadenoù all war al lavaroù 08–10.

- A-zivout *angerzh* : e La-07 e kaver meneg eus *angerzh* hep displegadur ouzhpenn. Amprestet eo bet diwar ar Kb. *angerdd*, abaoe pell war a hañval.

KIS-1384

I – LM da YBAN 31 01 15

Klasket 'm boa, ur pennad 'zo, lakaat un tammig urzh en un nebeut kealioù nes an eil re ouzh ar re all :

1. **Apprivoiser un oiseau, un petit singe, un rat** : doñvikaat, digrizañ ul labous, ur marmouz bihan, ur razh
2. **Apprivoiser un enfant farouche, des gens rétifs** : doñvaat ur bugel skoemp, tud amjestr
3. **Asservir une personne, un peuple** : bazhyevañ, sklav(el)añ, yevañ un den, ur bobl
4. **Assujettir une personne, un peuple** : kabestrañ, sujañ un den, ur bobl
5. **Domestiquer le mouflon (dont dérive le mouton domestique), un cheval sauvage** : doñvaat, doñvañ ar maout-menez, ul loen-kezeg gouez

6. **Domestiquer la nature** : doñvaat, damesaat an natur
7. **Dompter un lion, une bête fauve** : damesaat, pennvestriñ ul leon, ul loen gouez pennvestriñ
8. **Dresser un chien, un cheval, des boeufs** : deskiñ, embreger, plegañ, pleustriñ ur c’hi, ul loen-kezeg, oc’hen
9. **Dresser un sale gosse** : damesaat, eeunañ ur mous fall
10. **Maîtriser, mater un animal (domestique) énervé, un cheval récalcitrant** : diouezañ, reishaat, reizhañ, soublaat, sujañ ul loen aet gouez, ul loen-kezeg amjestr
11. **Soumettre une personne, un peuple** : bazhyevañ, kabestrañ, sujañ un den, ur bobl

II – YBAN da LM 02 02 15

Ne ’m eus ket kalz tra da ouzhpennañ. Klok eo da roll.

Br. *doñvaat, doñvañ, doñvikaat* : eus Br. *doñv* Gl. *apprivoisé, doux, docile*, Kb. *dof* « tame, domestic ». Ar Br. *dañvad* zo eus an un gwizienn. Al Lat. *domare*, an hGr. *δαμῶζω*, ar Pr. *dountar, dountar* « dompter, vaincre, subjuguier » ivez. A-hervez ez eo ivez al Lat. *domus* « ti » liammet ouzh ar sterva-se, doñvaat o vezañ « liammañ (ul loen, h.a.) ouzh an ti ».

Moarvat ez eo ivez ar Br. *damesaat* « dompter, apprivoiser, apaiser » da vezañ ereet ouzh an hevelep gerdarzh.

E BrE. e kaver ivez *dotaat* « apprivoiser, amadouier, dompter, assujettir », met da ’m meno ez eo un eilstumm eus *doñvaat*.

Hervez ar skouerioù e c'haller arverañ Br. *doñvaat, doñvañ, doñvikaat, damesaat* a-zivout al loened, an dud, an angerzhioù.

Anat eo e c'haller irez degas ar gerioù evel :

- *digrizañ* : da skouer *digrizañ ur marc'h* Gl. *débourrer un cheval, en faire le dressage préparatoire.*
- *embreger, pleustriñ, deskiñ, kuñvaat, dic'houezañ* : ul loen, ur bugel.
- *yevañ, bazhyevañ, sujañ, kabestrañ* : un den, ur bobl.
- *dic'houezañ* : ul loen gouez, un den feuls.

KIS-1385

I – LM da YBAN 06 02 15

Evit respont d'ur goulenn graet ouzhin, ha tu 've dit da lavarout pegoulz ha penaos e voe dibabet **hon** evit ar genyezh ?

II – YBAN da LM 06 02 15

Ne ouzon ket resis. Lenn a ran LAVAR 01, p. 101 « Hon dlead eo gwiskañ warno ul lavar en hor yezh » skrivet gant Abanna. E LAVAR 02 e skriv Pennaod « N'eus tra hol lakafe da grediñ ». Met e LAVAR 03 p. 16 e welan dindan anv Pennaod c'hoazh « d'hon soñj », hag ivez « hon heñchañ » p.89. Neuze e c'haller dezren mui pe vui ez eo etre 1966 ha 1969 e voe degemeret **hon** er genyezh.

KIS-1386

I – LM da YBAN 08 02 15

Er frazenn amañ da heul penaos e trofes ar bomm lakaet e lizherennoù tev, mar plij ?

“Si les trop faibles disponibilités en herbe (saison, niveau de chargement trop élevé...) imposent une phase de bergerie, elles [les jeunes brebis] sont rationnées à raison de 600 g d’aliment complet ou de mélange fermier du même type que celui utilisé pour les agneaux.”

Va c’hinnig : Br. *Mar gowlaka an hegerzad izel a c’heot (koulz-bloaz, revec’h loened...) ur prantad dañvatiañ...* ?

II – YBAN da LM 09 02 15

Ar gudenn eo gouzout ha hanc’herioù gwirion e stern un diskiblezh eo termenoù evel Gl. *disponibilité en herbe*, Gl. *niveau de chargement*, Gl. *phase de bergerie*, Gl. *mélange fermier*, h.a. Ha termenoù eus ar seurt zo e saozneg, alamaneg ha yezhoù all ? Rak tu a ve da dreñ ar frazenn en un doare eeun :

Ma neus ket geot a-walc'h (rannvloaz, re a loened,...) e vo dav lakaat al loened en o c'hraou ha krennet e vo o magadur da 600 g a voued klok pe a veskad atant a un rizh gant an hini arveret evit an ein.

Ret e vo gwelout an diskiblezh en he fezh evit sevel an termenou, o keinañ war ar galleg, ar saozneg ha yezhoù all diouzh ret. Er frazenn a roez e ve tu da gaout udb evel :

Mar bez ret kaout ur prantad er sout (ur soutvezh) evit an dañvadezed yaouank en arbenn eus hegerzadoù geot re izel (rannvloaz, revec'h loened,...) e vo krennet o magadur da 600 g a voued klok pe a veskad atant a un rizh gant an hini arveret evit an ein.

E seurt frazennoù eo ret diwall diouzh ar gwered klañvdi : *lakaat an dañvadezed en dañvati*, da skouer (evel “klañvdiañ ar c'hlañvour”). NDBF *sout* b. -où « bergerie » a ro tu da c'hoari un tammig ha *kraou* ivez. Marteze Gl. *phase de bergerie* = Br. *soutvezh* b. ?

Moarvat emañ o prientiñ un dra bennak a-zivout ar sevel deñved ? Evit an embann ? Mikael a ve deuriet moarvat. Ha n'eus ket anv ivez a *Geriadur evit ar skolioù* ?

III – LM da YBAN 09 02 15

Trugarez evit da respont.

Evit gwir e 'm boa me ivez savet div droidigezh. An eil o kregiñ ivez dre “Ma ned eus ket geot a-walc'h” a hañval din bezañ azas. Yezh an amaezerezh gall (e lec'h all ?) zo pompadus aliesoc'h eget alies ! (kv. *référentiel bondissant aléatoire* = polotenn rugbi !).

Ya, an daou labour a venegez zo ganin war ar stern.

KIS-1387

I – P da YBAN 17 02 15

Ur goulenn e-sell d'ar pennad emañ o sevel : penaos e lavarfes *injonction identitaire* ?

II – YBAN da P 18 02 15

Gl. *injonction identitaire* :

Geriadur ar Bredelfennerezh a ra gant *kemennadur* ha *gourc'hemenn*. Neuze e c'haller empenitiñ ur *gourc'hemenn hevelebour*, pe *kemennadur hevelebour*.

Kinnigoù all : *erlev hevelebour* \approx Gl. *directive*. Pe : *diradur, diridigezh hevelebour* \approx Br. *dirañ* Gl. *contraindre, mettre en demeure*.

Pe eeunoc'h met diresis *endalc'h hevelebour* \approx Gl. *obligation*.

Piv a ra an *injonction identitaire* ? Me a lavarfe kenkoulz all *anrod hevelebour* Gl. *ornière identitaire*, rak e gwirionez n'eus endalc'h ebet, dirad ebet pe gourc'hemenn ebet aze. Ar santad 'm eus ez eus un arster disprizus gant *injonction identitaire*, ha gouglevout a ran *brizhkemenn hevelebour*. Marteze e klotfe *gourlakadur hevelebour* ?

III – P da YBAN 18 02 15

En degouezh, eo “Gaeligored” (amourouzion ar gouezeleg, aotrounez cheuc’h deuet eus Dulenn pe Gaillimh, hag o klask deskiñ gouezeleg), a zeu d’ar gouzelegva da glask ar wir Ouezeled, ar gwir ouezeleg, ar wir ouezelegezh, h.a. Ar Gouezel diles zo evel-mañ hag evel-henn, h.a.

Ar Ouezeled e kont, diouzh o zu, hep gortoz donedigezh Gaeligored, en em sant rediet da vezañ diouzh patrom ar Gouezel gwirion, evel deskrivet “el levrioù fur” ha kozh. Ezhomm ebet lavarout dit ez eo al levr (*Chaokañ mizer*) ur flemmskrid.

Skouer all a *injonction identitaire*, lavaret din un deiz : « en tant que bretonnante, vous devez aimer le cidre. »

En holl zegouezhoù e reer bepred dave d’un anien raksavelet, ur rizehenn vloc’heiladel.

Brizhkemenn hevelebour, gourlakadur hevelebour a glotfe a-walc’h marteze.

Diouzh an degouezh ez arverin hini pe hini eus da ginnigoù.

KIS-1388

I – P da YBAN 03 03 15

Ur goulenn a-zivout ar benveg arveret da bladañ an douar e-sell d'un ober bennak, ober un hent, pe all. En degouezh, a-raok toullañ an douar er Sahara evit kavout tireoul pe aezhenn.

Ar benveg zo *niveleuse* e galleg, Sz. *grader*. Kinnigoù zo bet graet : *kompezer, liveer, liveorell*. Petra a soñjez eus *liveer* ?

II – YBAN da P 04 03 15

A-zivout Gl. *niveleuse* :

Aze ne ra ket diouer al loazioù, reñver zo, ne lavaran ket : *liveañ, resedañ, rezañ, kompezañ, plaenaat, keitañ*, ha moarvat traoù all c'hoazh. Petra dibab ?

Dav e ve bezañ arbennigour war al labour sevel hentoù ha savadurioù evit gouzout ar c'hemm etre *niveleuse* hag *aplanisseuse*. Moarvat ijinenoù nes.

• Ar Sz. a ro *grader* eus *to grade* « rezañ » a glot gant ar Br. *rez* Gl. *degré*. Kentañ kinnig : Br. *rezer* g. *-ioù* pe *rezerez* b. *-ed*. Hogen *rezañ* a dalvez ivez distrujañ. Neuze evit pellaat *reseder* g. *-ioù* ?

• Ménard a ro **kompezer** g. **-ioù**, a gaver ivez e *Geriadur ar Stlenneg* Gl. *égalisateur*. Despizadur ar ger en elektronik a glot a-walc'h gant an tachennoù da ingalañ ivez.

• Evit a sell *liveañ* ha deveradoù en o mirfen evit ar glennadurezh, an dopografiezh. A se e ve un *niveleur* Sz. *leveller* an den o *liveañ*, o *vuzuliañ* al *liveoù*, eleze al *liveer* g. *-ion*. Hag ul *liveer* g. *-ioù* — pe *liveerez* b. *-ed* — a ve ar benveg, gant ur glogorenn pe bremañ dre laser, Gl. *nivelle*.

E dibenn dezrann : Gl. *niveleuse* = Br. *kompezer*. Un abeg ouzhpenn : *kompezet* e vez an tachennoù war ziribin evit sevel un hent, da skouer, tra ma talvezfe *liveañ* kement ha lakaat a-zremm. Pezh a ve iskis kenan. sl. *livead* = Gl. *couche horizontale*.

niveler v

- 1 rendre une surface horizontale, aplanir
- 2 égaliser
- 3 mesurer ou vérifier l'horizontalité avec un niveau

niveleuse adj f

- 1 qui aplanit, qui égalise **nf**
- 2 personne qui nivelle, qui mesure ou vérifie avec un niveau
- 3 partisane de l'égalité sociale absolue
- 4 engin de terrassement qui sert à égaliser la surface d'un sol

nivelle nf (technologie) niveau à bulle d'air

En danvez *Geriadur hollek* e lennan :

APLANISSEUSE *nf* [travaux publics] plaenez b. *-ed* • engin aplanissant les terrains *ijinenn o plaenaat an tachennoù*.

KIS-1389

I – YBQ da YBAN 05 03 15

Degaset on bet da brederiañ war ar BD dre ur skrid emañ Louise o sevel evit e studioù a-zivout an doareoù da renkañ ar BDoù el levraouegoù.

Ur wir gudenn eo a sav ergrafoù n'int ket hepken kalvezel.

Klask a raen un talbenn da envel seurt oberennoù en o lieselezh.

En holl vroioù eo bet termenet seurt doare eztaolñ arzel, seurt arz, gant gerioù o deus un istor a-wechoù kozh a-walc'h (*manga*) a-wechoù yaouank tre (*bande dessinée*).

An termenù dibabet, avat, a hañval hanezel pa reont dave d'ur mare ha d' ur furm en emdroadur an oberennoù-se, ha n' int ket evit ezteurel o lieselezh a vremañ.

E Frañs e kroger evit furmoù 'zo d' ober gant *roman graphique* da heul ar saozneg *graphic novel* a zo bet savet, gant ar Saozon a gav din, da ziforc'hañ an oberennoù "sirius" diouzh ar "comics".

Soñjal a raen ober gant *lennegezh treset* hogen e vefe tu da soñjal ez eo skridoù lennegel a zo bet lakaet e stumm tresadennoù ?

Graet 'm eus c'hoazh gant *lennegezh teodel* evit ar sorbiennoù hogen *lennegezh tresel* a hañval din kamm, marteze eo mat avat ?

Gwelet 'm eus e-barzh geriadur MME e oa bet graet gant *arzoù an tresañ* evit *arts graphiques*. Petra soñjal neuze eus *lennegezh tresañ* pe *lennegezh an tresañ* ? E galleg e vefe *littérature graphique*.

Evit ar sorbiennoù a zo un dresadenn e 'm boa graet gant *sorbiennoù treset* ha ne hañvale ket din bezañ bastus peogwir n' eo ket sorbiennoù a zo bet treset hogen sorbiennoù a zo un dresadenn.

Ha ne vefe ket gwelloc'h ober gant *sorbienn dresadenn*, ar sorbienn zo en dresadenn ? Da heul e c'hallfe bezañ *lennegezh tresadennoù* ?

Marteze e vefe mat din sevel skridoùigoù war an danvez ha klask gerioù da stankañ an toulloù o sellout ouzh an diskoulmoù kavet en un nebeut yezhoù.

Hanc'herieg *Geriadur ar Mediaoù* a vo talvoudus en degouezh.

II – YBAN da YBQ 06 03 15

Ur gudenn luziet a zegasez aze. Aet on da deurel ur sell war ar Gwe hag an despizadur berrañ a 'm eus kavet eo hennezh :

bande dessinée n
 ouvrage dans lequel l'histoire est racontée en dessins

Neuze, ar pezh zo diazez eo an *tresadennoù a gont un dra bennak*. Diwar vont ez eo ar Br. *tres* un amprest diouzh ar Gl. *trace*, hag arveret eo c'hoazh *tres*, *tresad* gant ar ster-se, e *Geriadur ar Stlenneg* da skouer.

Daou zifourk a welan :

1. Heuliañ ar yezhoù all hag ober gant *bandennoù treset*, *bannoù treset*, *lennegezh (bannoù) treset*, *romant (bannoù) treset*, ha traoù all eus ar seurt.
2. Kavout un diskoulm all, n'eo ket da vezañ erlec'hiet ouzh an hini kentañ, met evit skañvaat hag aesaat an eztaol, hep disoñjal an ezhommoù da zont.

Bez' hon eus ivez *kevreg-* degaset evit dichoukañ *tres-* war dachenn an termenou diazezet war *graph-*. Ha ne ve ket ar pezh a glaskomp da zec'heriañ *istor kontet diwar-bouez tresadennoù* ? Dic'hallus loc'hañ diwar *lun-*, a *gav din*. Diaes eo soliañ war *lin-*, Vallée **dessiner** *tresañ*, *linennañ*.

Evit ar Gl. *arts graphiques* troet gant MME *arzoù an tresañ*, e kavan un tammig berr, rak ne sell ket hepken ouzh an tresañ, met ivez ouzh kement kalvezder da lakaat un dra war ur skor (paper, skramm, h.a.), eleze tresadennoù, engravadurioù, testennoù, luc'hskeudennoù, h.a. En degouezh-mañ e kav din Gl. *arts graphiques* = *arzoù kevregat*.

Neuze : *romant kevregat*, *kevellenn gevregat* ?

KIS-1390

I – LM da YBAN 09 03 15

Evit Gl. *langue approximative* ha kavout a ra dit e tere *yezh arnesadek*. Ha ne ve ket gwell *arnesat* en degouezh ?

II – YBAN da LM 10 03 15

Klasket 'm eus un tammig war ar Gwe evit gwelout e petore kemperzhioù e vez graet gant an droienn *langue approximative*. Stadet 'm eus meur a zegouezh :

1. Hini kenstok div yezh kevarall penn da benn o reiñ ur yezh kemmesk (*sabir*, *pidgin*). Degouezh ar c'hreolegoù eo ma klaske ar sklaved piaouekaat yezh ar vistri, tostaat — nesaat — outi.
2. Degouezh ar *globish* en ensavadurioù bed a zo ur meni saozneg eeunaet a dalvez da araez kehentiñ nad eo ket yezh an amaezhiaded. A se ur yezh paourae, bloc'heiladek hag *approximative*. An hevelep plegenn evit ar c'hentelioù graet e saozneg gant kelennerion nad eo ket ar saozneg o yezh orin. Kollet e vez kalz stlenn en doare-se.
3. Disleberidigezh ur yezh a-fet geriaoueg, ereadurezh — evel ar galleg mui ouzh mui — o reiñ ur yezh laosk, diresis, *approximative*.

4. Ur blegenn all zo : hini ar re a zo o teskiñ ur yezh.
5. Ha chom a ra marteze ar priziadur dangorek, evel hini Hagège a lavare tu bennak ez eo ar galleg resisoc'h eget ar saozneg, lakaet gantañ da yezh *approximative*. Farsusat tra, pa ouzer ar berzh a ra ar saozneg er skiantoù hag er bed a-bezh.

A holl viskoazh hon eus ni komzet eus *yezh resis* hag eus *yezh diresis*. Me a lavarfe *yezh diresis*, *yezh laosk* evit an degouezhioù 2., 3., 5.

Chom a ra 1. ha 4., damheñvel a-benn ar fin. War a hañval *Sz. approximative language* → Gl. *langage approximatif*, *langage intermédiaire* (Amañ e kav din ez eo *langage* ur plakadur eus ar *Sz. language*.) → Al. *Zwischensprache*. Eveldout e soñj din e klot *arnesat*, met ouzhpennañ a rafen *ardreuzat* ivez. Neuze en degouezh-mañ : ***yezh arnesat***, ***yezh ardreuzat***. Evezhiadenn : e skolioù Diwan 'zo ez eo *arnesat* ar yezh, n'ouzon ket hag *ardreuzat* eo avat evit an holl. Aon 'm eus e chomfe yezh diresis, kemmesk betek re. Evit bezañ fentus e lavarfen *yezh abupre*.

III – LM da YBAN 10 03 15

Degouezh va malad oa an dra-mañ kavet war ar Gwe :

- **Departamantoù** evit Gl. **départementales**...
- **Goulenn “digant”** (en degouezh-se) e-lec'h **goulenn “ouzh”** (a c'hortoz ur respont).
- **An dud war ar renk** e-lec'h **emstrivaded**.

Yezh arnesat !

KIS-1391

I – MME da YBAN 16 03 15

Spi 'm eus ez a mat ganit abaoe obidoù Gwion.

Lavaret 'm boa dit e kasfen goulennoù dit... Setu unan. Klokaat (ha reizhañ) a ran va geriadur e sell d'un adembann ; ar c'hlokaennoù a zegasan a zeu diwar va lennadurioù ha diwar an evezhiadennoù a gas din an dud a ra gant va geriadur...

Mellad **tabulaire** e 'm geriadur zo skort evit a sell ouzh ar c'hemeradurioù diavaez d'an douarouriezh. Ne roan nemet ~ *taolenn* (**forc'had taolenn**) kemeret ganin e *Geriadur ar Jedoniezh* (100a). Ha kavout a ra dit e spirfe Br. *taolennek* e degouezhioù all ?

II – YBAN da MME 19 03 15

Setu despizadurioù kavet war ar Gwe :

tabulaire adjectif (latin *tabula*, table) Qui est en forme de *table*.

- Se dit d'une structure géologique à laquelle correspond une topographie plane (plateau, haute plaine), limitée par des abrupts.
- Se dit d'une roche dont les cristaux ont la forme d'une tablette.

- Se dit de la différence entre deux valeurs successives d'une table numérique.

tabulaire masculin et féminin identiques

1. En forme de table.

- Ajoutons que les poudingues de grès qui forment topographie plane en certains endroits (...) des surfaces **tabulaires** assez étendues offrent une végétation à peu près semblable ; [...]. — (Gustave Malcuit, *Contributions à l'étude phytosociologique des Vosges méridionales saônoises, les associations végétales de la vallée de La Lanterne*, thèse de doctorat, Soc. d'édit. du Nord, 1929, p.77)

2. Qui tient à l'emploi des tableaux ; qui emploie des tableaux.

- Une saisie **tabulaire** en champs séparés.

Kemeromp gant urzh :

1. **Relief tabulaire** Sz. *table land* : relief structural, résultat de l'érosion de couches horizontales. (Synonyme de relief acinal).

En Dafar 63 e lennan **taolel** « a-stumm gant un daol ». Mechal ha ne ve ket gwell *taolek*, rak *taolel* zo « a-zivout an daol », tra ma 'z eo *taolek* « evel un daol ». E 'z keriadur e lennan *torosennadur taoliek*. Gwelout a ran un diforc'h etre *taolek* ha *taoliek*. Mar komzan eus ur menez, ur run stummet evel un daol e lavarinn ur *menez taolek*. Met evit ur vro, un torosennadur e vo *taoliek*, eleze gant lies taol ennañ pe enni. Evel *kêriek* « où les villes sont nombreuses » (NDBF).

2. **crystal tabulaire** : en forme de tablette, aplatis, pas micacés, et pas nécessairement droit. N'ouzon ket ha klotañ a ra amañ komz eus *taol*, rak n'emañ ket a-zremm dre ret. Marteze e ve kevazas *strinkenn daoliek*, evelkent. Mechal hag ur gounid e ve *strinkenn daliek*.

3. Evit ar jedoniezh, ar stlenneg e rafenn a-walc'h gant **rezi** g. **-ïoù** « taolenn urzhiet ». Neuze e c'haller empentiñ : *euvriñ rezienneg* Gl. *saisie tabulaire* ≠ *euvriñ linennek*. Kement-se evit dichoukañ *taolenn* soularveret.

KIS-1392

I – YVT da YBAN 18 03 15

Emaon a-zetri gant Geriadur an Doueoniezh c'hoazh. Lennet eo din “korf” ar Geriadur a-benn bremañ. Krog on abaoe ur pennadig hepken da bleidiñ gant ar gervaoù. Trugarez c'hoazh evit ar skoazell ho poa roet. Evel ho poa merzhet e van kalz da renkañ enno.

Fellout a rae din ebarzhañ Br. *kentelv* = Gl. *archétype* enno :

“C’est donc essentiellement du rétablissement de la forme première, de la restauration de l’image archétypique, de l’imago Dei qu’il s’agit. Dans sa pureté absolu de modèle, cette image est révélée en Christ que les Pères appellent l’**Archétype**.” (Paul Evdokimov, L’orthodoxie) a ’m eus da dreñ.

Koulskoude, goude hoc’h eskemm gant Guy e KIS-846 a-z. Gl. *modèle* ez on un tamm kollet.

Ha pelloc’h : “ Dieu, créant l’homme, fixait déjà le regard de sa pensée sur le Christ-**prototype**“. Fellout a rae din ober amañ gant Br. **kentrizh*, hogen roud ebet anezhañ abaoe LAVAR 08 ? Ha penaos diforc’hañ *arché-* ha *proto-* amañ ? Ha gwell e ve Br. *bondelv* eget *kentrizh* ?

II – YBAN da YVT 19 03 15

Gwelomp da gentañ reveziadennoù ar gerioù-se er brezhoneg kempred.

- **Geriadur ar Bredelfennerezh :**

997 **PROTOTYPE.**

prototype inconscient de personnages qui oriente la façon dont le sujet appréhende autrui, pimpatrom diemouez a dudennoù o levezonañ an doare ma vez dec'havaelet an hentez gant ar gouzrec'h (sl. IMAGO) ; l'introjection est proche de l'incorporation qui constitue son prototype corporel, nes eo ar gougantañ d'ar gougorfañ, hemañ o vezañ e bimpatrom korfel (sl. INTROJECTION) ; le transfert se conçoit comme la répétition de prototypes infantiles, intent a reer an treuzdoug evel an arreadur eus pimpatromoù bugelvezhel (sl. TRANSFERT).

100 **ARCHÉTYPE.**

il connote par le terme de narcissisme primaire un premier état de la vie, antérieure même à la constitution d'un moi dont la vie intra-utérine serait l'archétype, e ra d'an narkisegezh kentael, stad kentañ ar vuhez, c'hoarvezout abretoc'h eget amparadur ur me, hag e ro da gentpatrom dezhi ar vuhez enkrozhat (sl. NARCISSISME PRIMAIRE — NARCISSISME SECONDAIRE).

- **Emsav :**

Niv. 59 Amañ e ranker displegañ an diforc'h-ster etre *rizh* ha *rizhenn*. Ar *rizh* zo ur braslun difetis, meizadel, amparet diwar un nebeut azonoù, arveret da ziforc'hekaat ar gwerc'hennoù fetis ; da skouer, en denoniezh, ar rizh mentek, hirbennek, melegan. Ar *rizhenn* zo fetisadur ur rizh ; savelet e c'hell bezañ en un doare amouiziel pe lennegel, — pa lavarer, da skouer : Churchill zo ur rizhenn a Benn-Stad, Bimbochet zo rizhenn ar Gall chaovin (en arver-se e reer ivez gant « patrom », « pimpatrom ») ; savelet e c'hell bezañ ivez en un doare kalvezel ha gouiziel, ur skouer eo rizhennoù derc'hek, pe derc'hrizhennoù, Max WEBER.

Niv. 89 Heñveldra, en hon c'hantved, MASSON a gehele kouerion Vreizh « nes d'ar stad natur, boudoù pur, entanet gant ar rezid, an dizalc'hiezh », er bloavezhioù end-eeun ma save brud da *Bécassine*, pimpatrom dilerc'hentez an hevelep kouerion vreizhat.

Niv. 128 *Daoust ha hevelep saviad n'eo ket pimpatrom an holl saviadoù a c'hell an nid reiñ tro dimp da amparañ ? Un ober enaouet gant an nid, evitañ da vezañ krouus-kaer, ne c'hell bezañ nemet distrujus mar dalc'her dezhañ betek penn ; pezh a ouïemp evit gwir, rak an nid zo dre anien distaol eus pep beziadelezh hag, e-barzh, eus ar veziadelezh eskoret drezañ. Betek gouzout, hon dezrann eus ar vroadelouriezh diwar saviad an emsav hag emzispenn ar saviad emsavel zo pimpatrom an dehentadur nidiadek, rizhenn a zle talvezout dimp da sturiañ ha da sklaeriañ an dehentadurioù a zo hon re bremañ.*

Niv. 30 Mar lezomp a-gostez ar riezoù kevreadel, e kavomp un orin boutin d'an eil Kambroù : youl ar vrientinion da gaout un derc'houezadur diforc'h diouzh hini ar werin, evel ma verk a-walc'h an anvadoù « Kambr Uhelañ » ha « Kambr Izelañ » . Ent hanezel, e tever an Dael saoz, kentpatrom an Daeloù a-vremañ, eus Bodadenn C'hladalc'hel gwizion ar Roue, arlozed² lik hag ilizel : Ti an Arlozed (Ti an Aotrouion) eo a voe savelet da gentañ. D'an eil e teuas kannaded ar bourc'hioù hag ar c'hontelezhioù, en em zispantias da c'houde evit ober Ti ar C'humunou.

• **LAVAR :**

Lavar 12 : Gl. *archétype* Br. *pimpatrom*

Lavar 14 : Gl. *archétype sociologique* Br. *kentelv kevredadel*

Lavar 17 KIS-846 (GE da YBAN) : Hogen lakaomp, reñver n'eo ket euver : ar ginnigadenn a rez, *kentelv* (luniet evel *kantalc'h, kantezv*). Gwerc'h a bep arver pa ouzon. E gompren a c'haller evel an delv deroù, an arzour o loc'hañ diwarni hervez e hentoù dezhañ.

Lakaet er-maez ar *c'hentelv kevredadel* (prederouriezh Tanabe) e weler e ra GE gant deveradoù **patrom** : Br. *pimpatrom* Gl. *prototype* ha Br. *kentpatrom* Gl. *archétype*. Kuit a emverzheriañ e virfen an termenou-se gwriziennet er yezh (abaoe Gonidec eme Vallée).

Un taol arnod da dreiñ da frazennoù :

• C'est donc essentiellement du rétablissement de la forme première, de la restauration de l'image archétypique, de l'Imago Dei qu'il s'agit. Dans sa pureté absolue de modèle, cette image est révélée en Christ que les Pères appellent l'**Archétype** :

Anv zo dreist holl eus adsavidigezh ar furm gentañ, eus assavidigezh ar skeudenn gentpatromel, an *imago Dei*. En e burded talenat a batrom ez eo diskuliet an kez skeudenn e Krist, anvet **Kentpatrom** gant an Tadoù.

- Dieu, créant l’homme, fixait déjà le regard de sa pensée sur le Christ-**prototype** :
Doue, en ur grouiñ an den, a bare selloù e vennoz war ar C’hris**t-pimpatrom**.

An eil frazenn-se a ra dave d’ur c’henderc’hañ a steud, koulz lavarout.

III – YVT da YBAN 20 03 15

Kevarc’h Yann-Baol ha bennozh Doue deoc’h evit ar boan hag an amzer hoc’h eus lakaet. Merzhet ’m eus e oa e galleg eo a save kudenn din : ne verzhan ket re vat pelec’h emañ an diforc’h etre *Archétype* ha *Prototype*.

Diwar-se on aet da welout pezh a oa e Doueoniezh e brezhoneg kempred. Diaes e oan lakaet gant kinnigadennoù GE er maeziennoù all rak komz a reomp-ni eus Delv Doue (*imago Dei*). Evel-just e oa bet pledet gant kement-se endeo gant Turiaw. Amañ dindan pezh a gavan er GEDOU (?) :

delv g. -où [Gr. *ἑκόν*]

1 (ikonenn) Argel oc’h enderc’hel *gouezvoud* an hini skeudennet ; 2 “skeudenn” dik eus u.b. : Krist zo delv Doue an Tad ; an eskob zo delv ar C’hris en Iliz. Diouzh delv Doue e voe krouet an den, eleze ez eo pep den un *nouez* na revez e gwir wirionez nemet dre ar garantez hag ar gevuniezh gant an All, Doue pe an den. An den, krouet diouzh delv Doue, a voe ar gread o peurober ar C’hrouerezh. An holl Grouadelezh hewel ha dihwel a oa peurc’hraet hag endalc’het en den — ar garved anezhañ — ha drezañ evel delv Doue e voe erzerc’het Klod Doue dre ar Grouidigezh a-bezh. Kantarvestiñ he C’hrouer a eure ar Grouadelezh en delv ha drezañ, eleze en Den. Hemañ eo ar meizad a vez dindan pep delv, pep ikonenn. Gant ar felladenn ez eo bet difaganet an Delv, hep dezhi bout steuziet avat. Gant ar C’hris emañ adsavet ha, dre ar Rad, e kendalc’h mab-den da vont davet an *hañvalded* ouzh Doue. *Delv* Doue en den zo ar perzh dibar en deus roet da vab-den ; E *hañvalded* zo E road a garantez, kollet gant mab-den dre ar *felladenn* ha kinniget dezhañ en-dro, en e rezid, dre hent ar silvidigezh. An den a voe krouet “diouzh delv hag en hañvalded Doue” (*Gen. 1, 26*), eleze eo barrek da *c’houbertzañ* en E Glod. An den kentañ a bare Gouloù Doue war e zremm. Siwazh, deuet eo an diskar, dre *bec’hed* Adam — eleze dre *bec’hed* pep hini ac’hanomp ivez — ken na ziskouezomp ket ken bezañ heñvel ouzh Doue. Evit adkavout hon hañvalded

gant Doue, ez eo ret dimp lakaat hon treid e kammedoù ar C'hrist, Mab Doue, en deus sammet warnañ hon natur den, evidomp da vezañ en-dro en hañvalded Doue, da c'houberzhañ a-nevez en E zoueelezh. Ar c'hrouerezh diouzh delv Doue hag en E hañvalded a empleg gouberzhañ en doueelezh, kevunaniñ gant Doue” (V. Lossky, *Théologie mystique...* 1944, p. 113). Siell Doue ez eo an delv, o savelañ an den en un darempred nouezel hag unel gant Doue en deus eñ krouet diouzh E zelv hag eñ galvet da c'houberzhañ en E zoueded. “*Endenet en deus Doue evit d’an den dont da vout doue dre ar rad*” (s. Irenaios, *Adu. haer. V, praef. P.L. 7, 1120* ; sant Atanaz, *De incarn. Verbi, 54, P.G. 25, 192B*). → *pec'hed Adam ; ikonenn*.

diouzerc'h g. [Gr. *τύπος*]

Rizh, patrom, skeudenn, a vez kent d'un *degouezhad* pe d'un den o lakaat da wir perzh hag arouezelezh an hini kentañ. Pa lavarer e oa Malc'hisedek *diouzerc'h* ar C'hrist, an Uhelveleg nemetañ, “e kennoter keal an *diougan* hogen, ouzhpenn ar rakkemenn dre ar gerioù, ez intenter ivez ur c'hentañ stummañ, evel un divrazañ benet e danvez an istor” [Guy Etienne, *Gl. figure*, 01 09 94 — 12 02 95] ; un *diouzerc'h* zo ur rizh, ur patrom, a vez ar c'hemenn anezhañ en hanez ar C'heviun kozh hag a erzerc'h e ziskuliad leun er C'heviun nevez ; tud ha fedoù ar C'heviun kozh ned int nemet ur skeudenn eus ar werc'helezh (*Heb. 9, 24*), o ragarveziñ daspren an denelezh fellet gant ar C'hrist. E se e vez keñverioù emplegat etre Malc'hisedek hag ar C'hrist, Daouzek Meuriad Israel hag an Daouzek Abostol, Manna ar gouelec'h ha Bara ar Vuhez. N'eus ket eus ar c'hentrihoù ur predererezh diwar-lerc'h bannet war ar C'heviunad kozh ; o ster rizhek a viront da heul erzerc'h ar *gourzhrizh* — kefleuniad ar c'hentrizh.

kentrizh g. -où Rakpatrom, preveudi, *diouzerc'h*.

Da lavarout eo e oa e GEDOU ar pezh emeden o klask. Nemet, evel a lavaren kentoc'h, ne welan ket mat an diforc'h ster e galleg... Bremañ nend eo ket echu : chom a ra ar *Gl. modèle* e “*Dans sa pureté absolu de modèle...*” Kavout a ra din, pa gomzomp eus *delv Doue*, e tlefen komz amañ eus “glanded tralenat a gentelv...”, ha distreiñ da KIS-846, mes evit *Gl. modèle*, an dro-mañ.

IV – YVT da YBAN, GwP, GC 28 03 15

Diwar hon eskemm diwezhañ a-zivout Gl. *archétype* ha Gl. *prototype* e sav goulenn evidon diwar daou graf :

1) O lenn an arroud eus Emsav n° 59 a roit din e verzhan e tle Krist bezañ lakaet da rizhenn ha neket da rizh, alese da gentrizhenn e-lec'h da gentrizh ?

2) E-keñver yezh avat e troit :

Dieu, créant l'homme, fixait déjà le regard de sa pensée sur le Christ-**prototype** :
Doue, en ur grouiñ an den, a bare selloù e vennoz war ar C'hrist-**pimpatrom**.

Pa 'm bije me troet « Doue, o krouiñ an den, a bare selloù e vennozh... » o lakaat ez eo « parañ selloù e vennozh », evit ar Parour an araez krouiñ... Ar gudenn zo : hag emañ aze Doue o seveniñ un ober pe daou ? Mes anat eo, n'ouzon ket. Tre ez eur amañ er C'hevrin.

Hag ematersoù all niverus abaoe :

3) Gl. *apocatastase* , Gr. *ἀποκάταστασις* :

Sl. André Méhat, http://www.rivtsion.org/f/index.php?sujet_id=1552

Ha Paul Evdokimov : « C'est pourquoi, dans les courants les plus représentatifs pour l'Orient, l'expiation s'exprimera plutôt en termes physico-ontologiques qu'en termes éthico-juridiques. Le but, ici, n'est point le « rachat », pas même le « salut » (dans le sens « salutiste » ou individuel), mais l'*apocatastase*, la restauration et la guérison universelles. »

Sant Maksen : « Revêtir l'homme nouveau tout entier, celui qui est créé par l'Esprit à l'image de Dieu. »

P. de Bachelet, « Dictionnaire de théologie Catholique » : [la pensée des Pères] ne s'arrête guère aux individus, mais se fixe sur l'humanité arrivée au terme de son économie terrestre. »

Emeur amañ e par ar beuryec'hedigezh, ar peurwellaat, pe kentoc'h, diouzh gerdarzh ar gresianeg marteze e par distro ar yec'hedigezh, distro natur mab-den krouet diouzh delv Doue, eleze doueek.

N'ouzon ket hag an hevelep rakger eo a gaver amañ hag e Gl. *apodose* (Br. *ategenn*).
Pe un **dassav* ?

V – YBAN da YVT 31 03 15

Emañ ret din spizañ un nebeut traoù. Ne gav ket din ez on an den azas evit komz eus doueoniezh. Daoust d'al lostger *-oniezh*, hañval ganin n'eus ket ur skiant eus an diskiblezh-se. Sklaeriañ a ran va savboent : stadañ a ran ez eus un dra bennak, an alvez ha ni e-barzh. Ned an ket pelloc'h. Ur c'hevren zo, met ne c'haller lavarout tra war e zivoud. Dre henvoaz e c'haller lakaat an anv doue — pe doueoù — war se, met e-maez nep despizadur eo. Ouzh ar vevenn e kavan gwell lavarout ez eus eus ur ?, ha setu holl. Kement-se holl zo e-maez hon perzh. E gerioù all : kement bomm o tennañ da n'eus forzh petore relijion, da n'eus forzh petore feiz zo anperzhiek evidon. Ne veizan tra. Kement-se lavaret e c'hallan darvanañ — e ster ar stlenneg — an diskiblezh, eleze ent kefredel. A se, ne c'hallan nemet reiñ ur gousantad war gevanlen an hanc'herieg.

Marteze e ve Gab Cherel muioc'h e-tailh da gemer perzh er breud, eñ zo feizad kristen ha katolik. Dre va desavadur katolik e ouzon eus petra ez eus anv, hogen kement erganad war an dachenn-se zo anskaradus evidon.

Un dra neoazh : skrivañ a rez *mennoz*h gant un **-h**. Tu bennak war Lavar e tispleg GE (pe GP ? Marteze e ve Gab gouest da lavarout ?), n'eus abeg ebet da lakaat un **-h** aze. A zo muioc'h. Etre : « Ar beleg o reiñ e vennozh » hag « Ar beleg o reiñ e vennoz », gant doare Maodez Glanndour ne c'haller ket gouzout hag anv zo a *mennoz* pe *bennozh*.

Pezh a c'hallan ober eo reiñ va mennoz war an dibaboù a vo graet ganit, met ur gouglvoud ne vo ken. Gant ar spi e vo tu da Gab da 'z skoazellañ.

VI – YVT da YBAN 31 03 15

Evit ho savboent a-zivout an doueoniezh e veizan hag ez asantan ervat. Ar savboent eo a zo e kont dres, ha va feiz, a vevan ivez evel un imbourc'h, kalz re c'hoular moarvat, ne revez ken diwar ur savboent lakaet da alf. Gwir a lavarit : ne 'm eus me ivez prouenn skiantel ebet eus pezh a gredan. Dres, krediñ a ran. Nesoc'h eo an doueoniezh d'ar brederouriezh. Un hilad savboentoù a c'hell eгинаñ diwar ar frankvennout a zo bet deroet d'an denion. Hag an un frankvennout a ra deoc'h na grediñ (pe lakaat ur pik-gouennata bras) ha din krediñ. Dav din anzav ne 'm eus ket klasket ho kendrec'hiñ : ne vefen ket gouest d'e ober da gentañ holl. Embann geriadur Turiaw nend eo ket e bal kendrec'hiñ ar vrezhonegerion kennebeut nemet sklaeriañ en un nebeud gerioù hepken peseurt hilad speredel eo hini ar reizhvriaded abaoe an Henamzer betek bremañ ha reiñ an hanc'herieg azas da neb a garo da gelenn, da eskemm, da nagenniñ mar fell dezhañ, mes gant an un hanc'herieg ma c'hallomp, un hanc'herieg despizet. Ha labour Turiaw, diouzh savboent ha kelennadurezh an Iliz reizhvri, zo onest ha talvoudus.

Mar 'm eus kredet gouenn hoc'h alioù diganeoc'h nend eo ket e kave din e oac'h *ecce homo* evit burutellat an doueoniezh mes en askont eus ho skiant-prenet hag eus ho kalvezded er sevel gerioù.

Ar ger Gr. ἀποκρίσεις, lakaomp, a ya, evit doare, en tu-hont d'an doueoniezh pand eo arveret e steredoniezh hag e mezekniezh a gav din. Ar meizad zo unan a bouez, a garfen gouzout despizañ (o treiñ skridoù ha neket ouzh e zespizañ ma unan), a zo tabut c'hoazh war e zivout etre doueonourion. Hevelep burutelladennoù a gaver etre Mahayana ha Hinayana ar voudaidi. Ha n'emañ ket e geriadur nag e geriaouegi Turiaw. Re arvarus e vo din sevel ur ger, va unan, d' e dreuzyezhañ ha pa n'on ket assur d'e c'hevelañ evel ez eus dleet ha dreist holl pa fazi din gouiziegezh ar gresianeg ha kalvezded ar sevel gerioù hag ar sturyezhañ e brezhoneg. Hag un druez e ve. Ar skoazell a c'houlennen diganeoc'h ha digant Gab Cherel a oa hemañ, unan kalvezel : penaos treiñ e brezhoneg Gr. ἀποκρίσεις ha ma oa bet troet darn eus e rannoù endeo e brezhoneg (sl. *ategenn* : hag an hevelep **apo-** eo, h.a.). Ha Gab Cherel moarvat en deus bet tro d'emgavout gant ar gudenn ha laouen e ven ma c'hallfe va skoazellañ da zibunañ va c'hudenn ivez.

Ya, soñj 'm eus eus an eskemm-se gant Goulven Penaod ha Guy Etienne a-zivout Br. *mennoz*. Gouzout a ran ivez ne rannent ket o daou an hevelep reizhskritur evit pep tra. Ha gouzout a ran ez eus tri skrivadur eus an un ger : menoz (RH), mennoz (An Here, Martial Menard, da lavarout eo ar geriadurioù a gaver er skolioù) ha mennoz

(LAVAR-Preder). Mat eo din skrivan *mennoz*, anat, nemet e 'm boa soñj eus pezh a lavare din Gwion un deiz (pa skriven diouzh hentenn GP) : nend eo ket peogwir ez eus abegoù reizhistorek da gemm skrivadurioù ar gerioù ez eo un dra vat evit dazont ar yezh d'e ober. Diwar-se e 'm boa lezet un **-h** da 'm Br. *mennoz*, tra ken.

I – LM da MC, YBAN 08 04 15

Emaon o paouez echuiñ ar pennad evit *Al Liamm*. Kudennoù 'm eus bet gant Word na baouze ket a guitaat trumm ken e 'm eus ranket adskrivañ an dibenn (adal “Ha lakaat e anaoudegezh...”) un dek gwech bennak...

Ur vuhez gouestlet da ziorreadur ar brezhoneg

« N'eo ket ar politikerezh nag ar Stad a ro buhez d'ur yezh. Greomp eus ar brezhoneg ur wir yezh ha gwelet e vo hag e chañs en deus da vezañ dibabet gant an dud. Met ur yezh na ro ket e chañs d'ar spered n'he deus hi chañs ebet. » (GE 15.11.99)

Nep piv bennak en deus eskemmet dre lizher gant Guy Etienne a oar pegen fonnus, pegen doues e veze e respontoù d'ar goulennoù a saved outañ. Gwir gentelioù yezhoniezh, yezhouriezh, gramadeg, istor ha prederouriezh. An eil re e kendave gant ar re all. Un treuzkaser, un « trefenner » anaoudoù. Un den na rae ket eus e stuziadur bras un dachenn personel miret kloz en e empenn met ur meni « porzhiad » ma c'helle forzh piv mont outañ da gaout un diskoulm d'ur gudenn yezhouriezh pe da gaout sklêrijenn war ur c'hraf gramadeg.

Dehentadur an den a ginnigan deoc'h ober anaoudegezh gantañ dre eztennadoù eus al lizheroù en doa kaset din ha da dud all un nebeut bloavezhioù 'zo pa stagen d'ober donoc'h anaoudegezh gant labourioù laz PREDER. Gwell eget flapach ganin. Daveiñ a ran mod all al lennerion d'ar pennad a 'm eus savet evit niverenn C'hwevrer BREMAÑ. O daveiñ a ran ivez da c'hervaoù ar gelaouenn LAVAR evit un toullad gerioù.

Deomp-ni Brezhoned an XXIvet kantved gouzout ar pezh a vennomp : pe chom e par ur yezh rannvroel c'hall ha dinoaz d'ar Stad, pe mont d'ur yezh e-tailh da vezañ hini ur riez. An eil dibab a ampleg labour digant pep hini evit he fiaouekaat ha nerzh-kalon evit stourm ouzh eneberezh dalc'hiaded an « du-mañ ' vez lâret » hag ouzh eneberezh ar Stad a oar pelec'h emañ an dañjer eviti.

Da c'houzout ivez ha pinvidik a-walc'h eo bedig ar brezhoneg evit dioueriñ un den eus e vent hag e lezel da guitaat hon tamm douar-patatez er vrasañ digasted...

Laorañs MOTROT

Kammedoù kentañ war hent ar brezhoneg

(Lizher da L.M. eus ar 14.05.03)

« E 'z lizher eus an 30.04 (2003), dre venegiñ “reveziadennoù eus [da] vrezhonelezh” e nesaez d'un argraf manet amsklaer, hag amsklaer n'eo ket dimp hepken. Fellout a ra din komz eus an tennderioù etre krouiñ ha bezañ keodedour. E Lavar 15 e lenni pezh a skriv Hannah ARENDT war an argraf — o teurel ar gouloù kentoc'h, gwir eo, war ar blein keodedour. Deskrivañ a rez ar blegenn vuhez m'emaout ; an hent a gemerez : mont diwar da istor personel, kuit a ideologiezh. Heñvel a rin, kuites da 'z porodiñ gant va emzezrannoù. Me zo bet a-viskoazh ul lec'helour touet, feal ha hedro¹. Intret on bet betek mel va eskern gant stuzegezh va c'humun c'henidik — un hevelepted kreñv a anglevan pa 'm bez tro da gejañ gant unan bennak eus Saint-Carreuc. Seurt fealded divrall, kreudek, n'he deus ket serret an nor ouzh fealdedoù ken kreudek all : barzhed dizoloet e 'm c'hrennoad, SHELLEY pergen, pe graet anaoudegezh ganto, evel BONGORZ ; o barzhonegoù, o lavar zo lec'hioù ma wriziennis, ma choman gwrieniennet. Ha neuze Paris, ma fonne ar boued arzel ha kefredel, ma ouezis petra eo bezañ war dalbenn ur sevenadur — ha ma stagis

¹ En ul lizher all (23.05.03) kaset da Gab CHEREL e resisa Guy ETIENNE an arver a ra eus ar ger. Re bell e vemp kaset oc'h ouzhpennañ un notenn aze.

da vat da zeskiñ brezhoneg. E 1945 e 'm boa graet anaoudegezh e Sant-Brieg gant ur barzh, Roland de Coatgoureden, nevez dieubet eus Camp de Langueux ma oa bet bac'het an emrenelourion ha diouzhtu e 'm boa prenet levrioù Roparz HEMON da zeskiñ ar yezh. Ersav romantek a-berzh ur paotr 17 vloaz boemet gant arwarzh un eztoullbac'had ? Displegadur na spir ket, dislavaret ma voe gant ar goudevezhioù. Ar re-mañ a ziskouezas e 'm boa lakaet va zroad en ul lec'h nevez, druz ha stu an atil hag ar c'hondon ennañ, peadra da vagañ gwrizioù o sankañ pell. Koulskoude, n'eo nemet tri bloaz goude ez emlakais da vat da gomz ha da skrivañ brezhoneg. Etre tant e 'm boa lennet Komzoù bev hag Istor ar bed da gentañ penn (heuliet ivez un nebeut kentelioù dre lizher gant... Andrew MERSER e zh !) — hep bezañ klevet bomm brezhoneg ebet. E Paris, e Kêr-Vreizh eo ez emgavis evit ar wech kentañ en ur metoù ma ne oa nemet brezhoneg (va chañs a voe kaout da gelenner Alan AL LOUARN, tad Lena). An Eden e oa. Edo kevret daou lec'h prometus dreist : Paris hag ar brezhoneg. Evel en Eden avat e oa un Naer, hag eñ kousket d'an ampoent. Evel just e metoù Kêr-Vreizh e veze rez d'ar reiz an atalad brezhoneger = Breizhad, koulz hag an adlakadenn anezhañ : dlead ar Breizhad zo dieubiñ Breizh — atalad hag adlakadenn nad aent ket pelloc'h eget an eriuenn. Dav merkañ evelkent e oa gwerc'hel kazel gentañ an atalad : brezhonegerion oamp. Kentañ kammed a ris diwar ar poent gwerc'hel-se eo divizout distreiñ da Vreizh o treiñ kein d'ur remzad parizian, klask gourc'hwel er brezhonegva. An Naer, an eriuenn, a oa bet arbenn va disparti diouzh an Eden, a zihunas neuze. En dezerzh ez emgavis [...]. E Kastellin, dre ma vrezhonegemp er gêr hag e kêr e voemp lakaet da istrogelled ha goapaet gant kêriz. Ar brezhonegva oa ur gallegva ma treuzpade da eilprezeg idiomoù o dije bet o frezegegerion mezh ouzh o anzav d'o yezh — ken anat oa ma ne c'hallent ket ren buhez ganto. Ar stourm, n'eo ket ouzh an Ael met ouzh an Naer, a badas bloavezhioù [...]. »

Greiz S.A.D.E.D.² hag E.S.B.³.

(Lizher da L.M. eus ar 14.05.03)

« [...] Ar skiant dezvarn, a zleean da 'm stummadur parizian, a zeuas tamm ha tamm a-benn eus an teogerezh [...]. E 1962 e voe troc'het da vat an eriuenn, ac'hoel an eriuenn eilemsavek, pa savjomp S.A.D.E.D., Gwilhem DUBOURG, Paol KALVEZ ha me, evit lakaat en e sav un aozadur ken da stummañ ar re o defe da grouiñ ur wir vro, ken krouiñ ur wir yezh. Seul grennoc'h an troc'h ma voe ameilet ar gontell gant

² Strollad an Deskadurezh Eil Derez.

³ Emsav Stadel Breizh.

enebiezh feuls a-berzh an aozadurioù brezhonek all ouzh S.A.D.E.D.. [...] War un dro avat e savemp ur framm a verkemp dezhañ da bal bezañ egin ur gevredigezh vrezhonek e stern ur Stad savet dre an dispac’h — avantur E.S.B. e voe. E se ez erlec’hiemp un eriunell nevez, tredeemsavel, ouzh an eriunell hor boa karzhet. Dre eurvad, ha bennozh d’an daelerezh (anezhañ an “dialektik diaoulek”, hegeliek-leninek, karzhet dioutañ nep pal rakgraet), e voe dezrannet ha karzhet d’e dro an erged stadelour ha kement a chome a eriunelloù “spesadel” (e ster TANABE). Ha ni distro evit an eil gwech da gilvac’h ar yezh.[...].

En avantur vreizhek, ar ret dispartiañ gwerc’helezh hag eriunell en deus hon degaset tamm ha tamm da ziorren ur mennoz eus mab-den evel nidiad ; merkomp edo damkaniezh an nit en egin e preder Roparz HEMON pa lavare da skouer — jubenniñ a ran : e Breizh, ar binvioù hon eus ezhomm a rankomp o c’hrouiñ da gentañ. [...]

Un eztaol a skiant vat eo lavarout e ranko ar brezhoneg evit padout bezañ yezh ur gevredigezh gant ur galloud politikel a ziegelo dezhañ un dezvad kefridiel. En hevelep doare m’hon eus labouret ha ma labouromp e kalon werc’hel ar yezh d’ober anezhi ur wir yezh, e hetomp ma vo labouret e kalon werc’hel un danvez kevredigezh d’ober anezhi ur wir gevredigezh, ar brezhoneg o vezañ organek dezhi. Ar fazi, bugelek a-walc’h, a raemp e S.A.D.E.D. hag en E.S.B. oa sellout ar vro evel ur stagadenn hep mui d’ar yezh (hêrezh a-ziwar lerc’h Roparz HEMON — gallus oa pep tra en hunvreoù kaer !). D’ar muiañ e c’hellomp tremen gant goulakadennoù oc’h ober eus an diorren yezh azon rakreder un diorren kevredigezh — gant diwall a soliañ war ar c’houlakadenn evel pa vije ur stadadenn. Hetiñ donedigezh ur gevredigezh vrezhonek n’hon ezdalc’h ket a venel ar skiant vat, a briziañ an debegezh anezhi evel gwall izel c’hoazh. Mont pelloc’h hag erwelout aozioù poblañsel ha douaregorel zo dispegañ diouzh ar skiant vat. [...]

Ne c’haller ober meiz war hon saviad nemet diwar-bouez erganadoù daelerezek : me zo ha n’on ket Breizhad, me zo ha n’on ket keodedour gall, ar brezhoneg a gomzomp zo ha n’eo ket an un brezhoneg hag an teodyezhoù, h.a. [...].

A-zivout keodedourelzh

(Lizher da L.M. eus an 08.07.01)

« Avantur E.S.B. er bloavezhioù c’hwegont-seikont zo bet un erged da ensammañ war un dro hil Gwalarn ha hil Breiz Atao : amparañ ur gevredigezh vrezhonek, adeiladiñ ur Stad vrezhon. Kement-se dre eilsammañ an dislavar etre un hil brezhonek anpolitikel hag un hil politikel gallek war-benn diraez ar c’hendod a ve un hil brezhonek politikel. Disoc’het omp gant un dislavar nevez : ar yezh zo dre anien estren da nep kumuniezh, ur yezh a ampleg ur gumuniezh yezher. Gant termenoù all, evit a sell ar brezhoneg : diorreadur ar brezhoneg zo estren da vennoz ar vroadelezh ha pa ve houmañ ur vroadelezh vrezhon, ar brezhoneg ne vevo nemet o vezañ yezh ur gumuniezh.[...] »

(Lizher da L.M. eus an 24.11.03)

« Un dra n’hon eus ket pouezet warnañ a-walc’h, hon eus kammveizet zoken, eo ar geodedourezh. [...] Ne oufen lavarout gwell eget pezh a skrive Hannah ARENDT : “Niñvañ a ampleg unelezh pep den ha lieselezh an denion”. Mar dedalvezomp an erganad-se d’ar yezh : ar yezh zo piaou al lieselezh ha pep den a zle kemplegañ d’he furm⁴ — e zlead eo evel niñviad, eleze evel keodedour ; evel nidiad, e tigor hentoù nevez dre ar yezh, peurvuiañ en ur gemplegañ d’he furm (sevel a c’haller ur barzhoneg diles hep terriñ ar c’hramadeg !) ; kemplegañ d’ar furm avat ne gondaon ket da vezañ bac’het er furmoù a zo : perzh an nidiad eo krouiñ furmoù digent en tu-hont d’ar furmoù a zo — d’an niñviaded, d’al lieselezh, da zegemer (pe get) ar furmoù nevez ha d’o gougevaniñ ouzh ar furmoù kent [...]. Roparz HEMON an hini kentañ a lakaas da ziwanañ, a zehouelas dre an nit ul lieselezh vrezhonek — houmañ eo a vez bezant hiziv bepred er brezhonegoù klevet ha lennet, en desped d’ar mekadurioù graet ouzh ar yezh gant tud n’o deus skiant nag eus al lieselezh, nag eus ar geodedourezh, seul gent a se eus an nit.

Notomp [...] : ar geodedourezh eo a zoug ar galloud ha n’eo ket ar gin. Bezañ dehouelet ur geodedourezh vrezhonek zo un dañjer evit ar galloud beziat — piaouerion hemañ en goar. Alese ar stourmadoù feuls renet ouzh Roparz HEMON abaoe un nebeut bloavezhioù. Nepred ne voe ken stank e Frañs, betek bezañ lu, ar galvoù d’ar citoyenneté [notenn : kounañ emamp e 2003 !, L.M.] ; [...]. »

Emfreuzadur S.A.D.E.D. hag E.S.B. hag arnodadur ar goulo

(Lizher da L.M. eus an 08.07.01)

⁴ Furm ur yezh : ar skritur akademek anezhi.

« En E.S.B. e felle dimp sammañ an holl zislavaroù a-vloc'h. Ur c'hammed krennus war raok e voe merzhout e oa eno un dic'hallusted, n'eo ket unan o tennañ da skorted an araezioù, met un dic'hallusted aniel : pep dislavar boniek zo dre anien dislavar mab-den krouer ; ne c'hell ket un den teurel e droad e lies hent krouiñ war un dro, da skouer e hent a c'hrouiñ yezhel hag e hent ar c'hrouiñ politikel [...]. »

Loezet e voe E.S.B. e 1976.

(Lizher da Louis Lemoine, Lizher eus Saint-Emilion, Emsav niv. 127, p. 38, 1978)

« [...] Abred pe ziwezhat en em gav ar follezhenn ez eo buhez pep hini barrennet gant an islonk ; ha henterion 'zo menel a-draf e kribenn an tornaod, treiñ kabestr war-zu rañvedoù sigur ; re all a zispak o gitar, meurdezusat arvest ! An trede seurt ne ra van ha hep teukañ na kemmañ roud a sko rag-eeun [...]. »

E 1958 oa bet krouet PREDER (e rezh ur gelaouenn aet da gevarzhe goude-se) gant Guy ÉTIENNE. E 1966 e teuas er gouloù ar gelaouenn LAVAR a zo anezhi c'hoazh hiziv an deiz. “Arnodiñ ar goulo”⁵ (degouezh an “trede seurt”) a c'houlaka an dever d'e stankañ. Ar gelaouenn a voe al lec'h eskoriñ ur preder nevez, ul lec'h eskemm e ser krouiñ.

Krouiñ a-benn stankañ an islonk lieskantvedel

Ha da gentañ krouiñ ar gerioù a ra diouer d'ar brezhoneg d'ober anezhañ yezh ur gevredigezh digor d'an arnevezelezh.

(Lizher da Roland Mogn eus an 02.07.01)

« [...] E dremmwel Preder ez eus ur gevredigezh vrezhonek, dezhi ur yezh lodek er bed gwerc'hel. Emañ ar yezh-se war ar stern abaoe tri c'hantved hag, war veur a dachenn, ez eo arc'hwelek hiziv. Ar yezh-se, e pep prantad eus he diorreadur, zo bet ur yezh krouet I. diwar lies kevala : a) an teodyezhoù bezant (abaoe ar Grennamzer Uhel n'eo mui ar brezhoneg yezh ur gevredigezh vloc'hel), b) ar skridoù manet diwar-lerc'h ar remziadoù brezhonek kent, c) ar yezhoù all, yezhoù keltiek, latin, galleg, termeneg etrevroadel, h.a. ; II. diwar-bouez labour ar yezhourion a dreuzfurme ar

⁵ Yann-Baol An Noalleg, *Emsav niv. 123, 1977* : « Penaos arnodiñ ar goulo [...] ? Rekiye ebet, anat. Penaos boulc'hañ avanturioù nevez ? Greomp ! [...] Nep ober krouiñ, ne vern war be dachenn, a gas gantañ e damm bed eskoret eus ar goulo. [...] »

c'hevalaoù-se evit o azasaat diouzh ar bed ma vevent a) dre c'hoveliañ furmoù adalek bruzun a stummoù teodyezhel, b) dre adveaat furmoù kent aet e-maez arver, c) dre amprestañ diouzh ar yezhoù all pe an dermeneg etrevroadel, d) dre gendodiñ furmoù adalek kedrannoù tennet eus ar staeladoù a), b), c).

Hervez an oadvezhioù, dre se hervez an amveziadoù istorel-kevredadel, eo bet disheñvel ar plegennoù.

A-fet kevalaoù :

- ~ Amparadur ar c'hevala I. a) oa echu koulz lavarout e 1920. An dastumerion deuet da c'houde evel Yeun AR GOW, Alan HEUSAFF ha Jules GROS, o deus pourchaset danvez d'an dudoniezh, met gwall skort eo bet o degasadennoù da vrezhoneg an 20^t kantved [...].
- ~ Amparadur ar c'hevala I. b) zo hogos echu ivez goude labourioù ERNAULT, FLEURIOT, PENNAOD hag un nebeut re all.
- ~ Ar c'hevala I. c) a vez bepred digor pa c'hoarvez pe a yezhoù bev, pe a vengleuzioù ma puñs ar yezhoù bev.

A-fet labour yezhouriezh :

- ~ II. a) Bruzun a-bezh pe dost ar stummoù teodyezhel zo bet korvoet ha lakaet e rezh furmoù ar yezh unvan. [...].
- ~ II. b) Adveaat furmoù kent aet e-maez arver hon laka da dreiñ ouzh an henvrezhoneg hag ar c'hrennvrezhoneg. [...].
- ~ II. c) Amprestañ. [...]. En un dachenn ma 'm eus bet tro da labourat, ar Gimiezh, goude taol esae VALLÉE da ober gant kedrannoù keltiek, ez eur emgennet da amprestañ ar c'hantmiliadoù a anvadoù molekul. Graet e vez an amprestadoù-se hervez ur reizhiad treuzskrivañ strizh o klotañ gant pennaennoù hollek an dezneuziañ, ar re end-eeun arveret a du 'rall evit degas gerioù hen- pe grennvrezhoneg, kembraek, h.a. e brezhoneg kempred.
- ~ II. d) Kendodiñ eo an hent pleustret war dareadoù bras eus al lavar kempred (ha n'eo ket e brezhoneg hepken). [...] oberiañ termennoù nevez, [...] nevezc'herioù da grouiñ [...]. »

Ha lakaat e anaoudegezh hag e amzer en arempred neb a venne

(Lizher da Yann-Baol an Noalleg eus ar 07.04.03)

« Da valad a-zivout ar rannigoù 'm eus bet.

Daou zedroadur zo da zesellout : hini Br. 'devout', hini ar skorell 'a'.

En istor ar predeneg e tiwan ar verb 'devout' (dyfod, devos) "diwar zismantroù un hendrevnad" ("[Strachan] s'est occupé aussi des particules 'dy-' et 'go-'. Il conclut qu'on est en présence de ruines d'un système ancien dans lequel les particules verbales étaient soumises aux mêmes lois en gallois qu'en irlandais.", LOTH, R.C. 472). E hengembraeg en deus 'dyfod' kemeret ster 'dont' (goude ur prantad entremar evel ma tiskouez LOTH da heul STRACHAN : "*Dyfyd* signifie *viendra*, mais ici [e Levr Aneurin, 90. 45] comme dans *nvy divo*, ce verbe a le sens d'*avoir*, comme en breton et en cornique", id. 474). E meur a lec'h, e veneg FLEURIOT ar c'hendredizh etre **do-* but ha **do-* *menet*, DGVB 143 pergen. E brezhoneg ar furm angour krBr. *ous* (eus hBr. *ois*) zo bet yevet gant furm enharpel ar raganv gour da zec'heriañ keal ar piaouañ, ar raganv o wiskañ neuze arc'hwel un dativ. Hevelep furm enharpel (-*m*, -*z*, -*h*) o teverañ, evel ar perc'hennelloù, eus genitiv ar raganv (VBG 265).

Ar skorell *a* oa perzhenell en orin (VBG 277, DGVB 49). Gant ar c'hrennvrezhoneg ez emledas e arverañ evel rannig eren etre ar verb hag ar rener pe ar glokaenn amkan pa vezent lec'hiet araozañ. Ne steuzias ket an arver perzhenell evit kelo.

Tennderioù a savas e krennvrezhoneg dindan levezon ar galleg hag ar romanegoù. Ar furm verbel -*m bout* a voe dehañvalet ouzh Gl. *avoir* hag ar glokaenn dalc'had ouzh ur glokaenn amkan, alese an arver eus ar berzhenell *a* testet ken abred hag ar 14t kantved (e gwerzenn vrudet Ivonet Omnes : "*me ameus vn amoric ioliuic...*" (ERNAULT, R.C. 34 249 hh.). Dervaet e voe an arver dre an amprest er 15t kantved eus furmoù skorek ar galleg (HMSB § 154), an divellekaat skorverb + verb o teren ul lusked ouzhpenn da arverañ ar skorell *a*.

E damant yezhadurourion ar pevar c'hantved diwezhañ e voe skoueriekaat ar furmoù o tisoc'h ken eus dedroadur arc'hwelel ar berzhenell *a* (ha war un dro ar berzhenell *ez* aet da skorell), ken eus plakadur -*m bout* war Gl. *avoir*.

GREGOR [...]. VALLEE (marteze diaraoget gant GONIDEG) [...].

HEMON a zispartie an div elfenn [...] en e oberoù skiantel : “-*m eus*, -*c’h eus*, -*m bez*, -*z pez*” (GIBR. 722,723), “-*m eux*, -*m eus*, -*m beuz*, -*z eux*, -*h eux*, -*s peuz*” (HMSB § 140). Un deroù lentik a skoueriekadur a reas dre zispartiañ ar raganv enharpel goude an araogenn *da* : *da ’m*, *da ’z* (pa skrived *d’ am*, *d’ az* araozañ).

Gant PENNAOD e voe kaset ar skoueriekadur da benn : a) skrivañ bepred disparti ar raganvioù enharpel : *’m eus*, *’c’h eus*, *da ’m*, *e ’m*, *a ’m*, b) o vezañ ma *’z eo eus* ur furm angour na c’hell kaout na rener na glokaenn amkan, na arverañ ar skorell *a* dirak *’m eus*. Daou graf a c’houlenne arwerc’hadur arbennik : da gentañ, ar skorell *ez* na gave ket ket dirazi an harz gramadegel a oa dirak *a* ; koulskoude ez alie he lemel en degouezhioù ma ne veze ket arveret gant orioù all *bout* : *debret eo* > *debret ’m eus* (hervezañ, arver ar skorelloù dirak orioù *bout* n’eo ket reizhistorek : *punisset vez* a gaver e B.n. 497 ; kinnig a rae ivez lemel *ez* dirak *eus* — war ar poent-se ne hañval ket bezañ heuliet, daoust ma kaver *eus* hep *ez* e skridoù krennvrezhonek hag e teodyezhoù) ; d’an eil, ha se dindan arbouez e genlabourerion damantus d’ar steradurezh, darbenn *a* perzhenell dirak furmoù *’m bout* ; o vezañ ma kaouganter amprest ar furmoù skorek e ranker darbenn arver ar berzhenell dirazo — ha dirak furmoù eeun *’m bout*. [...]

An damant d’e labour e liamm gant e yec’hed

(Malad da L.M. eus an 09.07.2003)

« N’emaon ket e soñj mont da anaon dillo, met 75 bloaz e vin en dibenn hañv hag antebek eo e padfen keit all (daoust ma ’m be ezhomm ur 150 vloaz evit kas da benn pezh a garfen ober !). Evelkent ez on prederiet gant tonkad va levrioù, va faperoù (en o zouez kantadoù a lizheroù nad int ket holl dizeur) ha va skridoù diembann. [...] »

(Malad da L.M. eus an 19.08.2014)

« War raok ez a GEVEZ-9⁶. Hogos an 3/4 eus korf al levrenn ’m eus skridaozet. Degouezhet on gant *plasma*... Spi ’m eus e talc’ho va yec’hed betek Z... A du ’rall pa zegouezhin en tu all, e klevin gant Roparz Hemon : “Me, da nebutañ, zo aet betek penn GIBR ! Ha n’out ket bet gouest d’ober eveldon ?” »

⁶ *Geriadur ar Vezekniezh*, rann 9, hogos echu pa guitaas e di evit mont d’an ospital.

KIS-1394

I – LM da YBAN, MC 12 04 15

Emaon o sevel un teul ac'hadurezh evit va deñved.

Lakaet on diaes gant gerioù linenn gentañ an daolenn Gl. *parents, grands-parents, arrières grands-parents, arrières arrières grands-parents*.

Anat dit na c'haller ket ober gant *tud* met kentoc'h gant *kerent* (nemet ha gwel a ve kavet). Tu zo d' ober gant *kozh* met diaes ober gant *kuñv*...

Kinnigoù 'm eus graet : *kerent, kerent kozh, gourgerent*, met ne welan ket petra lakaat evit Gl. *arrières arrières grands-parents*. Da ali war bep tra.

II – YBAN da LM 12 04 15

Ha tu a ve da gaout an teul gallek ? Mar grez gant *kozh*, perak ket *kuñv* ha *you* ivez ?

Met gortozomp evit gwelout a-dostoc'h. Ne ve ket fall ivez kaout an hanc'herioù arveret e saozneg hag en alamaneg. Hag e kembraeg pe en iwerzhoneg ? Deñved e-leizh o deus en div vro-se.

III – LM da YBAN 12 04 15

Diwar ar saozneg e labouran, ne `m eus netra e galleg :

Pedigree of: *Koudou des Lutins du Montana*

Date of Birth: 9/3/2008 Sex: M Breed: Ouessant
 Color & Markings: White AwtAa BbBb S_ S_ Reg No.: FR 150 022 60028
 Bred By: D. Moczyński

PARENTS	GRANDPARENTS	G GRANDPARENTS	G G GRANDPARENTS	G G G GRANDPARENTS
SIRE: Amadeus des Lutins du Montana Reg No.: Color: BlackAaAa	Urtil des Lutins du Montana Reg No.: Color: BlackAaAa	Ocelot (Delorme) ** Nuxi **	Mario (Delorme) Nectarine (Delorme) Arwin # 14 0099	Champion 1999 GEMO Klmandjaro (Delorme) Kaika (B) Moustache (Delorme) Mense (Delorme) Mark Spitz Arwin 0099
Reg No.: Color: BlackAaAa	Biliane des Lutins du Montana Reg No.: Color: BlackAaAa	Champion Blanc GEMO 2000 Dakine ** Championne Blanche 1999 GEMO Gwen **		
DAM: Loaren des Lutins du Montana Reg No.: Color: BlackAaAa	Urtil des Lutins du Montana Reg No.: Color: BlackAaAa	Ocelot (Delorme) ** Nuxi **	Mario (Delorme) Nectarine (Delorme) Arwin # 14 0099	Champion 1999 GEMO Klmandjaro (Delorme) Kaika (B) Moustache (Delorme) Mense (Delorme) Mark Spitz Arwin 0099
Reg No.: Color: White	Irina des Lutins du Montana Reg No.: Color: WhiteAwtAa	Ocelot (Delorme) ** Championne Blanche 1999 GEMO Gwen **	Mario (Delorme) Nectarine (Delorme) Arwin # 14 0099	Champion 1999 GEMO Klmandjaro (Delorme) Kaika (B) Moustache (Delorme) Mense (Delorme)

I, the undersigned do hereby certify that the foregoing particulars are correct to the best of my knowledge and belief.

SIGNED _____ DATE _____

IV – LM da YBAN 15 04 15

Goulenn prim : penaos e trofes Gl. *nouvelle détermination de la constante gravitationnelle* ? : *desaveladur nevez an arstalenn gerc'helladel* ?

V – YBAN da LM, MC, RAD 15 04 15

Gl. *nouvelle détermination de la constante gravitationnelle* : *desaveladur nevez an arstalenn gerc'helladel*.

OK.

Pa emañ ganti, kevret disoc'h va rambred a-zivout ar *bonac'h*. Pell a vezañ un arbennigour ez eus ac'hanon.

Bonac'h :				
Ganedigezh :		Rev :		Gouenn :
Liv ha naouantennoù :				Niverenn varilh :
Kolenour :				
KERENT	KERENT KOZH	KERENT KUÑV	KERENT YOU	KERENT ADYOU
2 TAD	4 TT	8 TTT	16 TTTT	
		9 MTT	17 TTTT	
		10 TMT	18 TMTT	
		11 MMT	19 MMTT	
		12 TTM	20	
		13 MTM	21	
		14 TMM	22	
		15 MMM	23	
		16 TMM	24	
		17 MTM	25	
3 MAMM	6 TM	12 TTM	26	
		13 MTM	27	
		14 TMM	28	
		15 MMM	29	
		16 TMM	30	
	17 MMM	31		
Me, a sin amañ dindan, a desteni eo gwir kement-se.				
Deiziad :				Sinadur :

An niveroù a ro tu da c'houzout eus piv ez eus anv. Un niverenn bar a verk ur par hag unan ampar ur barez. Ur mac'had eus 2 a verk lignez an tadoù. Da skouer : $16 = 2^4$ a verk ar pevare remziad a-us d'ar gouzrec'h, eleze an tad you, TTTT en daolenn. Ur skouer all : 18 zo par, neuze ez eus anv eus ur par. Hogen n'eo ket ur mac'had eus 2, neuze ez eus ur barez tu bennak el lignez.

Va doare lizherennel 18 = TMTT a ziskouez : a) ez eo ur par, rak T eo al lizherenn gentañ, b) eus lignez an tad pa'z eo T al lizherenn diwezhañ. c) Peder lizherenn zo, neuze ez eo ar remziad you, resisoc'h tad mamm an tad kozh.

Kemeromp 11 = MMT. Ampar eo an niverenn, neuze en hon eus ur barez, pezh zo dervaeat gant al lizherenn gentañ : M. Teir lizherenn : e-touez ar gerent kuñv, lizherenn diwezhañ : T → eus lignez an tad. Resisoc'h : mamm mamm an tad.

Me a gav din ez eo spirus an doare-se. Merzhout ivez : mar loc'her eus ar gouzrec'h niverennet 1, 2 = tad, 3 = mamm, 4 = tad an tad, 5 = mamm an tad, 6 = tad ar vamm, 7 = mamm ar vamm, hag all.

VI – LM da YBAN, MC, RAD 15 04 15

Ha lakaet e vo Br. *bonac'h* da dalvezout war un dro evit lignez ul loen hag an teul testeni ? Sed a 'm eus kavet e-barzh “Geiriadur yr Academi” evit ar c'hembraeg.

pedigree <i>n.</i> [-]
<p>1. (= <i>genealogical table</i>): achres <i>f</i> (achresi), siart (<i>mf</i>) achau (siartiau achau), cart (<i>m</i>) achau (cartau achau)</p> <p>2. (a). (= <i>ancestral line</i>): tras <i>f</i> (trasau), llinach <i>f</i> (llinachau), ach <i>f</i> (achau), gwehelyth <i>mf</i> (gwehelythau), disgyniad <i>m</i> (disgyniadau) (b). (<i>of dog, horse Etc</i>): pedigri <i>pedigrî</i>: pedigri <i>m</i>, pedigri <i>pedigri</i>, tras <i>f</i>, brîd <i>m</i> pedigree bull tarw o dras, tarw pedigri, <i>S.E</i>: tarw urddas pedigree dog ci pedigri, <i>S.E</i>: ci urddas pedigree goat gafr bedigri (geifr pedigri), <i>S.E</i>: gafr [o] linach pedigree horse ceffyl brîd, ceffyl o frîd pedigree stock stoc (<i>m</i>) o dras</p>

Evit a sell ouzh an daolenn :

1. Kavout a ra din ez eo re zenel ar ger *kuñv* setu perak 'm boa kinniget *gourgerent*.
2. *Liv ha naouusterioù* : e saozneg e vez lavaret *Color and markings*. Anv ez eus aze eus an allelennoù a laka al liv orin da gemm ha ned eo ket Gl. *caractéristiques*.

Mat ar peurrest din. N'ouzon ket perak e oan da lakaat *reizh* e-lec'h *rev...*

VII – LM da YBAN 15 04 15

Setu va respont d'ur c'henskriver a c'houlenne ditouroù a-zivout Gl. *gaif* ha *jarre* hag o kinnig Br. *saezhvlev*.

Daou liamm da gentañ :

- <http://micmap.org/dicfro/search/dictionnaire-godefroy/gaif>
- [http://littre.reverso.net/dictionnaire-francais/definition/jarre%20\[2\]/42623](http://littre.reverso.net/dictionnaire-francais/definition/jarre%20[2]/42623)

Saezhvlev ned eo ken ken divalav-se. Pa vez tu da chom tost ouzh ar c'hembraeg eo gwelloc'h. Hennen lavaret, kavet 'm eus e-barzh geriadur AR GLEV (DCFB. **jarre**) ar ger *garz* (g.) hep daveenn. Ne lavar ket kennebeut daoust hag ur ger hollek pe unan eo. Petra da lavarout : *tennañ ar garz pe tennañ ar garzioù* ? Anaoudegezh 'm boa er c'hembraeg *saethflew* met ne oan ket aet betek e zezneuziañ c'hoazh d'ober ur Br *saezhvlev(enn)*. Diasur a-grenn gerdarzh *jarre*. Ned eus nemet e DCFB. e kaver ur c'hevatal brezhonek. Gouveliet evit stankañ un toull da 'm meno ma ned eo ket ur fazi treuzkompren gant Gl. *jars* (par ar waz) pa c'hell *jarre* bezañ skrivet *jars* ivez (sellout uheloc'h).

VIII – YBAN da LM, MC; RAD 16 04 15

• **Ha lakaet e vo Br. *bonac'h* da dalvezout war un dro evit lignez ul loen hag an teul testeni ? :**

Tu bennak e skrive Gwion « En ezvezañs ur gedvuhez vrezhonek, omp techet da soliañ war stervaoù ar gerioù gallek (saoznek, h.a.) eroueriet gant seim ar c'hedvuhezioù c'hallek (saoznek, h.a.) — e riskl da vougañ da vat an eginou a sevenadur digent kousket er brezhoneg. » Kement-se evit lavarout e vo skrivet **Bonac'h** war an teul, met tu vo da gomz diwar e benn a **Teul bonac'h, Teul bonac'hel, Teul ac'hadurel, Roll an diagentiaded, Testeni bonac'hel, Testeni ac'hadurel, Ac'hadur**, ha me oar me. A du 'rall emañ bezant endeo er ger **ac'h** keal al lignez, ar roll : Kb. **ach** « llinach, tras, cofrestr (islin, ganin) hynafiaid » Sz. *lineage, pedigree*.

• **Kavout a ra din ez eo re zenel ar ger *kuñv* setu perak 'm boa kinniget *gourgerent* :**

Perak e ve deneloc'h eget *tad, mamm* ? Pe eget *kerent* ? Kavout a ran gwell lezel ar gerioù gant ar rakger *gour-* a-gostez. N'eo ket sklaer tamm ebet, da skouer pa dalvez *gourvab* Gl. *arrière petit-fils* ; *descendant* ha *gourdad* Gl. *ancêtre*. Ouzhpenn se ez eus peadra d'en em c'houlenn ha n'eus ket mesk etre *gour-* ha *gou-*, hervez Ernault da skouer.

• *Liv ha naouusterioù* :

E saozneg e vez lavaret *Color and markings*. Anv ez eus aze eus an allelennoù a laka al liv orin da gemm ha ned eo ket Gl. *caractéristiques* : Ar Gl. *caractéristique* zo damheñvelster gant *marque* (Petit Robert), an *naouuster* o vezañ an *dezverk*, heñvelster. Hogen an termen boutin *merk* a ve spirus evit ar Sz. *markings* evit ar yezh voutin : kounañ unan eus ar rimadelloù savet evit ar vugale *Ki bihan* « ur *merk* gwenn war e benn ». Evit *merker* zo evit ar Gl. *indicateur*, kentoc'h, eleze un danvezenn evel ur merker dre liv e kimiezh, pe ur benveg o tiskouez un dra bennak (Sl. GEFIZ). Ur *merk* anavezet mat eo ar *bailh*, an takad gwenn war dal loened 'zo. Neoazh e kavan un tammig berr ar Br. *merk* evit a sell yezh arbennik ar sevel loened, kalz re ledan a-fet ster. Bez' ez eus *naoudi* « merk hennadiñ » (LAVAR 11 p.232) Gl. *marque d'identification* hag a ve un tammig re... verket evit traoù kalvezel. E Gl. e kaver *robes et particularités*, evit ar c'hezeg. Kement ha ken bihan ma rankan distreiñ d'an naouiñ, eleze d'ar pezh a anad war banenn al loen, d'ar merk naouus, a-benn ar fin d'an *naouuster* termenet e GEVEZ 2 p. 275 evel « elfenn, merk, tres piaouel d'un dra », kevatal d'ar Gl. *caractère*.

IX – YBAN da LM 17 04 15

Kendalc'het 'm eus da valañ ar *markings* -se e 'm c'hlopenn goude bezañ kaset dit va malad diwezhañ. N'on ket peurlaouen gant *naouuster*. Penaos dec'heriañ takadoù war ban ul loen ? Diwar vont e 'm eus graet gant *panenn* er valad-se, pa anavezan ar ger-se e gwenedeg (skrivet a-wechoù *pañnen*). Met o vezañ ma n'on ket peursur eus ar reizhskrivadur (*panen* pe *panenn* ?), e ve gwell ober gant NDBF *pan* g., testeniekaet. Merzhomp al lostger *-enn* arveret evit seurt takadoù : *brizhenn, plustrenn, bailhenn*. Kompren a ran da *merker* gant al lostger *-er* evit ober evel ar Sz. *markings* gant al lostger *-ing*, lostgerioù dezho un durc'hadur ster oberiant. Dres, *ober-iant*. Quid a zivout ur Br. *naouantenn* da gendec'heriañ ar Sz. *marking* ? Gant al adlostger *-enn* evit klenkañ an termen e-touez roll an takadoù amañ diaraok hag ivez evit divellekaat al lostger *-ant*, a verk amañ an tuadur oberiat.

Petra a soñjez ?

X – LM da YBAN 17 04 15

E degouezh saeoù al loened, e hini re an deñved pergen, Sz. *markings* a sell ivez ouzh an allelennoù a laka kemm liv ar gloan. Lakaat ur gloan du da vont dizolc'h da skouer.

Br. *naouantenn* a gavan mat kenan.

XI – YBAN da LM 17 04 15

Kaer eo da zañvad gant e ban *naouantennet* souezhus. Nerzh ar brezhoneg !

OK ivez evit ur Br. *saezhvlev*, arveradus ivez evit ar Gl. *épi de cheveux*, a gav din. Dav bezañ evezhiek gant DCFB.

saethflew [*saeth^l+blew*] *e.ll.*

a Blew garw, hefyd yn *dros*. ac yn *ffig.*: *coarse hairs, also transf. and fig.*

b Manflew, manblu, blewiach, goflew; twf cyffelyb ar groen llysiâu, ffrwythau, &c.: *fine hair, down (also on vegetables, fruit, &c.).*

XII – LM da YBAN 17 04 15

Mechal ha ne c'hallfe ket Br. *pan* degouezhout evit blev an deñved a-raok dezho kreskiñ ha mont da c'hloan. Diouzhtu goude ar c'hreviañ enta, ar pezh a ro tu da lavarout :

pan du

pan gwenn

pan glas

pan gell

pan gell gloan gwenn

pan du dizolc'h

Ar gloan a c'hell bezañ disheñvel (pe get) dre levezon an heol, al loar, an oad...

XIII – YBAN da LM 17 04 15

Ar ger *pan g.* pe *panenn b.* (lakaomp) a dalvez evit feur al loened, yaouank pe kozh. Ger kembraek ivez, a orin gallek, sañset. Aze n'on ket sur.

pân¹

[bnth. H. Ffr. *pan(n)e*, o bosibl drwy'r S. C.]

eg.

Ffwr, ermin, manflew, croen (anifail), hefyd yn *dros.* ; carlwm, cath ermin, *Mustela erminea* :

fur, ermine, down, fluff, (animal) skin, pelt, also transf.; stoat, ermine.

Neuze e vo ret kavout un dra all, mar fell dit komz eus pan al loened yaouank. Met evidon e ve mat evit an holl, kozh pe yaouank.

Marteze e c'haller ober gant *panenn* evit ur seurt pan, *pan* dibarek ur seurtad loened.

XIV – LM da YBAN 14 04 15

« panne », définition dans le dictionnaire Littré

panne [1] (*pa-n'*) s. f.

1 Étoffe fabriquée à la façon du velours et de même largeur, mais dont le poil est plus long et moins serré. “*Un de ses frères [du président Jeannin] se piquait tellement de belles mains, qu’il ne les montrait que sur de la panne noire pour les faire paraître encore plus blanches*”, [Talleyrand, *Histor. t. VI, p. 158, éd. 1835*] “*Le velouté des pannes, soit en poil, soit en laine, sera toujours d’une même matière, et sans aucun mélange*”, [Lett. pat. du 22 juill. 1780, Amiens] “*Panne, poil uni, long et court poil ; panne à côtes ; panne ciselée*”, [*ib.*] Employé seul, panne s’entend toujours de la panne de soie. Manteau doublé de panne. “*Oh ! c’est bien lui, sa perruque, sa canne, Son chapeau sous le bras, le bel habit de panne*”, [Picard, *Amis de collège, I, 14*] Terme de blason. Fourrure de vair ou d’hermine. Panne isabelle, variété d’anémone à peluches.

2 *Populairement.* Être dans la panne, être dans la misère (probablement panne signifie ici haillon).

ÉTYMOLOGIE

Prov. penna, pena, panne, et aussi paroi ; anc. esp. peña ; bas-lat. panna. Diez le tire du latin penna, plume, qui, il est vrai, n’a jamais eu le sens d’étoffe veloutée, mais par l’intermédiaire de l’allemand Feder, qui a signifié plume et velours, et qui aurait été traduit par penne dans les langues romanes. Il est peut-être plus naturel d’y voir une forme féminine du latin pannus, étoffe ; non sans influence de panus, fil de tisserand, à en juger par des textes où pienne signifie fil.

Ne lavaren ket e c’hallfe talvezout evit feur ul loen yaouank met evit un dañvad o paouez bezañ kreviet peogwir eo en degouezh-se e weler e liv gwir. Diouzh ur gwel e c’hallfed lavarout eus un dañvad ez eo glas met ur wech touzet e weler ez eo du pod. E galleg e reer gant an droienn à *fond noir*. Talvezout a ra ivez evel-just evit an oan nevez c’hanet evel an hini zo erruet er beure-mañ :

Du pod eo. Ar vamm diouzh ur gwel zo gell met ur wech kreviet e weler ez eo ken du hag he hini bihan (levezon an heol a laka a gloan da vont gell). Panenn an daou zo du.

KIS-1395

I – LM da MME, YBAN 22 04 15

Anavezout a rit liester diabarzh *merc'h* eus *marc'h* moarvat, met daoust ha kemm a ra an **m** e **v** goude ar ger-mell ?

II – YBAN da LM, MME 22 04 15

Da 'm meno n'eus kemmadur ebet : *ar merc'h* = *ar c'hezeg* ≠ *ar verc'h* = *ar plac'h*.

III – MME da LM, YBAN 22 004 15

Ar furm lies **merc'h** evit **marc'h** zo roet gant F. Vallée en e c'heriadur bras hag en e c'heriadur tregerieg nevezembannet. A-hervez en doa hi c'hlevet digant Taldir e Kernev-Uhel. Pouezañ a ra Taldir war ar fed e reer ar c'hemmadur *ar verc'h*. Ne lavaran ket eo diwir ar fed a boueze Taldir warnañ. Hogen, pegen gwir bennak e c'hall bezañ, ez eo ur fazi. Dont a ra (da 'm meno) ar c'hemmadur diwar an heñvelaat ouzh ar ger all *merc'h* hag a zo eñ benel da vat.

Da brouenn e tegasan ur fed all : furm lies Br. *beleg* zo anavezet mat : *beleien*. Daou ster zo dezhañ 1), an den a iliz & 2) ar pesk *Atherina presbyter* Gl. *faux éperlan, prêtreau*. En degouezh kentañ e kemm ar ger ent reizh : *ar veleien* hag en eil degouezh e chom digemm : *ar beleien* (kement-mañ zo meneget, a-gement ma 'm eus soñj, e-barzh tezenn P. Denez war brezhoneg Douarnenez). Gwir eo e tenn ar yezh komzet d'ober ar c'hemmadur er gerioù a zo o furm lies en *-ien*, (*-ion*) ha pa vent anvioù traoù (mesk spontus a ren). Reolenn ar genyezh a zo strizh : ne gemm en hevelep degouezh nemet an anvioù tud (war-bouez ar re zo o furm lies en *-où*).

KIS-1396

I – YBAN da MME, LM, RAD 01 05 15

Kevarc’h dit a-c’houde keit all. Diaes eskemm e kendael *Aber* e gwirionez.

Goulenn a rez :

Reiñ a ra VALL ar pennanv *enharpel* a-dal Gl. *enclitique*. Eus e du e reas Gwion gant an adanv *enharpel* (furm, raganv). Penaos treiñ Gl. *enclise* (phénomène de l’existence ou de la g n se d’un enclitique, CNRTL) ? Ha trawalc’h e ve ober gant ar pennanor pennanvet *enharpañ* ?

Gl. *enclise* :

Sed a skrive Gwion tu bennak :

An araogennoù *a, da*, ar skorelloù *e, a*, ar berzhenell *a*, ar c’hewazelloù *ma, pa*, an nac’helloù *na, ne* a vez alies **engeriet** ouzh ar ger mell ha/pe ouzh al leurell. E brezhoneg betek ar 17-18t kantved e lakaed ur gedell etre an div elfenn : *unan a-n deizioù-mañ* (HB.p.46 in GIBR 23), *unan a-r veleien* (SBI.p.260), hag a-wechoù ur skrab : *da ’m avis* (GReg.p.2), *da ’m zennañ ac’hano* (HTC.p.32) ; e brezhoneg an 19t hag e brezhoneg lennegel e staged an div elfenn : *em zi* (VNB-) pe e troc’hed

a-dreuz : *n'am abandonit ket* (RS.p.225) ; e brezhoneg kempred e lakaer ur skrab : *ur geriadur a 'r vezekniezh, e 'm zi, dont da 'z kerc'hat, ne 'm eus ket*. Un **engeriañ** all a veze e krennvrezhoneg, hini ar gevarzhell *ha : ma corf ha-m speret* (J.p.45), *da safar ha-z digarez* (B.n.449), *ma ytron, [...] ha-m disquiblion, ha-n ebestel* (Pm.n.21), bet arveret en hon amzer a-wechoù er barzhonegoù. Skrivagnerion 'zo o deus **engeriet** an araogenn *da ouzh* ar ger mell *an* ha skrivet *da 'n, da 'r, da 'l* ; betek henn n'int ket bet heuliet, daoust ma n'eo ket direizh ar skrivad-se, marteze peogwir e ve dic'hallus **engeriañ** *da ouzh* ar ger mell amstrizh ha pa na c'haller skrivañ nemet : *d'un, d'ur, d'ul*.

[Ar berradurioù hag ar skrivadur unvanet a gavez a-zioc'h zo re GIBR.]

E-lec'h all ivez e ro *enharpañ* hag *engeriañ* da gevatal, ma ne fazian ket : Lavar 18, p. 299 (Sl. an notenn 3).

Da 'm meno e c'haller ober evel a lavarez evit ar Gl. *enclise* : Br. *enharpañ, engeriañ* + an deveradoù.

KIS-1397

I – YBAN da P 01 05 15

Da c'houlennoù :

- **Perak ne pe perak na** : Gonidec a ro *perak ne* ha Ménard ivez. Ez an da heul.

- **menagère** : A-du ganit evit *gwamm*, kinniget gant Roparz Hemon, a ro ivez *maouez an ti*. Marteze e ve tu da empentiñ ouzhpenn *tiegez*, furm benel eus *tieg* ? Goude bezañ sellet e *Geriadur brezhoneg* an Here en enmoned **tieg** e lennan ur skouer gant ar furm benel : *Gwelloc'h tiegezed ne vo ket dre ar vro holl*. Da zibab etre *gwamm* ha *tiegez* ?

II – P da YBAN 01 05 15

E degouezhioù 'zo e vo prizius gallout ober gant *tiegez*. Met ket amañ, rak kas a ra evelkent d'ar gounezerezh, pe d'ar bed kouerel da nebeutañ, pezh na glot ket amañ. Kinnig a rin enta *gwamm*.

KIS-1398

I – P da YBAN 22 05 15

Penaos e lavarfes Gl. *vernissage* e degouezh un diskouezadeg ?

Un diskouezadeg gant Steven Maze a vo e Sant-Gwenole e miz Gouere ; ezhomm ez eus eus ar ger evit prientiñ ar pedadennoù.

II – YBAN da P 22 05 15

Laouen o c'houzout e vo aozet un diskouezadeg gant Steven. Ez aimp d'he gwelout.

Gl. *vernissage* : Ménard a lavar *digoradur*, un tammig berr e kavan. *Digoradur* ur stal, *digoradur* ur gwerele (Gl. *gallerie*), marteze met sur n'eo ket bastus evit *vernissage*. Eeunoc'h a ve : *diskouez kentañ*, *diskouezadeg kentañ*. Marteze e c'haller ober evel gant *première*, evel evit ur film ? Eleze Br. *kentaenn*, *diskor kentañ*. Ar Sz. a ro *private viewing*. Marteze e tibabfen ***diskor kentañ***, a zo ivez evit ar Gl. *présentation*. Gwell moarvat na ober gant un deverad eus *diskouez*.

Marteze e c'haller ivez ober gant ul leterc'had evel *ispilhadur kentañ* ?

III – P da YBAN 24 05 15

Trugarez evit da respont prim hag ar c'hinnigoù a rez. Komz a rin gant atebegz ar c'houviadennoù evit gwelout pehini dibab.

Dodenn an diskouezadeg zo al labour er vouedvirerezh.

KIS-1399

I – LM da YBAN, MC, Ao*** 24 05 15

Petra a rafes eus Gl. *un œuf non fécondé ? Ur vi difrouezh, ur vi difrouezhik ? Ur vi nann frouezhiget ?*

GEVEZ. 9, dre zargouezh on kouezhet war... ur vi koukoug : p. 1425 point de rosée > poent / point (saozneg).

II – YBAN da LM, MC, Ao*** 25 05 15

Trug evit ar vi koukoug. Dres, ar goukoug hon eus klevet dec'h kostez loc'hoù Trevignon e-kichen Tregon. Diwar vont, al lec'hannenn *Trevignon* n'he deus tra da welout gant ar Br. *mignon*, amprestet diouzh ar galleg *mignon* ← Gl. *mine* = « kazh », gant ar Kb. *mign, mignen* « geun, krenegell », ne lavaran ket. An dibenn **-on** a gaver amañ, hag **-en** e Kb. Nepell ez eus ur gêriadenn anvet diouzh un tu *Kêrlaeron* ha *Kêrlaeren*, diouzh an tu all, war ar panneloù ! Kement-se evit lavarout ez eo al lostger **-(i)en** evit al liester un dra nevez e Kernev, pa gaver ivez **-(i)on**. Evit echuiñ ez anavezan ur BrE. *menon* a veze arveret evit ar vugale — hag evidon, pa oan bugel ! — evel ger moumounañ, en defe marteze da welout gant an hBR. *men*, hKb. *mein*, hIw. *min* « soft, delicate ». Turiaw Ar Menteg a ro ivez *minout*, distaget /mënout/. Korvoet 'm eus an hBr. **men** evit an nijerezed *mender un askell* Gl. *finesse d'une aile*. Eus *mended, menoded* ar vugale da

mender un askell... Dav ober ar c'hemm etre an hBr. **men** hag an hBr. **moin**, → Br. *moan*, Kb. *mwyn*. GE en deus korvoet ivez e GEVEZ an hBr. **men**, er rakger *men-* = *lepto*.

mign

[?< **mūkinā*, o'r gwr. IE. **meug-*, *meuk-* 'llysnafeddog, llithrig', est. ar y gwr. **meu-* 'gwlyb', cf. Llad. *mūcus*, 'llysnafedd']

eb. (un. bach. *mignen*, ll. *mignenni*, *mignennau*, *mignennydd*) ll. *mignau*, *mignedd*, *mignñoedd*.

a Tir gwlyb meddal, cors, gwern, siglen, lle lleidiog, hefyd yn *ffig* :

marsh, bog, swamp, quagmire, mire, muddy spot, also fig.

mwyn¹

[H. Grn. *muin*, gl. *gracilis*, Crn. C. *mon* 'main', H. Lyd. *moin*, gl. *dulcis*, Llyd. C. a Diw. *moan* 'main', taf. Gwened *moén* ; ? cf. H. Wydd. *mín* 'llyfn; mwyn, tirion, tyner']

a. ll. *-(i)on*, a hefyd gyda grym enwol.

Tyner, tirion, addfwyn, hawddgar, cariadus, caredig, cymwynasgar, cwrtais, bonheddig; teg, hyfryd, persain; meddal; esmwythaol:

tender, mild, gentle, meek, amiable, loving, kind, obliging, courteous, noble; fair, pleasant, sweet-sounding, melodious; soft; soothing.

E teuan da 'z koulenn Gl. *œuf fécondé* ≠ *œuf non fécondé* :

Br. *vi frouezhiget*, *vi speriet* ≠ *vi anfrouezhiget*, *vi ansperiet*, **vi gwerc'h**.

KIS-1400

I – LM da YBAN, MC, Ao *** 25 05 15

Amsklaer eo din arver ar rakgerioù **di-** hag **an-**. Pegoulz e ranker ober gant an eil ha pegoulz e ranker ober gant egile ? Hag ur reolenn ez eus ?

II – YBAN da LM, MC, Ao *** 25 05 15

Evit bezañ eeun : **an-** a verk an anien ha **di-** a verk un ober, pe disoc'h un ober. Da skouer : *anvevenn* zo evit un egor n'eus bevenn ebet dezhañ a-anien, a-hennad. Evit un egor a lamer ar vevenn anezhañ a vo anvet *divevennet* war-lerc'h an ober ha *divevenn* evit ar stad anezhañ. Un degouezh sklaeroc'h : un den o huniñ a c'hell *dihuniñ* pe bezañ *dihunet* ha goude e vo *dihun*. Un den *anhun(ek)* zo unan a chom hep huniñ. Ne 'm eus kavet skouer ebet eus *anhun* evel adanv, met netra ne vir.

Evit a sell ar gerioù gwriziennet er yezh voutin e c'haller o lezel evel m'emaint, met tu zo ivez d'ober an diforc'h usveneget, pa vez ret war-benn bezañ resis.

Evit ur vi : ur *vi gwerc'h* a c'hell bezañ speriet, met ur wech *speriet* ne c'hell ket bezañ *disperiet*.

Sellout ivez Lavar 10 KIS-423, pp. 56-62.

KIS-1401

I – P da YBAN 26 05 15

Ezhomm 'm befe eus ur ger azas evit lavarout *la criée*, al lec'h arbennik ma vez gwerzhet ar pesked.

Ar geriadurioù a ro war hañval *koc'hu*, pezh na glot ket peurvat.

II – YBAN da P 26 05 15

GEAK a ro an diskoulm : *hopva* g., gwell eget kinnig Ménard *koc'hu ar pesked*.

KIS-1402

I – YBAN da MC, LM 16 06 15

Skrivañ a rez : “*Ken don eo bet sanket e penn an dud e oa fall kement tra graet gant Preder*”.

Met, piv en deus sanket kement-se e penn an dud ? Hag ivez : ken sot ha se eo Breizhiz evit krediñ forzh petra ? Pe neuze : petore laz o deus da vont war-du ur brezhoneg palevarzh ? A holl viskoazh ez omp bet souezhet gant an holl nerzhoù foranet evit ket ha netra : perak seurt leviadurezh yezhel e Diwan, en Ai 'ta, hag e lec'h all c'hoazh ? Ha n'int ket palvataet tu bennak gant finoc'h egeto ? Rak petra a virfe ouzh Diwan a gaout ul leviadurezh yezhel yac'h ? Netra. Klaskit ar fazi. Ur mennozig 'm eus : trec'h eo an ideologiezh c'hall e penn an dud ha breinañ o brezhoneg zo un doare (diemouez ?) da ziskouez ez int Fransizion vat evel an holl. Pezh hon eus d'ober eo herouezañ ur yezh Stad ha keit ha ma ne vo ket kendrec'het Breizhiz e rank ar brezhoneg bezañ estreget un arouez eus “la diversité”, e komzimp en dezerzh dizourus.

E gerioù all, ne dalvez da vann keuziañ war stad an traoù, pezh a laz eo dezrannañ ar perag ha kemer an diarbennoù azas.

N'ouzon ket ha bastus eo bet an displegadenn a 'm eus graet e kendael *Aber*. Met zoken aze ne oa ket fraezh emzalc'hioù ul lod eus an dud. Ha talvezout a ra ar boan da glask kendrec'hiñ tud kozhik, skarnilet ha na gemmint morse, hag, na pa rajent, ne c'hellont ket

degas kalz a draoù. Asantet 'm eus d'ober an displegadenn ha da embann ur pennad war *Aber*, pa soñjan e oa a bouez bezañ anavezet evel kendalc'her PREDER, dreist holl en arbenn eus ar guped a oa o plavañ en oabl. Renerez *Aber* zo ul lennegourez ampart, met estren eo dezhi ul lod vat eus ar c'hudennadurioù a zo hon re. Reizh tre eo kement-se.

Un draig. Skrivañ a rez : *lakaat en linenn* evit ar Gl. *mettre en ligne*, Sz. *put online pe on-line*. Neuze : perak ket *lakaat war al linenn* ? Nag an eil nag egile hervez GE : Gl. *saisie en ligne* = Br. *euviñ keflinenn*. Neuze e ve *lakaat keflinenn* da lavarout. Met, evit adkemer da c'herioù, ken don eo sanket ar galleg e penn an dud, ma chomont luget ennañ, evel e-barzh an drez. Ha mar lavar an "dud" *lakaat en linenn* e pep lec'h... Marteze e ve tu da empenñ ivez ur Br. *keflinennañ = lakaat keflinenn* ?

Kenderc'hel a ran gant LAVAR 19, rak an dro e vo da ziskouez un nebeud gwirionezioù. Marteze e ve mat kemmañ ar furm embann, neuz al levrioù. Marteze e vo mat en em welout un deiz bennak evit tabutal war an divoud.

Dav prederiañ e PREDER.

II – LM da YBAN, MC 16 06 15

Deurus ar pezh a lavarez ha pegen gwir...

« Perak seurt leviadurezh yezhel e Diwan, en Ai 'ta, hag e lec'h all c'hoazh ? Ha n'int ket palvataet tu bennak gant finoc'h egeto ? »

Miz 'zo oan bet ensellet. Un enseller lec'hel IEN hag an Itron Le B. (lesanvet Le Gourvronnec...! Merc'h da Perig Herbert hervez kont) evit ar brezhoneg. E-doug an diviz hor boa bet da heul o furchadenn e 'm c'hlas (stalennoù, armelioù, burev) hag ur pennad kemer notennoù war va embreg, he doa lavaret din : "Monsieur Motrot, votre breton est extrêmement agréable à entendre. Vos élèves ont une grande chance de vous avoir comme enseignant. Les poèmes que vous écrivez pour eux sont très riches. Mais il faut que je vous fasse une remarque : vous n'utilisez pas, notamment en mathématiques, le vocabulaire recommandé par l'Education Nationale."

III – YBAN da LM, MC 16 06 15

Un evezhiadenn : ar c'herienn *en linenn* zo faziek, ha ne 'm boa ket merzhet, pa na ran kammed ganti. En ur brezhoneg reizh eo ret lavarout : *el linenn*, rak $e + al = el$. Ar ger *enlinenn* zo reizh e brezhoneg, pezh a ziskouez ar plakadur glez ez eo **en linenn*, un euzhc'heriad glan. Nag evit se, ankevazas eo *enlinenn*, en ur ger zoken.

KIS-1403

I – P da YBAN 21 06 15

Va skoazellañ a rafes en ur reiñ din kevatal gallek ar gerioù da heul (evit ar gerva) : *gerluniad, dezneuziad, trestummadur, stirann.*

II – YBAN da P– 21 06 15

Ar gerioù : war an tomm, ne ouzon ket petore kevatalioù zo d'ar gerioù-se e galleg, rak n'o deus ket e gwirionez. Talvezout a reont dimp evit ren hon labourioù e brezhoneg. Perak treiñ e galleg ? Ha n'eus ket un arvar aze : ober dave bepred d'ar galleg ? Displegañ a ran ar gerioù e korf ar pennad. Mechal ha gouest eo an « dud » da zioueriñ ar galleg en o devezout. Ha meizet o deus ez eus tu da zezevout e brezhoneg hep ar galleg ? Merzhet 'm eus meur a wech e 'm boa mil boan da zisplegañ e galleg an traoù a bleustromp warno e brezhoneg. Ha kasaus eo. Setu perak e talvez ar boan klask kevatalioù e galleg evit ar gerioù-se, pe damgevatalioù, heñvelsterioù, gerioù nes. N'eo ket kement-se evit ober dave d'ar galleg, rak en degouezh n'eus ger gallek ebet, met evit bezañ barrek da zisplegañ ar pezh a reomp well-wazh e galleg. Pe e saozneg kenkoulz all.

gerluniad : *gerluniañ* zo Gl. *former des mots, formation de mots*. Neuze *gerluniad* zo disoc'h *ar formation de mot*.

dezneuziad : *dezneuziañ* zo Gl. *adapter la forme d'un emprunt*. Neuze *dezneuziad* a ve *adaptation de la forme d'un emprunt*. Pe *adaptation bretonne d'un emprunt* ?

trestummadur : ur ger n'en deus kevatal ebet e galleg. Unan zo bet ijinet gant GE : **dévariantation*. Met, evel ma lavar tu bennak, hon pal n'eo ket sevel gertioù nevez e galleg ! Me a gave din e oa sklaer er pennad : krouiñ ur **ger** dre an diforc'h a **stumm**, a zo en teodyezhioù brezhonek, ar peurliesañ.

stirann : e brezhoneg ar fizik e talvez *sti* kement hag ar Gl. *foyer*, eleze ar poent ma kej ar skinoù luc'h. Tu zo da lavarout ivez ez eo ar poent m'en em stag elfennoù zo, hag er yezhoniezh e talvezfe *stirann* : rann bihanañ ur ger m'en em stag an elfennoù all da amparañ ur gerluniad. E galleg e lavarfen : *radical de base, thème central, radical focal* ? Ne ouzon ket...

III – P da YBAN 21 06 15

A-zivout ar gerioù, pezh a lavarez eo ar pezh a soñjen ivez. Ne vint ket lakaet er gerva neuze ; evit gwir, kompren a reer ar ster anezho dre ar gendestenn.

KIS-1404

I – MME da YBAN 12 07 15

E GEAK e roez Br. *gourmec'had & gourmec'hiñ*, Gl. *licitation, liciter*. A 'm eus adkemeret e-barzh DFBMM. Gwelout a ran e kaver ivez an adanv *licitatoire* (CNRTL, Littré, Universalis, Larousse, &a.). Moarvat e tegouezh ober gant Br. *gourmec'hel* eno. Hag ezhomm a ve eus *gourmec'hek* ?

Diwar betra e 'c'h eus stummet ar ger ? (ne gavan netra e-barzh Lavar)

II – YBAN da MME, LM, MC 13 07 15

Da vare prientidigezh GEAK e skriven pep tra gant an dorn, ha kollet 'm eus notennoù 'zo. Evit Gwion a arvere ur skriverez IBM aveet gant boullou, a zo degouezhet ganin p'en deus pourchaset un urzhiataer. Ur spont e oa ar benveg-se (ret e oa kemmañ ar boullou daonet-se dizehan) ha buan e 'm eus prenet ur stlennijinenn ivez. Un notenn 'm eus adkavet ha tu zo da empentiñ perak eo bet kinniget *gourmec'hiñ*. Ar mennoz zo « lakaat ouzhpenn », eleze berniañ, teurel (-*mec'h*-) war (*gour*-) > Br. *gourmec'hiñ*. sl. hBr. DEGURME(H) « il ajoute » .

Gwion a skrive din da heul unan eus va c'hinnigoù :

GE 14 04 93 - 2

« Gl. *licitation*. Diaezet on dre zaou abeg : a) trestummañ a rez *santaol/savtaol* pa vez arveret an daou stumm gant an hevelep ster e rannyezhoù disheñvel (pezh nad eo ket un harz groñs ouzh an trestummañ moarvat), b) ur sachadenn greñv a ranker ren war *savtaol* evit e zegas da gevatal da Gl. *licitation* a zo dezhañ ur ster kemplezh ha resis, “savtaol war ur mad dirann”. E gwir, ne ’m eus diskoulm ebet da ginnig war an taol, nag evit *licitation*, nag evit e gendeveradoù : *licitatoire*, *liciter*, *collicitant*. Marteze e c’houlennin digant Mikael ar Gow (mab Yeun ha noter eveltañ) hag un termen a veze arveret en e rannyezh evit se. »

Evit Gl. *licitatoire* e c’haller ober gant *gourmec’hiñ*, *gourmec’hadel* « a-zivout ar gourmec’had ». Da skouer : Gl. *contrat licitatoire* Br. *kevrat gourmec’hiñ* ; Gl. *acte licitatoire* Br. *akta gourmec’hadel*. Ouzhpennomp Gl. *collicitant* Br. *kengourmec’hour*.

KIS-1405

I – YBQ da YBAN 17 07 15

Setu gerioù 'm eus kejet ganto nevez 'zo.

• **rebed :**

Ha dilezet eo bet ar gerioù *rebed*, *gourrebed* ha *gourrebed boud* a gaver e Geriadur Vallée. E geriadur MME n' eus nemet *bioloñs* ha *gourbioloñs* kenkoulz evit *violoncelle* ha *contrebasse*.

• **rezhienn :**

Dizoloet 'm eus ar ger en adembannadur *En ur lenn Barzhaz-Breizh* Abeozen. Arveret eo ar ger alies tre a-hed ar skrid. Emc'houlenn a ran avat hag e klot gant pezh a zeskrive Abeozen hogen ne' m eus ket lennet ar skridoù en o stumm kent. Da skouer :

- p. 44 RANN II “E rezhiennoù AN UHEL...”
- p. 223, V36 “E kendeuze KERVARKER rezhiennoù disheñvel...”

Ober a raen gant ar ger *maladur* ha sur n'eo ket ur ger resis.

Klasket 'm eus e-barzh al Lavaroù. Puilh eo an danvez en-dro d'ar gêr-se ha n' on ket bet barrek da ziluziañ ar gudennig.

Deurus bras eo al labour graet en-dro da *représenter* e-barzh Lavar 10 hag *exprimer* e-barzh lavar 17 hogen e vo ret din kemer muioc'h eget un eurvezh evit dont a-benn da dennañ un dra bennak eus an danvez pinvidik degaset aze.

Chom a ran en entremar war an arver a zo bet graet eus ar ger evit menegiñ oberennoù lennegel pobl a zo kar etrezo, hogen eztaolioù un den en ur pred, zoken mar bez liesseurt o ferzhioù hervez an hini en deus o lavaret hag an hini en deus o embannet. N'eo ket skianteloc'h labour AN UHEL eget hini KERVARKER. Brasoc'h eo bet marteze kempennadurioù KERVARKER hogen perzhik ha kempoell diouzh e amkanioù.

Kavout a ran digredadus krediñ e vefe skrivet ez eo kloz ar breud war ar *Barzhaz-Breizh* (e notenn an embanner) peogwir, evel m' en displeg Abeozen, n' eus ket kudenn gant ar furn hogen gant savlec'hiadur an embanner en un istor pe en un all (pe en anistor). N' eo ket labour un tudoniour a zegaso gouloù na pegen talvoudus e ve.

II – YBAN da YBQ 18 07 15

Er mare-mañ emañ o labourat war Lavar 19, ur pikol trevell a oa deuet re sammus evit Gwion. Notennoù e-leizh da urzhiañ, gant ar spi e vo dereat an disoc'h. Ur bern traoù deurus a ve ur pec'hed lezel da vont da get. Gant ar bloavezhioù 08 ha 09 e vo trawalc'h evit La-19. An nemorant a zeuy da heul. Evel reizh e vo ivez geriadur ar vezekniezh da echuiñ, hag un abadenn all e vo. Ar geriadur hollek a c'hortozo. Skort ouzh skort ar c'hoskor barrek a-walc'h.

Evit ar gerioù :

- *rebed* : etre *rebed* ha *violoñs* Roparz Hemon, *biolin* ha *bioloñs* Ménard, *gourrebed* Hemon ha *gourbiolin* Ménard, e tibabfen kinnigoù Vallée-Hemon. An holl zo amprestoù, ha betek henn e veze amprestet diouzh ar galleg. Met cheuc'hoc'h eo moarvat amprestañ diouzh ar Sz. *violin*, gwisket gantañ ar porpant du-mañ *biolin*. Daoust ma n'on ket barrek war an danvez e kav din e oa a-walc'h gant kinnigoù Vallée-Hemon. Betek ar mare ma vo ret amprestañ diouzh an arabeg pe ar sinaeg ! Pe an Al. *Geige*.

- *rezhienn* : Gant ar ger a arverez paot Br. *maladur* emañ ster ar Gl. *mouture*, pa veneger doareoù lerc'h-ouzh-lerc'h ur pennad a skriver. Lavarout a reer *kentañ maladur*, *eil maladur*,..., *maladur disoc'hel*. Gant Br. *rezhienn* ez eus ur ster all : talvezout a ra

un doare da zerc'hennañ un ergorenn roet. Kemer a ran ur skouer : lakaomp an niver 2, skrivet « 2 » e sifrennoù arab, « II » e sifrennoù roman, ha « 10 » er reizhiad daou, en daoured. Pep hini eus an doareoù da skrivañ an niver 2 zo ur rezienn anezhañ.

Pezh a glot ervat gant ar pezh a venne Gwion derc'hennañ gant ar ger *rezienn*, eleze « doareoù » disheñvel evit un ergorenn resis, amañ ur werz pe ur ganenn.

- Evit a sell dilested ar *Barzhaz Breizh* eo kloz ar breud, ya. Ur pik-echu zo bet roet gant Donatien Laurent. N'eo ket Kervarker eo en deus o ijinet. Barzhaz Breizh ez eo evit gwir. Met lakaomp en dije o savet e unan : brasaoc'h a se e vije e glod !

I – MC da YBAN 11 08 15

Treuzkas a ran dit malad Alan K. Kaset 'm boa dezhañ pevar eskemm etre Gwion, RLN. GwP, Ao***, da reiñ dezhañ un alberz eus al labour e Preder.

Eus : Alan K

Kaset : lun 10 eost 2015 **Da :**Preder

[...]

A-zivoud an eskemmoù : ne 'm eus ket lennet pep tra ha ma ali a glaskin ober dit diwar gudenn seurt labour. Hag adarre e krogin gand lavarout n'on ked enep an dibaboù sevel ger graet gand SADED. Koulskoude ne soñj ket din e vefe ar mennoz mat krouiñ gerioù brezhonek diwar peuzheñvelsterioù gallek. Amañ emañ ma fennrebechad ouzh Preder. Ar skouer wellañ zo gand implij ar ger *Jedonezh* evid geriañ Matemateg (ar yezh) ha matemategoù (ar rannoù anezhañ). Krouet e voe ur ger nemet evit enebañ ouzh an implij etrevroadel, hep preder war an dalvoudegezh pe ar reizhder anezhañ. Na ober met a-enep a-enep ar c'hiz a zo ivez ober diouzh ar c'hiz. Ur sevenadur gwir a rank bezañ gouest ha digeriñ war ar bed (anavezout anezhañ), mar fell dezhañ bezañ anavezet gantañ.^a

^a Reizhet eo bet reizhskrivadur hon c'henskriver diouzh hini ar genyezh.

II – YBAN da MC 11 08 15

Piv eo hennezh ? Setu c'hoazh unan bennak a gred reiñ kentelioù da Preder ! Me ne gollfen ket amzer gant an istrogell-se, a rafe gwell deskiñ ar yezh da vat. Marteze e fell dezhañ lavarout din petra eo ar jedoniezh ? Kelennet 'm eus an diskiblezh-se e galleg hag en alamaneg. Merk al liester a ro d'ar ger **matemategoù* (evidon ar ger *matematigoù* a ra dave d'ar madigoù, evel da Job Jaffré en e levrioù *Etrezomp e brezhoneg*) — a welan evit ar wech kentañ, Doue ra vo meulet — a ziskouez e chom peg e fri ouzh ar galleg, e *mathesis universalis* moarvat. En alamaneg e lavarer die *Mathematik* en unander. Setu c'hoazh unan a gred bezañ a-us d'ar bobl vunut a rank gouzout e vez lavaret *les mathématiques, the mathematics, die Mathematik* e yezhoù 'zo eus ar bed. Ne zeu ket a-benn da empenñ e-doug un eilenn e c'hell ar geizh Vreizhiz deskiñ ha komz yezhoù estren ? Ar jedoniourion vrezhon a blede gant o diskiblezh en ur bern yezhoù, ar saozneg da gentañ, met a ray jedoniezh eus o diskiblezh en o yezh.

Perak ned a ket da lavaout da Hollandiz o deus ur ger fall pa lavaront *wiskunde*, ha da Islandiz a lavar *stærðfræði* ha quid eus *hisabati* e swahili. Emichañs e oar ivez an dud a gomz ar yezhoù-se e vez lavaret en ur bern yezhoù un dra bennak tennet eus ar gresianeg *μαθηματική* pe *μαθήματα*.

Me a lavarfe kentoc'h e tegas ar ger *jedoniezh* un dra ouzhpenn a-fet istor an diskiblezh-se. Ha ne c'haller ket ober fae war istor geriadurel ar brezhoneg, war-zigarez e teufe un nebeut bajaneion da genteliañ ar Vabretoned a zo chomet — diouzh a gredont — tud diouziiek, bac'het en o idiom evel en ur bez. Ha da genskriver a gred komz eus sevenadur...

KIS-1407

I – LM da MME, YBAN 14 08 15

Gl. *chalaze*, Sn. *chalaza*, Sp. *chalaza* pe *calaza*, Cat. *calaza*, It. *calaza*, Al. *Hagelschnur*, Iz. *Hagelsnoer* pe *chalaza*, Pol. *chalaza* (-zy), Uk. халаз.

Er yezhoù germanek *Hagel* = “kazarc’h” ha *schnur/snoer* = “funig, fiseleñ”, moarvat peogwir eo damheñvel an droellenn ouzh ul lostennad kazarc’henoù (a ya treuzwelus pa grogont da deuziñ).

E GEVEZ. 3 e ra Gwion gant Br. *kalazion* evit Gl. *chalazion*.

Marteze e c’hallfe spirout *Br. *kalaza* ha *Br. *troellfunig*, *funig-troell* (pa’ z eo troellenek an kez funig) pe zoken *funig kreizañ* (pa ’z eo he roll kreizañ ar melen er vi) ?

II – YBAN da LM, MME 15 08 15

Sed a gavan war Reverso :

chalaze nf

1. (botanique) point d’attache du tégument de l’ovule

2. lien d'albumine maintenant suspendu le jaune dans l'œuf
3. (médecine) kyste inflammatoire au bord de la paupière

Evit 3. e ro GE Gl. *chalazion* Br. *kalazion* g. Kudenn ebet.

Neuze e chom 1. el louzawouriezh ha 2. el loenoniezh. Ar Kb. a ro *calasa*, met ne ouzon ket e petore kemperzh.

Evit da ginnigoù *funig-troell* ha *troellfunig* a gavan re zisplegus evel gerioù kinniget gant Vallée. Ha *funigoù* zo e lec'h all ivez.

War a hañval ez eo — el louzawouriezh da nebeutañ — ar *chalaze* un tachad : “point d'attache” eme Reverso hag evit Wikipedia : “zone appelée chalaze”. Neuze en 1. ez eo ul lec'h hag e 2. un ere.

Ne c'hallan ket lavarout ouzhpenn, re ziuiziek war an danvez ez on.

A-du ganit evit amprestañ Br. *kalaza* g. evit 1 ha 2. Pe marteze e spirfe Br. *kalaz*.

KIS-1408

I – LM da YBAN 18 08 15

Lennet 'm eus war GEHOL ar pennad **Amateur**. Ne gaver ket an arver adanvel : Gl. “Site des éleveurs amateurs” da skouer. Ha dereout a ra *anvicher* da 'z meno ? Br. *Load ar saverion anvicher*.

II – YBAN da LM 19 08 15

Lavarout a rafen evel er GEAK, enmoned **non professionnel** Br. *anvicherel*. Gant *anvicher* e komprenet “hep micher”. Gant *saver* e c’hortozer un despizer : *saver moc’h*, *saver chatal*, da skouer. Ha gwell e ve *desaver* ? Pe *chataler* (an Here) ? GEVEZ a ro *evner* Gl. *éleveur d’oiseaux*. Gant *chataler* e weler un unvez kenderc’hañ bras a-walc’h. Aon 'm eus e ve tu da gompren a-dreuz gant *saver* hep despizer, *saver tiez* da skouer. Neuze e tibabfen *Load an desaverion anvicherel* pe *Load ar saverion loened anvicherel* (ar saverion, ket al loened !), gwell marteze : *Load al loensaverion anvicherel*.

O treuziñ va c’hlopenn : lavaret e vez *tisaver*, *lestrsaver*, *aerlestrsaver*. Ha perak ne ve ket tu da empeniñ *loensaver*, *evnsaver*, *moc’hsaver*. O kemer skouer war GEVEZ e c’haller ouzhpennañ *loener*, met gant *moc’her* e c’haller treuzkompren.

An *naoz evnsaverezhel* = an *evnsaverezh*, an *naoz moc'hsaverezhel* = ar *moc'hsaverezh* \approx an *ijinerezh moc'hsaverezhel*, h.a. Aze hon eus un aridennad termenou damnevez. Ur gudennig : e *moc'hsaver* hon eus ul liester (strollder) gant *moc'h* ha gant *loensaver*, *evnsaver* un unander gant *loen*, *evn*. Nemet e ve graet gant *hoc'hsaver*. Hag evit al loened korn, ar bioù ? Marteze Br. *busaver* (evel *bugul*). Neuze an *naoz busaverezhel* = ar *busaverezh* = Gl. *la filière bovine*.

Evit ar c'hezeg ? an *naoz epsaverezhel* = an *epsaverezh* ? Pe *marc'hsaver* ?

Ha last, but not least : Gl. *la filière ovine* ? *dañvadsaver* ? An *naoz dañvadsaverezhel* = an *dañvadsaverezh* ? Pe diwar *maoutsaver* ?

Pe neuze loc'hañ ivez diwar al liester : *deñvedsaverezh* = an *naoz deñvedsaverezhel*.

Da vennoz ?

KIS-1409

I – GC da MC, YBAN 20 08 15

Emaon o studiañ kelc'hlizher nevez embannet ar pab Fañch a-zivout an drevouriezh. Ur standilhon, anezhañ un nebeud pajennoù 'm eus troet. N'eo ket re sammus dre ma 'z eus en hon c'herz troidigezhioù kent diwar-benn doazhadur kevredigezhel an Iliz : *Pacem in Terris* gant Yann XXIII, tr. TURIAW ; *Populorum Progressio* gant Paol VI, tr. Jil EWAN ; *Octogesima adveniens* gant Paol VI, tr. G. ÉTIENNE & G. CHEREL.

Ha frouezhus e vefe evit *Preder* embann seurt testenn (na vo ket ur best seller forzh penaos) ?

II – YBAN da GC, MC 20 08 15

Evit a sell Kelc'hlizher ar Pab, a-du emañ gant embann seurt testenn. Ur goulenn da gentañ : petra eo an *drevouriezh* evidout ? Me zo aet da welout war ar Gwe hag anv zo e galleg a *écologie humaine, environnement, protection de la nature, préservation de la terre et de la vie, écologie intégrale*.

Bez' hon eus Br. *trevoniezh* Gl. *écologie*, diskiblezh skourr eus ar vevoniezh, ma studier ar c'heñverioù etre ar bevion (plant ha loened) hag o amva.

Gant *Laudato si'* e komz ar Pab eus un dra all : lec'h an den war ar blanedenn. E brezhoneg e reomp kel eus *trevva* evit menegiñ an amva ma emañ an denion : Gl. *environnement écologique*. Anavezout a ran ar Br. *trevour* Gl. *civil* evel enebet da *milour* hag ivez an adanv *trevourel* Gl. *civil*. Ha tu zo da empentiñ ur Br. *trevouriezh* ? Mard eo al *livouriezh* labour/arz al livour e ve an *trevouriezh* labour/arz an trevour. Neuze e ve desellet an *trevour* evel an den o kemer perzh en *trev*, annezad ar blanedenn ? Liammoù e-leizh zo gant gerioù ar yezh voutin : *trevad*, *trevekaat*, *trevidig*... An kez *trev* a ve kenster d'ar Gr. οἶκος neuze, d'an ti a zo boutin d'an denion ? Sl. Kb. *tref* "home". E dibenn dezrann e kav din e ve kevazas ar Br. *trevouriezh* evit kenderc'heriañ ar Gl. *écologie humaine*. Ar Br. *trevvaouriezh* a ve neuze diskiblezh an arbennigour war an trevva (Lavar 18, p. 141).

III – MC da GC, YBAN 22 08 15

Ma ne fazian ket eo *Laudate si'* talbenn ar c'helc'h-lizer-se.

Embannet eo bet e galleg ha gwerzhet eo bet, e dibenn Gouere, 100 000 skouerenn anezhañ, ar pezh a zo ur *best seller*.

Hag ez eus gwirioù war an embannadurioù-se ? Mar bez e vo dav mont e darempred gant *Embannadurioù ar Vatikan*.

Staget 'c'h eus gant ur pikol labour, kalon dit. Evit diskoulmañ ar c'hudennoù yezh Yann-Baol a lavar emañ prest da 'z skoazellañ.

KIS-1410

I – MC da YBAN, LM 23 08 15

Neizhour ez on bet e fest deiz-ha-bloaz un ezimplijad eus an embregerezh Kafe Coïc.

Breizhoù penn kil ha troad eo an ezimplijad, hogen graet en deus ar striv e-pad pemp bloaz, da zeskiñ brezhoneg gant Mervent.

Kejet 'm eus aze gant ur paotr yaouank brezhoneger, graet gantañ e skoladur penn da benn e Diwan, eus ar skol vamm d'ar vachelouriezh hep na vezañ klevet biskoaz anv eus Preder, na gwelet levr embannet ganeomp. An tri pe bevar tiegezh a zo ar galloud ganto en aozadur-se o deus aon e vefe pistriet ar yaouankizoù a zo fiziet enno gant diaoul Preder. Souezhet eo bet an den pa 'm eus danevellet dezhañ al labour graet gant Preder.

II – LM da MC, YBAN, GC, Ao^{*}, RAD 23 08 15**

(Ned on ket souezhet gant ar pezh a gontez, Mikael... Ne zigouan ket kennebeut an evezhiadenn garet ouzhin e-doug va enselladenn ziwezhañ gant an Itron Le B. IEN : « Monsieur Motrot le travail linguistique que vous faites pour vos élèves et votre niveau de langue sont remarquables, je constate quand même que vous n'utilisez pas le vocabulaire recommandé par l'Education Nationale !...) »

Evel a oar lod ac'hanoc'h e tesavan deñved Eusa abaoe 30 vloaz. Bezkadoriad Uniad ar Saverion (GEMO) on. Er mizioù diwezhañ hon eus dastumet danvez d'ober ul levr ha goulennet digant François de Beaulieu (anavezet evit al lies levr a-zivout natur ha loened Breizh en deus savet) skrivañ an kez levr a zeuio e gouloù ar miz a zeu e-ti Skol Vreizh. Aotre ar gevarzhe 'm eus bet, goude goulenn, da dreiñ ar raklavar e brezhoneg (a zo *franchouillard* un tamm...). C'hoant 'm boa un tammig brezhoneg dre Europa a-bezh pa 'z eus bremañ deñved eus hon gouenn gozh un tammig e pep lec'h.

Setu ar valad a 'm eus bet ar sizhun-mañ digant F. de Beaulieu ha va respont da heul :

J'avais transmis la traduction à Skol Vreizh dès réception. Je suis désolé de vous apprendre (sachant de plus le travail que cela vous a demandé) que les responsables de la maison d'édition ont décidé de ne pas la publier car elle pose de nombreux problèmes linguistiques. De plus, la maquette provisoire est très touffue et les nouveaux documents obtenus imposent de couper dans le texte.

Va respont :

Je trouve cela complètement scandaleux. Il n'y a pas de problème linguistique. Je serai curieux de savoir ce qu'ils reprochent à ma traduction. J'ai traduit Eric Orsenna, j'ai traduit Kant, et d'autres encore, je suis publié régulièrement par la revue littéraire ABER et suis corédacteur du seul dictionnaire monolingue de breton. J'ai enseigné au niveau universitaire et ai formé des profs de breton. Il n'y a pas de problème linguistique autre que la vision immobile que ces personnes ont du breton. Le niveau de langue utilisé est du même niveau que celui utilisé par l'auteur de l'introduction c'est tout. C'est misérable de leur part.

III – YBAN da MC, GC, LM, Ao^{***}, RAD 23 08 15

Gwell adalek bremañ ennegañ d'an holl geneiled ar maladoù yezhouriezh a c'hell bezañ deurus. Kiañ a ran evit sevel Lavar 19 hag a-ser gant al labour e welan e oa un dra

bennak a selle Gwion evel pouezus bras : razh an dud a rank labourat war o yezh. Ne dalvez ket ar boan rebech d'ar re all o live yezh, ma n'eo ket direbech hon hini. Kement-se zo gwir evit an holl ha ne 'm eus ket c'hoant c'hoari va c'hellenner pe va reizher, met fazioù a welan. Gwion en doa divizet lavarout d'an dud ar fazioù da reizhañ. Feukidik eo an dud avat.

Gant piv emañ ar "fazi" evit a sell stad an traoù er vro-mañ ? Gwion a venege alies an *Hebetudo Gentis Britanniae*, hag a zo un dra gozh. Ur vro dindan gazelege, gant ur saviad kenderc'hañ piaouel bihan ur spont ha bresk ur braouac'h. Ha da heul dister an aotrouniezh speredel ivez.

Pegañ a ran amañ dindan ul lizher diskoachet en traoù bet kaset din :

GE da YBQ 18 12 06

Emaon o paouez adlenn da lizher. Kement a draoù a 'c'h eus lakaet e-barzh...

Komz a rez eus ESB. Lakaomp hor bije e lakaet da badout goude ma oa deuet anat e oa diazezet war ur fazi istorel, hor bije graet ur fazi kalz grevusoc'h, ur fazi divezel. Ar fazi istorel oa ahelañ hon ober war ar gredenn e c'halled ober e Breizh pezh o doa graet Lenin e Rusia, Mao e Sina, h.a. Ar fazi divezel, an dizonestiz, a vije bet kenderc'hel gant ESB goude dizoleiñ faosted e bal. Hogen oberoù estreget politikel a veze renet en ESB hag, ouzhpenn se, ez enaoue ur vuhez kevredigezhel ken e diabarzh ar c'helligoù, ken etre ar c'helligoù (an hevelep devoud a c'hoarvez(as) er PCF, gant an diforc'h en deus ar PCF kendalc'het goude stadañ ne oa ket an dispac'h da vezañ graet e Frañs ken). Alese an enkadenn hiniennel ma emgavas *holl ezizili* ESB. Pep hini anezho o deus bet o dezerzh da dreuziñ hag an deroù a vuhez kevredigezhel zo aet da get. Ha se ne c'haller ket rebech da unan pe unan all eus an ezizili. Klasket oa bet remed ouzh goullo damkanel an emsavioù breizhat ; c'hwitet oa ha divizet hon eus skubañ an egin a gevredigezh politikel hor boa amparet ; war un dro, e voe skubet an egin a gevredigezh keodedel a ziwane en e c'houder. Abaoe eo bet adlusket tamm ha tamm an ober er par hiniennel da gentañ, en ur par damstrollennel da c'houde An darn vuiañ ac'hanomp o deus kendalc'het pe adkroget da labourat, an darn vuiañ *ha te e-barzh*, forzh petra a lavarfes. Da betra e kas hon labour ? Goulenn euver emichañs, piv a oar pe donkad en devo ar pezh a ra ? Evidon me zo sur n'en gouezin ket. A-benn an deiz nes pe nesoc'h ma 'z in da anaon e ouzon ne vo kemmet koulz netra e saviad kevredigezhel ar brezhoneg, ha riskl bras zo ma 'z afe da drap an ankounac'h al

labour pemdeziek a gasan abaoe ouzhpenn pemont vloaz. Ne 'm eus ket amzer avat da vezañ mantret gant ar mennoz-se. Un den a netra a lavarez ez out. An holl ac'hanomp zo tud a netra ha da netra : un neudennig eo hon buhez etre an netra e oa ac'hanomp hag an netra e vo ac'hanomp. N'eus ket eno peadra da vagañ stadoù askre !

Deurus eo pezh a lavarez a-zivout Roparz Hemon. Perak ne savfes ket ur pennad hiroc'h warnañ, lakaomp evit *Aber* ? Ur respont e ve d'ar re a glever oc'h embann ne oa ket prederiet gant an dud. Bezañ test eus ar pezh ez eo bet Roparz Hemon evidout a lakafe anat ar gaou a reont.

Mar komprenan mat, e rebechez da skrivagnerion 'zo eus Preder ober gant ur yezh re ziaes. Pep hini a labour war an dachenn a zo e hini ha ma ra e vuhez. Pell on a gompren an holl skridoù brezhonek, da skouer levrioù *Jedoniez* Yann-Baol, war un dro e ouzon ne vo ket lennet va fennadoù gant ur bern tud. Ar c'hazetenner sportel ivez a oar ervat ne vo ket lennet, ne ve ket komprenet, gant an holl an danevelloù a ra eus ar c'hevrankoù rugbi. Kement-se avat zo diouzh urzh an traoù. N'eus nemet ar veleion hag emstriverion an dilennadegoù a venn bezañ selaouet gant an holl, kuites da vugelekaat o frezeg. Gwashoc'h avat hon saviad : un niver lu a aozerion vrezhonek ez eus hag, evel ma verkez, n'eus ket a gevredigezh vrezhonek — er c'hontrol da zaneveller ar c'hevrankoù rugbi a c'hell fiziout war ur gevredigezh evit pourchas lennerion dezhañ. Hon niver bihan avat n'eo ket un abeg evit klask lenn (pe skrivañ) pennadoù na lennfemp (na skrivfemp ket) ket o c'hevatal gallek war an digarez ma 'z int pennadoù brezhonek...

Neuze, unan a zaou, pe e labouromp (hag e ser labourat e vevomp tamm pe damm) e brezhoneg en ur zegemer ar saviad diaes-diaes, hogos amoet, emaoomp lakaet gant hon labour, pe e klaskomp hentoù all...

Dianav Preder da dud 'zo ? Farserion neuze. Forzh piv e forzh pelec'h a c'hell kavout Preder. Bepred an hevelep tra, lizh da Roparz Hemon, gant an dud emañ ar si ha n'eo ket gant ar gerioù, pe gant Preder. Ha sklaer eo evidon ivez : “unan a zaou, pe e labouromp pe e klaskomp hentoù all”. Met paouezomp a glemmichal ur wech da vat.

Trugarez evit da valad. A-du e savan ganit en arguzennoù a savez. Ya, ne dalvez da netra klemmichal. Ha n'eo ket reuziataet Preder, evel ma 'm eus klevet meur a wech.

Brav eston ez eo malad Gwion. Brav ha spis kenañ e ouie embann e vennozioù ha kealioù. Ur burzhud eo al lizher-se.

Boaziet edo Gwion da reizhañ va maladoù. Evel-se eo e 'm eus desket kement gantañ. Laouen e ven mar gellfes kenderc'hel gant kement-se, ha mar 'c'h eus amzer a-walc'h evel-just.

V – YBAN da Ao^{***}, LM, GC, MC, RAD 24 08 15

A-du evit reiñ evezhiadennoù diouzh an dro. Met un ali (a glaskan dedalvezout evidon va unan) : gwiriañ hogos pep tra, reizhskrivadur, gramadeg hag all. Hepkoriñ an treuzplakadurioù diouzh ar galleg. Ha lenn, Preder evel reizh, al Lavaroù pergen, pa 'z eo bet adwelet ar yezh gant Gwion. Kement hag ober e kasan an notenn d'an holl.

Heuliañ a ran ar feilheton Facebook ha stadañ ur wech ouzhpenn ned eo ket aet da get gouenn an tousegi. Ar re-se a gemer hil Falc'hun, Favereau ha tud eus an noueañs-se, a gav gwell remzadiñ er framm gall. Echu eo emgann ar ZH ha bremañ e krog tagadennoù ouzh ar yezh dezevout. Evit gwir, pe laz yezh ar vezekniezh evit tud an Ofis pe ar re all na raint morse gant ar yezh kalvezel-se. Un digarez, met evit petore pal ? Ar brezhoneg dindan beli ar Gall a vo koll bepred. Kentañ pennaenn : beli gall ebet war ar brezhoneg.

Evito ez eo ar brezhoneg ur yezh evel un all, pezh zo faos. Breizhiz o devo — mar tuont gant ar brezhoneg — d'ober gant lies yezh, ar galleg moarvat, met dreist holl ar saozneg-amerikaneg, evel a lavar Gwion war pevare pajenn golo GEVEZ 8. An dud veur-se a dag “gerioù Preder” a dag gerioù ar preder, rak estren eo se dezho. Ar re-se a gemer ar “bobl” evel bugale da gelenn, bugaligoù dic'houzvez eus ar bed bras. Den ne c'hell rakwelout an dazont, met un dra zo anat din : mar dibab Breizhiz ar brezhoneg da yezh ne vo ket un eilad eus ar galleg pe eus ur yezh all, rak kavout a raint bepred ar skrid orin gwell eget an eilad. Mar gallan c'hoari va diouganour ez empentan ur vro diorreet enni meur a yezh. An dro e ve d'ober eus ar vro-mañ unan troet etrezek an ijinerezh yezhel. Ned eo ket ur farsadenn eus va ferzh. Ha nebeutoc'h flaeius e vo eget ijinerezhioù 'zo ! Hag evit se eo ret diorren ar brezhoneg arnevez — kempred — adalek bremañ. Galv d'ar stlennegourion, yezhourion, yezhoniourion, komzerion.

Setu perak ez eo gwell lezel a-gostez tud a zo ouzh hon desachañ war-gil. Tud an tremened eo ez int, a-du gant Ao^{***}.

Pezh zo d'ober eo kompren mat ar pezh a reomp, ematersiñ war hon luskedoù ha bezañ kendrec'het emañ ar gwir ganimp. Gwion a oa chalet gant unvanded ar yezh, hag dav labourat war ziazezidigezh hon tuadur war-benn startaat an unvanded-se. Hag en amboaz-se ez eo a bouez sevel oberennoù nevez.

KIS-1411

I – P da YBAN 23 08 15

Penaos e lavarfes Gl. *gouache* ? Ménard a ginnig *gouach*...

II – YBAN da P 24 08 15

Dec'h e 'm boa savet ur valad evidout gant ur respont evit Gl. *gouache*, met kollet 'm eus pep tra a-greiz pep kreiz ha n'on ket bet gouest da adkavout va zestenn. Neuze ez adkrogan hiziv. Glav a ra bepred hag an avel a c'hwezh un tammig. Met n'eo ket ur wallamzer... gwall vras. Plijusat amzer evidon. Ar peoc'h o ren.

Hag evit *gouache*. Betek henn e lavaren *mellivañ*, *mellivadur*, *mellivadenn*, h.a., da heul Roparz Hemon. Lavarout a reer *gouache* ivez er yezhoù all, pe un dra bennak amprestet diwar ar ger-se. E teu da 'm spered ur ger all : *goachennek*, evit lavarout “genoù poazh” goude bezañ lonket re. Me oar ivez e vez arveret gom arabek, mel, sklerenn (gwenn vi), laezh fiez, ha traoù all c'hoazh. Soñjal a rae din e oa tu da gontañ war an divellekadur evit diverkañ tamm pe damm al liamm gant ar *mel*, seul gent a se ma talvez *mel* estreget kenderc'had ar ruskennoù, Gl. *miel* ; *moelle* ; *sève* (*gom* ar gwez, dres). Marteze e c'haller amprestañ ha degas ar Br. *gouach* ivez, daoust ma ne gavan ket brav, met marteze ez eo liammet va santad gant ar ger meneget amañ diaraok : *goachennek*. Ha neuze e teufe ivez an deveradoù *gouachañ*, *gouachadur*, *gouachadenn*, *gouachenn*.

Ha neuze da frazenn a zeufe “15 gouachenn a vo gant al levr”. Pe c’hoazh : “Ne ouzon ket hag ur c’houachenn eo an daolenn amañ dindan.” Petra bennak ma kavfen bravoc’h : “Ne ouzon ket hag un dour- pe ur mellivadur eo taolenn Rustefan.” Met un doare all zo da gavout : ober gwech gant *gouach*, gwech gant *mellivadur*. Un afer a stil moarvat.

Dres, ul luc’hskeudenn eus taolenn Rustefan zo bet kaset da Chantal gant he breur, gant ur berzhded dister (graet gant un hezoug). Ranket ’m eus troc’hañ un tammig dindan evit lakaat an daolenn a-zremm. Met zoken evel-se n’eo ket divalav da welout.

Diwar vont : Rustefan a ve Run Steven, a gav din.

III – P da YBAN 24 08 15

Zoken evel se, n’eo ket divalav : romantel, arlivus, soutil a-walc’h...

Ober a rin gant *mellivadur, mellivadenn*. Dleet 'm bije klask e RH.
Dourlivadur zo *aquarelle* ; *gouach* a ve divalav.

"15 mellivadenn a vo gant al levr" a vo enta.

KIS-1412

I – P da YBAN 01 09 15

Ur goulenn 'm eus a-zivout **tiernelezh/ tiernac'h**.

Thorel o arver evel heñvelsterioù, daoust ma kav gwelloc'h "tiernelezh" (Koulizh dixit...)

Kavout a ran ez eo disheñvel o ster, oc'h arlakaat e ve eus an daou c'her. Pezh a venn lavarout eo *dynastie*, Br. *tiernac'h* enta da 'meno.

Da soñj ?

Un dra all : difenn a rafe arverañ **edo** e doare-mañ : **edo un den...** war zigarez ma kaver ur skouer gant Vallée e *Gramadeg ar Verb* p.111.

Amañ c'hoazh n'on ket a-du gantañ. Ha spi 'm eus emhout a-du ganin...

II – YBAN da P 02 09 15

Da c'houlennoù :

- **tiernac’h ha tiernelezh** : setu an daveoù a gaver e roll Gab Cherel
 - **tiern** PRED 149.16, 48, La-10 38, La-16 285, La-17 407.
 - **Tiern** PRED 145.10, 50.
 - **tiern sklerijennet** EMSA 26.61 ; 27.89.
 - **tiernac’h** PRED 128.4, 51 ; 203. 19, 52, EMSA 32.252* ; 122.47, GEAK 67, La-10 39, La-18 64.
 - **tiernac’h roueel Frañs** La-15 76.
 - **tiernac’hek** PRED 181.3, 49, EMSA 94.363.
 - **tiernelezh** La-13 245.
 - **tiernez** PRED 127.25.
 - **tierniezh** La-10 39.
 - **tiernvelegiezh** PRED 119.2.

E Lavar 10 p. 39 ez eo degaset *tierniezh* gant YVT e-lec’h *tiernac’h* : “An aozer a ra gant Br. *tierniezh* en ur skrid nevez embannet en doa moarvat klevet son eus *tiernac’h* hep kompren al luniadur anezhañ.”, a skriv GE. E Lavar 13 p. 245 e kavan ar ger *tiernelezh* dindan pluenn Yann Varc’h Thorel. Ne heulian ket kalz ar pezh a lavar a-zivout meizadoù nes da “broad, klann, meuriad” e sinaeg. Anv a ra eus *tiernelezhioù* Qin ha Han. Ne ouzon ket resis petra a dalvez *tiernelezh* evitañ. Met GE en deus miret ar ger-se e pennad YVT hep lavarout tra. E roll gerioù al Lavar 13 a gaver el Lavar 14, roud ebet eus *tiernelezh*.

Evidon me :

- **tiernelezh** : reizhiad politikel a zo enni ar galloud gant an Tiern.
- **tiernegezh** : perzh un ober, tuadur spered, perzh ur gevredigezh kempleg d’an tiernelezh.
- **tiernelouriezh** : tuadur, damkaniezh, doazhadur o vukañ d’an diernelezh.
- **tierniezh** : Stad, riez a zo enni hervez he Bonreizh ar galloud gant an Tiern.
- **tiernveliezh** : reizhiad ma emañ ar veli gant an Tiern.

- **tiernriegezh** : meizadur, damkaniezh o lakaat an Tiern da biauouer reizh ar galloud, da reizhveliek enta.

Neuze : ne c'haller ket lakaat **tiernelezh** e-lec'h **tiernac'h** (< *tiern* + *ac'h* "lignez"). Mar fell da YVT komz eus heuliad an dierned ez eo **tiernac'h** a zere. Mar fell dezhañ ober anv eus ar reizhiad politikel diazezet war un *diernac'h* ez eo **tiernelezh** a zo kevazas. Mar fell dezhañ menegiñ ar riez leviet gant un Tiern ez eo **tierniezh** a zo da vezañ arveret.

- **edo un den** :

Ar skouer roet gant Vallée : “E Dieppe edo ouzh hon gortoz ul lestr bras dre dan.” E *Gramadeg ar verb* e tispleger ez eo **esevus** al lavarenn-se ha **destlel** — eleze hervez ar reolennoù — al lavarenn “e oa ouzh hon gortoz ul lestr”. Fellout a ra da Vallée pouezañ war ar saviad, hag an arvez kempadel. Da zaveiñ a ran da Lavar 11 p. 346, pa ra GE anv eus da frazenn “Dibabet eo bet gant ar skrivagner ur vojenn” karezet gant Kervella ha difennet gantañ. Sellout ivez ouzh Lavar 15 pp. 281-291.

Evidon : e petore frazenn e fell da YVT skrivañ “edo un den...” ? Ha ret holl eo ober gant an droienn **esevus** ? Ha pouezus eo kement-se pouezañ war ar saviad ? A du 'rall : ar saviad pe ar vezañs eo a zo pouezus ? Heuliañ a rafen ar boazioù **destlel** ha skrivañ “... e oa un den...”, o fiziañ war ijn al lenner evit empentiñ an arvezioù o vont en tu all d'ar vezañs hepken. Met ma ne zegas diaez ebet, hebleg kenan eo ar brezhoneg evit ma ve esevet diouzh ar reolennoù boas.

KIS-1413

I – JC da YBAN 06 09 15

Penaos emañ an ton ganeoc’h war lerc’h ho prokadenn vraouac’h war hent an distro eus ar Gelveneg ? Emichañs eo bet kad ar mekaniker da ratreañ ar rod spontus-se.

Un abardaez plijus hon eus tremenet senk ganeoc’h.

II – YBAN da JC 06 09 15

Ya, ur gaer a vrokadenn eo bet. Ha laouen o welout e talvez ivez ar ger-se “brokadenn” er-maez eus tachenn sec’h ar Yalc’h hag an arc’hant.

Kompren a ran ar bigoudeneg *senk* bennozh d’ar gendestenn “Un abardaez plijus hon eus tremenet senk ganeoc’h”, ha moarvat e viot evit kompren ar frazenn-mañ ivez evit an hevelep abeg, mar lavaran “*ne lakaan morse **sunk** e ’m c’hafe*”. Da ven ez eomp mar krog pep unan da ober gant gerioù e gorn bro, a vez alies distresadurioù gerioù ar genyezh ?

Mard emhout o lenn Lavar 19 e c’hellez lenn pezh a skriv Gwion war an divoud. Fraezh eo hag a-du gantañ emañ. Diaes a-walc’h herouezañ ar yezh kempred endeo, met mar bez ret saveteiñ an holl deodyezhoù e lezin razh ar skolveureion da c’hoari etrezo *ad*

nauseam evit tabutal war an doareoù da zistagañ an dibaregezhioù lec'hel. Ur yezh a sevenadur a vennomp sevel, eleze ur yezh a vo un araez da dizhout al lavar bed.

Ne lavaran ket e ranker disteurel kement ger lec'hel a zo bet “ankouaet”, petra bennak ma n'eus ket ur bern, ken mat o deus labouret an dastumerion araozomp. Tamm ebet. Mar kaver gerioù dedennus, deouezus, talvoudus, perak na zegemer er genyezh ? Met seurt gerioù a rank evelkent kaout perzhioù, evel o barr deverañ. Ar ger *kad*, da skouer. Penaos deverañ gerioù dioutañ, evel : *barrek* → *barrekaat* → *barregezh* pe *gouest* → *gouestaat* → *gouested* → *gouestoni* ? Ha n'emañ ket re dost ouzh *kad* ”emgann” ? Rak ne welan ket petore keñver a ve etre ur pennanv a dalvez “emgann” hag un adanv a dalvez “gouest”. Ha perak ket na skrivañ *kat* ? Evel *mat*. Bewech e soñjan er galleg « t'es pas cap » . Met moarvat e fazian. Evel reizh n'eus abeg ebet deoc'h da chom hep ober gant ur ger ez oc'h boas da arverañ a-hed ar wech. Met lizh da Gwion ez eo ur ger kaozeek, degemeret gant Martial Ménard a du 'rall dindan an doareenn *populaire*. Pet ger en deus degemeret evel-se hon Martial gant an tun-se : *populaire* (*pop.*), *familer* (*fam.*). Rak *populaire* evit piv ?

An ali a roe Gwion d'an holl : gwellaat e vrezhoneg, peurzeskiñ ar genyezh kempred, gant ur c'hramadeg kempred, gant ur c'hevreadur kempred. Hiraezhiñ d'an tremened ne dalv da vann. Me ivez a soñj din e oa heson an deodyezh boaziet e tilu va mamm, un deodyezh a glote ervat gant o doareoù bevañ, un deodyezh soutil evito, met ul lañgach nad ae ket pelloc'h. Neuze un idiom kondaonet er stad ma oa. Hogen un doare all zo da welout ar blegenn. N'eo ket an deodyezh da vezañ “saveteet” er stad tru ma oa, da vezañ disgorreet ne lavaran ket, kaset d'ul live uheloc'h dre vezañ enkorfet er genyezh, evit *disgorren* e lavar an alamaneg *aufheben*, sachet war-du al laez. Evel-se e 'm eus spi ne varvo ket teodyezh va zud, an doare brezhoneg treuzkaset a vidad da vidad (gerioù Loeiz Herrieu, eleze a remziad da remziad) abaoe deroù ar bed, pe bezomp uveloc'h adalek donedigezh ar Vrezhoneg el ledenez-mañ. Bev eo lavar va zilu ennon dindan rezhenn ar brezhoneg kempred savet a-nevez betek live ur yezh a sevenadur. An doare yac'h nemetañ da vezañ feal da lavar hon hendadoù ha henvammoù.

III – MC da YBAN 08 09 15

Annie zo ganet nepell eus al lec'h ma 'z on me ganet ivez, souezhus e doare da skrivañ *senk*, me a skrivfe *samb ganeoc'h* pe reizhoc'h : *samblez ganeoc'h*, e bigoudeneg peurunvan !

KIS-1414

I – LM da YBAN, MC 12 09 15

Ur goulenn : petra a rafes eus Gl. *webdoc(umentaire)* e brezhoneg ? *Gwedeul* ? Estreget filmoù zo dindan an anvad gallek.

II – YBAN da LM, MC, RAD 12 09 15

Da c’houlen, Sz. *webdocumentary* Gl. *webdocumentaire* :

⌋ A **web documentary**, **interactive documentary**, or **multimedia documentary** is a documentary production that differs from the more traditional forms—video, audio, photographic—by applying a full complement of multimedia tools. The interactive multimedia capability of the Internet provides documentarians with a unique medium to create non-linear productions that combine photography, text, audio, video, animation and infographics.

Dav ober ar c’hemm etre daou generadur eus ar Gl. *doc* : 1. diwar Gl. *documentation*, *documentaire* Sz. *documentation* ha 2. diwar Gl. *documentaire* Sz. *documentary film*. Daou dra disheñvel eo. Evit 1. e ro ditouroù a-zivout ur meziant da skouer. E brezhoneg hon eus deveradoù diwar **teul** : *teulierezh*, *teuliadur*, *teuliaduriñ*, *teuliata*, *teuliaouiñ* (Sl.

GESTL). Hag ar pezh hon deur amañ dindan an anv **webdoc** a denn da 2., eleze azasadur evit ar Gwe eus ur *film kendoazhañ*, ur *c'hendoazher*, eleze ar pezh a zo displeget er bomm saoznek amañ diaraok diwar Wikipedia.

Neuze e teufe e Br. **gwegendoazher**. Anat ez eo kalz berroc'h **webdoc**. Penaos ober e brezhoneg ? Gant un teskanv : *GKD* pe *GweKD*, distaget *gwekade* ? Gant un daskurzhad : *gwedoazh* ? Un degouezh n'eo ken, hogen ar Br. *doazh* = Gl. *doc* : Br. *doazhadur* = Gl. *doctrine*.

Tuañ a rafen war-du *gwedoazh(er)*, rak diwar ar Br. *doazh* (BrE. *duac'h*) e c'haller empentiñ ur verb *doazhañ* a dalvezfe kement ha “degas anaoudegezhioù diwar-benn un divoud bennak”, verb a adkaver e kinnig GE *kendoazhañ*.

KIS-1415

I – YBAN da LM, MC, RAD, GC 16 09 15

Da ali gallaoueger a c'houlennan. Petra a felle da GE lavarout (KIS-968) :

|| Ar paourkaezh Jean-Yves P. zo o tizoleiñ devoudoù anavezet abaoe pell gant
|| ar geltiegourion wirion ; hBr. *ap(om)*, krBr. *aff*, Br. *añ* zo anevzet o stumm
|| teodyezhel brezhonek *a*, h.a. (anaout a reer ivez an amprest gallaouek [*mñ*]). ||

Ne gomprenan ket al liamm etre ar Br. *a* hag ar Gll. *mñ*.

KIS-1416

I – MME da YBAN 22 09 15

Emaon o vont da zigeriñ ul load internet a-benn nebeut, a vo kavet ennañ an enklaskoù yezh a renan abaoe 40 bloaz e rez ur geriadur... E-tro 8 000 pajennad skouerioù dastumet en istor ar yezh skrivet. Ur GIBR kresket enta. Roet e 'm eus dezhañ an anv gallek : *Dictionnaire chronologique du breton* (DCBMM). Petra a glot ar gwellañ e brezhoneg ? *Geriadur amzerel ar brezhoneg* pe *Geriadur amzeroniel ar brezhoneg* ?

Er bennaenn e talvez *amzeroniel* evit ar pezh a sell ouzh an *amzeroniezh* (ha, strishoc'h c'hoazh : *amzeroniezhel*).

Ne blij ket kaer din *geriadur amzerel* / *geriadur amzeroniel*... Nebeutoc'h c'hoazh *geriadur kronologek*.

Da soñj, mar plij.

II – YBAN da MME, LM, MC, RAD 22 09 15

Da c'houlenn a-zivout Gl. *dictionnaire chronologique*.

Evel dout ne gavan ket gwall gevazas *geriadur amzerel* pe *geriadur amzeroniel*. Evidon e talvez *geriadur amzerel* kement ha “geriadur a-zave d’an amzer”, pe “geriadur en amzer” (Gl. *temporel*). Evit *amzeroniezhel*, *amzeroniel* e talvez “a-zave d’an amzeroniezh”. Ha petra eo an diskiblezh-se o studiañ an amzer ? Sl. *Le second principe de la science du temps*, O. Costa de Beauregard, Ed. du Seuil, Paris, 1963. Moarvat eo Vallée en deus degaset an termen *amzeroniezh*-se er Sketla Segobrani : *taolenn amzeroniezh* “tableau chronologique”, adkemeret gant Hemon ha... Ménard.

E GEVEZ e kaver *amzer*- evel rakger, da skouer :

- *amzervevoniezh* : studi dedro anadennoù ar beved a-gevreizh gant an amzer ;
- *amzervouedoniezh* : studi ar c’heñverioù etre an emvagañ hag ar c’horvezioù bevedel ;
- *amzergleñvedouriezh* : studi dedro ar c’hleñvedoù a-geñver gant ar c’horvezioù bevedel ar gouziviad ;
- *amzerliaoniezh* : studi an argemmoù eus gwered al liaoù a-geñver gant ar c’horvezioù bevedel ;
- *amzererwezhiusted* : kizidigezh, darbennusted ar bevedeg a-geñver gant lankadoù e gorvezioù bevedel ;

Gwelout a reer mat tre e talvez ar rakger *amzer*- : a-geñver gant an amzer, a-gevreizh gant an amzer.

Dav lavarout e kaver *dictionnaire chronologique* e galleg a-geñver gant un divoud bennak : ar brezelioù (*Dictionnaire chronologique des guerres du XXe siècle*), an dizoloadennoù hag an ijinadennoù (*Dictionnaire chronologique des découvertes et des inventions*), pennoù ur riez (*Dictionnaire chronologique des reines de France*). Gant *Dictionnaires chronologiques du vocabulaire français* e tostaer d’hon divoud, nemet ar *chronologique* aze a ra dave da brantadoù ’zo : *Dictionnaire chronologique du vocabulaire français : le XVIe siècle, le XVIIe siècle, &c.*

Neuze e Gl. *dictionnaire chronologique* ned eo ket gwall gevazas ivez, nemet e tenn e ster eus geriennoù evel : *la chronologie des événements*. An termen a glot zo : *Dictionnaire diachronique*.

http://www.dictionnaires.culture.fr/partie1.php?nav=1_3&tex=1_3_c&part=1

Les **dictionnaires diachroniques** ou panchroniques proposent des mots nés dans des siècles différents, dont le sens ou l'emploi a pu varier dans le temps, des mots ou des usages anciens dont il faut faciliter la compréhension, etc. Ils peuvent ainsi proposer la variation des sens et des emplois depuis l'apparition des mots répertoriés, mais s'ils se limitent à une tranche historique déterminée, constituant ainsi des dictionnaires d'époque, ils s'alignent sur le modèle synchronique.

E brezhoneg hon eus neuze : **geriadur treadegel** Gl. *dictionnaire diachronique* ≠ *geriadur kevadegel* Gl. *dictionnaire synchronique*.

III – MME da YBAN 23 09 15

Mil drugarez evit an diskoulm ! Va soñj a oa nag ober gant *Geriadur istorel*, kement ha chom hep luziañ an traoù gant oberenn veur R. H.

Al labour geriaoua ha steriaoua 'm boa boulc'het er c'harc'har e 1979 Paris goude adlenn respont R. H. da Wion, ma lavare e oa pep tra da adober ha neket imboudañ notennoù, met n'en doa mui nerzh na yec'hed. Setu deltu va zregont vloaz war voulc'h en doa sanket ennon e vroud, ha bec'h d'al labour, war skouer GIBR : e gwir ez eo bet GIBR va c'helenner !

Evel-just ez eo gant *Geriadur treadegel* an hini a ranker ober. Mat tre e anavezan an termen met ne oa ket deuet war va spered, strobet m'edon va-unan gant ar Gl. *chronologique*.

Evit ar mare e labouromp da beurstaliañ al load. Ha me a gendalc'h da voueta an oberenn. E diraez an holl e tlefe bezañ da vare saloñs Karaez.

IV – MC da YBAN 23 09 15

Disfiz 'm eus diouzh aozadurioù ha diouzh tud 'zo abaoe afer *Geriadur ar Stlenneg*.

Deuet eo GSTL e gouloù e dibenn 1995. E deroù 1999 ez embann an Ofis ur pennad war O.F., o kemenn e oa bet embannet gant Micro Application « *Windows 98 e brezhoneg* », troet gant an Ofis. Ar pennad a roe meuleudioù d' an Ofis evit ul labour ken pouezus evit ar brezhoneg hag ivez evit al labour kentañ war ar stlenneg graet e brezhoneg. Arveret en deus an Ofis evit treiñ al levrig *Geriadur Preder*, hep e venegiñ. Skridaozer (J. -L. Bras) pennad O.F. a ouie mat e oa eus ar geriadur-se peogwir e oa bet e Kastellin da atersiñ Gwion e sell embann ur pennad war O.F., pennad chomet en un diretenn.

Leviadurezh rener an Ofis zo lakaat dilennidi ar Ranndir da grediñ eo an Ofis a sav ar gerioù, evit ma kendalc'hfent da c'hoprañ an 22 zen a labour en Ofis.

Evezhiekoc'h on bet evit ar *Geriadur Istorel* hag amañ hon c'heneil en deus klasket c'hoari gant *Preder* ha gant an Ofis. Dispignet 'm eus 83 € evit prenañ *Boneg ar Berc'hentiez* prevez, ur postadur mat eo bet.

KIS-1417

I – P da YBAN 30 09 15

Ur goulenn : penaos e lavarfes *génocide* ?

Kenlabourer ABER a ra gant *gouennlazh*, a welan ivez gant RH ha Martial.

N'on ket re laouen gant ar ger-se, met ma n'eus hini all ebet...

II – YBAN da P 01 10 15

An holl a ginnig *gouennlazh* evit ar Gl. *génocide*, GE a gomz ivez eus *gouennlazh sevenadurel*, met en degouezh ez eo ul leterc'had. War ar gelaouenn Emsav e kaver *gouennlazh* ivez. N'on ket laouen ivez, rak re vellsteriek eo *gouennlazh*, pa n'eo ket ur *ouenn* a lazher bepred, ur yoc'h tud ne lavaran ket, diwar abegoù gouennel, broadel, kenelel, relijiel, h.a. E galleg — hag er yezhoù all ivez — ez eo aet divellsteriek *génocide*, pezh a ro du da astenn nask an termen evit pep lazhadeg a-yoc'h, nemet a-wechoù e vez graet ivez gant *ethnocide*. Mechal a ne ve ket tu da lavarout *yoc'h laz* ?

Pe neuze e vo dav tremen gant *gouennlazh* o kontañ war divellsteriekadur ar ger *gouenn*, hag an arver anezhañ abaoe pell.

Neuze : dit da welout pe *gouennlazh* pe *yoc'hlazh*, pe *lazhadeg* zoken a-wechoù. Arabat disoñjal ar verb *lazhadegañ*, hag an deveradoù : *lazhadegerezh* da skouer, hirik.

III – P da YBAN 01 10 15

A-du emañ ganit a-zivout *gouennlazh*. An holl a ra gantañ avat, koulz heuliañ ar c'hiz neuze. E gwir, en ur arverañ ar ger, den ken ne soñj er *ouenn*.

KIS-1418

I – LM da MME, YBAN 03 10 15

Petra a rafes eus Gl. *trou normand, breton* ?

II – YBAN da LM, MME, MC, RAD, YBQ 04 10 15

Gant seurt handaolioù eo diaes kavout ar c'hevatal e brezhoneg. En alamaneg e komzer eus *Unterbrechung*, a orin gant ar saozneg *to break, to take a break*. E brezhoneg hon eus *troc'h, torr, span,...*

En orin e oa an *trou normand* ur werennad *calvados* lonket evit aesaat an ezvoridigezh ha frankaat ar c'hreuz war-benn kenderc'hel gant ar pred. Moarvat e talvez : ober un “toullog” ouzhpenn er c'hreuz.

Bremañ e komzer ivez a *trou normand* = sorbed + calvados, skornenn + calvados ; *trou breton* = sorbed + lambig ; *trou lorrain* = sorbed + odivi prun ; *trou gascon, trou corse*, h.a.

Anat eo bet savet an holl diwar an *trou normand*, hag e galleg n'eus kudenn ebet. Lakaomp e rafemp gant *toull breizhat*, un doare ne ve ken d'ober gant *trou breton* e brezhoneg, gant an dave da *trou normand*. Bez' e c'hellomp bezañ touellet gant ur santad a gennevinded, pezh n'o deus ket ar Saozon pe an Alamaned, ha setu perak e reont gant ur

frazenn da zisplegañ an *trou normand* en o geriadurioù divyezhek. A zo muioc'h. Kaer hor bo empentiñ ur c'herienn bennak e soñjimp atav en *trou normand*, ne c'hwito ket, en e yezh orin.

E dibenn dezrann e kav din e ranker lezel anv seurt handaol en e yezh orin. Hag an anv *trou breton* ivez zo bet roet e galleg. Ouzh ar vevenn e rafenn gant Br. *sorbed gant lambig* pe *skornenn gant lambig*, diouzh an dro, da nebeutañ evit ar meuz-se, rak ned eo ket soliet an dave d'an *trou normand* orinel. Ouzhpenn se, en o c'hartennoù e galleg, pa venegont *trou breton* e rankont reiñ un displegadur.

III – YBQ da YBAN, LM, MME, MC, RAD 06 10 15

Ent hiniennel 'm eus dizoloet an *trou normand* gant alkool estreget *calva*, ha diwezhatoc'h eo deuet da vezañ alkool mui skornenn, pe sorbed kentoc'h, ur *colonel* da bewech, ha bremañ e c'hell bezañ sorbed nemetken.

Setu pezh a zo bet donedigezh an *trou normand* e-barzh va istor. Ne 'm boa ket tostaet an dra ouzh ar c'halva pa na oa evidon nemet un droienn, ul leterc'hadenn a rae dave da lidoù tud ouez giz Normaned Asteriks.

War a hañval an droienn *trou normand* zo nevez a-walc'h. A-raok an anvad-se, a dalvez marteze da vrudañ ar c'halva pe a ra dave d'ar skrivagnerion norman, e veze graet anv eus *le coup d'avant*, *le coup du milieu* ha *le coup d'après* gant ar gwerennadoùigoù alkool lonket a-hed an abadennoù korfata.

Digor kalon, banne kreiz, pe tamm kreiz evit ar sorbed (c'ha, c'ha), ha banne koazhañ ? Ur banne a-raok, ur banne e-kreiz hag ur banne war-lerc'h ? Pebezh pochad...

Ha ne rafe ket un *toull breizhat* dave d' ur revr breizhat ?

Diwar-vont, ur sorbed suraval ha bazilik zo dispar e-kreiz ar pred pe en deroù, ha gwell eo din ul lambig soutil war-lerc'h ar pred pe ziwezhatoc'h. Gwelloc'h a galz e kavan ur gwin a-raok ar pred dreist holl pa gas war roud ar meuz a zeuy da heul.

An droienn n'eo ket koshoc'h eget dibenn an naontekvet kantved war a hañval (1867) hervez *Le Robert, dictionnaire des expressions figurées* : « *trou normand*, verre d'alcool consommé pour "se creuser" à nouveau l'appétit au milieu d'un repas. Allusion à l'usage du calvados en intermède au milieu d'un repas. »

Forzh penaos an holl henvoazioù santel zo nevez flamm hag a-wechoù drastus.

Yec'hed da !

[http://www.ricardocuisine.com/chroniques/ricardo-911/
147-qu-est-ce-qu-un-trou-normand](http://www.ricardocuisine.com/chroniques/ricardo-911/147-qu-est-ce-qu-un-trou-normand)

IV – YBAN da LM, MME, MC, RAD, YBQ 07 10 15

Deurus kenan malad Yann-Bêr : “Digor kalon, banne kreiz, pe tamm kreiz evit ar sorbed (c’ha, c’ha), ha banne koazhañ ? ur banne a-raok, ur banne e-kreiz hag ur banne war-lerc’h.”

Me a gav din e c’haller ober gant *banne kreiz*, *lambig kreiz*, *digor kalon kreiz* ha diouzh an dro *banne a-raok*, *banne war-lerc’h* pe *lambig a-raok*, *lambig war-lerc’h*, ma n’eo ket gant *lambig bount e-barzh*. Met moarvat e vo kavet traoù all gant an hevlezourion vreizhat.

V – LM da YBAN, MME, MC, RAD, YBQ 07 10 15

Ned eo ket fall en holl kavadennoù Yann-Bêr : gavotenn - tamm kreiz - gavotenn ! Jabadao stomok ! Bec’h d’ar (banne) lambig kreiz !

VI – MME da YBAN, LM 08 10 15

Deuet on er-maez eus an ospital er beure-mañ... Pep tra evel-just o tont eus peuzkoazhadur va difennoù hangae da heul kankr an toazon : ar c’holh kelligoù ruz ha bremañ ur c’holonfo kollagenel a ’m goullonder. Peder gwech en ospital dindan vloaz...

Spi ’m eus e vin yac’h evit saloñs Karaez : prezidant a-enor on bet lakaet hevlene ha va meno eo ivez kinnig va load *Devri* (geriadur treadegel ha geriadur ar c’hrennvrezhoneg ennañ evit ar mare).

Ar c'hrefen brezhonek :

Gl. *anthropophage*, Br. *denzebrer* (pa. & aa.) evel-just. Sed a 'm eus lakaet e DFBMM, moarvat da-heul GIBR. N'ouzon ket ha kavet e oa bet gant RH en ur skrid bennak pe goveliet gantañ diwar *debrer-tud* VALL. Anat a-walc'h e ve lu ober gant *denezad* / *denezat*...

Gl. *trou normand*. Ne 'm boa lakaet netra e DFBMM... Ober a ran dre gomz gant *toull normant*. Hag ober a rafen ken aes all gant *toull breizhat* pe zoken *toull breton* digudenn kaer. Hogen, mar c'hwezh ur fourrad awen en ur c'hloppenn bennak e vin laouen ivez !

Gallaoueg : *faire main* (sed a gomprenen-me p'edon mousig e gallaoueg Lanrelaz, er Menez). Gwelout va notenn en ABBV 327-328, Br. *mañ(ig)*.

VII – LM da MME, YBAN 09 10 15

Gl. *Trou normand* : Kinnig a ra YBQ Br. *banne kreiz, lambig kreiz*.

Gll. *faire main* : e lec'hioù 'zo e tared ar gallaoueg e vez(e) klevet [*mañ*] evit Gl. *main* (pezh a ginnigen skrivañ *maen* d'ur mare ma kave din e oa un dazont gallus evit ar gallaoueg). An distagadur brezhonek [*mañ*] a c'hell bezañ un amprest d'an hini gallaouek... ar pezh a rivin va martezeadenn war ar gerdarzh a gaven plijus koulskoude !

KIS-1419

I – LM da YBAN 09 10 15

Goulennet ez eus diganin treiñ un destenn (o tont eus laz Christian Troadec) ma kaver ar frazenn-mañ : « *Dès le début de la mandature nous poserons un acte fort et significatif : la ratification symbolique de la Charte Européenne des langues dites régionales suivant les besoins bretons.* »

Kroget 'm eus da dreiñ : “Diwar zeroù al leuriadur...” ha bout war *nous poserons un acte fort et significatif.*

Penaos e trofes an droienn ?

Gwallhunvre marv Martial 'm eus graet en noz tremen...

II – YBAN da LM 10 10 15

An hunvreoù hag ar mennozioù a dremen en hon penn zo evel ar c'houmoul war an oabl. Dizalc'h int diouzhimp ha n'omp ket kiriek nag atebek warno. Sell outo evel ma seller ouzh koumoul o tremen, o vont kuit pe o steuziañ. Mar lavar dit an hinourion e vo glav warc'hoazh e c'hellez soñjal er c'houmoul. Heñvel dra gant lavaredoù Martial.

Da c'houlenn bremañ.

Gwir flapach, galleg hon bonedoù ruz. Ha ret eo treiñ seurt bleupadoù e brezhoneg ? Nann, avat. Mar patouilhont e geun al *langues régionales* e vo hepdon. Ar brezhoneg ned eo ket ul *langue régionale* ha mar kaougant ar Stad an kez karta e vo evit he mad dezhi, pezh a vo kement hag asantiñ d'ar veli c'hall war hon yezh. Drochiri c'hlez.

E-lec'h seurt bomm nay e ve gwell lavarout : “Adalek deroù al leuriadur e vo gourbonnet fraezh ez eo ar brezhoneg yezh istorel ha kefridiel Breizh, ar galleg o vezañ unan eus ar yezhoù devoudel en arver. Diorreet e vo ar yezh istorel hervez ezhommoù ar vro”.

Evit ar Gl. *poser un acte fort et significatif* : yezh koad, tra ken. Er ster kentañ e talvez “ober, seveniñ udb”, “luskañ un ober”. En hon degouezh : “embann udb splann, kemer un disentez groñs ha sklaer d'an holl, goubonnañ fraezh,...”.

KIS-1420

I – MME da YBAN, LM 11 10 15

Bep an amzer e c'hoarvez ganin degas klokaenn pe reizhadenn da DFBMM ; reizhadenn pa vez kaset keloù din eus ur vi-koukoug bennak ha p'o diskoachan va unan. Klokaenn pa glevan pe pa lennan ger pe c'her, troienn pe droienn... En deizioù-mañ e 'm eus taolet kont ne 'm boa ket graet anv eus *un film d'époque, un costume d'époque (réalisé dans le style d'une époque donnée, qui reflète ses caractéristiques, CNRTL)*. Ha kavout a ra dit e c'hallfemp ober eno gant Br. *mareel* (a zave d'ur mare) ?

RH e GEBR a ro Br. *mareadel* ag. o tennañ d'un dra a c'hoarvez en ur maread pe a vareadoù. (+ *mareadelezh*). Roet gantañ ivez e NDBF, troet "d'une certaine époque".

Eil goulenn : Gl. *mesure ponctuelle / mesure pérenne* : Br. *darbar poentek / darbar trebadek* ?

II – YBAN da MME, LM 11 10 15

Un dra vat reizhañ ha klokaat DFBMM. Pa 'm bo goar e lavarinn va mennoz a-zivout da c'heriadur.

Da c'houlennoù :

1. Gl. *film d'époque, costume d'époque* :

GE en e GEMED a ro ur roll filmoù, met n'emañ ket *film d'époque* e-barzh. Bez' ez eus Gl. *film historique* Br. *film istor*, Gl. *film à costumes* Br. *film gwiskamantoù, fim hanwiskoù*. An troiennoù gallek zo goustavek, pa dalvez *d'époque* kement ha *d'une époque passée*, hep spisaat eus peseurt grez ez eus anv. Kavout a ra din ez eo soulgarget ar Br. *mare* ha liessteriek. Ha ne dalvez ket "prantad eus an tremened" ivez. Padal hon eus ar Br. *grez* a ra dave d'un prantad tremenet eus an istor : *e grez an Dug Yann 5*, da skouer. Neuze e heuilhfen GE hag e rafen gant Br. *ur film grez, ur gwiskamant grez*.

2. Gl. *mesure ponctuelle / mesure pérenne* :

sl. GEAK **ponctuel** p. 174 : (assimilé à un point) *poentek* ; (ce qui ne concerne qu'un point) *poentel*, action –le *ober poentel* ; grève – le *ec'hwel poentel* ; problème – *kudenn boentel*. Neuze e lavarfen : Br. *darbar poentel / darbar trebadel*.

Bepred argraf *-el / -ek*. Setu unan eus an tunioù a arveran d'ober ar c'hemm etrezo : klask lakaat en usrez. Mar talvez an disoc'h un dra bennak ez eo *-ek*, rak derezioù zo evit ur perzh enlenat. Ma ne dalvez netra ez eo *-el*, rak diaes eo sevel derezioù evit ur perzh erdalat.

Evit a sell hon degouezh : un darbar *poentek* a ve un darbar Gl. *pointu*, azas evit ur gudenn bennak, ha kompren a reer e c'hell bezañ *poentekoc'h* pe *nebeutoc'h*. Amañ un darbar *poentel* a ve da gevenebañ ouzh un darbar *hollel*. Sl. ivez Lavar 12 p. 277 *diskoulm poentel* ha p. 86 *gwezh poentek en amzerelezh*.

Heñvel dra Br. *darbar trebadel*, enebet ouzh *darbar ersezadel*, lakaomp. Ne c'hell ket un darbar bezañ *trebadel* muioc'h eget unan all. Pe *trebadel* eo pe n'eo ket.

III – MME da YBAN 12 10 15

Trugarez evit ar respontoù. A-du kaer ganit a-zivout soulgarg Br. *mare* hag ar fed ne zave ket d'an tremened, evel ma'z eus ezhomm evit Gl. *film d'époque*. Mat eo din ober gant Br. *grez* en degouezh. Klotañ a ra evit ar gwellañ. Berrik eo ar pezh a zo e GIBR diwar-benn ar ger, met ar pezh a 'm eus dastumet a glot ivez. A-benn nebeut, pa vo keflinenn va load, e vo skouerioù all a-ziraez d'an dud.

Trugarez ivez evit an tun da lakaat kemm etre *-ek* & *-el* ; ne vez ket anat bep tro...

Ur goulenn : ha mirout a ri hon eskemmoù evel ma rae Gwion ? Mat e ve evit an holl e kendalc'hfe rummad Lavar da ziskouez ez eus estreget ar brezhoneg bragoùbrazek ha botoùkoadek ! Ha boued spered dimp da lenn.

KIS-1421

I – YBAN da LM 11 10 15

E'm malad diwezhañ da Martial e skrivan "Pa 'm bo goar e lavarinn va mennoz a-zivout da c'heriadur".

Mechal ha mat eo ar mare d'ober dezvarn geriadur Martial, gant an holl gudennoù a gouezh war choug hon c'heneil. Ouzhpenn se e ouzon pegen feukidik eo an dud war an tachennoù-se. Ha prest eo Martial da glevout ? Pelec'h emañ degouezhet en e breder ?

II – LM da YBAN 12 10 15

Gwell gortoz da 'm meno. Martial ha me zo mignoned a-bell. En em briziañ a reomp ha sur on e sell a-dost hep lavarout din va dehentadur war-du yezh Preder. Ar fazioù a ra zo dleet "ka'e sur" d'e stummadur deroù a zo divoas evit un den a sav geriadurioù. Ur paotr speredek eo... ha labourant. Mankout a ra dezhañ bezañ tremenet dre al lise. Lakaet da labourat abred evel ma c'hoarveze alies en hon metoù (mab ur micherour ez on ivez). Se zo c'hoarvezet ivez gant Jean-Michel Mahe en deus desket ar brezhoneg, ar saozneg hag an italianeg ha tremenet un aotreegezh war an Istor war e amzer vicherour vak.

Goulenn :

Ur penn devezh ar sizhun (Gwener d'enderv e Gwenrann) e kemer perzh ar skolidi en obererezhioù prientet gant gopridi an ti-kêr. E galleg e lavarer « Temps d'activités périscolaires » (TAP). Ha klotañ a rafe Br. *Obervezhioù troskol (OT)* ?

III – YBAN da LM 13 10 15

N'on ket sur ez eo dleet doareoù e c'heriadur — “ar fazioù a ra”, lizh dit — d'e stummadur deroù. Da jedadurioù a rizh politikel, ne lavaran ket, d'ur vellouriezh savet fall. Krediñ a rae (a ra c'hoazh ?) en doa (en deus c'hoazh ?) ul lec'h e metoù kefridiel ar brezhoneg, evit bezañ sklaeroc'h : er metoù dindan ar galloud gall, evel ar “Saint Office” da skouer. An disoc'h : na bellaat re diouzh ar brezhoneg gallek, evel *bellouriezh* + *strategiezh*, *fiñveier* + *sinema*, ha kant skouer eus ar seurt.

O vezañ soubet er Mouvement breton e vezer en arvar da vezañ beuzet ha da goll hag an hent hag an dremmwel. DFBMM a c'hoari ur roll ledemsavel a-benn ar fin, ha ne heuilh ket hil Vallée hag e ziaraogerion. Klasket en deus Martial reiñ d'e c'heriadur un neuz “geriadur ar yezh veziat”, o krediñ e oa a-walc'h evit krouiñ un asvan a yezh kevredigezhel, evel ma ra ar Mouvement breton ha “difennerion ar brezhoneg”. Ret eo lenn hag adlenn ar pezh a lavar GE e LAVAR 19 war an divoud : splann eo.

Bezañ a orin proleter ned eo ket un displegadur bastus. Me ivez zo a orin proleter diouzh tu va zad kozh, va mamm gozh⁷ ha va zad (Goverezhioù an Henbont) hag a orin kouer diouzh tu va mamm (metaerion didra), evel ur bern tud. Ha neuze ?

Da c'houlenn :

Gl. *temps d'activités périscolaires* : me a lavarfe *talud (an) obererezhioù troskolel (TOT)*. Gant *obervezh* e komprenan “padelezh an ober” hag en degouezh ez eo “obererezhioù”. Ober a ran gant *talud* ivez evit merkañ ur rann amzer Gl. *plage horaire* debarzhet d'un diskiblezh er skol, evel en un amzeriadur. Da vennoz ?

⁷ Lenn : Gisèle Le ROUZIC, *Voyages aux FORGES d'HENNEBONT*, La digitale, 1984, pp. 186-193.

KIS-1422

I – LM da YBAN, MC, Ao^{***}, RAD 20 10 15

Ne zeuan ket a-benn d'ober gant Br. *gwirvoziad* (hag all, *a wir voz*,...) evit Gl. *bénévole* (en ur gevarzhe). Ne veizan ket al liamm etre Br. *boz* hag ar pezh a gomprenner e galleg gant *bénévol[-]*. Quid eus Gl. *bénévolat* na gaver ket e GEAK ?

II – YBAN da LM, MC, Ao^{***}, RAD 20 10 15

Br. *a wir voz* zo bet arveret evit ar wech kentañ en ur skrid — eleze n'eo ket en ur geiriadur — e GEVEZ 7 p. 1072 : **médecine humanitaire** Br. *mezekniezh denegour* “kedrann vezegel ar skoazell denegour, **a wir voz** ha dizalc'h diouzh nep galloud riezal [...]”. Diwar ar c'herienn-se e teu ar pennanv Br. *gwirvoz* g., an adanv *gwirvoziat*, ar pennanv *gwirvoziad* g *-ed*, hag ivez *gwirvozour* g. *-ion*, *gwirvozouriezh* b., *gwirvoziadezh* b.

Un amprest diwar ar c'hembraeg eo : <http://geiriadur.ac.uk/gpc/gpc.html>, hag ar gerioù da heul. Kounañ al latin *bene volo* Gl. *je veux bien*.

Tu zo ivez da 'm meno da empentiñ ur Br. *gwirvoziñ* Gl. *travailler comme bénévole*, ha da heul Br. *gwirvozour* Gl. *bénévole (dans une ONG, par exemple)*, hag ivez *gwivozouriezh* Gl. *action bénévole (d'une ONG, &)*. Gwelout a ran ar Br. *gwirvoziad* o talvezout kement hag ar Gl. *bénévole occasionnel*, ha n'eo ket tre evel ar *gwirvozour* “a

vicher”. Met damheñvelster eo an daou dermen-se. A se Br. *gwirvoziadezh* Gl. *bénévolat* (ar stad) hag an anadenn *gwirvoziadezh* Gl. *le bénévolat*.

Petore kemm zo etre ur *gwirvoziad* hag ur *youlad* (Gl. *bénévole* \neq *volontaire*) ? An hini a gas da benn ur gefridi *a wir voz* en gra peogwir ez eo “laouen” d’e ober ha n’eo ket kevuziet evit se. En enep an neb a ra ul labour evel *youlad* en devo ur c’hevuziadur. Martial Ménard a arver deveradoù diouzh *youl-* evit an daou geal, met an hini a lavar *bene volo* “me zo laouen da gas da benn ar gefridi-se evit netra” zo disheñvel diouzh an hini a emouestl dre youl, o vezañ gopret anat eo.

Gant ar spi e vo bastus va respont.

KIS-1423

I – LM da MC, YBAN 30 10 15

War a hañval e teufe ar brezhoneg *Breizh* eus al latin *Brittia*, a c'hallfe a-walc'h bezañ stumm hipokoristek *Brittania*.

Poellek an traoù, neketa ?

- ▷ Latin-Brezhoneg : *Brittania* → *Brittia* → *Breizh* ;
- ▷ Saozneg : *Britain* → **Britainy* → *Brittany*,
- ▷ Kerneveureg, met nevez eo moarvat an droienn arveret bremañ : *Breten* → *Breten Vyghan*.

Met, dres ! Gwall gamm eo poell ar skouer kentañ a roan amañ ! Perak e vefe savet ar brezhoneg diwar un termen hipokoristek latin kentoc'h eget predenek (stumm hir predenek, a vefe moarvat tost a-walc'h ouzh ar c'hembraeg *Prydain* → stumm hipokoristek predenek-henvrezhonek → *Breizh*) ?

Daoust hag e oufe unan bennak :

1. Daoust hag ez eo *Brittia* evit gwir un droienn hipokoristek eus *Brittania* ?
2. Pegoulz e kaver menegoù kentañ ar ger *Breizh* e brezhoneg ?
3. Pegoulz e kaver menegoù diwezhañ *Letau* en henvrezhoneg ?

II – YBAN da LM, MC, RAD 30 10 15

Evit respont d’an tri goulenn, ha spirus e ve an tri arroud da heul ?

1. Tennet eus *An etymological dictionary of the gaelic language*, Macbain, Gairm Publication, 1982 (war ar Gwe).

2. *Llydaw - Wiktionary*

3. GPC (War ar Gwe ivez).

Ne welan ket perak e ve ret mont da welout al latin evit displegañ gerdarzh Br. *Breizh*, *brezhoneg* pe Kb. *brython*, *brythoneg*. Trawalc’h zo gant ar c’heltieg.

1. Britain, G. **Breatann**, Ir. *Breatain*, E. Ir. *Bretan*, n. pl. *Bretain*, the Britons, W. *Brython*, Briton, Corn. *Brethon*, Br. *Breiz*, Brittany, Lat. *Brittania* (Cæsar), *Brittani*, Britons, *Βρεττανοί* (Strabo). The best Gr. forms are *Πρεττανοί*, *Πρεττανική*, W. *Prydain*, Britain, E. Ir. *Cruithne*, a Pict, O. Ir. (Lat.) *Cruithnii* (Adamnan, *Cruthini* Populi) : **Qrtaniâ*, root *q t*, to which Stokes refers G. **cruthneachd**, wheat, though the usual reference is to G. **cruth**, picture, form, still retaining the notion of “pictured” men as in the old explanations of *Pict*. Stokes, Rhys, etc., regard the Lat. *Brittania* as a word of different origin from the Gr. *Πρεττανία* and G. *Cruithne*: though, as a matter of fact, the Lat. seems to have been a bad rendering of the Greek. The *Cruithne* or Picts thus gave their name to Britain, as being, about 300 B.C, its then Celtic inhabitants.

Brittany; the Breton language; from *Britain* above. Britons poured into France in the fifth and sixth centuries.

2. Llydaw

From Old Welsh *Litau*, from Proto-Celtic **Litavia* (“continent”) (compare Old Breton *Letau*, Irish *Letha*), from Proto-Indo-European **p_lth₂-u -ih₂* (compare Ancient Greek *πλάταια* (*Plátaia*) (place name), Avestan *pərəthwī* “surface”, Sanskrit *पृथ्वी* (*Pṛthvī* “earth goddess”), feminine of **p_lth₂ús* (“wide”) (compare Old English *folde* “land”, Old Armenian *Ըրդ հող*, “earth”).

3. Brython, Brythion [*< Brth. *Brittones*] *e.ll. ac un. ll. diw. -iaid*.

Trigolion (neu un o drigolion) Celtaidd ynys Prydain (yn enw. y rhan dde-orllewinol ohoni) cyn amser dyfodiad y Rhufeiniaid hyd gyfnod ymsefydliad

y Saeson, (yn y cyfnod diw.) hynafiaid cenedl y Cymry, Cymro, Cymry; Prydeiniwr (diw.):

Brython, Briton, Welshman, Welshmen; Britisher.

III – MC da LM, YBAN, RAD 01 12 15

Pleustret en deus Fleuriot war ar gudenn ha moarvat he diskoulmet. Labouret en deus kalz war an dornskridoù koshañ ha tennet ar pep gwellañ anezho ha kinniget an disoc'hoù en e levr *Les Origines de la Bretagne*, Payot 1980, kevret e kavi eiladoù eus ar pajennoù ma studi anv Breizh. E lec'h all e kaver anv Breizh meneget *De exidio Britanniae* Gildas, moarvat e *Études Celtiques* ivez, pe e *Diellaoueg Redon* (mont a rin dimerc'her e levraoueg Preder da deurel ur sell warnañ), e *Diellaoueg Sant Wenole Landevenneg* adembannet a-nevez e miz Du 2015, e kaver ul **Lan Preden** e Riec Belon. En diellaoueg-se e kaver meneg eus darvoudoù c'hoarvezet e doug ar 7^{vet} kantved. Skrivet eo e latin, pa vez meneget Breizh eo e latin hepken : Britannia.

KIS-1424

I – P da YBAN –03 12 15

Petra a soñjez eus : *Gouere/Gouhere* ?

RH a skriv hep **h** ; va c'henskriver a zalc'h mort da *gouhere*, eleze *gou-Here*, evel ma tispieg Gwenole ar Menn (hervez) ha n'ouzon ket piv, en deus savet ur Geriadur gerdarzh. Un tammig disfiz 'm eus eus an eil, hag eus egile.

II – YBAN da P 04 12 15

gouhere pe *gouere* ? Roparz Hemon a ro an daou : **Gouhere** V. *Gouere*. Ménard a ro *gouere* en e c'heriadur hollvrezhonek hag an daou en e c'heriadur galleg-brezhonek. Evit a sell ar gerdarzh, n'eo ket ur skiant peursur. Quid a-zivout ar BrE. *gourzheren*, *gourhelen*, *gourheneñv* ?

Evit ar c'hembraeg a ro gourfenn (dibenn) + hañv, pezh nad eo ket pell diouzh ar gwenedeg *gourheneñv* :

Gorffennaf

[*gorffen+haf*, neu o bosibl *gorffennaf*, gr. eith. *gorffen* fel *a.*] *eg.*

Y seithfed mis o'r flwyddyn:

July.

A-benn ar fin, o vezañ ma kinnig R. Hemon an daou, e c'haller dibab unan anezho.
Dit da welout.

KIS-1425

I – LM da YBAN –01 01 16

Goulennig kentañ a'r bloaz : daoust ha reizh eo lavarout *Aet eo ezvec'h va hezoug* ? pe ober gant *digarg* pe *diskarg*.

II – YBAN da LM, MC, Ao^{***}, GC, YVT, YBQ 02 01 16

Evit Gl. *charge électrique* e kaver Br. *karg (tredan)* ha *bec'h (tredan)*, *bec'hiad (tredan)*. Lemel ar garg pe ar bec'h penn-da-benn zo : Br. *digargañ, divec'hiañ*. An disoc'h zo (*ur pod tredan, un daspugner, un hezoug*) *digarget, divec'hiet*. Ar stad : (*ur pod tredan, un daspugner, un hezoug*) *digarg, divec'h*. Un arster zo gant Br. *ezvec'h* (g. & aa.), *ezvec'hiañ* : ar pod tredan, an daspugner, an hezoug a goll e vec'h tredan : *ezvec'hiañ* a ra, mont a ra *ezvec'h*. Gwelout a ran an traoù evel-henn :

1. “Dre forzh pellgomz dizehan e 'm eus divec'hiet va hezoug ha divec'h, flak eo bremañ.”
2. “Ne gomprenan ket pezh a c'hoarvez. Va hezoug a goll e vec'h, ezvec'hiañ a ra tamm ha tamm. Aet eo ezvec'h c'hoazh.”

Ha quid a-zivout an termenoù gant ar rakger **dis-**, eleze *disvec'hiañ, diskargañ* ? Da 'm meno ez eo tremen trumm ur bec'hiad tredan : un *diskarg tredan* e-doug un amzer verr pe verroc'h, un *disvec'h tredan*.

sl. GEVER p. 164, **décharger**, GEMED p. 65 ha GEFIZ.

KIS-1426

I – MC da RU, YBAN, LM, RAD 05 01 16

Kavet 'm eus ar skrid-mañ war O-F eus ar 4 Genver.

La rue Youenn Drezen conservera-t-elle son nom ?

Baptisée en grande pompe en 1979, à Pont-l'Abbé, la rue Youenn Drezen, voit son nom contesté en référence au passé collaborationniste de son parrain.

Daniel Quillivic devant la plaque du nom de rue de Pont-l'Abbé, qu'il souhaite voir disparaître après s'en être expliqué sereinement

Daniel Quillivic, enseignant à la retraite à Pont-l'Abbé, le proclame. « La rue Youenn Drezen, une voie à renommer » !, soutient-il. Une revendication qu'il exprimait à l'occasion des élections municipales 2014, en adressant un document exhaustif, reprenant son argumentation, aux 4 listes, alors en lice à Pont-l'Abbé.

« Le patronyme de cette rue constitue un outrage permanent à notre vivre ensemble », y résumait-il. « Né Français, Youenn Drezen ne se reconnaissait pas comme tel et qualifiait notre Fête nationale du 14 juillet, de journée de deuil. Ceci, dans une France occupée par des nazis qui prônaient ouvertement l'antisémitisme entre-autres discriminations racistes, soutenait le collaborateur en octobre 1942, lorsqu'il glorifiait l'occupant dans l'hebdomadaire *Je suis partout* », rappelle Daniel Quillivic.

Renommer la rue Youenn Drezen constituerait un acte militant, estime encore Daniel Quillivic. En novembre 2014, le maire Thierry Mavic se disait, selon lui, « totalement en phase » avec l'étude qu'il avait menée s'agissant du comportement de Youenn Drezen, pendant la Seconde guerre mondiale. Une opinion, à concilier avec celle des riverains qui souhaiteraient ne rien changer et conserver le nom de la rue pour des raisons de commodité.

« En 1979, lors de l'inauguration, Per Jakez Helias faisait le discours, qu'il convenait alors à l'événement, en présence des élus et de représentants syndicaux communistes de la CGT et personne ne trouvait rien à redire », se souvient un habitant de la rue. « Il s'agit pourtant d'un outrage permanent imposé à la mémoire de l'écrivain Auguste Dupouy, père de 2 fils Résistants qui périrent dans des camps de concentration et dont la rue se situe à la perpendiculaire de celle de Youenn Drezen », souligne Daniel Quillivic. Des antagonismes difficiles à concorder sur la forme.

Elles ne rebutteraient cependant pas Thierry Mavic, le maire de la ville. « Le 12 décembre dernier, Il m'a promis une prochaine réunion administrative, avec les riverains de la rue, à laquelle je serais invité, afin de les convaincre du patriotisme de ma démarche qui valent bien quelques petits désagréments temporaires pour l'honneur du territoire et des Bigoudens », conclut Daniel Quillivic.

Ne 'm eus ket ersavet araok, rak mont a ran eus va gwele d'an uzhiataer, ar goañv eo.

Setu unan c'hoazh a gred diskoachañ traoù, hag en em gemer evit ur barner gwerc'h. N'eo ket bet barnet Y. Drezen goude ar brezel, nemet en deus tremenet 6 miz ehanoù e Camp Margueritte, dieubet eo bet bennozh da Marce Cachin, unan eus renerion ar PCF !

Un hengoun a zo e Pont 'n Abad e touez ar gelennerion, *La Libre Pensée* a ren o buhez politikel. En deskadurezh foran e kaver kalz izili eus tezennoù *la Libre Pensée*. Klevet 'm eus P o lavarout he doa tabut ganto el lise.

Re laouen eo an div gelaouenn-se da c'hwezhañ war an tan, pa 'z eo tost marv. Un ali a rofen d'ar Quillivic-se, lenn Ernest Renan (marteze en deus kelennet en ul lise Ernest Renan ?

Hag e kompreno piv zo gouennelour.

Da 'm meno ar pep gwellañ a vefe skrivañ da vaer Pont 'n Abad, pe d'ar c'helaouennoù (moarvat ne embannin ket ar skridoù). Lavarout d'ar maer eo bet Youenn Drezen unan eus brasañ skrivagner e brezhoneg, gouestlet en deus e vuhez pad d'ar brezhoneg, adal e labour kentañ e *Le Courrier du Finistere* betek *Gwalarn, Al Liamm*.

Brasañ enebourion ar brezhoneg zo Breizhiz o unan, ken kemplezhet int da vezhañ plouked.

Ur straed Youenn Drezen zo e Kemper hag unan e Sant Yann Drolimon, ha marteze e lec'hioù all. Ar C'huzul dinazel a ziviz anvioù ar straedoù, ar prefed a asant pe get d'an dibab.

E teir niverenn eus *Kannadig Ploveilh* 'm eus embannet skridoù a-zivout Youenn Drezen, hep dale e kouezo Guillivic war chupenn Maer Ploveilh.

II – Yannig Laporte da MC, RU, LM, YBAN, RAD 08 02 16

Tro Roparz Hemon adarre, bennozh da'r Rektordi.

Evel m'en merk Rafael, n'eus netra reishoc'h a-berzh aozadurioù an Deskadurezh Stad.

Notiñ a c'haller e lakaont da benn kaoz eo bet skarzhet eus an Deskadurezh Stad ; ne gomzont ket eus ar varn (din da c'houzout) m'eo ket kondaonet da zek vloaz a zivri broadel hepken : pebezh nazi, pebezh kollabo !

Dre chañs e kred hon enebourion bezañ reizh ganto o unan a-wezhioù, a hent all e ve bet, na petra 'ta, enoret Roparz Hemon gant an Deskadurezh Stad. Biskoazh kement all !

Met aotreet e oa bet teul Soazig Danieloù pemzek vloaz 'zo — a-gevret gant unan diwar-benn Youenn Drezen.

Reizh eo ersaviñ ; met ken reizh all eo doareoù ar Rektordi : diskouez piv zo mestr en ti. Re alies e hañval paotred ar brezhoneg krediñ ez eomp kazel ha kazel gant aozadurioù ar vac'homerion. Marteze ne ra ket a zroug bezañ skourjezet ur wezh an amzer ?

III – RU da YL, MC 04 01 16

Piv a anavez Daniel Quillivic-se ?

KIS-1427

I – MFC da MC 10 02 16

Kevret ur valad a-berzh Maiwenn Guérin a-zivout “Diskouezadeg ekonomiezh ha sevenadur e Breizh” kaset d’an 09 02 16 da 357 ennegadour, Marie France Coïc ha Ronan An Derv en o zouez.

Demat d’an holl, [EN FRANÇAIS PLUS BAS]

Maiwenn on me. Doktorez on e-barzh ar Greizenn Enklask Brezhoneg ha Keltieg ’ba Roazhon 2. Labourat a ran war al liammoù sevenadur – ekonomiezh ’ba Breizh abaoe 1950.

An dibab dodennel-mañ neus lakaet ac’hanon da gejañ gant Bernez Rouz, eilprezidant Ti ar Vro Kemper ’neus ar raktres da lakaat war-sav un diskouezadeg diwar-benn embregerezhioù Bro-Gerne a implij ar brezhoneg e-barzh o labourerezh ekonomikel. Ret e vo dimp bezañ prest e penn-kentañ miz-mae, pa z’e tremeno ar redadeg dre Gemper.

’Blam d’al liamm a zo etre hom 2 zifraeoù [sic] eo bet dibabet e kemerin perzh e-barzh raktres ar gevredigezh e-pad 2 vizvezh. Ret eo din mont e darempred gant muioc’h a 40 embregerezh deus Bro-Gerne (ha nemet e Bro-Gerne).

Lakaet 'meus war-sav ul listenn gentañ. Koulskoude, ne 'meus ket c'hoazh embregerezhioù a-walc'h. Setu perak a zo bet roet din ho chomlec'hioù mail. Kontañ a ran warnoc'h hag an anaoudegezh peus deus ho tachenn evid ma rofec'h din anvioù embregerezhioù ar vro a glot gant hom c'hriterioù :

► kemer e kont ar c'hevredigezhioù

► kinig ur standilhon liesseurt a embregerezhioù :

⟨ TPE/embregerezhioù o ment etre/embregerezhioù bras pe vras-kenañ
 ⟨ tout ar gennadoù labourerezh : servijoù, ijinouriezh, dasparzhañ, madoù
 beveziñ, sevenadur, artizanelezh, hag all

► un dachenn a vo miret ivez evit ar besketaerezh hag an obererezhioù mor

► al liamm yezh — embregerezh ne dalv ket dre ret un implijadur war ar pemdez nag e vije anat lakaat war-wel ar yezh. Meur a vodoù [sic] implijadur ar yezh a zo, setu un nebeut skouerioù :

⟨ implij ar yezh dre-gomz war ar pemdez peotramant ur wech dre vare
 ⟨ dibab un anv brezhoneg pe divyezh galleg/brezhoneg peotramant
 brezhoneg/saozneg (da notenniñ : gwall dedennet omp gant al liamm
 brezhoneg/saozneg pa z' e teu da vezañ un implijadur boaz)

⟨ panneloù divyezhek peotramant nemet e brezhoneg

⟨ implij ar brezhoneg war ar packaging, skorioù kehentiñ, logoioù,
 pegsunioù, lec'hiennoù internet, hag all.

⟨ rakstaloù e brezhoneg (da skouer : ti al louzoù Kemper «Louzoù mad
 evit ar yec'hed»)

► embregerezhioù Prodet e Breizh

► embregerezhioù bet sinet gante ar gartenn «Ya d'ar brezhoneg»

► embregerezhioù a zo etrebroadel o fouez (da skouer : Henaff, La Gall)

► implij ar « .bzh »

Mersi bras deoc'h en a-raok,

A wir galon,

Maiwenn

TRADUCTION EN FRANÇAIS :

Bonjour à tous,

Doctorante dans le cadre du Centre de Recherche Breton et Celtique de Rennes 2, je m'intéresse à l'étude des corrélations entre développement culturel et économique en Bretagne depuis le début de la seconde moitié du XXe siècle.

Ce choix thématique m'a amené à rencontrer M. Bernez Rouz actuel vice – président de l'association Ti ar Vro Kemper qui a pour projet de mettre en place une exposition sur les entreprises de Basse-Cornouaille qui utilisent la langue bretonne dans le cadre de leur activité économique. Cette exposition devra être finalisée pour le passage de la redadeg à Quimper au mois de mai prochain.

Au vu du lien qui unit nos 2 démarches, il a été décidé que je me joindrai à l'équipe associative sur une durée de 2 mois afin de participer à ce projet. Pour ce faire, je dois partir à la rencontre d'une quarantaine d'entreprises situées en Basse-Cornouaille.

J'ai établi une première liste d'entreprises sans toutefois atteindre le nombre souhaité, c'est la raison pour laquelle je me tourne vers vous aujourd'hui. Vos contacts m'ont été transmis par l'association Ti ar Vro afin que je vous interpelle sur votre connaissance du territoire et que vous me transmettiez des noms de structures qui correspondent à nos critères :

- ▶ les structures associatives sont admises
- ▶ proposer un panel diversifié d'entreprises :

- ⟨ TPE/moyennes/grandes ou très grandes entreprises
- ⟨ tous les secteurs d'activité : services, ingénierie, distribution, biens de consommation courants, culture, artisanat, etc.

- ▶ un espace sera réservé à la filière pêche et autres activités maritimes
- ▶ le lien langue — entreprise n'implique pas nécessairement une pratique quotidienne ni même que la visibilité de la langue soit flagrante. Il existe plusieurs niveaux d'utilisation ou de mise en visibilité de la langue dont voici quelques exemples :

< une pratique orale quotidienne ou ponctuelle
 < choix d'un nom d'entreprise breton ou bilingue breton/français ou encore breton/anglais (NB: l'association breton/anglais se développe et nous intéresse particulièrement)
 < signalétique bilingue ou monolingue bretonne
 < utilisation de la langue bretonne sur les packagings, les supports de communication, les logos, les autocollants, les sites internet, etc.
 < devanture en langue bretonne (exemple de la pharmacie quimpéroise «Louzou mad evit ar yec'hed»)

- ▶ utilisation du « .bzh »
- ▶ des entreprises membres de Produit en Bretagne
- ▶ des entreprises signataires de la charte «Ya d'ar brezhoneg»
- ▶ des entreprises à rayonnement international (exemples : Henaff, Le Gall)

Merci par avance,
A wir galon,
Maiwenn

II – MC da YBAN, LM 11 02 16

Evit distreiñ buan war skridoù diwezhañ O. F. pa 'z eo taget ur wech ouzhpenn R. Hemon ha Y. Drezen o skritellañ anezho « collaborateurs », a zo doareoù pe zoken linenn istorourion ar CRBC Brest (Christian Bouchard, Ronan Calvez, Sébastien Carney h.a.) pe tud all evel Kristian Hamon, Georges Cadiou, Françoise Morvan ha Nelly Blanchard (skol veur An Oriant), an holl re se a ra o « font de commerce » eus ar prantad 39-45, dre sevel kendaeloù ha levrioù war an dodenn-se.

Ne gilont ket rak falsañ an devoù hag ar skridoù. Pet anezho a oar brezhoneg ? An Itr. X he deus nac'het ouzh TES a embann levr Gouc'han Kervella, daoust hag he deus lennet al levr, pe Sébastien Carney o varn Meven Mordiern daoust hag en deus lennet oberennoù pennañ hemañ. Emaon o sevel un heuliad skridoù a-zivout Meven Mordiern evit *Kannadig Ploveilh* ha bet on bet da furchal war ar Gwe ha lennet 'm eus e oa bet Meven Mordiern mestr Mordrel evit ar ouennelouriezh.

Pe ersav en defe bet Meven Mordiern o lenn ar valad kaset da Marie France ? Kredet hon eus e oa ur farsadenn.

Goude ur c’hantved labour evit diorren ar yezh ha degemer ar skrid-se digant unan yaouank desket gantañ ur brezhoneg ez eus peadra da goll spi. Mantrus, ar yezh-se a blijfe da Broudic. Bernez Rouz, meneget gant ar plac’h zo bet rener ar skingomz FR3 e Brest hag en un aters e O. F. e lavare n’en doa ar brezhoneg dazont ebet. Perak e kendalc’h gant ur yezh hep dazont.

N’eo ket fur na guzhat enneg an dud. Gellout a raio tud ’zo ober goap ouzh brezhoneg an “Doctorante”.

III – YBAN da MC, LM 12 02 16

Mil c’hast ! Pebezh roll ennegoù ! Penaos en em gav Marie France ennañ ? Mar seller piv a zo meneget e kaver arvevaded ar Skol veur, arvalion ar sokialourion, izili aozadurioù skoaziadet ganto. Ar re-se a gas ar vro d’an distruj, ken er par riezal, ken er par ranndiriell. Gwell pellaat.

Lammat a ran d’ar galleg diouzhtu, rak pebezh flapach. Kement se ned eo ket brezhoneg, na yezh ebet, marteze lañgaj *les doctorants* ? Arabat bezañ nec’het, anat dezho zoken ne c’haller ober netra gant seurt flapach.

Evit a sell an divoud, eleze “ar brezhoneg hag an embregerezhioù”, e klot gant unan eus prezegenoù rakwelet e kendael *Aber*. Aet on da welout war o load, ar roll gerioù e-touez traoù all. Ur paour kaezh brezhoneg, meskach dizunvan a dermenoù droch ha gerioù arnevez, lakaet aze evit stankañ an toulloù. Ne dalvez ket ar boan da Preder d’en em derriñ da sevel geriadurioù. N’eo ket gant ar skoazell-se e ray berzh hon yezh war dachenn an devezout. Marteze e roy an tu da werzhañ muioc’h d’an douristed ?

Kejet ’m eus e *Ty bio* Fouen gant Padrig Laurent — a zo war ar roll ivez —, a zo bet ezel *Ai ’ta* ha ma ne fazian ket en deus bet kudennoù gant un istor pegsunoù. Kae da welout war ar Gwe. Izel kenan live e yezh ivez, hogos dic’hallus eskemm mennozioù un tammig divoutin gantañ. Splann eo ez eo heñvel gant an darn vrasañ eus an holl luskadoù-se, *doctorants* hag all.

KIS-1428

I – LM da YBAN, MC 18 01 16

Gant ar paranoia a zo o ren er mare-mañ e c’houlenner digant ar skolioù dibab “une pièce de confinement” evit ar skolidi, e ken kaz...

Br. *pezh enkaeañ, pezh emenkaeañ* ?

II – YBAN da LM, MC, RAD 19 01 16

Kavout a reer endeo un nebeudad termenoù diwar **-kae-** :

- GESTL : 866 *milieu confiné metoù enkaeet* ; 1453 *enceinte enkae*
- GEMEZ : Gl. *enceinte* Br. *enkae* ; Gl. *caisson* Br. *kaelog* ; Gl. *bloc* Br. *kaelec’h*.
Dav ouzhpennañ an holl c’herioù diwar *hangae-*.
- GEFIZ : Br. *enkae* Gl. *enceinte* ; Br. *enkaeañ* Gl. *confiner*

E Gl. **confiner** = “forcer à rester dans un espace limité” → “se confiner : se cloîtrer, s’isoler, se retirer”.

E Gl. eo dav merzhout e talvez C e virer ouzh un dra bennak a vont er-maez pe a vont e-barzh ul lec'h bennak. Da skouer Gl. *enceinte de confinement* en un derc'hanva a talvez e klasker mirout an danvezennou skinoberiek e-barzh, tra ma'z eo ar c'hontrol gant Gl. *pièce de confinement*, pa glasker ouzh an aer a vont e-barzh. Mar daveer d'ar galleg evit sevel geriennoù brezhonek e c'hoario ar gwered klañvdi leundizh : Gl. *enceinte de confinement* Br. *enkae enkaeañ*, Gl. *caisson de confinement* Br. *kaelog enkaeañ*, h.a. N'eo nemet mar harper war ar galleg evel dave tralenat eo e tisoc'her gant seurt sotonioù. E brezhoneg ez eo **-kaeañ** ar graoñell o talvezout NDBF “faire une haie, enclore d'une haie ; former barrière, faire obstacle”.

Neizheur e 'm eus arvestet ouzh ur film er skinwel (“contagion”) — dister a-walc'h — ma oa anv a Gl. *caisson* evit gwareziñ un den. E Br. e spizer gant ur glokaenn : *kaelog diamwaskañ* Gl. *caisson hypobare*, *kaelog uc'hamwaskañ* Gl. *caisson hyperbare*.

A hent all e kinnig GE e GEMED Gl. *enceinte acoustique* Br. *enkae klevedel*, *stenenkae* e-kichen Gl. *caisson insonorisant* Br. *stengae*, Gl. *isolation acoustique* Br. *stengaeañ*.

E dibenn dezrann Gl. *pièce de confinement* : tu zo da ginnig evel d'out pezh *enkaeañ* pe, gwell marteze, *stavell enkaeañ*, *kaeva* g. -où. Gant ur spizer Br. *enkae gwareziñ* pe neuze *enkae dredañ*, *enkae hangantañ*, gant *dredañ* pe *hangantañ* o talvezout Gl. *isoler*, *confiner*. Ar pep berrañ a ve **kaeva**, o taveiñ da **kaelog**, e gevatal dezougadus.

KIS-1429

I – YBAN da MME 11 01 16

Ur bloavezh mat a hetomp dit, Chantal ha me. N'hon eus ket ankounac'haet da skoazell. Krediñ a ran da zirenkañ ha goulenn keleier a-zivout da yec'hed, rak Laorañs en doa skrivet dimp a-zivout da gudennoù. Met netra a-c'houde ur frapadig. Penaos emañ ar bed ?

Pegañ a ran amañ dindan ur valad a gasan da Gwenael Maze a c'houlenne penaos lakaat ar Sz. *westward* e brezhoneg. Da soñj ?

Setu va malad :

Da heul pellgomzadenn dec'h hag evel a lavaren dit e c'haller lavarout *mont/bezañ suoc'h, norshoc'h, kornokoc'h*. Br. *kornokoc'h* 'm eus kavet e *Gwalarn* :

- Niv. 112-113, p. 59 : “kalz kornokoc'h eget Indez-Sina”
- Niv. 127, p. 10 : “[...]war an hevelep aradennad, kornokoc'h eget an Dapiroed [...]”

Lennet 'm eus *suoc'h* ha *norshoc'h* ivez, war ar Gwe. Evit *reteroc'h* ne 'm eus kavet netra.

A hent all e c'haller ivez ober gant an derez uhelañ : *kornokañ, reterañ, norshañ, suañ*, h.a.

Ha neuze, pa c'haller arverañ ar gerioù-se evel adanv/adverb, perak ne ve ket tu da lavarout : “Hiziv ez an kornok ha warc'hoazh ez in kornokoc'h c'hoazh, betek ar pep kornokañ a vo tu” ?

Gwir eo ne 'm eus morse lennet troiennoù evel “mont su = mont etrezek ar su, mont kornog = mont da gornog, etrezek ar c'hornog, davet ar c'hornog, war-du ar c'hornog, hag all”. Met skañv kenan e kavan ur bomm evel : *Eomp kornog !*

Teurel evezh ivez : *kornogiñ, reteriñ, suiñ, norzhiñ, biziñ, gevrediñ, gwalarniñ, merventiñ* a dalvez dont eus kornog, reter, su, norzh,..., evit an avel da nebeutañ.

Goulenn a ran ali Martial Ménard.

II – MME da YBAN 24 01 16

N'ouzon mui ha respontet 'm boa da'z hetoù... Emaon en ospital abaoe teir sizhun ha n'ouzon ket peur e teuin er-maez. Goude e 'm bo teir sizhunvezh all en un ti peurbareañ. Abaoe miz Eost ne ran nemet se... Mel va eskern ne fard mui netra : na pladanoù, na kelligoù ruz, na difennoù hangae... Setu e 'm eus paket ur poread skevent zo bet darbet dezhañ va c'has en tu all. Erru on gwan ken ez on gwan. Adkroget 'm eus gant al labour (pennadoùigoù) abaoe pevar devezh met skuizhañ a ran diouzhtu.

A-zivout arver Br. *kornôg / kornôk* e savan a-du ganit. Ar stumm hir *kornaoueg* a vez arveret ivez evel adanv.

A-benn nebeut e vo lakaet va geriadur treadegel keflinenn : 60 000 pennger gant skouerioù (ouzhpenn 8 000 pajennad A4 leun). Kas a rin keloù. Neuze e c'helli gwiriañ arver ar gerioù kalz muioc'h eget gant GIBR. Mar adtapan yec'hed, e kendalc'hin da voueta al load.

I – YBAN da LM, MC, RAD, GC 31 01 16

Ne fell ket din e ve lavaret ez eo yezh Preder hini ur gostezenn bennak. Gwion a skrive ivez (Lavar 17 p. 226) : “A-du on avat ma kinnigfe ar yezhour an termenoù ret da gement diarsell a vez er gevredigezh [...]”, ha pelloc’h : “Kuit a bep diarsell personel e tle ar yezhour kinnig e wazerezh d’an holl speredegezhioù”. Kement-se evit lavarout eo dav da Preder chom hep emellout eus seurt tabutoù.

Kaer ’z po ober e vi atav “faskour” pe ”tu dehou pellañ” unan bennak, o vezañ kenlabourer Preder. Gwion e unan, Youenn Olier zo bet graet faskourion anezho gant tud evel Broudic :

<http://languebretonne.canalblog.com/archives/2011/08/04/21733888.html>

La fachosphère bretonne

Les Breiz Atao du XXIe siècle ne font pas que pourfendre. Ils ont aussi leurs références et leur idéal, et c’est ce qui en fait des individus encore plus inquiétants. Quelques noms revenaient constamment sur leur site comme autant de références :

- Olier Mordrel, le théoricien de la collaboration bretonne avec l’Allemagne nazie. Goulven Pennaod, nationaliste breton d’extrême-droite, admirateur de Hitler (voir message du 1er décembre 2010 sur ce blog).

- Yann Fouéré, à qui le site — comme celui d’Adsav d’ailleurs — souhaitait tout récemment un bon anniversaire à l’occasion de ses 101 ans. Mais Fouéré, quel qu’ait été son rôle pendant la guerre, ce n’est quand même pas Mordrel, et il s’agit apparemment là d’une tentative de récupération.
- Guy Étienne et Youenn Olier sont cités pour avoir été les animateurs de “Emsav Stadel Breizh”, c’est-à-dire le Mouvement pour la création d’un État breton, et pour avoir su mener une “révolution intellectuelle majeure” dans les années soixante-dix.

Evit an dud-se ez eo splann : ar re vat = Emgleo Breiz hag ar re fall, ar faskourion, an tu dehou pellañ, an Nazied = Roparz Hemon ha Gwalarn, Guy Étienne ha Preder. Ne welan ket pe abeg a ve da vezañ mezhekaet ganto. N’eus ket ezhomm enebñ er foran, gwell na emellout, met arabat plegañ ent speredel evelkent !

Heñvel dra gant afer Youenn Drezen e Pont-n-Abad. Hogen, perak ne ve ket goulennet divadeziñ ivez an holl straedoù dezho anv ur c’homunour pe ur sokialour ? Ha gouzout a ra dalc’hiaded an tu politikel-se pezh a skrive Marx pe Engels er *Neue rheinische Zeitung* e 1849 ?

« Es ist kein Land in Europa, das nicht in irgendeinem Winkel eine oder mehrere Völkerruinen besitzt, Überbleibsel einer früheren Bewohnerschaft, zurückgedrängt und unterjocht von der Nation, welche später Trägerin der geschichtlichen Entwicklung wurde. Diese Reste einer von dem Gang der Geschichte, wie Hegel sagt, unbarmherzig zertretenen Nation, diese *Völkerabfälle* werden jedesmal und bleiben bis zu ihrer gänzlichen Vertilgung oder Entnationalisierung die fanatischen Träger der Kontrerevolution, wie ihre ganze Existenz überhaupt schon ein Protest gegen eine große geschichtliche Revolution ist.

So in Schottland die Gälén, die Stützen der Stuarts von 1640 bis 1745.

So in Frankreich die Bretonen, die Stützen der Bourbonen von 1792 bis 1800.

So in Spanien die Basken, die Stützen des Don Carlos.

So in Östreich die panslawistischen *Südslawen*, die weiter nichts sind als der *Völkerabfall* einer höchst verworrenen *tausendjährigen Entwicklung*. Daß dieser ebenfalls höchst verworrene Völkerabfall sein Heil nur in der Umkehr der ganzen europäischen Bewegung sieht, die für ihn nicht von Westen nach Osten, sondern von Osten nach Westen gehen sollte, daß die befreiende Waffe, das Band der Einheit für ihn die russische *Knute* ist - das ist das Natürlichste von der Welt.^a »

^a N'eus bro ebet en Europa ma n'eus tu bennak dilerc'hioù un pe lies pobl, aspadennou un henboblais diskaset, ha sujet gant ar vroad deuet da vezañ diwezhatoc'h elfenn luskañ an dedroadur istorel. An aspadennou-se eus ur vroad flastret didruez gant kerzh an istor, lizh da Hegel, an *dilerc'hioù pobl-se* a ya da vezañ bewech harperion varanek an enepdispac'h, hag evel-se e chomint *betek an dispeuzadur ha divroadeladur klok anezho* ; ha ne ve ket o bezañ zoken ur gourzbonn enep un dispac'h istorel bras ?

Ha setu penaos e voe ar Ouezeled e Skos harperion ar Stuarted eus 1640 da 1745.

Ha setu penaos e voe Breizhiz e Frañs harperion ar Vourboned eus 1792 da 1800.

Ha setu penaos e voe Euskariziz e Spagn harperion Don Carlos.

En Aostria ez eo degouezh Slaved ar su, un dilerc'h pobloù anezho, o tisoc'hañ eus un dedro milvedel dispis kenan. Ne welfe an kez dilerc'h, dispis kenan e unan, e savete nemet e diskaridigezh al luskad europat en e bezh a rankfe, evitañ, mont eus ar reter d'ar c'hornog ha n'eo ket eus ar c'hornog d'ar reter, ne ve an arm dieubiñ, liamm an unvaniezh evitañ, ar c'hnout rusian, sed a zo anat.

C'hoazh :

« Die Vernichtung minderwertiger Völker kann nicht als Verbrechen betrachtet werden, weil sie den weiter fortgeschrittenen Völkern den Weg frei macht, eine bessere Zukunft zu schaffen.^a »

^a Diouennadur ar pobloù bihaniverek ne zle ket bezañ sellet evel un torfed, rak kevaraezañ a ra d'ar pobloù araoketoc'h krouiñ un dazont gwell.

Perak e kendalc'h kostezenn Broudic gant ar brezhoneg ? Ned eont ket betek penn sturiadoù an diazeour meur ? Padal an alioù-se zo bet heuliet pizh gant hon araokadourion e lec'hioù all. Arroudoù all zo c'hoazh.

E gwir emaoamp en ur blegenn enkrezus. Evit an ampoent e kendalc'han gant va labour alabistr, met lusennek eo va dremmwel, rak penaos empentif un uhelvennad en hon bro gant kostezennou ken droch. Gwir eo pezh a skriv Mikael : "Brasañ enebourion ar

brezhoneg zo Breizhiz o unan”. Ne welan splannder ebet o tont, politikour ebet, dezrann sklaerius ebet. Ha distro e vefemp en dezerzh dizourus ?

II – LM da YBAN, MC 03 02 16

Evel just al live yezh tizhet gant hemañ pe henezh ned eo ket stag ouzh ar gostezenn bolitikel a zibab pa vez el logell vouezhiañ. Met nec’het on o welout ez eus, war an tamm douar patatez-mañ, un tuadur... evit ar poent da nebeutañ. Al Louarned hag ar re ziagevret, kleiziaded rannvroelour gall anezho, zo trawalc’h dezho o zammig brezhoneg. Ar gudenn eo emaint e kement korn ma c’hellont kaout levezon ! Betek treiñ o chupenn vreizhat.

A-du ganit evit na emellañ eus an afer. Ne vir ket e c’hell skridoù ’zo diganimp reiñ da gompren ez omp douget gant mennozioù denelour.

(dizalc’hour, denelour ha naturgarour !)

III – LM da MME, MC, JMM, YBAN 05 02 16

Diwar va eskemm diwezhañ war Facebook.

LENN LEVRIOU BREZHONEK

Ha difennet eo Céline er skolioù ?

- **JAT** Biskoazh !
- **GB** N’eus liamm ebet : Céline oa ur skrivagner meur ! (Setu ar pezh a lavarfont).
- **MM** Farsite! Soñj ’meus ’oa bet klasket sañsuri ur romant ganen abalamour d’ur frazenn na oa ket zen awalh, kredabl... N’on ket ken souezet-se. Ha “Mari Vorgan” ’oa kazi ar romant kenta e brezoneg ’moa lennet...
- **LM** Colonisés mes frères et sœurs, par TES et le rectorat la France décide de l’avenir de la langue bretonne en la faisant passer sous ses fourches caudines. Bien plier l’échine. Mathématiques = matematik (jedoniezh), segment = segmant (regenn, ranneeunenn), problème = problem (kudenn), géographie (géografie ?) = geografiezh (douaroniezh). Et des centaines d’autres comme cela pourtant les

mots entre parenthèses sont en usage depuis des décennies, plus d'un siècle pour certains. TES ne publiera que ce qui permettra de maintenir le breton (et la Bretonne) sous son joug. Surtout ne pas laisser une possibilité à la création et à l'émancipation d'une pensée bretonne. Alors s'étonner que le nom de Roparz Hemon soit censuré, lui qui a développé l'adaptation du breton au monde moderne (travail continué par Preder aujourd'hui)...

IV – YBAN da LM, MC, MME, JMM 07 02 16

Netra souezhus en afer-se. Adalek ar mare ma asanter d'ar veli c'hall war ar brezhoneg... Ha betek gouzout an holl, pe dost, en gra. Ha lizh da Mirabeau en e brezegenn d'an *Assemblée constituante* d'an 9 genver 1790, en erdu kannaded Vreizh : « *Êtes-vous Bretons ? Les français commandent.* » Hag ar re a ra dave da Céline zo beulkeed klok, rak asantiñ a reont da arguzennoù an enebour.

N'eus nemet un dra da lavarout : lañgaj TES ned eo ket brezhoneg. A du `rall e vijet bet mat "sañsuriñ" MM !

Ar Gall eo a ra al lezenn, n'eus ket da rebech dezhañ da lakaat berz war Roparz Hemon. Reizh kenan eo e tifennfe ar Gall e lazioù. E se, ne zegemeran klemmichadenn ebet. N'eus nemet un emzalc'h da gaout er blegenn m'emaomp : nac'h beli ar Gall war hon yezh. Eleze emañ ret diorren hon yezh ha kement hini n'en gra ket zo da vezañ kaset da sutal. Ne dalvez ket ar boan klask arguzennoù er yezh, en devezout, er "poell", h.a. Pal ar Gall zo distruj ar brezhoneg, tra ken. Ha TES, pe aozadurioù eus ar seurt (hogos an holl), zo "beulkeed talvoudus" evit ar veli estren. Morse n'eo bet difennet yezh ur bobl gant unan estren hag enebour.

V – P da YBAN 21 02 16

Souezhus tre emzalc'h an dud en afer-se. Breutaat zo kouezhañ en trap, mont war an dachenn dibabet gant an enebour. Ket ken souezhus-se, a-benn ar fin : merk dalc'h ar gredenn c'hall war ar speredoù eo — war speredoù an holl, ha pa vent brezhongerion a youl vat.

Un degouezh aour eo er c'hontrol evit degas devoudoù, ha devoudoù nemetken.

Tremen muioc'h a amzer gant se zo koll amzer. Ret eo labourat, tra ken.

KIS-1431

I – JC da YBAN 02 02 16

Kejet 'm eus hiziv gant ur c'heneil skol veur din a zo dedennet mui pe vui gant ar brezhoneg.

Trelatet eo bet gant an **ñ** gwelet gantañ, nepell 'zo, war voger an tavarn “Atav amañ”, n'anaveze ket an doare skrivañ-se. Lennet en doa gwechall brezhoneg gant e dud, hag a oa kelennerion e Brest, met ne oa ket tonnan ebet en testennoù skrivet sur a-walc'h e skolveurieg.

N'on ket bet gouest da zisplegañ dezhañ istor an tonnan. Pelec'h e c'hellin kavout ditouroù war an dra-se?

II – YBAN da JC 04 02 16

Nebeut a dra a anavezan a-zivout istor ar reizhskrivadur, nemet al linennoù bras. Ma ne fazian ket ez eo Le Gonidec (deroù an 19^t kantved) a adwelas reizhskrivadur foutouilhek an Tad Maunoir, da skouer e-lec'h **c** ha **qu** (diwar ar galleg) e tibabas **k**. Levezonet e voe ivez gant an alamaneg hag ar c'hembraeg : derc'hel a reas ar **g** kalet (*gad, ger*), evit an **l** glebiet e reas gant **l** (l isrezell, a zo bremañ *ilh* ganimp), gant **ñ** (n tonnan) evit ar pezh a skrivomp **gn** bremañ evel e *magn*, ha gant **n̄** (n usrezell “n overline”). An arouezenn-se zo bet erlec'hiet **ñ** outañ da verkañ ur vouezhiadenn friet (evel e *bleuñv, amañ*, da

skouer), nevezadenn degaset gant VALLÉE ha HEMON e KLT da gentañ ha degemeret da heul er peurunvan.

Pezh a gavan me souezhus ez eo live ar Vabretoned — Babistouled — evit a sell o bro. Penaos e c'haller, hiziv an deiz, bezañ ken destuziet, distuziet ha nay a-benn ar fin. Ar C'hallaoued zo hogos deuet a-benn eus o mennad : distrujañ pobl Vreizh. Ne reont nemet heuliañ sturiadennoù tadoù ar sokialouriezh...

KIS-1432

I – P da YBAN 13 02 16

Ur goulennig : penaos lakaat Gl. *pour la forme* e brezhoneg ?

II – YBAN da P 13 02 16

Pour la forme :

« Afin de se conformer aux usages reçus ou de sauver les apparences. Pour le principe, sans conviction. Par simple respect des usages ou conventions. »

Gl. [*qn fait qc*] *pour la forme* = Al. [*jd mach etw*] *der Form wegen* = Sz. *for the sake of form, as a matter of form* = Kb. *am ffurflen, er mwyn y ffurflen, fel mater o ffurf*

An droienn idiomatek-se ne c'hell ket kaout ur c'hevatal hepken e brezhoneg, rak arsterioù zo hervez ar gendestenn.

Tu a ve da lavarout :

- ▷ *evit ober van,*
- ▷ *evit kemplegañ d'ar boazioù,*

- ▷ *evit doujañ d'ar bennaenn,*
- ▷ *diwar c'horre,*
- ▷ *evit bezañ dereat,*
- ▷ *evit doujañ d'an dereadegezh (berroc'h : evit an dereadegezh),*
- ▷ *evit heuliañ ar boazioù degemeret,*
- ▷ *hep bezañ kendrec'het,*
- ▷ *evit ar bennaenn hepken,*
- ▷ *diwar c'hoari,*
- ▷ *evit kemplegañ d'ar furm, diouzh ar furm,*
- ▷ *evit heuliañ an dailh, ar reol, ar reolenn...*

Me a gav din e reer gant *forme* aze, enebet ouzh *le fond, le contenu*. E brezhoneg ivez e lakaer ar **furm** a-geñver gant an **danvez**. A se an adanv *furmek*, da skouer en droienn *frankiz furmek*, eleze ur frankiz nad eo nemet un asvan, n'eus danvez ebet — gwerc'hegezh ebet — enni. En Da-64 e kaver ur roll gerioù diwar *furm*, pp. 68-70.

Marteze n'eus ket ezhomm d'en em zebriñ betek re ha troiennoù evel : *evit doujañ d'ar furm, diouzh ar furm* a ve spirus ? Pe ober dave d'an dereadegezh hag ober gant un droienn evel : *hervez an dereadegezh* ?

Dav e ve amprouiñ an troiennoù-se. Gwriziennet mat eo ar Br. *furm* a-c'houde pell 'zo. A du 'rall e ro Ménard ha SADED ar ger *furm* ivez er ster-se.

KIS-1433

I – LM da MC, YBAN 24 02 16

Sed a gas Herve Seubil Kernaoudour dre Facebook hiziv :

⌋ Emaon o studial Gramadeg ar Verb... Un dudi ! Klotañ a ra tamm pe damm brezhoneg ma familh gant ar reolennoù a gaver ennañ, evit a sell arver an eilragor hag an eilator da nebeutañ. Anavezout a ran tud n'int ket aet pelloc'h eget ar pajennoù kentañ en arbenn eus ar c'heriaoueg. Gwir eo ne vije ket bet fall embann ur roll gerioù evit ar re na lennont ket Lavar reoliek. A hent all ha kavout a reer diskoulmoù ar poelladennoù en un tu bennak ?

II – YBAN da LM, MC 24 02 16

“Un dudi ! Klotañ a ra tamm-pe-damm brezhoneg ma familh gant ar reolennoù a gaver ennañ, evit a sell arver an eilragor hag an eilator da nebeutañ”.

Gwell a se evit Herve Seubil Kernaoudour. Ha ma n'o dije ket klotet ar reolennoù gant re e familh ? Fall e vijent bet ? Atav an hevelep spered anistorel. Mechal ha gouzout a ra tud 'zo petra eo ur yezh. A-benn ar fin, n'emañ ket ken pell-se diouzh sotoni an Tri

Superplouk a fell dezho “reizhañ” ar reizhskrivadur, evit an distagadur, a-hervez⁸. Gwir eo, ne reont nemet drevezañ o mistri c’hall a zo o vont ivez da dañva ar blijadur hep he far da dabutal war ar reizhskrivadur. Da skrin o c’halon. P he deus skrivet din a-zivout afer Roparz Hemon :

« Souezhus-tre emzalc’h an dud en afer-se. Breutaat zo kouezhañ en trap, mont war an dachenn dibabet gant an enebour. Ket ken souezhus-se, a-benn ar fin : merk dalc’h ar gredenn c’hall war ar ar speredoù eo — war speredoù an holl, ha pa vent brezhongerion a-youl vat. »

“Anavezout a ran tud n’int ket aet pelloc’h eget ar pajennoù kentañ en arbenn eus ar c’heriaoueg. Gwir eo ne vije ket bet fall embann ur roll-gerioù evit ar re na lennont ket Lavar reoliek.” :

Gouest e ve an dud-se da gompren *Gramadeg ar verb* e galleg ? Me ne gredan ket. Kalz aesoc’h eo ar brezhoneg da intent, pa reer gant ar yezh-se da nebeutañ. Poell ar brezhoneg zo ennañ, tra ken : savet eo bet *Gramadeg ar verb* evit ar brezhoneg, hag an holl c’herioù n’o deus ket ur c’hevatal e galleg. Mar soñjer eo trec’h ar galleg d’ar brezhoneg war dachenn an devezout, n’eus abeg ebet da lavarout sorc’hennoù e “brezhoneg” a-zivout ar brezhoneg. Gwell chom gant ar galleg ha paouez a gouignal en “arbenn eus ar c’heriaoueg”.

“A hent all ha kavout a reer diskoulmoù ar poelladennoù en tu bennak?”

Moarvat, met piv a reizhfe ar poelladennoù graet gant ar skolidi ?

III – MC da YBAN, LM 25 02 16

Diaes eo chom diseblant dirak kement a ziotachoù. Meven Mordiern ha Vallée en o mare a stourme ouzh sotonioù tud zo evel Taldir hag e heulierion.

Tost ur c’hantved zo tremenet, Roparz Hemon ha Guy Étienne ivez ha sell an dud war ar yezh a chom bepred ken kilstourmer.

⁸ <http://www.letelegramme.fr/bretagne/debat-reformer-l-orthographe-en-breton-aussi-21-02-2016-10965639.php>

KIS-1434

I – YBAN da YBQ 24 02 16

D'ar sell kentañ ne welan tra da lavarout. Evidon a gendalc'h gant *Geriadur ar Vezekniezh* a ya war-raok alabistr. Pa emañ ganti e kasan dit kevret ivez maladur diwezhañ Lavar 19.

Klask a ran skrivañ ur c'hentskrid, met gouzout a rez n'eo ket ken aes-se dozviñ un destenn dereat.

II – YBQ da YBAN 16 03 16

Trugarez da vezañ kaset din maladur diwezhañ Lavar 19. Tro ez eus bepred da gavout traoù deurus e-barzh al Lavaroù.

Pezh zo lavaret a-zivout ar brezhoneg a hañvale din mui-ouzh-mui pellaat diouzh ar werc'helezh pe diouzh an doare ma vuhezan an traoù. Abaoe ma 'm eus adpeget un tammig gant ar vrezhonegerion araokaet e kavan ez eus bet un distro d'un emzalc'h rakwalarnek. Ne lavarin ket evel ma skrive Roparz Hemon e saver re a c'herioù nevez. Ar gudenn evidon eo ez int savet ent reizhiadek evit ur geodedelezh n'eus ket anezhi. Distro e hañval bezañ an dud d'ur Vreizh evel pa vije, zoken m'emañ lec'hiet en dazont, risklet eus ar Stad d'ar yezh...

An dud a zo o tifretañ er metoù yezhkarour zo int o vuhezañ ur Vreizh evel pa vije, gant o c'hoarioùigoù en o c'horn, o gourc'hwelioù brezhonek skoazellet gant ar Stad dre ar frammoù tiriadel.

En daou zegouezh eo emzallentez rak ar saviad gwerc'hek. Un handerc'hañ eo, plijus, kaer a-wechoù, kemplezh a-walc'h da zedennañ an evezh.

Gwelet 'm eus buan tud an Drouizig dec'h da noz. MA a oa aze ivez. N'hon eus ket bet tro da gomz kalz. Deuet e oant da ginnig o labour ha n'eo ket kement-se da eskemmañ. Sur on eus un dra, diaes eo din ar c'hetal brezhonek gant LibreOffice en abeg d'ar c'heriaoueg. Nebeutoc'h diaes eo hogen diaes ivez a-wechoù e galleg hag e saozneg.

Lennet 'm eus un nebeut skridoù gant Hannah Arendt ha da heul un toullad notennoù embannet e-barzh al Lavaroù. Moarvat n'eo ket un degouezh ma 'z on dedennet gant an danvez daoust ma n'on ket prederour. (Gant ar seurt frammoù a oa en-dro da ESB e oa tro din da vezañ prederour, pe un den klok.)

Arendt a oa digor war ar bed ha war ar politikaat (politikaat a oa en arver gwechall ha ne 'm eus morse meizet ar ger evel ober potitikerezh setu perak en tostaan ouzh ar roll a ro Hannah Arendt d'ar *polis*). Diziouerus e oa diouzh he soñj. Me gav din eo e notennoù GE e 'm eus kavet ar c'heñver etre an niñvañ hag ar riskladur en handerc'hañ a zeu da vezañ splann gant ar renadoù hollrediour. (Diwar vont e vo ret din meizañ an diforc'h a zo etre hollrediour ha hollveliour, met a-walc'h ez eus emichañs e-barzh Lavar evit ma rafen al labour-se.)

Marteze e kavin danvez d'ober al labour da lakaat urzh e 'm fistilherezh.

Da rakskrid zo dereat da 'm mennoz. Deurus bras e hañval bezañ ar binvioù a rez ganto. Evit kompren e vo ret din mont da glask ar c'heriaoueg a vank din avat. Ober a rin.

Evit gwir, goude bezañ lennet an toullad skridoù en-dro da Hannah Arendt e-barzh al Lavaroù ez emc'houlennan hag ar ger kevredigezh a glot gant ar yezh en doare m'emañ arveret e 'z tigoradur ? Ha ne vevenn ket ar yezh d'un arvez nemetken, hini ar beved ?

Evit adkemer ur ger aet d'ar blotoù, ha ne vefe ket mat meizañ adempadur an holl elfennoù a ra an denion ?

Evel ma welez n'on ket war an hent da reiñ un tamm poell da 'm ragach.

III – YBAN da YBQ – 6 03 16

• « Ne lavarin ket evel ma skrive RH ez eus bet savet re a c’herioù nevez. Ar gudenn evidon eo int savet ent reizhiadek evit ur geodedelezh n’eus ket anezhi. Distro e hañval bezañ an dud d’ur Vreizh evel pa vije, zoken mard emañ lec’hiet en dazont, risklet eus ar Stad d’ar yezh... » :

Aze e ve ret dit displegañ hiroc’h. Mar o dije an emsaverion gortozet ur “geodedelezh” vrezhon n’o dije savet ger ebet ha mann ebet a du ’rall. Ne ouzon ket petra eo “Breizh evel pa vije”. Ar pezh a ran zo lec’hiet er bremañ. Tu zo bepred da empentiñ traoù evit an dazont, kement-se zo ren un ober “politikel”, ul leviadurezh. Ar pezh a welan en dro din a-zivout ar brezhoneg ned eo ket leviadurezh, ribouilherezh aner ne lavaran ket. Gwion a venne diorren ar yezh evit an *dezevout*, ar ger meur evitañ. Hogen *dezevout* a c’haller ivez e galleg, e saozneg, en alamaneg, hag e yezhoù all c’hoazh. Mard eo an *dezevout* ar pep pouezusañ ez eo ar brezhoneg un deberzh. Hag o soliañ war ur stadadenn eeun : ne c’haller ober netra gant brezhoneg ar *mouvement breton*, ne gas da neblec’h ; ar yezh arnevez a c’hellfe bezañ un diazez evit un *dezevout* brezhon gwirion, met ned eo ket angemeret gant an holl “vrezhonegerion”. Neuze perak en deus GE kendalc’het ? Ha perak e kendalc’han ivez ? A zo gwazh : a-c’houde hon distro da Vreizh izel hon eus bet tro da stadañ live speredel truezus ar vro. Ar “Vreizhiz” zo Breizhiz ent douaregorel, ha pa welan ez eus emrenelourion, dizalc’hourion ha tud eus ar seurt, en em c’houlenn a ran pelec’h emañ ar bobl-se a ve emren pe dizalc’h. Klianted ar veli c’hall, skoaziadet ganti war an holl dachennoù.

• « An dud a zo o tifreñ er metoù yezhkarour zo int o vuhezañ ur Vreizh evel pa vije, gant o c’hoarioùigoù en o c’horn, [...] Un handerc’hañ eo, plijus, kaer a-wechoù, kemplezh a-walc’h da zedennañ an evezh. » :

Dres. N’eo ket hepken war an dachenn yezhel avat. Met, bennozh d’an arc’hant ez eo deuet a-benn ar Stad da lakaat e c’hraban war an aozadurioù yezh. Hag evit diskouez n’int ket enrenelourion pe dizalc’herion — *faskourion* koa — ez eo ret dezho talañ ar priz : bastardiñ o brezhoneg gant gerioù tost ouzh ar galleg ha pellaat diouzh ar yezh arnevez. E mare *Gwalarn* e oa yezh ar gelaouenn andon ar reizhveli a-fet brezhoneg, ha bodet en dro d’ar gelaouenn e oa un toullad skrivagnerion vat. Goude ez eo bet sammet ar roll gant *Al Liamm* e-pad ur frapadig. Ha bremañ, pelec’h emañ andon ar reizhveli vrezhonek ? Gant *Preder* e chom ur vruzunenn marteze. Met dav e ve kenderc’hel hag embann testennoù dereat. Ar gelaouenn *Aber* ne c’hell ket bezañ c’hoazh un diazez nevez, siwazh. Ar veli c’hall zo deuet a-benn, koulz lavarout, da neptuiñ nep saviad kenderc’hañ brezhon, daoust d’an holl Vonedoù Ruz hag an holl strolladoù “breizhat”. Pep tra e galleg.

Neuze : petra ober ?

- « Gant ar seurt frammoù a oa en-dro da ESB e oa tro din da vezañ prederour, pe un den klok. » :

Un den klok gant ESB ? Ha ne vountez ket un tammig ?

- « Arendt a oa digor war ar bed ha war ar politikaat (politikaat a oa en arver gwechall ha ne 'm eus morse meizet ar ger evel ober potitikezh setu perak hen tostaan ouzh ar roll a ro HA d' ar polis) » :

Dres. Ne gomprenan ket pezh a vennez lavarout gant *politikaat*. Betek gouzout, ober *politikerezh* zo labour ar politiker, eleze an hini a fell dezhañ (pe dezhi) kaout ar galloud politikel, eleze ren ar *polis*, ar geoded. Evit a sell Breizh, n'eus keoded ebet ha da heul n'eus keodedour brezhon ebet, na keodedourelzh vrezhon ebet. Da vare ESB ne oa ket muioc'h. Strivet hon eus da sevel diazezoù ur geoded vrezhon, ha c'hoariet ar Stad vihan — evel ma c'hoariet ar brezel bihan —, met un touell ne oa ken an Dael, an Telloù. Hag ar polis, al lu ? Pelec'h edont ?

Petra da ober ? Ne ouzon ket. N'eus nemet un dra e 'm amen : al labour war ar yezh, ha n'eus forzh piv a c'hell strivañ da wellaat e yezh. Moarvat ez eus traoù all da gavout, obererezhioù all, un dra zo sur avat : an ober kentañ zo ul labour dezevout war-benn diazezañ un dremmwel nevez e-tailh da vleinekaat an dud etrezek ennañ. An trevell kentañ zo speredel, n'eo ket politikel, rak al labour “politikel” a c'hoarvez a levian an dud. Setu perak eo dav da gentañ durc'haat an dud, o bleinekaat (eleze treiñ o selloù war ur ur blein). Kement-se holl zo tra ar speredoù, eleze er par kealiadel.

- « Diziouerus e oa diouzh he soñj. Me gav din eo e notennoù GE e 'm eus kavet ar c'heñver etre an niñvañ hag ar riskladur en handerc'hañ a zeu da vezañ splann gant ar renadoù hollredior. [...] Marteze e kavin danvez d' ober al labour da lakaat urzh e 'm fistilherezh. » :

Alies e soñjan en ul levr diazez a daolfe sklerijenn war hon avanturioù, war ar pezh hor boa spurmantet el latar. Kement ober war ar blanedenn-mañ sevenet gant denion zo bet kenradet gant ur weledigezh, eleze un dra “gwelet”. Kentañ ober mad-den zo hini e spered. Pelec'h emañ an den, spis e spered, oc'h amgevrediñ hollad hon istor, a ve gouest da skrivañ seurt levr ? Hag ezhomm zo eus an oberenn-se !

- « Da rakskrid zo dereat da 'm mennoz. [...] Evit adkemer ur ger aet d'ar blotoù, ha ne vefe ket mat meizañ adempredur an holl elfennoù a ra an denion ? » :

Marteze emañ ar gwir ganit. Dav e vo din kleuziañ afer ar *gevredigezh*-se. Gant ar pezh a skrivin amañ diaraok ez eus marteze un deroù respont ?

KIS-1435

I – LM da MC, YBAN, RAD, GC, MME 04 03 16

Un eskemm war Facebook a-zivout an droienn “degemer mat” gwelet war banelloù hent o tegouezhout e Breizh.

Ersaviñ a ran :

- **Laorañs Motrot** : Bordel ! Et encore ce “degemer mat ” qui n’a aucun sens, en tout cas pas celui qu’on veut lui donner là... C’est à désespérer...
- **Olier Ar Mogn** :

« Tous les dictionnaires depuis le debut du 18ème siècle donnent :
bienvenue = donemat ou (plus long) donedigezh vat... »

Cela n’est pas vrai.

Voici quelques exemples qui prouvent que « degemer mat » est bien attesté comme traduction possible, non exclusive, de « bienvenue » :

– Nouveau dictionnaire Al Liamm (embannadur 2014)
Bienvenue : donedigezh vat, donemat, degemer mat

- Geriadur brezhoneg An Here :
Tud a zegemer mat : tud laouen da zegemer mat
Degemer mat ! troienn a lavarer d’an estrañjourien evit kemenn dezho ez
int deuet-mat e bro pe e ti an-unan.
- Geriadur divyezhek brezhoneg-galleg français-breton Mouladurioù hor
yezh : bienvenue f. ; excl. degemer mat
- Geriadur divyezhek brezhoneg-saozneg english-breton Mouladurioù hor
yezh : Welcome = degemer-mat
- Geriadur divyezhek brezhoneg-alamaneg deutsch-bretonisches
Mouladurioù hor yezh : Pennad degemer > ra viot degemeret mat = seien
Sie (seid) willkommen (Willkommen = degemer mat)
- Geriadur Garnier : Bienvenue : degemer vad, degemer mad
- Dictionnaire vannetais Meriadeg Herriou : Bienvenue = donedigeh vad,
donémad, degemér mad

On peut très bien considérer que les brittophones souhaitent un bon accueil aux visiteurs, “Degemer mat” étant une formule à comprendre comme “ici vous aurez un bon accueil !”, un peu comme les gallois disent « Croeso » .

Une « guéguerre » entre « donemat » et « degemer mat » me semble donc futile en regard des défis auxquels doit faire face notre langue. Et surtout une perte de temps.

Il me semble que le problème de ce panneau vient plutôt du fait que le nom Bretagne n’ait pas été traduit en breton

• **Laorañs Motrot**

- Gregor Rostrenenn (1732) : Bienvenue = dônediguez-vad, dôned-vad,
dônemad, donedigueh-mad.
- L’Armeurie (1744) : Bienvenue = donnédigiah-matt, donné-matt
- Ar Gonideg (1821) : Bienvenue = donédigez-vâd

- Troude (1869) : Bienvenue = donedigez vad
- Vallée (1931) : Bienvenue = donedigez-vat, done(t)mat
- Roparz Hemon (B/F) (1970) : Donedigezh-vat = bienvenue ; Donemat = bienvenue
- Le Gléau, Dictionnaire classique F/B (1983) : Bienvenue = donemat (et dor-zigor)
- Favereau (1992) : Bienvenue = doned-mad et donemad, donedigezh vad
- Martial Ménard (2012) : Bienvenue = donemat, donedigezh vat

Mais il est vrai le dictionnaire nullissime Garnier (1986) donne “digemer mad”. Cherchez l’erreur... reprise par le dico d’ An Here (mention dans l’article “degemerl”) mais où figurent donemat et donedigezh vat aussi.

Les deux notions sont liées mais ont chacune un sens bien précis. Entériner une connerie dans des dictionnaires très récents n’est pas glorieux, alors que reconnaître que c’en est une serait si facile.

Je suis surpris de constater que tu (et à travers toi l’Office) contribues à faire sortir le breton “officiel” de la lignée d’histoire (hil Istor) du breton. Il ne sert à rien de se revendiquer de l’héritage de Roparz Hemon/Gwalarn et faire le contraire de ce qu’il prônait. N’est-ce pas Al Liamm qui a édité “Ur Breizhad oc’h adkavout Breizh” ?

Par ailleurs on ne répond pas à mon interrogation comment faire quand les deux notions figurent dans une même phrase en apportant une telle confusion...

Kemer sol war al labourioù kent evit krouiñ ar yezh hon eus ezhomm bremañ ha ned eo ket o dispenn war wazh.

• **Olier Ar Mogn**

Setu dres ar pezh a raen “guéguerre” anezhañ Laorañs... Siwazh. Ned in ket pelloc’h war an dachenn-se... Ha kavout a ra dit en dije dispac’het Roparz Hemon a-enep da “Degemer mat” ? Feiz, ne gav ket din... Ha lakaet e vo ar brezhoneg en arvar abalamour ma vefe bet graet gant un droienn ha ne dro ket rik-ha-rik an droienn c’hallek da zegemer an dud en em gav en hor bro ? Biskoazh kemend-all, alato ! Ar gwir stourm a zlefe bezañ war ar fed ez eo bet laeret an anv “Bretagne” evit dont da vezañ ur MERK ha ne c’haller ket mui skrivañ “Breizh” ouzh ur banell zoken... E-keit m’emaomp oc’h en em zrailhañ war disterachoù, din-me, emañ hon enebourien oc’h ober o renkoù...

II – YBAN da MC, LM 06 03 16

Gourc’hemennoù da Laorañs evit e respontoù da Olier Ar Mogn. Komz a ra eus “enebourion”, met asantiñ a ra da lakaat ar brezhoneg dindan o beli. Anavezet eo leviadurezh an enebour e-keñver ar chas : lakaat boued en o asied hag o derc’hel evel-se dindan gazelge. Met ur priz zo : reizhañ ha dispenn labour ar grouerion. Kement-se a anad en o dibaboù yezh. Splann eo : Olier Ar Mogn hag e *office* n’o deus krouet netra evit pinvidikaat ar brezhoneg evel danvez yezh a sevenadur. Ha pa gomz eus *guéguerre* ez eo e *office* en deus klasket neptuiñ Preder a-hed ar wech, o seveniñ dre se ur darn eus ar gevrat angeriet gant ar galloud. En doare-se e c’hell hennezh desachañ ul lod eus mouezhioù Breizhiz pa ra van da herouezañ hon yezh. Lakaat “Ti-Kêr” pe “Servijoù Teknikel” pe “Degemer mat” war ar panneloù ne goust ket re ger d’ar galloud gall. Meur a wech e ’m eus bet tro da lenn war gannadig Dinaz Tregon troidigezhioù savet gant ar *Saint Office* : ur yezh paouraet, bastardet, gant ur bern gerioù drevezet diwar ar galleg, evit bezañ “poblek” moarvat. Forzh penaos, kement tra a ra zo evit e vad dezhañ e unan. Ha pik echu. Un dra a ra aon dezhañ : ma savfe un danvez reizhveli e Breizh, hag ar yezh a zo hon hini zo eztaol ur reizhveli vrezhon. Hag an *Office* hag e genseurted en goar ervat. A se e evezhiadennoù brouezek, torkulet ha pinous, a-benn ar fin.

KIS-1436

I – YVT da YBAN 31 03 16

1) Aet eo va labour war geriadur Turiaw war-raok. Savet ar menegvaoù ganin hag emichañs e teuin a-benn d'e embann hevlene.

Kavout a ran c'hoazh an diank eus un nebeudig traoù :

Ne 'm eus ket talbennoù klok an teskanvioù-mañ :

KAUAD zo “Kas Adarre Un Ael Dirazomp”, met :

DAUAD ?

DGVB ?

2) Emaon oc'h adlenn LAVAR 08. Ha gallout a rit lavarout din petra eo gerioù *mellsteriek* ha gerioù *divellsteriek* ? Divizet 'm eus ober un adlenn pervezh eus LAVAR. Ha da eo ganeoc'h respont va goulennoù da blaenaat va lennadennoù ?

3) Ha keloù zo eus dazont geriadur ar vezekniezh ?

II – YBAN da YVT 01 04 16

1) Laouen on o c'houzout ez a da labour war-raok.

DGVB : *dictionnaire des gloses en vieux-breton*, Léon Fleuriot, Librairie C. Klincksieck, Paris, 1964.

Evit a sell KAUAD ha DAUAD, ne ouzon tra. Dav e ve goulenn ouzh Martial Ménard a oufe marteze, mard eo berradurioù oberennoù.

An dave – **treouestl (m.)** ◇ *initiation chrétienne* [v. KAUAD 8, viii] – a ziskouez ez eo berradur ul levr.

An termen *treouestl* a gaver el levrioù-mañ : Geriadurezh Levr Jil EWAN, *Feiz ha Meiz*, Imbourc’h 2005 hag ivez *LEXIQUE COMPLEMENTAIRE* Breton-Français, JIL EWAN - MARC’H-KLEUR YOUENN OLIER, IMBOURC’H.

Dav bezañ evezhiek gant kinnigoù Jil Ewan.

2) Lavaret buan : ar gerioù *mellsteriek* eo ar re intentadus o **ster** dre ar **melloù** anezho. A se ez eo Br. *mellsteriek* ar ger “mellsteriek” e unan : mell + ster. Evit ar re *divellsteriek* ez eo **diverket** ar vellsteriegezh anezho. Da skouer gant Br. *dafar* (*do-ad-par) ne c’haller ket kompren ar ger dre ar rannoù anezhañ (sl. va fennad en *Aber* 60, “An nevezc’heriañ displeget da ’m niz saoz”). Guy Étienne a rae ivez gant *mellek divellek* → (sl. LAVAR 16, p. 408 ha p. 420).

A-du ivez evit da skoazellañ, mar gallan.

3) Ha keloù zo eus dazont geriadur ar vezekniezh ? : Savet ’m eus un tregont pajenn bennak endeo. Ez an war-raok tamm ha tamm⁹.

⁹ Emañ *Geriadur ar Vezekniezh* war load *Preder* evit ar mare (2024).

KIS-1437

I – MC da YBAN, LM 14 04 16

Ha c'hoazh a-zivout ar yezh. Kejet 'm eus dimeurzh ouzh Yannig Laporte, bet goprad e Ti ar Vro Kemper ha skarzhet gant Tangi Louarn evit an abeg m'en doa lakaet staliañ an diskouezadeg war ar yezh. Emañ bremañ o labourat e skolaj Diwan Kemper, gopret gant an deskadurezh foran da skoazellañ, er c'hlas, ur paotrig evit heuliañ ar c'hentelioù. En doare-se en deus tro da briziañ live brezhoneg ar gelennerion. Mantret eo gant o yezh tavantek, pa n'eo ket muioc'h.

Warc'hoazh e loc'homp davet Iran, betek an 29 Ebrel. N'eo ket eeun an traoù er vrose, bez' he deus da verañ un ugent pobl disheñvel, gant ur pemont yezh ha rannyezh, eus ar skourroù indezeuropek, altaek, dravidiek, semitek, kaokazian ha zoken korean, hep disoñjal un niver mat a gravezioù disheñvel. 49 % eus ar boblañs n'o deus ket ar farsi evel kentañ yezh ! Skouer en deus Iran kemeret war Frañs evit merañ pep tra. An islam chi'it, gwir galloud ar vro, a zalc'h kreñv ha start ar boblañs.

II – LM da MC, YBAN, RAD 14 04 16

N'anavezan ket Yannig Laporte. E sell war live yezh ar gelennerion dindan Diwan zo spiswel a-walc'h... Siwazh. Ar brezhoneg “du-mañ 'vez lâret” a ra e reuz atav pa rankfe ur gwir skol kinnig ur yezh unvan evel ma vez graet

dre ar bed a-bezh. Lennet 'm eus ur pennadig 'zo teul an UNESCO (a lakaan amañ <http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001160/116076Fo.pdf>), ma lenner pp. 23-24 e rank ar skolaerion en Afrika dastum an diforc'hioù er yezhoù broadel evit labourat e sell d'un unvanadur yezhel.

KIS-1438

I – LM da YBAN 23 04 16

Emaon oc'h eskemm war Facebook gant tud o deus lakaet ar gaoz war Gl. *ambulance*. Lavaret 'm eus ez erbede Gwion ober gant *ambulañs* daoust ma kaver *klañvgarr* ivez en e c'heriadur. Goulenn a reer diganin (souezhet eo an dud !) pelec'h e c'haller lenn kement-se... Respontet 'm eus "en e eskemmoù" gant e genskriverion. Ne 'm eus kavet netra el Lavaroù. Daoust hag anavezout a rez un dra bennak diwar e zorn a c'hallfen reiñ dezho da bastur ?

II – YBAN da LM, MME, RAD, GC, YBQ 25 04 16

Ne 'm eus kavet nemet an eskemm amañ dindan etre GE ha MME, met meneget en deus Gwion an dra-se e lec'h all, sur a-walc'h. Hag erbediñ a rae Gwion ober gant Br. *ambulañs* hepmuiken ? Ne oufen ket lavarout.

Al. *Krankenwagen*, hag ivez *Ambulanz*, *Unfallwagen*.

En e lizher da MME e veneg Gwion un gwallzarvoud hag e gwirionez, daoust d'an divellsteriadur, e ra dave Br. *klañvgarr* d'ar **c'hlañ**avour. En degouezh e ve ret krouiñ ur ger nevez war-benn daveiñ d'an *darvoud* (evel an alamaneg *Unfall = gwallzarvoud*), met perak klask pemp troad d'ar maout, Br. *ambulañs* zo mat a-walc'h. Betek gouzout n'emañ ket an termen-se e kreizig kreiz an devezout. Un abeg all : e degouezh ur viñsaskell, ur vag

pe ur c'harbed all e c'haller ober ivez gant *ambulañs*, evel ma ra ivez an alamaneg gant *Ambulanz*. Da 'm meno, evit Gwion ez eus aze ur c'hraf a stil da hepkoriñ ar gwered klañvdi ponner alies, met ne lavaran ket ez afen da heul 100 % evit arverañ *ambulañs* hepken. Rak Br. *karr* zo ledan e steriegezh : *tangarr, karr-nij*, h.a. Setu perak e c'hellfe ivez bastañ Br. *klañvgarr* gant kement seurt *karr* a zo.

Kenderc'hel a ran gant GEVEZ10 ha savet ur 40 pajenn bennak betek henn. Un azon eus stad diorreadur ar brezhoneg : ned eo ket dic'hallus evidon an trevell-se. Heñveldra e oan bet souezhet gant al labour en doa graet Alan Montfort a-zivout pennadoù kimiezh a live skolveurel diwar kentelioù savet gant Marcel Poulain. Bennozh d'an dafar berniet evit a sell ar yezh ouezoniel e oa barrek Alan d'ober an droidigezh-se. Seul geuziusoc'h eo gwelout ar flapach arveret e metier 'zo. Peadra da grediñ eo deuet a-benn ar galloud da neptuiñ an emsav gant ur poultrennadur skoaziadoù skuilhet war ar Mouvement breton. Ne vern o doare da gantreizhañ arver ar gerioù gallek brezhonekaet diouzh an druilh (*produet e Breizh, ekonomiezh, pedagogiezh, staj, servijoù teknikel, post*, hag all, hag all), kendaoliñ a reont da lakaat ar brezhoneg da vezañ dreistezhomm. Kement ha ken bihan ma'z eo deuet ar Mouvement breton da vezañ ur c'hliant eus ar galloud hag o kemer perzh e distruj ar vro. Sed aze pal ar galloud, skoazellet gant pe hep rat gant ur vandennad beulkeed talvoudus.

Setu lizher GE da MME (20 01 14) :

Trugarez evit da hetoù, dit te ivez va re, a galon. Hetoù a yec'hed dreist holl. En deizioù-mañ e ra din an diouer priziañ pezh eo bezañ bagol ha sampar. D'ar 15, da eizh eur beure on bet diskaret gant ur c'harr. Treuziñ a raen ar straed dirak va zi evit mont betek an arc'h lastez. Adkavet 'm eus va anaoudegezh ur frapad goude, etre daouarn ar bomperion a 'm c'harge en o ambulañs. Ur penn devezh on chomet e trummadoù ospital Kemper. Netra torret, met gwatoñvoù ha bronduennoù e pep korn, krafalet ur gloazad don war va zal. Hiziv hepken on deuet a-benn da emlaerezh diouzh evezh Gizella evit pignat da 'm burev... Anat din avat ne vin ket evit adstagañ gant al labour a-raok ur sizhunvezhig.

III – YBQ da YBAN 26 04 16

1. Ne 'm eus ket bet d'ober gant ar ger *ambulañs*. Diaesaaet on bet bepred gant *klañvgarr* peogwir e fazien hag e lavaren *karrklañv* o veskañ gant *karr kañv*, hini an

aotrou maer ! Taolet 'm eus ur sell war droidigezhioù Google, ha war a hañval en Europa e reer gant *ambulance*, nemet er broioù keltiek ma reer gant ur stumm *karr + klañv*.

Ar galleg *ambulance* a anve ur c'hlañvdi o tilec'hiañ gant al lu (kirri ha teltennoù). Tremenet eo dre *voiture d'ambulance*. Ne vefe ket gwall dalvoudus da LM kement-se.

2. Kroget on gant troidigezh ar skrid diwar-benn ul labour da brientiñ ur sorbienn a zo bet talbennet “Marzhin, an den gouez” gant e aozer. Ar skrid zo 24 pajenn 1500 arouez ennañ. Da gentañ e troan an tostañ ouzh ar skrid, eleze gallek tre. Diaesterioù 'm eus, etre traoù all, gant an anvioù tud ha lec'hioù a-zivout an danevelloù a sell ouzh Marzhin.

Goude e pluennin. Ur wech peurechu e vo ret din kavout unan bennak evit skarzhañ ar vioù koukoug.

Soñjal a ran ivez ez a ar brezhoneg d'ur rannyezh Kornog Frañs. Ne 'm eus ket darempredoù stank a-walc'h gant ar vrezhonegerion evit meizañ an dra. Al labour zo d'ober avat. Ket evit an dud-se, ganto kentoc'h, hag evidon. Perak an diaoul e ran gant ar brezhoneg ? Setu, ret e vefe din kregiñ gant un emzezh. Kement-se a emglefe avat “un diaz poblañsel”. Ur strolladig tud a vefe a-walc'h.

Anat eo ez eo diorreet mat ar brezhoneg. Ar gudenn eo n'eo ket arveret. Gwezhiañ an dud zo graet e galleg. Ar brezhoneg a chom er bed prevez. Alese an ezhomm frammoù, da lakaat da eskoriñ ur vuhez boutin. Pezh a glask an dud dre ar brezhoneg a chom hiniennel ha prevez. Diazezet ez hañval bezañ war an trivli, an angerzh, ar bevañs. Pa lavaront krouiñ, ezteurel, dre ar brezhoneg, ne dizhont ket ar geoded evit gwir. Ar geoded zo er-maez krap o labourioù brezhonekaet na dizhont ket mont en tu all d'ur c'hinkladur da dud a chom hiniennoù er yoc'h. Ne gav ket din ez eo an arvar gant ur “galloud” a glaskfe palvata an dud. An holl a zegemer arc'hant digant ar stad c'hall, PREDER hag *Aber* ivez.

Ar gudenn zo gant an dud a zo dibolitikaet, hep amkanioù kempoell, zoken pa vefe nemet gant o zrivli. Evidon ober hep arc'hant ar Stad zo a bouez evit amparañ ur saviad kenderc'hañ poellek ha frouezhus. Er bed evel m'emañ, n'on nemet ur Frañsez a uz e amzer gant ar brezhoneg. Hinienn er yoc'h.

Dilezet 'm boa ar brezhoneg peogwir ne oa mui ober ebet din gant ar yezh-se. Kollet 'm boa ar bon denelaat e oa bet evidon evit distreiñ d'ar yoc'h : “métro, boulot, dodo”.

1. *karr kañv* kentoc’h, rak *karr-klañvdi* zo e NDBF. En Europa ne reer ket gant *ambulance* e pep lec’h : alamaneg *Krankenwagen*, islandeg *sjúkrabíll*, *sjúkrabífreið*, estonieg *käärabi*, suomeg : *sairaankuljetusauto*, hungarieg *mentőautó*, tchekiek *sanítka*, rusianeg (*автомобиль, машина*) *скоропомощный* ha treuzlizherennet : (automobil’, mašina) skóroj pómoši...

2. Ar brezhoneg : sparlet eo ar vro er framm gall ha hep ur bon emren — ur saviad kenderc’hañ — ez a an dud da heul ar framm nemetañ a zo. Hag aze e c’hoari mat ar Stad hag he c’hoskor he roll : skoaziadoù, moederezh kealiadel, diaoulekaat ar re na genduont ket ganti. Anat eo ez eo dre wall Breizhiz o unan — a zo aet laosk — ha ne gav ket din e talvezo “arc’hant ar Stad” da amparañ ur framm emren. Da gentañ penn e ve ret d’an “dud” ober ul lamm a-fet kealiadurezh. Reizh eo degemer ar skoaziadoù, nad int ket “arc’hant ar Stad”, met hon hini, eleze an telloù a dalomp. Ar Stad a rastell arc’hant ha goude a strew bruzunachoù un tammig e pep lec’h evit derc’hel ar boblañs dindan gazelge. Arabat ankouaat ez eus un diforc’h etre ar skoaziadoù degemeret gant *Preder*, lakaomp, hag a dalvez da embann ul levr pe zaou, hag ar c’hellidoù fonnus degemeret gant aozadurioù ’zo da reiñ goprou d’o c’hoskor gourfaoterek ha didalvoud evit diorredigezh ar vro.

Petra ober gant ar pezh a zo hiziv ? : an darvoudoù en Europa hag er bed n’int ket lañsus kenan. Klañv eo Breizh, hogen Kornogeuropa a-bezh zo o kouezhañ en hevelep kleñved. Mar kendalc’h an traoù da vont war an hevelep hent, hep ma ve un ersav bennak, e vo diaes ar blegenn. Ur bern tud a emc’houlenn petra da ober, hep kaout respont ebet.

Ya, petra da ober ? Hañval ganin e tremeno an dasorc’h dre ul labour speredel. Tu zo bepred da lavarout “saviad kenderc’hañ, saviad kenderc’hañ, saviad kenderc’hañ”, ar gudenn a chom atav : penaos boulc’hañ. Da betra e talvez ar brezhoneg, emezout ? Met tu zo adalek bremañ da vevañ e brezhoneg, rak ar gudenn n’eo ket yezhel, speredel ne lavaran ket. Tu zo ivez da vont d’al lavar bed dre ar brezhoneg adalek bremañ, ar brezhoneg diorreet gant *Preder* a fell din lavarout. Dav lavarout e chom kalz da ober c’hoazh war an hent-se. Pelec’h emañ ar ouezoniourion, ar fizikourion, ar gimourion, ar vezeion, h.a. oc’h ober eus ar brezhoneg o yezh labour ? Ne welan den. Mar kendalc’han da labourat ez eo peogwir e soñj din ez eo bezoud ur yezh arnevez diorreet an amplegad, eleze an amveziad ret da amparidigezh ur gevredigezh, ur vro nevez. Ret, hogen pell a vezañ spirus.

Ne welan ket sklaeroc’h egedout.

KIS-1439

I – YBAN da GM 16 06 16

Da heul an eskemm er bellgomz a-zivout *derc'h* hag *eul/ster*.

- **kenderc'h** : diwar Kb. *cynnyrch* = *cyn+dyrch*

CYNNYRCH, (cyn-dyrch) cynnydd, cynnyddiaeth, angwanegiad. —1. Yr hyn a dÿf neu a ddyrchafa oddi ar beth arall; megys, cynnyrch, neu ffrwyth y ddaear, sef, yr hyn a dardd o'r ddaear, ffrwyth tir, toreth, cnwd. Lef, 26.4. Zech.8.12, Deut. 14.22.— 2. Dynion daearol, cnawdol, y rhai ydynt fel cnwd wedi tyfu o'r ddaear.— 'Yn *gynnyrch* dynion pechadurus.' Num. 32, 14.

Eleze : 1. Ar pezh a gresk pe a sav diouzh un dra all ; evel frouezh an douar, e-se, pezh a darzh eus an douar, an eostad, ar blezad. 2. Denion douarel, kreudel, ar re a zo evel an eostad savet eus an douar.

E dibenn dezrann, setu penaos e welan an traoù. Ken e kembraeg, ken e brezhoneg ez eus kel a “sevel eus udb” : Kb. *dyrchu* = sevel, “to raise, to rise”. E-kichen e kaver ivez *dyrchafu* “to raise, to ascend, to exalt, to rise”, adkemeret e brezhoneg : *derc'haviñ* “surgir, exalter”. Neuze *ken+derc'hañ* a dalvez “sevel udb diwar bodañ an elfennoù anezhañ (ken-)”. Da-63 a ro **kenderc'h** g., *pezh a vez kenderc'het, frouezh*.

Morvat ez eo an *derc'h*-se a gaver er gerioù brezhonek *a-zerc'h, derc'hlinenn...*

Abred kenan e c'hoarvez un amload hag e kaver *dyrch-* ha *drych-*, evel Kb. *drychiad* “elevation”. Pezh a gendaol da veskañ gant hBr. **DERCH** “regard, aspect, apparence”. Sl. Br. *derc'h* aa. “de belle apparence, beau”. Atav an hevelep amload o c'hoari a-rekin adalek an hBr. gant **DRECH** “vue, aspect”. E brezhoneg kempred ez eo bet korvoet an daou : *derc'h-* er steudad *derc'hañ*, *derc'had*, *derc'hek*, *derc'hel*, *derc'hennañ*, *derc'hennad* ha *drec'h-* e termenoù jedoniezh ha fizik evel *drec'h* “miroir”, *drec'hel* “énantiomorphe”, *drec'had* “image dans une réflexion”, *drec'hadur* “réflexion”, *drec'hiñ* “réflexion”. A hent all e kaver ivez gerioù diwar *edrec'h-*, evel *edrec'hiñ* “saisir, porter le regard sur”, ha reoù all c'hoazh. Ned eo ket ur ger nevez, p'en kaver er *Barzhaz Breizh*, Ar rannoù : **Edrec'hit an estoni**.

Un *derc'h-* all zo c'hoazh, liammet moarvat ouzh Br. *derc'hel*, eleze *derc'h* g. “partie dure du bois” → *derc'han* g. “noyau”. Sl. NDBF, ma kaver an tri *derc'h*.

Diwar vont e weler an islonk a zo etre deveradoù *-derc'h-* ha re *produ-*. En eil degouezh ez anad an troc'h diwar donder istor ar brezhoneg, merk un diempradur speredel lemm. Gwelout a reer ar splet evit an devezout ez eo **derc'h**.

- Berroc'h e vo evit Br. *eul* a-geñver gant Br. *ster*.

Evidon ez eo an *eul* un dra c'houglevet, santet, buhez, “dangorel”. A se e c'hell diwanañ *eul* er ouezoniezh pa reer arlakadennoù, pa spurmanter un dra bennak, pa hunvreer zoken, evel Kekule gant molekulenn ar benzen, o tamwelout en e hunvre an atomennoù karbon o koroll e kelc'h, evel ar flammennoù en oaled (a-hervez edo o vorediñ dirak an oaled). Diwar an *eul* e c'haller dec'heriañ e stumm ur ger enta, pe un delun. Ar ger-se a vo *eul gantañ* = *kanteul* enta. *War* ar c'hanteul-se e vo un *arganteul*. Ur wech sonnet pep tra e kemero ar ger e lec'h en ur geriadur ha lakaet e vo a-dal dezhañ un despizadur “ergorel”, ur *ster*. An *eul* a c'hell eskoriñ ivez diwar ur santad buhez, un dra bennak goubarek, dispis, a glasker envel, pa'z eo tra an den reiñ anvioù.

Sellout ivez war Emsav va fennad *Hangeis*.

KIS-1440

I – YBAN da MME, LM, RAD, GC 28 08 16

Kevret respontoù da'z koulennoù.

• Gl. *balisticien* :

Br. *bannouriezh* = Gl. *balistique*, gant ar ster “skiant ar bannañ saezheloù, bannadelloù”, dres evel e studienn GP *Ur gudenn a vannouriezh*.

Diouzh e du GE a ra anv ivez e GEVEZ eus ar Gl. *balistique* :

balistique lésionnelle ◇ ◇ **bannouriezh b. anafel**

studi monedigezh ar saezheloù hag an anafoù a zevoudont er bevedeg

Evit ar ouezoniezh damkanel “studi eroladoù ar c’horfoù bannet (ar saezheloù dreist holl)” e c’haller, moarvat, empentiñ Br. *bannoniezh* Gl. *balistique théorique*. Ha da heul ar *balisticien théorique* a ve B. *bannoniour* pe *bannoniezhour*.

Evit ar vicher bolisel studiañ bannhentoù ar boledoù, studiañ ar saezheloù, an armoù, eleze Gl. *balisticien*, e ve spirus Br. *bannour*.

Notenn : mar kaver al lostger *-oniezhour* er yezh voutin (da skouer : NDBF *douaroniezhour*, *douaroniour*, an eil stumm o vezañ ur c’hurzhadur eus an hini kentañ), ne gav ket din ez eo an hevelep tra gant *-ouriezhour*, hervez a ouzon da nebeutañ, rak tu a

ve a hent all da empentiñ ivez ar ger *bannouriezhour*, pa 'z eus endeo eus ar ger *bannour* "cricheur public". Met marteze ez an re bell ganti.

Kemeromp ar gerioù kinniget gant Roparz Hemon en NDBF diwar *douar*- :

- **douarañ** : "atterrir ; aborder, débarquer, prendre terre ; enterrer ; terrasser, jeter à terre ; se terrer ; butter (une plante) ; garnir de terre ; souiller de terre"
- **douaroniel** : géographique
- **douaroniezh** : géographie
- **douaroniezhour**, douaroniour : géographe
- **douarour** : géologue
- **douarouriezh** : géologie
- **douarouriezhel** : géologique

An *douarour* zo an arbennigour war an *douarouriezh* evel ma 'z eo ar *bannour* an arbennigour war ar *vannouriezh*.

Bremañ, ur skouer all gant *stlenn*- diwar Da-64 :

- **stlenn** ag., anat, anavezet, diskleriet ; g., 1) ar reiñ da c'houzout ; ar reiñ keleier 2) gwazadur a zo en e gefridi reiñ da c'houzout, rein keleier, sk. : Maodiern gall ar Stlenn a zo ar skingomz hag ar skinwel en e zalc'h 3) (Sturoniezh) ar stlennañ ; disoc'h ar stlennañ.
- **stlennaat** v., mont pe lakaat da vont stlenn ; (Sturoniezh) lakaat (udb.) e stumm stlenn.
- **stlennad** g., pezh a ouezer db. udb. ; (Sturoniezh) pezh a zo savelet dre stlennan, elfenn anavezadur.
- **stlennadur** g., ar stlennañ ; disoc'h ar stlennañ ; pezh a stlenn a zo gant udb. pe db. udb.
- **stlennañ** v., savelañ anavezadoù (db. udb.) ; lakaat (udb.) e stumm stlennadoù.
- **stlennek** ag., a zo stlenn gantañ, o tougen stlenn.
- **stlennekaet** v., mont pe lakaet da vont stlennek.

- **stennekted** b., ar bezañ stlennek
- **stennegezh** b., perzh bezañ stlennek
- **stlennel** ag., db. stlenn pe stlennañ.
- **stlenner** ag. & g., neb a stlenn ; neb a ro da c’houzout, neb a ro keleier ; neb a ro doareoù db. an dud pe an traoù, sk. : stag ouzh Maodierndi an Diabarzh ez eus ur rouedad stlennerion kuzh pe damguzh strewet dre an diriegezh.
- **stlennerez** b., benveg-, ijinenn-stlennañ.
- **stlennerezh** g., obererezh, kalvezerezh stlennañ ; embregerezh stlennañ.
- **stlennoniezh** b., studi hollek ar stlenn.
- **stlennoniezhel, stlennoniel** ag., db. ar stlennoniezh.
- **stlennoniour** ag. & g., neb a studi. ar stlennoniezh.
- **stlennour** ag. & g., 1) evel stlenner 2) neb a zo gourdon war ar stlennouriezh, ijinour war ar binvioù stlennañ.
- **stlennouriezh** b., studi bleustrek ar stlennañ, ar binvioù stlennañ, h.a.

Stadañ a reomp ar wech-mañ ez eus gant *stlennour* daou ster 1) evel *stlenner* ha 2) an arbennigour war ar *stlennouriezh*.

N’eo ket evel *liver* ha *livour* → *livouriezh*, pleustr al livour, eleze an arzour. Gant an termen *stlennour* eo ret embredriañ : ha talvezout a ra kement ha *stlenner*, pe an arbennigour ? Ha tu a ve da ginnig e-kichen *stlennour* an heñvelster diforc’hellek *stlennouriezhour* ?

An hevelep argraf hon eus ivez gant deveradoù *yezh* : *yezh* → *yezhañ* → *yezher* “neb a gomz ar yezh” → *yezhoniezh* “studi hollek ar yezh” → *yezhoniour* “arbennigour yezhoniezh” → *yezhour* “labourer/krouer yezh” (lakaet da gevatal da *yezhoniour* gant RH (NDBF) → *yezhouriezh* “pleustr ar yezhour” (troet Gl. *linguistique* ivez gant RH). Goulenn : perak n’eus kudenn ebet evit ober ar c’hemm etre *yezher* ha *yezhour*, *liver* ha *livour*, tra ma n’eo ket heñvel evit *stlenner* ha *stlennour* ? Da zisplegadenn e c’haller lavarout moarvat ne oa ket fraezh pep tra e 1964 e penn yezhourion ar mare, rak ma ne fazian ket e veze lakaet en amzer-se *stlennoniezh* kevatal da Gl. *informatique*. Ur wech fraeshaet ar gudenn eo bet savet *stlenneg* gant GE.

N'eus ket ezhomm strafuilhañ muioc'h an tevnad-se, moarvat e spir ar c'hemperzh evit an termenoù a seurt gant *bannour*, *stlennour*.

- Br. *Krankal* :

- ICTB

« KRANKAL »	1924-X Cétacé, baleine
« KRANKAL BOOPS »	1924-X Rorqual/Boops
« KRANKAL DENTEK »	1924-X Cachalot
« KRANKAL GLAS, al. K. MEUR »	1931 Baleine bleue « KRANKAL
TORGENNEK	1931 Baleine à bosse ou de Boops

NDBF a ro ivez **krankaleg** Gl. *Cétacé*.

Ur vartezeadennig : ha ne ve ket un amprest diouzh Gl. *rorqual*, komprenet gant ar vartoloded Gl. *un rorqual* → Br. *ur c'horkal* ha gant an amlod paot er gerioù-se → *ur c'hrokal* ha diwar levezon *krank* → *ur c'hrankal* ? Pe gwirhañvaloc'h un amprest diouzh an norvegeg *røyrkval* ← henislandeg *reyðarhvalr*, diwar *reyðr* “ruz” + *hvair* “balum”.

Evit gerdarzh Br. *krankal* e soñj din ne gouezhan ket pell. Gwir eo ne gaver roud ebet a-zivout orin ar ger. Kv. ivez Iw. *rorcual* Kb. *rorcwal*.

II – YBAN da LM 28 08 16

- Br. *a-dreuzwel* = Gl. *par transparence* :

Me a gav din e tere *a-dreuzwel*, evel *a-dreuzkiz*, h.a., pa 'z eus eus ar gerioù *treuzwel*-, evel *treuzkiz*-...

KIS-1441

I – LM da YBAN, MC, YVT, RAD, GC 29 08 16

Un eskemm war Facebook :

WM : Penaos e vez laret *conspiracy theory* ha *conspiracy theorist* e brezhoneg?

FJ : N'eus ket gwall dra diazezet da vat. Irienn a reer eus conspiracy. Teorienn an iriennoù neuze pe un dra bennak evel-se.

MK : Pe iriennouriezh : <https://br.wikipedia.org/wiki/iriennouriezh>

Iriennouriezh - Wikipedia

An iriennouriezh zo ur gredenn, un ideologiezh ivez a-wechoù, a vez displeget drezi darvoudoù politikel...

FJ : Ya, krennoch. Un iriennour evit conspiracy theorist neuze.

RU : “Damkaniezh ar irienn” pe “iriennouriezh” ?

II – YBAN da LM, GC, RAD, YVT 29 08 16

Petra eo an *conspiracy theory* ? E galleg e lavarer *théorie du complot* pe *conspirationnisme* pe *complotisme*.

Wikipedia a lavar :

A **conspiracy theory** is a belief that a secret conspiracy has actually been decisive in producing a political event or evil outcome which the theorists strongly disapprove of.

[...]

The *Oxford English Dictionary* defines *conspiracy theory* as “the theory that an event or phenomenon occurs as a result of a conspiracy between interested parties; *spec.* a belief that some covert but influential agency (typically political in motivation and oppressive in intent) is responsible for an unexplained event”, and cites a 1909 article in *The American Historical Review* as the earliest usage example.

Un notenn Wikipedia zo e brezhoneg :

An **irinennouriezh** zo ur gredenn, un ideologiezh ivez a-wechoù, a zo hini an **iriennourien**, a zispleg drezi darvoudoù politikel, istorel, hag a vije c’hoarvezet abalamour d’un *irienn* guzh bennak, evit diskar ar galloud (politikel, armerzhel pe relijiel), pe evit kemer ar galloud. Hervez ar gredenn-se e vez strolladoù tud droukrañsus, *politikourien* pe *torfedourien*, o klask kemer ar stur dre guzh hag o tistruj o enebourien.

[Anat eo ez eus peadra da garezñ d’an notenn-se, ha da gentañ penn ober goap ouzh ar re a lavar ez eus iriennoù gwirion. N’eo ket ar c’havailhoù a ra diouer en Istor. Ha ne ve ket aozerion an notenn o kemer perzh en un irienn o unan, pe neuze gwall eeunik e vefent ? Bezet a vezo e savont a-unan gant ar re a daol an dismegañs war an dud a ra goulennoù, kuit a arguzenniñ¹⁰.]

Mar loc’her diouzh *iriennañ*, Br. *iriennouriezh* ne c’hell bezañ nemet studi skiantel an iriennoù, pe gwell studi skiantel an iriennañ. Dont a ra an notenn-mañ da glokaat an hini gent a-zivout *bannouriezh*. Studiañ an iriennoù ned eo ket diazezañ displegouriezh an istor, an darvoudoù politikel dre an iriennañ tra ken. Ankevazas eo enta Br. *iriennouriezh* evit kenderc’heriañ Sz. *conspiracy theory*, ouzh ar vevenn e ve par da *damkaniezh an iriennoù*, eleze ar skiant a denn eus studi an iriennoù pezh zo boutin etrezo.

Mard eo Sz. *conspiracy theory* ur gredenn, un ideologiezh, an termen a glot zo neuze Br. *iriennelouriezh*, Gl. *théorie du complot, complotisme, conspirationnisme*. Br.

¹⁰ Evezhiadenn gant YBAN 22 02 2024.

iriennelour = Gl. *complotiste, conspirationniste*. Tu zo ivez da empentañ Br. *lakadenn iriennelour, kredenn iriennelour, displegañ iriennelour...*

Ned eo ket bastus an notenn Wiki enta.

III – MC da LM, YBAN, RAD, MN 01 09 16

Sklerijenn mar plij,

Renabl GP GC 2014 10 31 a ro

yuzh

PRED 117.43 yuzh b. *coalition*

yuzh a strolladoù *coalition de partie*

123.52, 80 ;

128.13, 42 ; gouarnamant diwar yuzh *gouvernement de coalition*

149.2, 25 ; azezañ war ur yuzh dizunvan *reposer sur une coalition hétérogène*

157.20, 43 yuzh koueriadel-sokialour *coalition agrarienne-socialiste (DK, N, S)*

EMSA 32.253* ; 126.40 ; 128.20, 33, 57, 59

GEAK 40

La-15 148

yuzh a lazioù

La-15 142

yuzh c'houarnamantel

EMSA 47.371*

yuzh koueriadel-sokialour

EMSA 43.370*

yuzh vras

EMSA 47.365*

ha

Yuzhañ

La 13, *gerva prederouriezh Lavar 11*, p. 446, yuzhañ *conspirer* 271

La-11 271, KIS 544, « Dodiñ un dreistnatur a gasas d'e heul un torr etre an den hag an natur. "An den a drehont an natur hag a yuzh war-eeun gant ar C'hrouer." »

synonymes du verbe *conspirer* : ourdir, comploter, tramer, machiner...

coalition : association, société, ligue, union, alliance, fédération...

conspiration pe **coalition** ?

IV – YBAN da MC, LM, RAD, MN 01 09 16

• **Emsav** :

- O vezañ ma ne c'hell strollad ebet kaout ar muianiver en Dael drezañ e unan, e rank ar Gouarnamant kemer harp war ur **yuzh**, eleze ur c'hevredad a strolladoù pe a c'hronnadoù, bresk dre natur, ha bec'h en deus dre-se o virout ur muianiver a-du
- Er Gouarnamant diwar **yuzh** er renadoù liesstrolladek, e tenn pep strollad da zisteurel war e genyuzhidi kiriegezh ar c'hwitadennoù.
- E gwirionez, e rank al Leviour kemer harp ivez war ur **yuzh**, — n'eo ket ur **yuzh** a strolladoù, met ur **yuzh** a hiniennoù, puzuilhoc'h hag amjestroc'h ober outi eget ouzh unan a seurt all

Sklaer eo ster *yuzh* er gendestenn : Gl. *coalition*.

• **Lavar**

azezañ war ur yuzh dizunvan

PRED 149.25 *reposer sur une coalition hétérogène* (Pol)

DAGYA 10 **coalition** = *yuzh*, e pep lec'h

• **GEAK** :

coalition ◇ **yuzh b.** • *coalition d'intérêts* yuzh a lazioù.

• **LAVAR 19 – KIS-983**

MME : 4. E Lavar 11/271 e rez gant ur verb *yuzhañ* pe *yuzhiñ*, pe ster en deus? Hag eus pelec'h e teu Br. *yuzh*?

GE : 4. Br. *yuzh* hon eus amprestet digant Iw. *iucht* meneget gant GMB 337. Evit ar c'hemeradurioù a zo deuet d'an termen, sell an arverioù anezhañ en Emsav ha Preder (a dizhi diwar-bouez Renabl Gab). Un evezhiadenn diwar vont : n'eo ket dizañjer soliañ war ar galleg evit reiñ o ster d'an nevezc'herioù brezhonek. Evel just n'eo ket diezhomm harpañ war ar yezhoù all, nemet ez eo pennandon steriegezh gerioù ur yezh an arver anezho gant ar yezherion.

Ur gudenn en doa merzhet Gwion ha daveiñ a ra Martial Ménard da Emsav ha Preder. Met ne lavar ket ouzhpenn.

- Turiaw Ar Menteg a ro **yuzh** f. *complot*, diwar DBFV, a ro **iuh**, f. comme *ioh* (en bas-van.) ; *complot* (Ch. ms.).

- **KIS-E018 - BrE. 'iuh' = yuzh** (A da B - 26 08 69) A-zivout BrE. 'iuh' e kav din emañ" ar gwir gant Ernault GMB 337 : e riblenn va skouerenn e 'm boa merket : *yuzh. Evit *jug-to- eo eus ur wrizienn Ie. *ieu-g- "liamman" (IEW 508) (sl. La. *iungere*, h.a.) ha neuze *-gt- > *-kt- > /θ/ ent reol. Evit ar ster a ginnigez ne ve ket fall, nemet en en gwelfen kentoc'h gant ur ster disprizout un tammig, sl. Gl. "coalition d'intérêts". A-zivout krIw. *muiriucht* e lennan DIL Ni-198 : "the second component is *iucht 'junction', an old Celtic word cogn. with Lat. iugum, O.W. "iou" hervez Stokes ; stagañ a ra avat : "but possibly a corruption of muirfecht, with which it seems synonymous". Ar ster zo "a fleet, a naval expedition". Ne hañval ket bezañ ster disprizout en Iw. enta. En abeg d'ar ger brezhoneg e ven a-du gant Stokes hag Ernault evit kerentiez an daou c'her. Eilel e tle bezañ ar ster disprizout e brezhoneg, moarvat.

War a hañval e respont GP da GE : "Eilel e tle bezañ ar ster disprizout e brezhoneg, moarvat", alese ar ster roet gant GE da heul : *coalition*. Perak enta n'en deus ket lavaret kement-se da MME ? Peogwir en deus lakaet *complot* er gerva Prederouriezh ? Perak en deus lakaet *complot* er gerva-se ? Derc'hel a ran ar ster *coalition*, evel war Emsav, GEAK ha PRED. Rak en arroud :

La-11 271, KIS 544, « Dodiñ un dreistnatur a gasas d'e heul un torr etre an den hag an natur. "An den a drehont an natur hag a yuzh war-eeun gant ar C'hrouer." »

N'en deus ket ar ger *yuzhañ* ur ster "disprizout" ha talvezout a ra "emglevout, emunaniñ", ha ne welan ket an den o vont da "irienniñ" gant Doue.

RU d'an holl 08 09 16

Emaon o paouez deskiñ marv Martial Ménard.

KIS-1442

I – YBQ da YBAN 13 08 16

Echu eo troidigezh skrid ar sorbiennour. Ne 'm eus mui nemet da lakaat da glotañ ar menegoù a ran eus testenn ar sorbienn a zo bet troet e kerneveg gant un den all.

Menegiñ a ran un divizadenn « A moi, Merlin ! » troet ganin gant « Forzh ma buhez, Marzhin ! ». Ar vaouez he deus lakaet « Din-me, Marzhin ! ». Ha mat eo ar furm-se e brezhoneg pe get ? Hini ar vaouez a fell din lavarout.

Evit ar menegoù all, un nebeut evit gwir, ne vo kudenn ebet.

Souezhet on gant ar rannyezh, ha ne c'hallan ket reizhañ traoù, a hañval din bezañ iskis, peogwir e c'hell bezañ rannyezhel forzh petra evidon. Pezh a gavan bepred farsus eo ez eo skrivet ar maladur gallek e galleg mat ha n'eo ket en ur furm lec'hel.

Ar vaouez a ra gant “skudell” evit genoù. Marteze eo un droienn a oa en arver en he ziegezh...

Evit an anvioù tud e rin gant ar gerioù kembraek, ne lavarin ket “orin” peogwir ez eus bet ur sapre meskaj yezhoù. Kavet 'm eus ur geriadur war internet : *welsh classical dictionary* (<https://www.llgc.org.uk/discover/digital-gallery/printed-material/a-welsh-classical-dictionary/>).

Edon e soñj ober gant Monmouth evit an aozer meneget a-zivout Buhez Marzhin, ha gwelet 'm eus e oa bet troet en holl yezhoù e anv p'en doa an aozer e latinekaet. Mirout a rin stumm RH : Jafrez Menoe.

Goulennoù all 'm bo war draoù all hogen ne gemeran ket notennoù hag er mare-mañ e valeomp da welout an tiegezh hag e klaskomp plediñ un tammig gant an ti. Lenn a ran traoù e-barzh PREDER en-dro da « arz » ha da « handerc'hañ ». Fou !

II – YBAN da YBQ 14 08 16

- **À moi, Merlin !**

Gl. *à moi* : anat eo emañ ar gwir ganit. Mar dalvez an droienn c'hallek Gl. *au secours !*, e brezhoneg e c'haller lavarout *forzh va buhez !* pe *skoazell !* pe *skoazell din !* pe *skoaz din !*. Mar dalvez an droienn kement ha “va zro din eo”, e brezhoneg e vo lavaret *va zro din eo* pe *din-me (eo)*.

- Me gav din ez eus anv a *teodyezh* kentoc'h eget a *rannyez*h.

- Evit *skudell* : en degouezh e ve un droienn kaozeek, boaziet en un tiegezh lakaomp. Ne c'hell e nep doare bezañ arveret er-maez eus ar c'hemperzh tiegezhel-se.

KIS-1443

I – YBQ da YBAN 14 08 16

Ur goulenn c'hoazh. Er sorbienn troet eo lavaret ne zebr Marzhin, an den gouez, nemet frouezh ha legumaj, gant ar goulenn : « Serait-il végétarien ? »

Troet 'm eus gant *struzhdebrer*. Ur fazi e ve ?

II – YBAN da YBQ 14 08 16

E *Geriadur ar Geginouriezh* e reomp gant :

- **hepkigour** aa. & g. **-ion** *végétarien*
- **hepkigouriezh** b. *végétarisme*
- **struzhdebrer** aa. & g. **-ion** *végétalien*
- **struzhdebreriezh** b. *végétalisme*

E brezhoneg eo sklaer an diforc'h : **hepkigour** eo an hini na zebr ket kig, tra ma'z eo ar **struzhdebrer** an hini na zebr nemet kenderc'hadoù struzhel. E-se e c'hell an hepkigour debriñ vioù, keuz ha kenderc'hadoù loenel eus ar seurt. Ar struzhdebrer zo strishoc'h e hanren debriñ : struzh, tra ken.

Neuze emañ ar gwir ganit evit a sell Marzhin.

KIS-1444

I – YBQ da YBAN 15 09 16

Klask a raen ar saozneg *artefact*, *artifact*, ha ne 'm eus ket soñjet klask ar galleg *artéfact* !

Moarvat eo ar ster *kalvezad* a zo an tostañ ouzh ar ger saoznek kavet er skrid.

II – YBAN da YBQ 15 09 16

Meneget eo Gl. *artéfact* un tammig e pep lec'h, GEFIZ, GEJED, GEVEZ, LAVAR, h.a. Da zaveiñ a ran da LAVAR 17, pp. 190-191, ma respont GE da MME hag ivez da GEVEZ1, p. 137.

E berr tri ger zo :

1. **kalvezad** : pezh a zisoc'h eus obererezh an den.
2. **daraozad** : anadenn dec'hant gant an arsellerezh o taremouezh gant an anadenn arsellet hag en araez da falsañ deveizadur houmañ.
3. **darankad** : er Stlenneg, si e treankañ an arhentoù.

Er skrid a zo ganit ez eus anv a *kalvezad*, moarvat.

KIS-1445

I – LM da YBAN 27 09 16

Petra eo da soñj a-zivout *kengerz* kinniget gant P. Herbert a-dal da Gl. *concert* war batrom ar c'hembraeg *cyngerdd* ? E lakaat a ra da dalvezout war un dro evit *kanadeg* ha *sonadeg*.

II – YBAN da LM, GC, RAD, YVT, MC 28 09 16

N'on ket sonour tamm ebet ha ne c'hallan nemet da zaveiñ d'ar pezh a skrive GE war an divoud Lavar 09 KIS-388, pp. 324-328 :

→ p. 238; Gl. *music-*, Br. *kerz-*. Daou aters : 1) Hag ur c'hemm ster zo e geriaoueg PH etre *kerz-* ha *son-*? (pe : ha degaset n'eo ket bet *kerz-* hepken evit disammañ *son-* eus un dreistkarg a arverioù hep damant d'ur c'hemm ster etrezo ?) 2) O lakaat e ve ezhomm eus *kerz-* e-kichen *son-* (ha n'eo ket evel letanant paour), pe araezioù a rakseller d'e zigemmanñ diouzh e heñvelsonioù ?

Gwir eo e lenner *kengerzad* e Geriadur Martial Ménard. Bihan eo va fiziañs, avat, e kantrated dibaboù yezhel hon c'heneil aet da anaon. Betek gouzout e choman gant Br. *sonadeg* Vallée-Hemon ha ne welan ket pe abeg sonn a ve da erlec'hiañ *kengerz* outañ. Hañval ganin e kaver *kengerz* gant Ménard hag Imbourc'h, met perak, se ne ouzer ket.

Ha lizh da GE c'hoazh :

|| E berr, emañ bepred geriadur brezhonek ar sonerezh o c'hortoz e aozer, a vo war un dro sonour ha yezhour. Hep mar e ranko loc'hañ diwar labour Perig HERBERT a zo ennañ diazezoù start e-mesk ar gwanderioù hag ar fazioù evel e-barzh labour nep deraouer.

KIS-1446

I – Facebook 28 09 16

EO : Piv en ho touez a c’hallo sikour ac’hanon?..... Penaos e vez lavaret e brezhoneg ar ger galleg-mañ : *sulfuriser* ?

YLC : M. Menard a ro *sulfurisé* = *sulfurekaet* ; ne ro ket ar verb.

SAG : *sulfurekaat*, neuze.

FP : petra an diaoul emhout o *sulfurekaat* ?

EO : Ret eo din treiñ ur c’hoari evit ar vugale Diwan Breizh (skrivet eo e galleg, setu perak....he...he...)... Ur c’hoari diwar-benn “keginañ sall”... Evel just...

LM : Paper ! Ya, *sulfurekaat*. Martial diwar *Geriadur ar geginouriezh* ha *Geriadur ar gimiezh* gant Yann-Baol (ha Chantal evit an hini kentañ) an Noalleg.

II –LM da YBAN, MC 28 09 16

Goulennoù a savan ouzhit ha trugarez evit da respontoù prim. Me ’ gav din eo a-bouez bras heuliañ ar pezh ar c’hoarvez war Facebook hag ent dibarek war Facebook e brezhoneg. En anv Preder ez emellan en divizoù hag alies e vez ezhomm ersaviñ buan kenan.

Setu ur goulenn nevez : *sulfuriser* = Br. *sulfurekaat* ?

III – YBAN da LM 28 09 16

Gourc'hemennoù evit da emell e Facebook. Ya, Br. *sulfurekaat*, eleze “danzeet gant an drenkenn sulfurek”.

sulfuriser v (chimie) traiter à l'acide sulfurique, traitement habituel pour imperméabiliser un papier.

Ar ger-se hor boa kinniget e *Geriadur ar Geginouriezh* :

- || **paper** s. -enn ◇ papier
- *Papier absorbant* Paper spluius
 - *Papier de cuisson* Paper poazhañ
 - *Papier sulfurisé* Paper sulfurekaet

KIS-1447

I – LM da YBAN, MC 28 09 16

Emaon oc'h adlenn va *Hanc'herieg ar sevel deñved* (ur 100 pajenn bennak) a blijfe din ma ve embannet gant Preder un deiz bennak pa na welan ket piv a c'hallfe e ober mod all.

Setu un nebeut gerioù a sav kudenn evit a sell outo :

- 1. Aoûtats** : larvenned akarianed (*Trombicula autumnali*). Ne gaver netra er geriadurioù war-bouez hini Favereau a ra “piteurked” anezho. Degemer ar ger-se ? Krouiñ unan war batrom ar galleg ? N'on ket deuet a-benn da gavout ur c'hevatal kembraek (saozneg *chiggers*, ma ne fazian ket). Devoudañ a reont debron spontus → *debr(on)uz (str.) /-enn, laou-eost* ?
- 2. Appétence / nourriture appétente** : *arzoug / boued arzougus* ?
- 3. Apport** : *degasad g.-où*
 - Apport de chaux [*sur la prairie*] : degasad raz
 - Apport énergétique : degasad gremmel
 - Apport génétique : degasad hilel
 - Apports minéraux : degasadoù meinel
 - Apports nutritifs : degasadoù mezhurel
 - Apport d'oligo-éléments : degasad oligoelfennoù
 - Apport quotidien : degasad pemdeziek

II – YBAN da LM, GC, RAD, MC, YVT, MN 29 09 16

Setu respontoù da'z koulennoù :

1. **aoûtat, s nm** trombidion, vendangeon, rouget.

GE en deus kinniget (GEVEZ) :

bête rouge des Antilles, *Leptus batatus* ◇ **bête rouge, red bug, red mite**
◇ **gwrec'h g. -ent ruz Antilhez**

Akarian eus kerentiad an Trombidideged, kiriek e Martinik d'un dermatoz heñvel a-walc'h ouzh an hini devoudet en Europa gant an *Trombidium* (gwrec'h Eost pe mederig) (sl. *rouget*).

rouget ◇ **chigger** ◇ **gwrec'h g. -ent Eost pe mederig g. -ed**

Anvioù boutin roet da nimfenn eizhtroadek *Trombicula autumnalis*. Ruz he liv e trig evel arvevad war al loened bihan hag an den, he flemmadennoù o tevoudañ dezhañ debron feuls gant eritem hag a-wechoù terzhienn vihan (sl. *fièvre fluviale du Japon*).

2. **appétence** :

– **Appétence** nom féminin (latin *appetentia*, de *appetere*, désirer)

- Désir instinctif qui porte vers tout objet propre à satisfaire un penchant naturel, en particulier vers la nourriture.

– **Appétence** : définition

Le mot « **appétence** » est essentiellement utilisé dans le **domaine vétérinaire** pour caractériser un aliment ou un médicament.

On dit d'un **aliment** ou d'un **comprimé**, par exemple, qu'ils sont **appétents** lorsqu'ils **attirent l'animal et l'amène à les manger facilement**.

War GEVEZ :

avez ouzh ◇ **appétence, appétit pour, 1045**

avez ◇ **appétence, appétit, goût, 1367**

War GEKEG :

avez g. -ioù appétence, appétit

Neuze e c'haller ober gant Br. *avezus* evit Gl. *appétent*, evel ma reer gant Br. *ilbouedus* evit Gl. *appétissant*.

3. Apport

War GEVEZ :

- kemerad ◇ *apport*, 128
- enankad ◇ *entrée, apport*, 196
- negez enankañ ◇ *carence d'apport*, 283
- enankad ◇ *apport*, 848
- enankad dour ◇ *apport hydrique*, 836
- enankañ ◇ *apport (nutrition)*, 950
- kemer ◇ *apport*, 822
- kemerad dour ◇ *apport d'eau*, 933
- degasadenn ◇ *apport*, 1188

apport de sécurité ◇ **safe level of intake** ◇ **feur g kemerad diogel, kemerad g. diogel**

kementad protid a ranker euvriñ evit gwalc'hañ ezhommoù ar beved hag arzerc'hel ar yec'hed, feur jedet e par ur stroll tud lavaret

apport

carence d'apport et carence d'utilisation negez enankañ ha negez danveziñ

- *somme arithmétique des apports et des pertes d'une substance donnée* sammad niveroniell an enankadoù hag an ec'hankadoù eus un danvezenn lavaret.

- Apport de chaux [*sur la prairie*] :

En degouezh-se ez eus kel a zegas raz war ur prad. Neuze *degasad(enn) raz* (sl. GEAK)

- Apport énergétique : heñvel dra amañ *degasadenn c'hremm* (sl. GESTL p. 30)

- Apport génétique : hag ivez amañ, moarvat, *degasad hilel*, evel *dafar hilel*, *glad hilel*, *lanvad hilel* (GEVEZ)

Evit ar c'hemeradoù da heul ez eus anv a *enankañ* udb. Neuze ez eo kevazas Br. *enankañ* hag e zeveradoù *enankad(-enn, -ur)*.

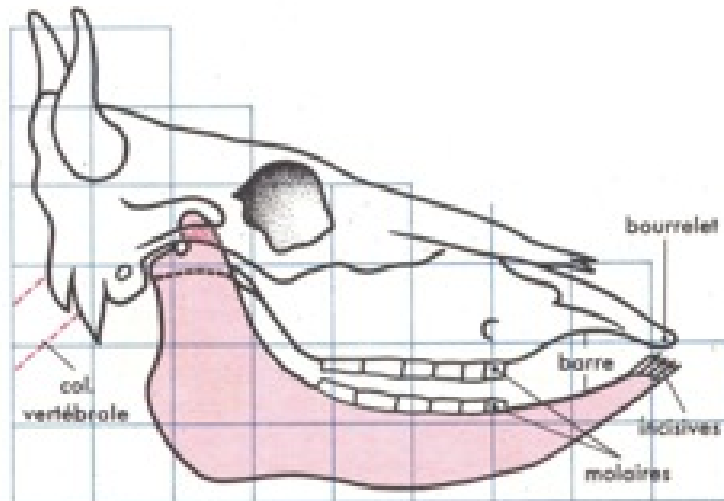
- Apports minéraux : *enankadoù meinel*
- Apports nutritifs : *enankadoù mezhurel*, *enankadoù boued*, *kemeradoù boued*
- Apport d'oligo-éléments : GEVEZ *nemeurelfenn* ◇ *oligoélément*, 354, 385. Br. *enankañ nemeurelfennoù*
- Apport quotidien : *kemerad pemdeziek*.

III – LM da YBAN, MC, GC, RAD, JMM, YVT 29 09 16

Siwazh ne c'hellan ket tizhout diabarzh pennadoù GEVEZ. dre an urzhiataer. Diskoulm 'm be kavet da 'm c'hlask hep dont da' z tirenkañ evit traoù 'zo d'an nebeutañ.

Ma, setu traoù all ! (Ar gerioù zo ur steredennig dirazo krouadennoù du-mañ !)

1. Avortement enzootique ovin (chlamidiose ovine) : sioc'haniñ broreuziat an dañvadezed ?
2. Analyse bactériologique : elfennadenn vakteriouriel ?
3. (Dañvad) blanc à fond rouge : gwenn war dan ?
4. Matériel de bouclage auriculaire : rikoù bouklañ ar skouarnioù, rikoù *skouarnvouklañ ?
5. Boulette d'herbe (a chom pell er genoù) : *chakell, chikenn ?

CRANE ET MACHOIRE DE VACHE

6. Bourrelet (karvan, a-dal da rakdent ar c'harved) : ?

Galv 'm eus graet war Facebook da c'houzout hag unan bennak a c'hallfe ren un tammig enklask e metoù ar saverion saout hep distro... An hevelep goulenn a ve d'ober evit an esaouenn dizant (saout, kezeg, deñved) anvet *barre* e galleg.

7. Brebis inexpérimentée (kentaganerez) : dañvadez diakuit ?

8. Broyage des refus (bouchadoù geot chomet dibeur) : drailherezh an *nac'henoù ?

9. Laine brute : gloan diaoz ?

10. Captivité : kaouededigezh (*b.*) ; klozedigezh (*b.*)

Mouflon élevé en captivité : gouezvaout maget kloz ?

IV – YBAN da LM –30 09 16

1. Ya

2. *elfennadur garvevoniell* (GEVEZ 202)
3. gwenn war dan
4. Ya
5. Ar gudenn gant *chakell* zo houmañ : ne zenot ket stumm ar pezh a zo chakellet, eleze an doare boullig. Br. *chakellat* a dalvez Gl. *mâcher, mâchonner* (BrE.), ha Br. *chakell, chagell* a ve kentoc'h ar javed, ar garvan. Bez' ez eus ur ger all BrE. *Kuilhenniñ* "faire : des boulettes", ne ouzon ket petore "boulettes" avat. Hogen diwar *kuilhiñ* "se rider, se ratatiner" (DGARK, Turiaw Ar Menteg), *kuilhañ* "rendre ou devenir dodu ; accourcir, resserrer ; froncer, faire des plis avec l'aiguille" (Ernault GERI. Ern) e c'haller dezastum e talvezfe Br. *kuilhenn* kement hag un doare bloue, ur voullig. Amprouomp : "*ne hañval ket an dañvad-se kavout mat ar peuriñ er prad-mañ, rak emañ o chakellat ur guilhenn c'heot a-c'houde ur frapadig*". Da soñj ?
6. Un nebeut gerioù a gaver e GEVEZ :
 - andell : *bourrelet*, 225, 330, 619, 620, 633, 727, 861
 - erien : *labrum, bourrelet articulaire*, 957
 - erien : *rebord, bourrelet*, 224, 225
 - koagenn : *bourrelet (génital, embryologie)*, 225
 - kribenn : *bourrelet (embryologie)*, 225
 - talpenn : *splénium, bourrelet*, 433

O teurel ur sell e kavan war Wiki :

(Zoologie) Épaisseur, renflement d'une partie du corps d'un animal.
La partie antérieure de la mâchoire supérieure des ruminants est dépourvue de dents; un bourrelet dur les remplace. Lorsqu'ils pâturent, ils mordent les plantes entre ce bourrelet et les dents de la mâchoire inférieure. — (Bill Forse, Christian Meyer, et al., *Que faire sans vétérinaire ?*, Cirad / CTA / Kathala, 2002, page 33)

- Les incisives manquent également à la mâchoire supérieure; sur le devant de la mâchoire inférieure, on en compte généralement huit, très inclinées en dehors, à surface usée et à croissance prolongée. Pour couper l'herbe, l'animal la serre entre ses incisives et un bourrelet corné recouvrant le devant de la mâchoire supérieure, puis il la brise en donnant un coup de tête.
 En savoir plus sur
<http://www.cosmovisions.com/ruminants.htm#Ax0XtDs3eFwLzOCS.99>.

• Les moutons ont 32 dents. Comme pour les autres ruminants, les huit incisives sont portées par la mâchoire inférieure et viennent s'appuyer sur un bourrelet édenté porté par la mâchoire supérieure ce qui permet à l'animal d'arracher la végétation. Il n'y a pas de canines, mais un écart important entre les incisives et les prémolaires. Cette partie s'appelle aussi la barre. Jusqu'à l'âge de quatre ans (lorsque toutes les incisives sont sorties), il est possible de connaître l'âge d'un mouton à son nombre d'incisives, une nouvelle paire d'incisives sortant chaque année. Mouton — Wikipédia

Marteze e ve kevasas Br. *koagenn*, a dalvez iver Gl. *bouterolle* (ARDM).

Kredapl bras ez eus (bet) ur ger evit dec'heriañ Gl. *bourrelet*.

7. E-lec'h *kentaganerez*, perak ket *kentabec'h*, termen arveret gant GE e GEVEZ ?

-geste ◇ **-gravid** ◇ **-bec'h** aa.

lostger o verkañ niverenn ur vec'hiegi, sk. : *kentabec'h* (Gl. *primigeste*)

8. War ar Gwe

https://www.fourragesmieux.be/prairie_entretien_refus.html e lennan :

Quelle que soit l'espèce animale, une fois qu'elle est mise à l'herbe, on observe presque toujours des zones où l'herbe est moins appréciée et donc peu ou pas consommée ; on parle alors de zone de refus. L'origine de ces refus est multiple, causée par des négligences, des erreurs de gestion ou par une flore mal adaptée.

Ober gant Br. *nac'had* (kentoc'h, rak *nac'henn* a dalvez "plezhenn, plañson") ? Pe gwell marteze : Br. *nakad* → *drailherezh an nakadoù*. (sl. Kb. *nacâd*). Hag ivez : Sz. *grinding the refusal*, Al. *Schleifen der Verweigerung*, Kb. *malu y gwrthodiad*.

9. Ya, pe *gloan krai*

Emsav, niv. 3

An danvezioù krai

Danvez krai a reer eus kement danvez a-raok ma vez danzeet gant labour mabden ; da skouer ar c'hailh houarn a denner eus kondon an douar, ar gwez a ziskarer, ar gloan a douzer war gein an deñved.

10. Vallée a ro Gl. *captivité* Br. *kaouededigezh* (animaux), Gl. *en captivité* Br. *kaouedet* (animaux). Neuze : *gouezvaout kaouedet, klouedet* ?

V – LM da YBAN, MC, GC, RAD, YVT, JMM 01 10 16

5. Evit Gl. *boulette* e degouezh an deñved e reer anv eus ar boulligoù a chom e genoù al loened war an oad pa c'hoarvez ganto kaout dent fall a vir outo a chaokat mat ar geot hag o lonkañ peogwir e ra poan dezho ha ned eo ket peogwir e kavont fall o boued, met ne cheñch netra d'ar gudenn. Br. *kuilhenniñ* a sell da 'm meno ouzh ar boulligoù a zeu war an dilhad graet gant gloan. Ha ne c'hallfe ket bezañ graet gant Br. *chakenn* pe *chaokenn* (war batrom chikenn) neuze ? Stumm ar “boullig” ned eo ket a-bouez.

6. Gl. *bourrelet* : Me 'gav din eo bastus Br. *erien* a zo ennañ mennoz ar balirañ. Chom a ra kudenn ar Gl. *barre* (an esaouenn dizant etre ar rakdent [traoñ] pe an erien [krec'h] hag ar c'hildent) evel a weler war ar skeudenn kaset an deiz kent da zec'h. Ober gant Br. *barrenn* ? E saozneg e reer gant “*interdental space*” : “When fitting a bit to a horse, along with a bridle, the normally metal bar of the bit lies in the interdental space between the incisors (or canines, where present) and premolars.” (https://en.wikipedia.org/wiki/Horse_teeth). Diwar lenn e kredan kompren eo bet astennet maezienn ster ar ger “barre” (lodenn eus ar wesken) d'an esaouenn ent eeun. Met se a sell da gentañ ouzh ar c'hezeg ha ne varc'hegan ket va deñved !

7. Ya, *kentabec'h*. Ha kemm zo etre *kentaganerez* (Gl. *primipare*) ha *kentabec'h* (Gl. *primigeste*) ? Pe an eil en deus kemeret le(r)c'h egile ?

8. Gl. *refus* Br. *nakad(où)*, ya, dispar.

Ur gasadenn all a rin dilun.

VI – YBAN da LM, MC, GC, RAD, YVT, JMM 02 10 16

Respont da'z respont :

5. Da 'm meno eo dav pellaat diouzh ar gerioù o talvezout “debrñ”, rak *chaokat*, *chakiñ*, *chakal*, *chakellat* n'int nemet stummoù eus an un ger a zo e ster “debrñ”, na pa ve goude mandrouilhat un tammig. Gant an termenou-se e klasker c'hoazh displegañ e-lec'h deouezañ. Hag ar pezh a glasker deouezañ eo ar voullig, an doare bloue a chom er genoù ha n'eo ket ar chaokat anezhi. Ha lizh dit “[...]a vir outo a chaokat mat ar geot hag o lonkañ”. Pelec'h e 'c'h eus kavet e talvez Br. *kuilhenniñ* kement hag ober boullouigoù war an dilhad ? Ur ger a anavezan a-vihanik evit ar boullou war an dilhad zo Br. *grognon* s., a se un *danvez grognonek*.

E VALL.Sup e lennan :

PELOTEUR : Instrument à rassembler le fil *traouilh-kulier* m. (de *kulia*, *kuilha lover*) [...]

PELTONNER : [...] *kuilha* prop. lover.

Termen arveret gant Gab Cherel Br. *kuilhañ un ere* Gl. *lover une amarre*, eleze “la ramasser en rond”.

Un enklask a-zivout Gl. *pelote*, *peloter*, *pelotage* a ziskouez ur steriegezh nes da hini Br. *kuilh-*, zoken gant ar ster “bezañ ront, kuilh” evit ar c’horf.

<http://www.cnrtl.fr/definition/pelotage>

PELOTAGE

A. – [Corresp. à *peloter* B 1] Action de mettre en pelote (v. ce mot A et B). *Pelotage des écheveaux* (Rob.); *le pelotage de la laine* (*Lar. encyclop.*). *Amené par le pilage à l'état de pâte homogène plastique, on lui fait subir [à la pâte de savon] l'opération du pelotage par lequel on lui donne la forme de petits pains* (Wurtz, *Dict. chim.*, t.2, 2^evol., 1876, p.1450).

B. – [Corresp. à *peloter* B 2] *Fam.*

1. Action de peloter, de se peloter; caresses érotiques. *Sur les théâtres de Londres, le baiser, la caresse, le pelotage vont plus loin qu'on ne l'oserait sur un théâtre de France* (Goncourt, *Journal*, 1895, p.804):

- Dominique (...) demeurerait vachement honnête et prude quoiqu'elle ait fini par concéder un peu de **pelotage** laissant Jacques passer de temps à autre et modérément une main admirative et pleine de tact sur un sein ou une cuisse par-dessus le corsage ou la jupe bien entendu. Queneau, *Loin Rueil*, 1944, p.172.

– *P. méton., pop., vieilli. (Avoir) du pelotage.* (Avoir) des formes arrondies. *Une gonzesse toute petite, et sèche, et plate, pas plus de pelotage que sur ma main* (Méténier, *Lutte pour amour*, 1891, p.160).

2. *CIRQUE.* Manière de dresser les fauves en usant de douceur. *C'est des bêtes! (...) On voit que ce ne sont pas des fauves dressés en pelotage mais en férocité* (Vialar, *Zingari*, 1959, p.87).

Prononc. : [pələta:ʒ]. **Étymol. et Hist.1. a)** 1re moit. xviii^es. « amusement, activité futile » (Saint-Simon, *Mémoires*, éd. A. de Boislisle, *Grands écrivains de la France*, t.4, p.233) ; **b)** 1846 (Besch. : **Pelotage** [...] Au jeu de paume, au billard, Action de jouer négligemment, sans s'astreindre aux règles) ; **2.** 1723 *laine pelotage* « laine de vigogne qui vient d'Espagne en pelotes » (Savary t.2, col. 1041) ; **3.** 1832

« action de transformer les écheveaux en pelotes » (Raymond) ; **4. a)** 1863 « action de caresser les rondeurs d’une femme » (Goncourt, *Journal*, p.1234) ; **b)** 1872 « flatterie » (Larch., p.192). Dér. de *peloter**; suff. *-age**. **Fréq. abs. littér.:** 10.

Br. *kuilhenniñ* Gl. *faire des boulettes* degaset gant Turiaw Ar Menteg en e levr *Dastumad gerioù a rannyezhoù* ar gevred a sell ouzh seurt polotenoù, pellennoù graet gant neud, geot, h.a.

Neuze ez erbedan Br. *kuilhenn*, pa c’haller sevel deveradoù evel *kuilhenniñ*, *kuilhennad*, gwell eget *pellenn*, *pellenniñ*, arveretoc’h e degouezhioù all.

6. Amprouet ’m eus Br. *erien* ivez, met goude bezañ sellet pizh ouzh GEVEZ e ’m eus merzhet e talvez dreist holl evit ar bosoù ront, gwalennek, diadreuz. sl. ivez NDBF **erien** “bordure, bord (d’un chapeau, d’une crêpe, etc.)”.

labrum, bourrelet articulaire pe **annulaire** pe **marginal** pe **périarticulaire** ◇ **labrum** ◇ **erien** g.

furmadur stirvigornek gwalennek stag ouzh tro un talbenn kenvellañ

arc maxillaire, bourgeon maxillaire ◇ **maxillar arch** ◇ **nov karvanel, gwareg karvanel**

nov e rezh un erien diadreuz loet a-hed parzh a-glopenn ar stomodeom

Padal Br. *koagenn*¹¹ a dalvez evit seurt binvioù anvet *bouterolle* e galleg :

koagennoù

koagenn ur gouin kleze

¹¹ sl. ivez ARDM, p. 28 : **bouterolle** koagenn, hanc’her adkemeret gant MME (notenn YBAN, 23 02 2024).

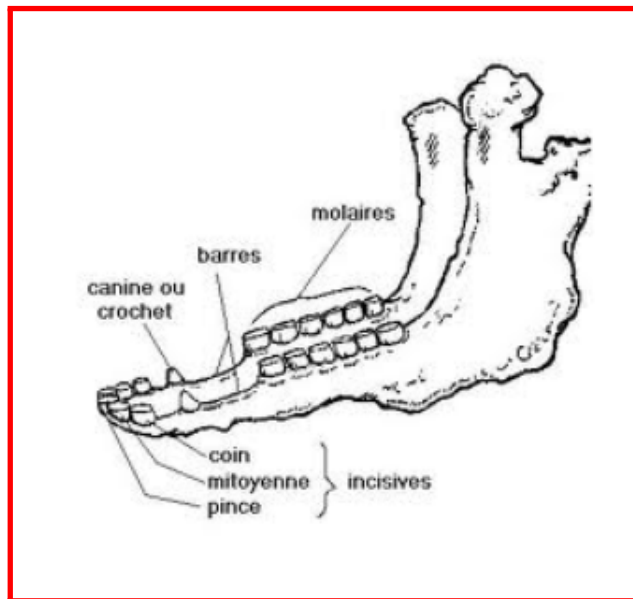
- **bouterolle** nom féminin (de bouter) • Garniture métallique fixée au bout d'un fourreau d'épée.
- Outil à tête ronde qu'utilisent les orfèvres pour faire les chatons des bagues, et les graveurs en pierres fines pour travailler à la poudre d'émeri les camées et les intailles.
- Outil portant une empreinte concave et que l'on emploie pour arrondir l'extrémité martelée d'un rivet.
- Pièce cylindrique fendue, servant à renforcer l'épaisseur du palâtre, à l'entrée de clef.

Penn an askorn ouzh karvan an deñved zo evel ur goagenn, n'eo ket ? sl. ivez NDBF **koagenn** “bosselure”.

Dit da welout **erien** “ribl gwalennek”, pe **koagenn** “bosigern”.

En alamaneg e kaver *Hornplatte* (mui pe vui : “gorreenn vosek”): “Ein Schaf kann also nicht, wie ein Mensch, mit den Schneidezähnen abbeißen, denn dazu fehlen ihm die oberen Schneidezähne. Stattdessen hat es im Oberkiefer eine **Hornplatte**, gegen die es die (unteren) Schneidezähne preßt und damit das Gras festhält und abzupft”

• Bremañ evit a sell Gl. *barre*. Un esaouenn dizant, emezout. War ar skeudenn amañ dindan e weler an esaouenn-se.

War ar Gwe e kavan :

http://www.lexiqueducheval.net/lexique_anatomie.html

Galleg	Saozneg
barres (1) : chacun des deux espaces sans dents de la mâchoire, entre les incisives (ou les crochets) et les molaires. On y place le mors (et le doigt pour faire ouvrir la bouche !)	bar, interdental space

En alamaneg e komzer eus *Interdentalraum* (“esaouenn etredentel”), pe eus *große Lücke* (“loez vras, boulc’h bras”), pe c’hoazh eus *zahnloser Zwischenraum* (“entremez hep dent”), hag evit ar c’hezeg da nebeutañ ez eus un hanc’her : Al. **Lade** (a dalvez ivez “tireenn, kef, kased”) : “Die **Lade** des Pferdes ist ein zahnfreier Raum zwischen Schneide- beziehungsweise Hakenzähnen und Backenzähnen des Unterkiefers. Beim Reiten werden Trense und/oder Kandare in diesen Zwischenraum gelegt”.

Vallée a ro : BrE. *forser*, *fosenn* adkemeret gant Hemon (NDBH). Neuze perak ket Br. *forser* g. evit adkemer al leterc’had alamanek ?

Setu, distrobet ’m eus va rollad. Gant ar spi e kavi un dra bennak da skrabañ. Un ali evit echuiñ : pellaat diouzh ar galleg ha diouzh ar santad a gennevinded a ro gant e c’herioù. Un trap da hepkoriñ.

VII – LM da YBAN, MC, GC, RAD, JMM, YVT 04 10 16

- *Boulette* : Ok evit *kuilhenn*
- *Bourrelet* : hag un euzhadenn e ve *koagerien* ?

Setu dek all :

1. agneau amorphe : oan *amstumm* ?
2. agnelage dystocique : oaniñ *mieskorek* ?

3. saison d'agnelage : *einvezh* ?
4. aliment hautement fibreux : boued *gourwiennek* ?
5. allot(iss)ement (ober lodoù loened diouzh dezverkoù diseurt — talvoudegezh kenwerzhel, liv, pared/parezed...—) : *dazlodañ* ?
+ parc d'allotement : *kloz dazlodañ*.
6. caractéristique génétique : *naouuster hilel* ?
7. cervelle (keginañ) : *mel penn* ?
8. Cétartiodactyle (a gerzh war daou viz) : *ketartiodaktil* ?
9. Chabin (hiron gaonac'h ur c'havr hag un hourz) : ?
10. charger (bélier) : *fardañ pe fardiñ* ?

VIII – YBAN da LM, MC, GC, RAD, JMM, YVT 14 10 16

• Goulenn a rez evit **Bourrelet** : hag un euzhvil e ve “koagerien” ? Eu... Anzav a ran ne veizan ket an deveradur. Pe laz ?

• **Barre** : Ne blij ket dit Br. *forser* ? Peogwir ez eo Gl. *barre* “chacun des deux espaces sans dents de la mâchoire, entre les incisives (ou les crochets) et les molaires.”, hag evit ar galleg ez eus div a bep tu ? Petra bennak ma n'eo ket ar galleg an diazez tralen e c'haller klask kendec'heriañ an div esaouenn hepdant-se, o virout Br. *forser* evit an doare tiretenn e genoù an daskiriered. Diwar vont an div esaouenn zo *hepdant* ha n'eo ket *dizant*, a hent all e vije ur *voñsenn* eus an esaouenn. Greomp ur strivig enta. GE a ginnig Br. *barrennoù kenstur* evit Gl. *barres parallèles*. Diegi 'm eus da lakaat div “varrenn” e genoù an deñved, pe ar c'hezeg ! Ne c'hellomp ket fuketal dizehan er geriadurioù gant ar spi diskoachañ Ar Ger Kevazas, rak en arvar emamp da arverañ an hevelep gerioù atav. Ur burzhud e ve kavout ar respont digant un arbennigour brezhoneger (?). Chom a ra daou hent : al leterc'hañ pe ar c'heterc'hañ (ked + derc'hañ). Gant al leterc'hañ ez adkouezhomp en trap kentañ : ober gant an hevelep gerioù atav. Nemet e vefent “kuzhet” gant rak- pe lostgerioù.

<https://horse-pros.com/5468/horse-anatomy-horse-teeth>
 Bars are the empty space between a horse's incisors and molars. The soft gum tissue in this area is sensitive. The bit is placed so that it rests in this part of the mouth. Pressure exerted by the bit pressing on the bars causes discomfort and is used to slow a horse's pace, change his direction, or change his head or body carriage.

Kement-se evit ar c'hezeg. Ar pep deurusañ a 'm eus kavet eo Kb. Iw. *mant*, *mantach*. Sl. Iw. *mant* "gap in teeth ; bite, indentation ; toothless gum". Kb. *mant* a dalvez ivez "edge, brink", eleze ribl ar forser moarvat. Neuze Br. *mantac'h* g. -où evit kenedc'heriañ Gl. *barre*, ha heuliañ Kb. *mantach* "toothless jaw". Pe berroc'h Br. *mant* g. -où, ger gouzelek ha kembraek, e kerentiez gant Br. *mandog* hervez Henry "gardon, goujon (poisson à grande mâchoire)". Tu zo da gomz ivez eus an *daouvant* e genoù an deñved, ar c'hezeg hag al loened o vandrouilhat (a dalvez ivez daskiriat). Marteze e ve ul liamm etre *mant* ha *mandrouilhat*, al lostger -*ouilhat* o vezañ kavet ivez gant *strabouilhat*.

Neuze Gl. *barre* Br. *mant* ; Gl. *les barres* Br. *an daouvant* ?

Diaes din mont pelloc'h.

Setu dek respont all :

1. **agneau amorphe.** Kinnig a rez *oan amstumm* : ur c'hleñved eo, an oan ne erwezh ket, digas, diseblant, laosk eo. Ur ger all e GEVEZ Br. *ankewant* Gl. *apathie*, a c'hell bezañ kemeret evel adanv ivez a gav din. Neuze *un oan digas*, *un oan ankewant*, *un oan anerwezh(iat)*. Diwar vont : *ersaviñ* evit an dud, *erwezhiañ* evit ar beved ha *dazgwerediñ* evit an alvez.
2. **agnelage dystocique.** Kinnig a rez *oaniñ mieskorek* ? : Ya.
3. **saison d'agnelage.** *einvezh* ? : *einvezh* a ve "pad an oaniñ" ha n'eo ket *mare an oaniñ*, *koulz an oaniñ*.
4. **aliment hautement fibreux.** Kinnig a rez *boued gourwiennek* ? : Ya, hag ivez *gwiennek kenan*, *gwiennek meurbet*, hervez ar pluennadur. Hogen gant *gourwiennek* e c'haller deverañ : *gourwiennegzh*, da skouer.
5. **allot(iss)ement** Kinnig a rez *dazlodañ*, *parc d'allotement* : *kloz dazlodañ*. : Ya. sl. GEAK. Evit a sell Gl. *parc*, ha ne ve ket tu da gaout hanc'herioù all e-kichen *kloz* ? Merzhout e veze astennet ster Br. *buorz(h)* d'an holl loened (e Gwalarn da nebeutañ) :

GWALARN Niv. 115-116 14-vet Bloavez MEZEVEN-GOUERE 1938 : *ar buorziou evit ar biou, an deñved hag ar moc'h*

GWALARN Niv.118 GWENGOLO 1938 : « *kloz-kezeg, buorz evit ar c'hezeg* »

GWALARN Niv. 146-147 8-vet Bloavez MEURZ-EBREL 1942 : *buorz olifanted-emgann Karhada*

Koulskoude e ro RH e NDBF : **buorz** “enclos pour les bêtes à cornes”, pezh a ve reishoc'h ent gerdarzhel. Diwar an hBr. **(G)ORTH** “enclos, champ enclos” e ve tu da sevel ur Br. *dañvadorzh*. GE en deus degemeret Kb. *gwelygordd* = *gwely* + *cordd*, rak un diforc'h zo etre hBr. *cor* “troupe, armée” Kb. *cordd* ha hBr. *(g)orth* “enclos”. A hent all e ve gallus ober gant Br. *gorzh* en ur pennad ma reer anv eus deñved, war-bouez hepkoriñ ar gwered klañvdi.

Gl. *parc d'allotement* = Br. *gorzh dazlodañ, dazlodorzh* g.

6. **caractéristique génétique**. Kinnig a rez *naouuster hilel* ? : Ya.
7. **cervelle** (keginañ). *mel penn* ? : Hervez GEVEZ ez eo Br. *mel penn* kevatal d'ar Gl. *encéphale*. Marteze e ve sasunoc'h *bouedenn benn* da vezañ keginet ha debret ?
8. **Cétartiodactyle** (a gerzh war daou viz). *ketartiodaktil* ? : “Les **Cétartiodactyles** (**Cetartiodactyla**) forment un ordre de mammifères ongulés dont la principale particularité est de posséder un nombre pair de doigts (2 ou 4), contrairement aux Périssodactyles”. Br. *ketartiodaktil* g. **-ed**, OK.
9. **Chabin** (hiron gaonac'h ur c'havr hag un hourz) : Br. *tourz kentoc'h*. Bez' ez eus Br. *chabousat, chaboutat* “chasser les chèvres, les moutons, etc.”, diwar *chabout* !, ger arveret da argas an deñved, ar givri. Neuze Br. *chabin* ivez ? Pe *chabenn* ?

|| [https://fr.wikipedia.org/wiki/Chabin_\(animal\)](https://fr.wikipedia.org/wiki/Chabin_(animal))
 || « Le terme chabin qualifie l'hybride entre un bélier et une chèvre. On nomme aussi cet hybride: mouèvre, mouchèvre ou musmon. »

Pezh a ro an tu da empentiñ udb. diwar : *tourz* + *gavr*, *maout* + *gavr*, *dañvad* + *gavr* ? Pehini ? *gavraout, gavrouz, tourz(g)avr, dañv(g)avr, maoutgavr* ? Pehini a ve mat evidout ?

10. **charger** (bélier) : E BrE. *fardiñ*. NDBF *fardiñ war*.

IX – LM da YBAN, MC, GC, RAD, JMM, YBQ, Ao^{***} 18 10 16

- **Bourrelet** : Aze 'm boa bodet da zaou ginnig *koag(enn)* hag *erien...* War vord ha koaget.
- **Barre** : A-du gant *mant* met pevar ez eus anezho, daou en nec'h ha daou en traoñ → *pervant* ? Degas a rez Br. *mandrouilhat* = “daskiriat”, met talvezout a ra da gentañ Gl. *mâchouiller* pezh a glot tre gant ar pezh a ra ul loen kezeg lakaet dezhañ e wesken e bevar mant.
- **Amorphe**: me ' blij din *laosk* hag *anerwezh*.
- **Saison d'agnelage** : *mare*, *koulz an oaniñ*, ok.
- **Parc d'allotement** : *gorzh dazlodañ*, *dazlodorz*, ok. *Dañvadorzh* ivez zo mat, gant ur ster nes. (Diwar vont *buorz* a c'hallfe talvezout evit Gl. Sp. *toril* ivez).
- **Cervelle** : *bouedenn benn*, ok.
- **Chabin** : me ' blij din Br. *gavrourz*, a hañval din bezañ aesoc'h da zistagañ.

Tremen a ran da 10 kraf all :

1. Bélier (pa 'c'h eus graet anv anezhañ e 'z malad diwezhañ) : *tourz* a lavarez. N'eus gardarzh ebet evit ar stumm-se. Ur falstroc'h diwar *maout-hourz* eo (ha marteze levezonet gant ar verb *tourtañ*). Kb. *hwrdd*, gallaoueg : *hourd*. Diwar-benn un den diaes ober outañ, moulbennek e vez lavaret ez eus un *hourz* anezhañ hag alese ar verb *hourzañ*, pezh a glot dik gant... penn un hourz hourzet ! Da 'm meno eo gwell dibab hennezh ar ger-se da furm ha lakaat *tourz* da eilstumm o tisplegañ (berrik) ar falstroc'h.
2. seringue buccale : strinkell c'henoù ?

3. onglons : karnivinoù ?

4. cisaille à onglons : sizailh karnkrennañ ?

couteau à parer les onglons : kontell garnkrennañ ?

5. consanguinité calculée : kenwadegezh evezhiek ?

6. Constituants analytiques d'un aliment : kedrannoù elfennadel ur boued ?

7. Cornadis : pennklav (g.) (saozneg headlock) ?

8. Couloir [*bergerie*] : banell (*b.*) (-où) ?

Couloir de contention : banell destrizhañ ?

9. Coupe-queue : besker (*g.*) (-ioù) beskerez ?

Coupe-queue électrique : besker tredan ?

10. Croisement continu, [...] d'absorption : (ar) parañ padek, paradur desteuziañ ?

11. Décomposer [*digestion*] : digenaozañ (*v.*)

... qui décompose la cellulose des tiges, feuilles, graines et coques ingérées en acides gras volatils (acides propionique, butyrique, acétique, etc.) et en glucides simples : *a zigenaoz keluloz ar garennoù, an delioù, ar greun hag ar pell euvret e trenkennoù druz aezhidik (trenkennoù propionek, butirek, aketek, h.a.) hag e glukidoù eeun*

X – YBAN ha LM 21 10 16

• **koagerien** : Ha ne gouezher c'hoazh e trap an displegañ ? Ne spir ket Br. *koagenn* ?

• **Barre** : perak ket *ur mant, an daou vant traoñ, an daou vant krec'h*. Ne 'm eus morse klevet anv eus *pevar* pe *per* evit ar gorfadurezh, evel rakger. Daou ezel krec'h ha daou ezel traoñ zo, a se *ar pevar ezel*, ha heñvel dra evit *ar pevar mant*.

1. Soñj 'm boa eus **tourz(h)** La-11 358, ma ra GE dave da *hourz(h)* ha *maout-hourz(h)*. Hogen pe laz kemmañ Vallée, Hemon (NDBF), Ménard **tourz** hag ivez Turiaw Ar Menteg **tourzh** (ARDM 23) “béliér” ? Ne lavar ket Gwion en e notenn usveneget e ve dav dilezel *tourz*.

GPC :

hwrdd¹

[H. Grn. *horþ*, gl. *aries*, ? Llyd. *(h)ourz (yn *maout tourz*); gw. hefyd *hwrdd²*]

eg. ll. *hyrddod, hyrdd, hyrddau, hyrddoedd, ?hyrddon*, ll. bach. *hyrddiach*.

a Gwryw llawn-dwf ac annisbaddedig o rywogaeth y ddafad, maharen, hefyd yn *dros*. am berson hurt:

a ram, also transf. of a stupid person.

hwrdd²

[?< **sor-d-* o' gwr. IE. **ser-* 'lifo, symud yn chwim a gwyllt' tebyg mai' un yw â *hwrdd*¹; am e. p. ctr. posibl, gw. *B* xxv. 290-2]

eg. ll. *hyrdd(i)au*, (prin) *hyrdd*.

Gwth nerthol, hergwd, ergyd; rhuthr, cyrch, gwrthdrawiad; pwl (o salwch, tymer, chwerthin, wyllo, &c.), tro byr a sydyn (o weithio, gwynt, &c.):

violent push, impulse, thrust, blow, stroke; rush, onslaught, assault, onset, shock, clash, impact; fit, attack, paroxysm (of illness, rage, laughter, weeping, &c.), spasm, short sharp spell (of work, wind, &c.).

2. E GEVEZ e lennan • *administrer par voie buccale* diounit dre ar genoù / dre euvriñ / genaouel

Neuze : *strinkell dre ar genoù, strinkell euvriñ, strinkell c'henaouel* ? Rak forç'hellek e kavan *strinkell c'henoù* a c'hell talvezout "strinkell evit ar genoù".

3. **onglons** : *karnivinoù* ? **cisaille à onglons** : *sizailh karngrennañ* ?

couteau à parer les onglons : *kontell garngrennañ* ?

YBAN : Br. *karn g.* a spir ha n'eus ket ezhomm lakaat ar skritell "ivin" ouzhpenn. Neuze Gl. *cisaille à onglons* a ve Br. *gweltre garnioù, sizailh karnioù*. N'eus ket ezhomm da begañ ur skritell aze ivez. Un tech eo da vezañ hepkoret. Heñvel dra Gl. *couteau à parer les onglons* Br. *kontell barañ karnioù*, rak ne vez ket "krennet" hepken.

4. **consanguinité calculée** : *kenwadegezh evezhiek* ?

YBAN : *kenwadelezh* kentoc'h, rak kel zo eus an anadenn. Sl. GEVEZ :

consanguinité ◇ **consanguinity** ◇ **kenwadelezh** b.

ere kerentiez d'wurzhadus e derezioù diwar ar bezoud eus un pe lies diagentiad boutin

Ar genwadelezh a c'haller *dewerzhañ, jediñ, riñvañ* hag ur c'hraf a debegouriezh eo. Met, evit da c'houlenn ez eo kentoc'h evel pezh a 'm eus lennet en ur blog :

« Pour revenir à nos moutons. Si donc la diversité est un atout pour durer, la consanguinité jusqu'à un certain point n'est pas forcément un handicap total en élevage. Le tout est qu'elle soit calculée. »

Er ster-se e klotfe *kenwadelezh evezhiek*, *kenwadelezh rakjedet*, *kenwadelezh steuñvet*.

5. Constituants analytiques d'un aliment : kedrannoù elfennadel ur boued ?

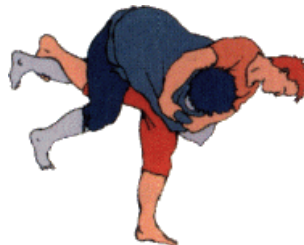
YBAN : pa vez lennet war ul liketenn Gl. *analyse moyenne* pe *analyse nutritionnelle* pe *constituants analytiques* e talvez e vo kavet ar gwerzhadoù meneget mar elfenner an kez boued. Neuze ez eo kevazas *kedrannoù elfennadel ur boued*.

6. Cornadis : pennklav g. (Sz. headlock) ?

YBAN : Gant da ginnig *pennklav* e komprenan *penn-klav*, pa na rez ket ar c'hemmadur. Ha neuze ez eo *penn* ar ger diazez, tra ma rankfe bezañ *klav*, “ur c'hlav evit ar penn”. Ne c'haller ket heuliañ ar saozneg *headlock = to lock the head*. E Br. e ve *klav-penn* kentoc'h. Ha *pennklav* a dalvez “klav pennañ”. Hogen re ledan eo *klav* ha *klav-penn* zo kement klav a-zave d'ar penn. Ar Sz. *headlock* zo un termen gouren “A wrestling hold in which the head of one wrestler is encircled and locked by the arm and body of the other”. Mechal hag eñ zo un hanc'her du-mañ evit ar c'hrog-se ?

headlock

Kliked er gouren.

Br. *kliked* (NDBF) “loquet ; sorte de croc-en-jambe à la lutte”, *klikedañ* “fermer au loquet”. Petra a soñjez diwar-benn Br. *klikeder* g. *-ioù (penn)* ? Petore trouz a ra ? Klik !?

1. Crochis : (n.m.) cornadis. (pièce de bois dans l'étable, pour les vaches) [patois creusois]
2. Cornadis : c'est la cloison à claire-voie qui sépare les étables de la grange. Elle est faite de forte lattes séparées par des intervalles assez larges pour que les animaux puissent y passer la tête pour atteindre le foin placé dans les mangeoires. En Limousin, on use aussi du terme plus courant de *crèche*, qui n'est point spécial au Limousin. Dans la marche limousine, on trouve d'autres termes : entre les poutrelles, un espace d'environ 0,30 m pour le passage de la tête des animaux se nomme *bachère* ou *collière*. [patois limousin]

Anat eo ez eus (bet) gerioù o tennañ d'an dra-se e Breizh. Klevet 'm eus va mamm o komz eus an doare speurenn-se, met ne 'm eus ket mui soñj. An eil despizadur a 'm lak da soñjal en un dra nes a zo Br. *draf* g. -où, *drefen* "claie, barrière" (NDBF), "claie, barrière, guichet" (GERI.ern). Evit gwir ez eus liammoù etre :

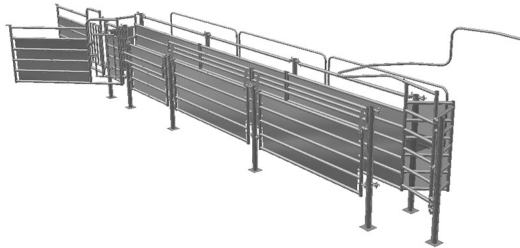
HA

A se e kinnigfen a-walc'h un diskoulm war an tu se : Br. *drafer* g. *-ioù*, pa 'z eus eus ur verb *drafañ* (kv. *bann drafet* “bande passante” GESTL). War ar skeudenn e weler un nebeut deñved drafet (o fenn) ha hir eo an drafer-se, met gwelet 'm eus skeudennoù gant draferioù ramzel ur spont.

7. **Couloir** [bergerie] : *banell* b. *-où* ? **Couloir de contention** : *banell destrizhañ* ?

YBAN :

GEVEZ :

contention ◇ 1 **retention, setting** || 2 **restraint** ◇ 1 **amgovlañ, disloc'h, gourfaouez, stabilaat** || 2 **kenstrizhañ**

1 derc'hel difiñv ur parzh eus ar c'horf dre araezioù surjaniel ha / pe eeunadel war-benn parañ un anaf pe dereizhañ un distummadur (sl. *appareil de contention*) || 2 emell bredvezegel dilezet hiziv, krennañ war fiñvoù ur gouziviad diwar-bouez araezioù treloc'hel (sl. *camisole de force*)

Evit al loened n'eo ket un “emell bredvezegel”, met Br. *kenstrizhañ* a glotfe a-walc'h : “krennañ war fiñvoù diwar-bouez araezioù treloc'hel”. Ha quid a-zivout *banell* ? Tennañ a ra re d'ar Gl. *venelle* a-fet ster. Pezh zo da gaout zo ur ger o talvezout “tremen strizh” : *garidenn, trepas* ? Evidon a zibabfe *trepas kenstrizhañ*.

8. **Coupe-queue** : *besker* g. *-ioù, beskerez* ?

Coupe-queue électrique : *besker tredan* ?

YBAN : ya, Br. *besker tredan*.

9. Croisement continu, [...] d'absorption : (*ar*) *parañ padek, paradur desteuziañ ?*

YBAN :

⎓ Mais selon les objectifs des éleveurs professionnels peut être mené du croisement continu (la race locale sera remplacée par la nouvelle), du croisement alternatif (en employant à tour de rôle un bélier de l'une ou l'autre race) ou encore du croisement industriel (pour augmenter le rendement).

Klask a ran ditouroù evel ma 'eus tu, ha war a hañval e vez enebet *croisement continu* ha *croisement alternatif*. E-kichen *parañ* liessteriek e rafen ivez gant *berlañchañ*. Neuze : Br. *berlañchañ kendalc'hek, parañ kendalc'hek ?*

10. Décomposer [digestion] : *digenaozañ*.

⎓ qui décompose la cellulose des tiges, feuilles, graines et coques ingérées en acides gras volatils (acides propionique, butyrique, acétique, etc.) et en glucides simples : *a zigenaoz keluloz ar garennoù, an delioù, ar greun hag ar pell euvret e trenkennoù druz aezhidik (trenkennoù propionek, butirek, aketek, h.a.) hag e glukidoù eeun*

YBAN : e-kichen *digenaozañ* — a c'hell bezañ arveret ivez — e rafen kentoc'h gant (*bev*)*ec'haozañ* pa 'z eo ar c'hoazhañ boued un argerzh bevedel. Dit da welout.

KIS-1448

I – LM da YBAN, MC 11 10 16

RU a c’houlen war Facebook :

E kembraeg hag e kerneveureg e reer un arliv etre *blwyddyn / blydhen* (evit termenañ ur prantad 365 deiz, dre vras) ha *blwydd / bloedh* (evit termenañ oad an dud)

Klotañ a ra ar brezhoneg *bloaz*, ez-gerdarzhel, ouzh *blwydd / bloedh*, met arveret eo er pleustr en holl zegouezhioù. Padal e kaver er geriadurioù (Catholicon, Gregor Rostrenenn, Ar Gonideg, Troude, Frañsez Vallée, Roparz Hemon...) ar ger *blizenn*, a glot ouzh *blwyddyn / blydhen*. Ne hañval ket bezañ gwall arveret avat. Meneg ebet en ALBB. Merket evel un “henstumm” gant Martial Ménard en e c’heriadur galleg-brezhoneg.

Daoust hag e vefe roudoù, aspadenoù rannyezhel eus *blizenn* ?

Respont a ran :

Blizen (un **n**, ger gourel) a dalvez Gl. *millésime* : Gwion Etienne Lavar 11 p. 100 (“Bez’ ez eus c’hoazh gwinoù eus ar blizen 1928”).

RU : Koulz e geriadur Roparz Hemon hag e hini Martial Menard ez eo skrivet *blizenn* gant “-nn”, lakaet da c’hourel gant MM, ha da venel gant RH (benel e kerneveureg gouez da Gen George en e Gerlyver Meur ; e kembraeg e vefe gourel gouez da Rita Williams, met benel gouez da Rhisiart Hincks en o geriadurioù : n’eo ket gwall splann !).

Gouzout a ouzon e voe adkemeret an termen er yezh arnevez. War *Al Liamm* 116 (Mae-Mezheven 1966), p.239, da skouer, e kaver da gentañ “Keleennadurezh evit ar pempet BLOAVEZH-SKOL” (eus SADED), ha da c’houde e tisleger ez eo rannet an 12 rummad kentelioù e 2 *VLIZEN*. Diouzh un tu e reer un arliv etre *bloavezh* ha *blizen*, diouzh an tu all en deus an termen diwezhañ-mañ un **n** hepken.

Va goulenn a oa kentoc’h da c’houzout hag eñ e vefe chomet aspadennoù eus an termen er-maez eus an arver nevez-se. Ha kavet e vez da skouer e skridoù dibenn an 19vet/deroù an 20vet kantved (kelaouennoù pobl, kanaouennoù war follennoù nij, pezhioù c’hoari...)? Pegoulz ar menegoù diwezhañ testeniekaet er-maez eus ar geriadurioù ?

II – YBAN da LM, MC 11 10 16

1. DIPLOMARBEIT

Studien zu den Altbretonischen Glossen

Bernhard Bauer

angestrebter akademischer Grad Magister der Philosophie (Mag. phil.)

Wien, im März 2008

Angers, Bibl. Mun. 477, fol. 75b, Hand A	is petguar blidan ¹¹¹ iu em.	quod etiam Uictorius... manifeste probavit, quia ergo secundo anno circuli quem priimum Dionisius scripsit (gl. DXXX)	es ist vier Jahre (dass) es ist	DVB 233 DVB2 498 Patrol. XC col. 493
111 Ms keine Worttrennung.				

Angers, Bibl. Mun. 477, fol. 80a, Hand A	ir dou blidan a int a(n)te lun(am) i(n)carnat(ionis)	ciclus lune si uis nosse quotum agat annum, summe annos domini utpote DCCXXV, et subtrahe semper duo, remanent DCCXXIII	die/für zwei Jahre, die vor dem Mond der Menschwerdung sind	DVB 229 DVB2 495 Patrol. XC col. 508
--	--	--	--	---

Anat ez eo gourel hBr. *blidan*, kadarnaet gant *petguar* ha *dou*.

2. DGVB :

Fleuriot ivez a lavar : **blidan, bliden, blidon** « année » [...] C’est un mot masculin

Setu perak e kaver bremañ :

3. Dictionnaire de l'économie

millésimé ◇ blizenek

- *une bouteille -ée* ur voutailhad vlizenek.

millésime ◇ blizen g.

année ◇ bloaz g. ; bloavezh g. ; bloavezhiad g.

- (*cours, promo., récolte*) blizen g.
- *année budgétaire* bloavezh kellidsteuñvel
- *année civile* bloavezh keodedel
- *année financière* bloavezh kellidel ; bloavezh jederezhel.

promotion

- (*mesures d'encouragement, avancement*) herouezadur g. ; herouezañ g. & pennanor
- *promotion ouvrière, professionnelle, sociale* herouezañ micherour, micherel, kevredigezhel
- *promotion de la santé* herouezañ ar yec'hed
- *promotion à l'ancienneté, au choix* herouezadur diwar hended, diwar ziuz
- *obtenir une promotion à un poste élevé* kaout un herouezadur evit ur stael uhel
- (*d'une école*) blizenad g. ; (ventes) herouezadur g.
- *promotion des ventes* herouezadur ar gwerzhañ
- *article en promotion* traezad herouez ; herouezad g. -où
- (*construction*) penngaserezh g.
- *contrat de promotion immobilière* kevrat penngaserezh diloc'hel.

4. Dictionnaire de la cuisine

millésime ◇ blizen g. -où

5. Dastumad GAB :

blizen

PRED [blizenn 203.39, 49]

Brk-7/6,7

GEAK 19.139

La-11 100

GEGEG 15 millésime

EUBBZ 112

blizenad

GEAK 191

6. Danvez Geriadur Hollek :

an nm 1. [*âge, astronomie, époque*] bloaz g -ioù, blez g -ioù, blizen g -où □ *l'~ passé* warlene, arlene, ar bloaz tremen(et) □ *l'~ prochain* ar bloaz a zeu **2.** [*durée*] bloavezh g -ioù, blevezh g -ioù. **3.** [*contenu, travail, récolte*] bloaziad g -où, bloavezhiad g -où, blezad g -où.

année nf 1. [*astronomie*] bloaz g -ioù, bloavezh g -ioù □ *période correspondant à une rotation d'une planète autour de son étoile* padelezh c'hweldro ur blabedenn en dro d'he steredenn □ *anomalistique* bloavezh anomalistek (nesheolvanel) □ *draconitique (écliptique)* bloavezh drakonitek (mougaenel) □ *équinoxiale (relative au point vernal)* bloavezh gwiantenel □ *équinoxiale* bloavezh kedezel □ *tropique (moyenne)* bloavezh trovanel (keitat) □ *sidérale* bloavezh steredel.

2. [*période de douze mois*] bloaz g -ioù, bloavezh g -ioù, blizen g -où □ *~ bisextile* bloaz bizeost □ *~ budgétaire* bloavezh kellidoùsteuñvel □ *~ civile* bloavezh keodedel □ *~ financière* bloavezh kellidoù; bloavezh jederezhel □ *~ fiscale* bloavezh kemedel □ *~ scolaire* bloavezh skol □ *bonne ~ !* bloavezh mat, blezad mat ! □ *l'~ dernière* warlene, ar bloaz tremenet □ *cette ~* hevlene, ar bloaz-mañ □ *l'~ prochaine* ar bloaz a zeu. **3.** [*contenu, résultat de l'activité*] bloaziad g -ioù, blezad g -ioù, bloavezhiad g -ioù □ *~ de lumière* bloaziad luc'h.

7. Martial Ménard, Dictionnaire Français-Breton :

MILLÉSIME blizen m. -où (daoust ma kaver *an deiz-mañ penn-blizenn* en enmoned AN, evel VALL).

KIS-1449

I – Ao*** da YBAN 16 10 16

Emaon o sevel ur pennad evit va studierien diwar-benn an Drummond Castle. Klask a ran penaos lavaret *moteur à triple expansion*.

Keflusker a deir c'hranenn azledus a zisplegfe marteze ster ar ger galleg met ne gavan ket azas ober gant ur formulenn ken hir.

Un mennoz 'z pefe, pe implijet 'z pefe ar ger endeo ?

II – YBAN da Ao*** 16 10 16

E-lec'h *formulenn*, amprest dreistezhomm diwar ar galleg, e kavan gwell *bomm, gerienn*. Gwelout a ran e rez ivez gant *lavaret e-lec'h lavarout*, erbedet gant ar yezh kempred.

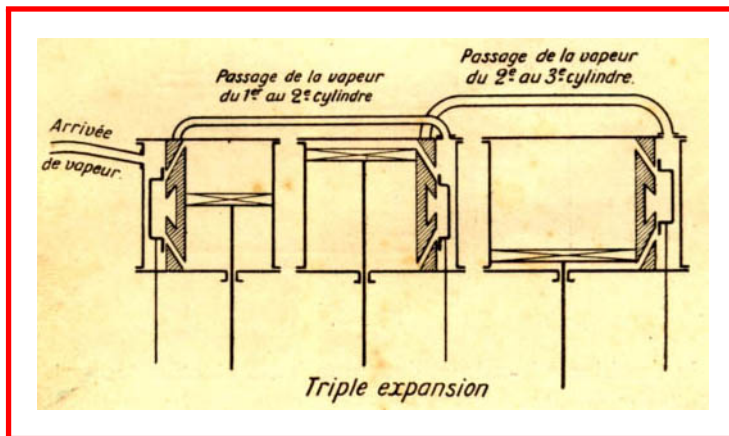
Un dra all : GE a erbede ha Preder da heul al liesterioù e *-ion*, eleze *studierion* e-lec'h *studierien*. Emañ ret merzhout ez eo ur c'hraf a skrivad ha n'eo ket a zistagadur. E gerioù all, o vezañ ma kouezh pouez ar vouezh war an eil silabenn diwezhañ (KLT) ez eo bet dibouezmouezhiet an hini diwezhañ ha distaget /ien/, hogen skrivet *-ion*. Setu holl. Da skouer, nepell eus Pouldoc'han m'emaon o chom ez eus ul lec'h anvet Kêrlaeron. War ur banell e lenner *kerlaeren*, ha war an tu all : *kerlaeron* ! Pelloc'h emañ *Trevignon* a vez

distaget mui pe vui evel /treien/, a zo ivez a du 'rall (diouzh a gomprenan) distagadur anv ar vourc'h *Tregon*.

Diwar vont, sl. Kb. *mign, mignen* (“geun, lec’h gleb, krenegell”) da zisplegañ gerdarzh al lec’hanvenn **Trevignon**.

Da c’houlen :

Gl. *moteur à triple expansion* : deled ar vurezh a c’hoarvez e teir c’hranenn lerc’h ouzh lerc’h. Neuze e c’haller lavarout : Br. *keflusker teir c’hranenn delediñ*, pe gwell ha berroc’h Br. *keflusker trideled*. Bez’ ez eus ivez *kefluskerioù undeled, kefluskerioù liesdeled (daouzeled, trideled)* Gl. *moteurs à simple expansion, moteurs à expansion multiple*.

Diwar vont Br. *azlediñ* a ra dave da astennadur un dra bennak, da skouer : GEVEZ1 p. 142

- *cellule présentant de longues expansions cytoplasmiques qui s'articulent avec celles des cellules voisines* kellig outi azledadoù hir kitoplasm kenvellet gant re ar c'helligoù amezek

III – Ao*** da YBAN 17 10 16

Gwir ganit pa ginnigez implij *bomm* kentoc’h eget *formulenn*. A-du ivez evit *lavarout*, 'z *pefe*.

Br. *deled* a ginnigez a zo ar memes hini kinniget ganeoc’h evit Gl. *détendeur* (splujañ) da skouer (Geriadur Martial). An *deleder splujañ* zo graet evit reiñ da analiñ un aer a oa uhelwask. Er c’hontrol, deled ar c’heflusker a zo graet evit kreskiñ ar gwask a-feur ma tremen d’ur granenn d’eben. Da lavarout eo e erru an izelwask er c’heflusker, gwasket eo gant ar granenn gentañ, da c’houde ez eo gwasket en-dro en eil kranenn evit mont d’ur gwask etre (Gl. *moyenne pression*) hag en trede da vont da uhelwask. Pennaenn ar moustrer eo.

An deleder splujañ a ra al labour kontrol. Er voutailhad splujañ e kaver an uhelwask (230 bar). An estaj kentañ (Gl. *premier étage*) a zigresk ar gwask etre 9 ha 15 bar lakaomp. Da c’houde e tegas an eil estaj (Gl. *deuxième étage* — al lodenn a lakaer er beg) ar gwask d’an aerwask pe d’ar gwask tro-dro (Gl. *pression environnante*). Da lavarout eo m’emaomp da 30 m donder (4 bar) e rankfe degas an aer analet da 4 bar (ar pezh ne c’hell ket bezañ evel-just, reizhadoù all a implijer da “zistanañ” an aer. Met anat eo avat, seul donoc’h ez eer, seul diaesoc’h eo analañ). Tri lankad hon eus amañ ivez.

Ha klotañ a ra neuze ar ger Br. *deled* en daou zegouezh-mañ ?

IV – YBAN da Ao^{***} 17 10 16

Gant ar pezh a ginnigez ne ve mui kudenn ebet a-fet gremm, gant un askorad brasoc’h eget 1 ! Nann, an aezhenn a zegouezh er granenn gentañ gant ur gwask uhel, a dremen er granenn da heul (a zo brasoc’h he ment) gant ur gwask o tigrskiñ, ha goude en trede (a zo brasoc’h c’hoazh) gant ar gwask o tigrskiñ c’hoazh. Hag en dibenn e tastumer dour diwar glizhennadur ar vurezh.

http://beaumont-col.spip.ac-rouen.fr/IMG/pdf/livret_machines_thermiques.pdf

Expansion multiple

Au cours du **XIXe** siècle, la pression disponible à la sortie des chaudières augmentant, on finit par utiliser plusieurs cylindres de taille croissante, où la vapeur passe successivement au fur et à mesure de sa détente. On vit ainsi d'abord les machines à double expansion comme les locomotives compound, puis celles à triple expansion comportant respectivement deux et trois cylindres **dénommés cylindre à haute, moyenne et basse pression**. Les deux ou trois cylindres entraînaient un arbre moteur commun, une variante comportait deux cylindres à basse pression, les quatre cylindres étant alors arrangés dans une configuration en V. Cette technologie fut particulièrement importante dans les applications navales et ferroviaires, car elle permettait de réutiliser la plupart de l'eau contenue dans la vapeur, évitant d'avoir à emporter de grandes réserves d'eau, comme les réservoirs qui existaient sur des installations fixes.

Evit ar splujer, pal ar wikefre n'eo ket pourchas labour gant an aezhenn voustret, met he divoustrañ evit ma ve analadus : sl. GEVER p. 178. Evit se ez arverer un *deleder boutailh splujañ*.

Evezhiadenn : ar gerioù kalvezel a arverez zo da vezañ azgwelet¹².

¹² Premier, deuxième étage, pression environnante, détendre un gaz.

KIS-1450

I – LM da YBAN, Ao^{***}, MC, GC, RAD, JMM, YVT 16 10 16

Bet ur valad digant Yann Varc'h a c'houlenn petra ober eus Gl. *gaz moutarde* (*pe Ypérite*), *aezhenn sezv* ? C'hwezh an kez aezhenn zo bet klevet en hevelep doare gant frioù ar Vrezhoned ha gant re ar C'halled emichañs... Bastus e ve an anvad evit ar pemdez. Mod all dre sell ar skiantour... *Aezhenn glogorennus* ? Met ned eo ket klogorennus hepken.

II – YVT da LM, YBAN, Ao^{***}, MC, GC, RAD, JMM 16 10 16

Ne vern penaos, o vout ma oa c'hwezh ar sezv gant an kez aezhenn e kav din e tegouezh *aezhenn sezv*. Diegi 'm eus da adlenn oberennoù Abeozen ha Herrieu fenoz. Ar Gl. *Ypérite* o tont eus anv kêr Ieper e Belgia (Al. *Yperit*, Sz. *Yperite*, Br. **Yperit / *Yeperit* ?)

III – YBAN da YVT, LM, Ao^{***}, MC, RAD, JMM 16 10 16

Anat e tere Br. *aezhenn sezv*, met tu zo da ouzhpennañ Br. *iperit* (GEVEZ Rann 5, p. 733) ivez, tra ken (n'eur ket rediet d'ober dave er skrivad da anv ar gêr, ha pehini 'ta. Lavaret e vez un *amper*, *ur paskal*, h.a.). Ne gav ket din e ve deouezus udb. evel *sulfidenn 2 2' dikloroetil* !

KIS-1451

I – LM da MC, YBAN, GC, RAD, YVT, Ao^{***}, YBQ, JMM 16 10 16

Kevret ur pennad embannet war Ouest-France d'ar 15 10 2016 : **Langue bretonne: les premiers pas d'un nouveau plan** gant Didier Gourin?.

On n'a jamais autant parlé breton dans l'hémicycle du conseil régional. Samedi à Rennes, quelque 150 acteurs et militants de la langue bretonne ont lancé des idées pour assurer l'avenir du breton. Et pour nourrir la politique de la Région.

Comment va le breton ?

C'est le verre à moitié vide, ou à moitié plein. À moitié vide, car le nombre de locuteurs est estimé à un peu plus de 200 000. C'est le chiffre avancé par Léna Louarn, vice-présidente du conseil régional, chargée des langues de Bretagne, en ouvrant cette journée de travail. Pas question d'en faire une querelle de chiffres, mais le Conseil culturel de Bretagne, une assemblée consultative du conseil régional, parle lui de 170 000 locuteurs. Seulement, il y a locuteur et locuteur. Ceux capables de véritables discussions en langue bretonne, et d'autres qui le parlent et le comprennent juste pour la vie quotidienne. Mais au-delà des chiffres, tout le monde est d'accord avec l'Unesco qui classe le breton dans la catégorie des langues « **sérieusement en danger** ». Le verre à moitié plein, c'est la barre des 17 000 élèves inscrits à la dernière rentrée scolaire dans l'une des trois filières de l'enseignement breton (Diwan, Div Yezh le public et Dihun pour le privé). Pour autant, personne n'est capable d'assurer que dans un demi-siècle, ou plus, on parlera toujours

le breton. Constat d'un militant finistérien à cette journée : « **On n'entend plus parler breton dans les rues de Morlaix.** »

Pourquoi cette journée ?

Pour mettre des propositions sur la table, et nourrir ce que sera dans le futur la politique du conseil régional en faveur du breton. Pas question cependant pour la Région de prêter trop le flanc à la critique. En ouvrant cette journée, Léna Louarn n'a pas manqué de rappeler ce que consacre la collectivité régionale aux langues régionales : trois millions d'euros en 2003 (dernier exercice de la droite) et 7,5 millions pour 2016. « **Les chiffres parlent d'eux-mêmes** », a-t-elle insisté. Et puis, comme le confiait un participant à cette journée, « **avec les budgets dont elles disposent, les Régions en France sont obligées de mendier.** »

Quelles propositions ?

Il y en a eu beaucoup, évidemment. Pas question d'aller plus loin, et de les évaluer financièrement. Il s'agissait, en quelque sorte, de jeter toutes les idées sur la table. Pêle-mêle : améliorer la qualité du breton parlé par les jeunes ; sensibiliser au breton les jeunes qui ne sont pas dans les filières bilingues ; diffuser le breton bien au-delà de l'enseignement, dans le sport, les loisirs, la vie quotidienne, et aller jusqu'aux cours de cuisine ; mieux connaître les locuteurs afin de mieux coller à leurs préoccupations ; conditionner les aides de la Région à la prise en compte de la langue bretonne ; investir avec le breton le monde numérique et les réseaux sociaux.

Que fera la Région ?

Rien dans l'immédiat. Il s'agit d'abord pour elle d'écouter tous les acteurs et militants de la langue bretonne. Cette journée a d'abord été, a souligné Loïg Chesnais-Girard, le premier vice-président de la Région, « **un moment de rencontres et d'échanges.** » Il s'agissait aussi de lancer un travail qui va s'inscrire dans la durée. Mais elle ne restera pas sans lendemain. Au cours de l'année prochaine, le conseil régional sera saisi de nouvelles propositions. Elles seront nourries par toutes ces réflexions. « **Nous ne reprendrons pas tout ce que vous souhaitez, mais il y aura de nouvelles avancées** », a promis Loïg Chesnais-Girard. Des pistes ? Une étude sociologique pour mieux connaître les bretonnants d'aujourd'hui, pousser la langue bretonne dans les nouvelles technologies (un GPS en breton ?), entendre les souhaits des jeunes justement par le biais du conseil régional des jeunes.

II – YBAN da LM, MC, GC, RAD, YVT, Ao^{***}, YBQ, JMM 17 10 16

N'eus netra da c'hortoz digant an holl dud-se. Darleviadennoù e sell d'an dilennadegoù o tont. Ar re-se zo enebourion ar brezhoneg, ouzh e virout er formol, ur yezh toc'hor dic'houest da dalañ ouzh ar bed a vremañ.

Farsus : o skeiñ e barzh Google “langue bretonne 7,5 millions pour 2016” e kouezhan war ur pennad o kareziñ leviadurezh ar galloud a-zivout ar brezhoneg na ra dave nemet d'ur gudenn gementadel. Hogen n'eo ket hepken un afer a arc'hant, a spered ne lavaran ket.

Dres, hiziv e tegmeren ul lizher a-berzh an MGEN a-zivout diournadur ar c'hankr kolon-youlc'h. Gwelout ivez p. 320

Ur skouer eus distruj sotuil hon labour, dezrannet abaoe pell. Ur yezh folklorek, tra ken.

PRÉVENIR ET DÉPISTER le cancer dans le Finistère	DIARBENN HA DISKOACHAÑ ar c'hankr e Penn-Ar-Bed
Je suis acteur de ma santé	E karg ma yec'hed emañ
Se faire dépister, un geste essentiel...	Lakaat diskoachañ ar c'hankrou, ur jestr pouezus-kaer...
Le dépistage organisé du cancer colorectal Le dépistage organisé du cancer colorectal s'adresse aux hommes et aux femmes âgés de 50 à 74 ans, sans symptômes digestifs ni antécédents personnels ou familiaux du cancer colorectal.	Diskoach aozet kankr ar c'holon An diskoach aozet eus kankr ar c'holon a zo evit ar baotred hag ar merc'hed etre 50 ha 74 bloaz, hep sintomoù koazhadel na diagentoù personel pe familhel eus kankr ar c'holon

<p>Le test OC Sensor Le test permet de détecter /a présence éventuelle d'un saignement inapparent (microscopique) dans les selles. Si le test est positif, une coloscopie s'impose.</p>	<p>Ar prouad OC Sensor Gant ar prouad e c'haller diskoachañ hag-eñ ez eus ur c'holl-gwad diwelus (mikroskopek) e-barzh ar fank. Ma'z eo pozitivel ar prouad, ret eo imbourc'hiñ ar vouzellenn dev.</p>
<p>Une attention soutenue et continue Pour être efficace, le test doit être répété régulièrement, tous les deux ans.</p>	<p>Un evezh ingal ha didroc'h Evit bezañ efedus eo dav deoc'h adober ar prouad alies, bep eil bloaz.</p>
<p>Du lundi au vendredi 09:00-17:30</p>	<p>Eus al Lun d'ar Gwener</p>
<p>Prix d'un appel local</p>	<p>Priz ur galv lec'hel</p>
<p>Se faire dépister, un geste essentiel</p>	<p>Lakaat diskoachañ ar c'hankroù, ur jestr pouezus-kaer</p>
<p>Notre mission Sous tutelle du Ministre en charge de la Santé et de l'Institut National du Cancer (INCa), l'ADEC 29 met en oeuvre, assure le suivi et évalue les programmes finistériens du Dépistage Organisé des cancers du sein et du colon.</p>	<p>Hor c'hefridi Dindan gward Ministrerezh ar Yec'hed hag Ensavadur Broadel ar C'hankr (EBK/INCa) emañ KDK 29*. Lakaat a ra da dalvezout, heuliañ ha priziañ a ra ar programmoù Diskoach Aozet evit kankroù ar vronn hag ar c'holon e Penn-ar-Bed.</p>
<p>Notre cadre réglementaire Le Dépistage Organisé s'inscrit dans le cadre du Plan Gouvernemental de Lutte contre le Cancer (Plan Cancer) et respecte le Cahier des Charges National.</p>	<p>Hor framm reoliek Emañ an Diskoach Aozet e-barzh ar Steuñv gouarnamantel da Stourm ouzh ar C'hankr (anvet Plan Cancer). Miret strizh e vez Kaier ar c'hargoù broadel.</p>
<p>Arrêté du 23 septembre 2014.</p>	<p>Diferad an 23 a viz Gwengolo 2014.</p>
<p>Nos financements Sont assurés en totalité par des subventions de l'Etat et de l'Assurance Maladie.</p>	<p>Penaos ez omp arc'hantet Paeet int penn-da-benn gant skoaziadennoù ar Stad hag an Asurañs Kleñved.</p>

<p>Notre structure Présidée et dirigée par des médecins, elle associe, outre les professionnels de Santé, des représentants des partenaires institutionnels et des collectivités territoriales.</p>	<p>Hor framm Kadoriet ha renet gant mezeien eo heman. Kenstrollañ a ra ennañ labourerien ar Yec'hed, dileuridi kevelerien ensavadurel hag ar strollegezhioù lec'hel ivez.</p>
<p>Notre siège L'ADEC 29, implanté en zone de Gouesnou Kergaradec, compte douze personnes placées sous la responsabilité d'un Médecin Directeur.</p>	<p>Hor sez E takad Gouenoù Kergaradeg emañ KDK 29. Bez ez eus daouzek den eno dindan atebegzh ur Mezeg Rener.</p>
<p>ASSOCIATION POUR LE DÉPISTAGE DES CANCERS DANS LE FINISTÈRE</p>	<p>KEVREDIGEZH EVIT DISKOACHAÑ AR C'HANKROÙ E PENN-AR-BED</p>

KIS-1452

I – MC da LM, YBAN, GC, RAD, YVT, Ao^{***}, YBQ, JMM 18 10 16

Dec'h e 'm eus kaset un teul d'ar ranndir evit goulenn ar skoaziad arc'hwelañ bloaziek a vez roet d'ar c'helaouennoù. Bennozh d'ur c'hargiad eus ar ranndir eo angemeret *Lavar* evel kelaouenn. Laouen eo ar c'hef da zegemer 2500 € bep bloaz pa n'eus mui donezoner brokus ebet.

Tro 'm eus bet dec'h da dremen dre vurevioù (bihan ha darempredet nebeut) sez Penn ar Bed maodiernezh an ezvrezeliaded (ar re yaouankañ zo bremañ tost da 75 bloaz), war un nor e diabarzh ar savadur, un den en deus ouzhpennet gant ur c'hreion **EZKERZH** war ar banell **SORTIE**, ar wech kentañ ma gwelan ar ger-se arveret, evel donemat war un ti krampouezh en hevelep straed. War-raok ez a ar brezhoneg !

Gwelet 'm boa e klinikenn Pasteur e Brest skridoù an aozadur diournat ar c'hriñn bev e 29. Kaset 'm boa daranverez GEVEZ d'an aozadur-se, ersav ebet eus o ferzh. Moarvat an troidigezhioù zo graet gant an Ofis, aozadur jakobinour pe stalinour nemetañ en deus ar gwir da sevel troidigezhioù.

An emvodoù n'int ket hepken darleviadennoù ar bolitikerion, talvezout a reont ivez d'an dilennidi da gantreizhañ o amaezh. An divizoù zo kemeret e lec'h all.

II –LM da MC, YBAN, RAD, GC 18 10 16

Anat deoc'h ne 'm boa ket kaset teul Ouest-France deoc'h peogwir e vijen savet a-du gant an tenor anezhañ... Ar pezh zo iskis eo ne oa bet pedet nemet tud 'zo ! Mark Kerrain da skouer (emb. Sav-Heol) ne oa ket bet pedet kennebeut.

Hon hent d'ar bed zo enk met ret eo mont gantañ memestra... hag evel a lavar Mikael bep a nebeut en em sil gerioù Preder un tammig e pep lec'h. Se a c'hellan stadañ dre zaremprediñ Facebook (ma kaver a-bep seurt a-fet brezhoneg !). A bouez bras eo da 'm meno kemer perzh e divizoù 'zo eno dreist holl pa emell an "Ofis santel".

KIS-1453

I – YVT da LM 22 10 16

Emaon o paouez dizoleiñ ar Br. *bakol*, a zo jave ur jav. Perak hini ur jav ? En askont d'ar Gl. *barre* ? Marteze e c'halli diwarnañ kavout pezh a glaskez. Gwelout a ran n'out ket aet e darempred gant Koulizh Kedez.

Ha petra a rez-te eus ar Gl. *rat de bibliothèque* ? Ne zeu ket din ken. Ne zeu din ken ar sinaeg ken ! Ober a rafen a-walc'h gant *preñv paper*. A-wechoù e vezan digennasket penn da benn...

II – LM da YVT, YBAN 24 10 16

Nann, n'on ket aet e darempred gant Koulizh Kedez. Ne 'm eus ket kavet e chomlec'h ha n'emañ ket e enneg ganin.

Rat de bibliothèque, troienn idiomatek en defe lavaret Gwion... *Preñv paper* a gavan mat pe *preñv levrioù*. Klasket 'm eus hep disoc'h Gl. *poisson d'argent*.

Mechal ha ne c'hallfe ket Br. *c'hwil* bezañ arveret aze ivez, diwar *c'hwiliañ* = *furchal*, pe *c'hwilier* (*levraouegoù*).

III – YBAN da LM, YVT 04 10 16

Gl. *rat de bibliothèques* Al. *Bücherwurm* Sz. *bookworm* Kb. *llyfrbryf, darllenwr diwyd* : Br. *preñv levrioù* pe evit ober evel ar Kb. *darempreder levraouegoù*. Pe neuze evel *debriñ ar sent, krignat (lipat) treid ar sent* (Gl. *fréquenter les églises*) : Br. *chaoker levrioù, krigner levrioù*, tostoc'h ouzh ar c'hembraeg.

Gl. *poisson d'argent, lépisme* Al. *Silberfisch(chen)* Sz. *silverfish* : Br. *pesk argant, preñv argant*.

BrE. *bakol* Gl. *ganache, partie arrière de la mâchoire (du cheval)* (in DGRAG, Turiaw Ar Menteg). Ankevazas evit kenedc'heriañ Gl. *barres*.

IV – LM da YBAN, MC, GC, YVT, YBQ, JMM 24 10 16

- **Bourrelet** : OK, *koagenn*. Skrivañ a rin evelato da Koulizh Kedez a oa saver deñved.
- **Barres** : *mant, daouvan krec'h ha traoñ, ar pevar mant*, OK. (Koulizh Kedez ivez).
- **Béliér** : emaoñ o paouez gwelout eo lakaet ar furm *hourz* da enmoned e geriadur Favereau... Derc'hel a ran d' ar pezh a lavaren e 'm c'hasadenn gent : lakaat an daou.
- **Seringue buccale** : *strinkell euvriñ*, OK.
- **Onglon** hag all : *karnioù, gweltre garnioù, sizailh karnioù (garnioù ?)*.
- **Consanguinité** : *kenwadelezh evezhiek, rakjedet, steuñvet*, OK.
- **Cornadis** : diwar “draf” kentoc'h. Sed a lennan e Wiktionnaire : “Dispositif situé entre l'aire de vie des animaux et l'auge ou le couloir d'alimentation dans un bâtiment d'élevage. Il permet d'obliger les animaux à rester à l'auge et est très utile pour différents traitements.” hag en Encyclopédie Universelle : “**cornadis** nom masculin Dispositif

installé devant une auge ou un râtelier et destiné à limiter les mouvements des animaux lorsqu'ils sont en train de manger." Neuze *draf bouetañ, draf kabestrañ, kabestrer* ?

• **Couloir de contention** : *trepas kenstrizhañ*, OK.

• **Croisement d'absorption** :

<http://www.labergeriedines.com/pieges-a-eviter/le-mouton-pont/>.

Ne ra ket aozer ar blog gant "croisement d'absorption", met se eo.

• **Décomposer** : *digenaozañ* pe *ec'haozañ*, OK.

Forniad nevez :

1. cornage en un seul croissant : (evel ar gouezvaout) kornerezh ungresk(enn) ?
2. mouton sans corne (acérate, motte) : dañvad digorn ?
3. corrélation : kendave *g.* -où
 Corrélation génétique : kendave hilel
 Corrélation phénotypique : kendave fenotipel ?
4. Déclaration : diskleriadur (*g.*) (-ioù)
 Déclaration à l'EDE [*Etablissement Départemental de l'Élevage*] :
 Diskleriadur e Ti Departamantel ar Chatalerezh [*TiDeCha*], Ti Chatalerezh
 an Departamant [*TiChaDe*] ?
5. examen des dents : ensell an dent ?
6. animal dénutri : loen isvezhur ; en état de dénutrition avancé : en disvezhur ?
7. dépaisseur : an dibeurin ; période de dépaisseur : prantad dibeurin ?
8. déshydratation : (korf) dourisvec'h, (boued) ildourañ, dizourañ ?
9. développement infectieux : tiñvadur poreel ?
10. diabète gestationnel : diabet bec'hiegal ?

V – YBAN da LM, MC, GC, YBQ, JMM, RAD 14 11 16

- **Bélier** : Mar lavar Favereau... Gra a garez, met ne welan ket ar splet.

- **Onglon** hag all : sizailh a echu gant *-ilh*, ha n'eo ket gant ur vogalenn pe l, m, n, r.
Neuze : *sizailh karnioù*, a gav din.

- **Consanguinité** : OK.

Cornadis : *drafer kentoc'h*.

Forniad nevez :

1. **cornage en un seul croissant** : Evel *korfadur*, Br. *kornadur unkresk*.

2. **mouton sans corne (acérate, motte)** : dañvad *ankorn*.

3. **corrélation** : *keflen hilel*, *keflended hilel*.

Corrélation phénotypique : *keflen fenotipek*, *keflended fenotipek* (GEVEZ).

Pesketaet war ar Gwe :

La corrélation nous indique la tendance de 2 caractères à varier dans la même direction, en sens opposés ou d'être sans relation. Elle s'exprime sur une échelle de -1 à 1. Nous devons différencier la corrélation phénotypique (influencée par la génétique et les conditions environnementales) de la corrélation génétique (uniquement influencée par la génétique). Cette dernière sera prise en compte dans la recherche des objectifs de sélection afin de prédire l'évolution d'un ou de plusieurs caractères en fonction de ceux sélectionnés. Il est tout à fait possible que corrélation génétique et phénotypique soient de sens opposés, de telles observations s'expliquent par l'effet du milieu.

4. Déclaration : *diskleriadur g. -ioù*

Déclaration à l'EDE [Etablissement Départemental de l'Élevage] : *diskleriadur e Ti Departamantel ar Chatalerezh [TiDeCha], Ti Chatalerezh an Departamant [TiChaDe] ?* :

En France, un **établissement départemental d'élevage** (EDE) est chargé d'assurer sans faille la traçabilité des animaux de leur naissance à leur mort, que leur origine soit nationale ou étrangère, grâce à l'identification pérenne générale (IPG) des ruminants.

Diazevadur departamantel ar chatalerezh DDC ? Tu a ve da gomz eus *Ti ar chatalerezh* (pezh a ra babistoulek kenan evit bout komprenet gant an holl, naontekvidik zoken, da lavarout eo “ne ve ket gerioù brezhonek evit termenoù gallek evel *établissement*”), met *Ti chatalerezh an departamant* a zo amjestr pa c’hell bezañ komprenet evel *Ti eus Chatalerezh an departamant*. Ha gwell e ve *Ti departamantel ar chatalerezh* eget *Diazevadur departamantel ar chatalerezh* ?

5. examen des dents : *imbourc’h an dent*.

6. animal dénutri : ya.

7. dépaissance : 1. Action de paître, de faire paître les troupeaux. 2. Endroit où l’on fait paître le bétail. 3. Droit de faire paître les bestiaux.

1. peuriñ. 2. peurlec’h g., peurle g., peurvan b. 3. gwir da beuriñ, gwir peuriñ

8. déshydratation : 1. Koll dour gant ar bevedeg : *dourisvec’hiañ*, eleze digreskiñ bec’h an dour. 2. Douhenniñ an dour eus un danvezenn : *dizourañ*, evit ar boued da skouer.

A belec’h e teu *ildourañ* ?

9. développement infectieux : *tiñvadur pore*, rak n’eo ket un tiñvadur a-zave d’ur pore, hogen tiñvadur ar pore. Un anaf a c’hell bezañ *poreel*, *dic’henezhadel*, *foel*, h.a.

10. diabète gestationnel :

} Le **diabète gestationnel**, appelé aussi “diabète de grossesse”, survient chez la
 } femme enceinte vers la fin du 2e trimestre. Il peut durer le temps de la grossesse
 } Le **diabète gestationnel** est un diabète qui apparaît au cours de la grossesse.

Br. *diabet bec’hiegi*, *diabet bec’hiegvezhel*, *diabet bec’hiegel*.

KIS-1454

I – LM da MC, YBAN 06 11 16

Daoust ha gouzout a rit pe anv a vez roet d'ar benveg-mañ da c'hrlhañ kistin ?

II – YBAN da LM, MC 07 11 16

Mare ar c'histin, gwir eo. Va c'hoar he deus profet dimp kistin ha fardet 'm eus kaotigell ganto. Nag un trevell avat. Warlene hor boa miret kistin er skornerez, met n'int ket mat, kollet ganto o frond. Pa oamp bihan e krazemp — ni, krennarded o redek war ar maeziou — kistin er-maez war ar belc'hou.

Seurt paelon 'm eus gwelet diwezhat kenan ivez. Unan zo du-mañ, met krazañ a ran va unan muioc'h eget ar c'histin mar grilhan war an oaled. Evit gwir, n'eus hengoun mirout ebet evit ar c'histin e Breizh. Pezh a ziskouez moarvat e oa peadra da zebriñ a-walc'h. Hogen e toleadoù 'zo e vez miret ar c'histin e meur a zoare : kistin sec'h, bleud kistin, kaotigell. Kistin = bara ar beorion.

Ha pe anv reiñ d'ar baelon-se ? *Paelon gistin, palarenn gistin, pillig kistin* ? Spirus eo a gav din. E galleg e 'm eus kavet :

Définition de harassoire :

(Normandie, **Bretagne**, Morvan) : Poêle criblée de trous, pour faire griller les châtaignes.

Synonyme de harassoire : poêle à marrons, grêle, grêloir, graile, castagnère, brisoloire, sartan castagnère.

Mann er geriadurioù evit ar brezhoneg. Gl. *harassoire* a ve arveret e Breizh Uhel ? Ar Gl. *grêle, grêloir, graile* a 'm lak da soñjal er Br. *grell* "gros crible". Moarvat e c'haller krazañ kistin en ur seurt krouer, ha gwelet 'm eus ardivinkoù graet diwar taboulin ur walc'herez (toulloù enni) pe gant treilheris. Dres, ar Gl. *graile* zo a un orin gant *grail, greil, gril* "grille, grillage" → Gl. *griller* "krazañ, grilhañ". Ne gav ket din e c'haller tennañ un dra bennak diwar se.

III – MC da LM, YBAN 07 11 16

Ne oa ket kistin e 'm bro c'hinidig, soñj 'm eus eus ur wezenn hepken en un ti-feurm !

Ur wech ar bloaz e tebrempe kistin poazh en dour ha rannet etre ar vugale. Mont a rae va zad gant e varc'h houarn pell en douaroù da glask kistin.

Dav eo bet din mont da Paris e 58 evit debriñ kistin poazhet war ar glaoù keuneud : "chaud les marrons chauds" a veze klevet er straedoù e doug ar Goañv. Anavezet 'm eus ar seurt paelon e La Gacilly.

IV – LM da YBAN, MC 07 11 16

War-du Sant-Maloù / Dol e vez graet gant *harassouère* (**h** kreñv). Anavezet eo ar ger gant va zad. Anv ur gelaouenn gleizelour eo bet zoken e bro Zol.

harasse	caisse à jours pour expédier la vaisselle
harassée	contenu de la harassouère
harasser	griller les châtaignes
harassouère	poêle à trous pour griller les châtaignes

I – LM da YVT, MC, YBAN –08 11 16

Hag un evezhiadennoù bennak 'z pe d'ober ?

II – YVT da LM, MC, YBAN 08 11 16

Brav eo al livioù... Evit gwir e rankfed gouzout eus petra e komzer amañ. Eus Sina a vremañ pe eus Sina dremenet dec’hmeget gant darn. Un nebeud traoù a skrivin ken evit diskouez e ve kalz muioc’h a draoù da lavarout, rak arbennigour n’ou ket. En Amdo, ha marteze er rannbarzh merket Kalmyk amañ ivez, on bet lakaomp, ha sinaeg a gomze an dud, Tibetiz en o zouez goude ma oa sinaeg palevarzh. Mes kalz a dud a gomz sinaeg.

Eus petra e komzer : yezhoù pe rannyezhoù ? Ar sinaeg zo savet diwar ur skritur unvanet 2000 vloaz ’zo. Alese e komzer eus rannyezhoù evit Yue pe Wu pe Hakka, lakaomp, sinaegoù komzet gant ar re Han, ha skrivet holl gant an hevelep skritur, disheñvel mat dre gomz, mes komzet, evel a lavaren, gant an un pobl, Han. Ha war ar briz, sinaegoù ar c’hreisteiz zo manet tostoc’h d’ar sinaeg kefridiel ar c’hantvedoù tremen (distagadur ha toniadur), pand eo emdroet sinaeg an hanternoz, a reer mandarin amañ.

Ur skouer all : lenn a ran Jinyu ! Jin a zo anv kozh ar ranndir Shanxi, er menezioù. Komz a ra an dud eno ur rannyezh eus ar “mandarin”. Ha Han int. E gwirionez e komzer eus “Jinhua” (parlant rannbarzh Jin) ha n’eo ket eus “Jinyu” (yezh rannbarzh Jin), pand eo an hevelep yezh hag an Haned all. Nes din ez eus amañ tud eus ar Shanxi. Etrezo e komzont o rannyezh ha ganin ez eont e mandarineg. Souezhet e vefent, ha feuket moarvat, pe ned afe ket d’o meiz, mar lavarfe unan dezho ne gomzont ket sinaeg etrezo.

Unan all : ur gamaladez din. He zad zo eus Jiangxi, he mamm eus Shanghai, pe se. Ganet e oa bet hi e Shanghai. Bevet he bugaleaj e Xinjiang (Ouigour), bevet he oad krenn e Chongqing, ha bet e Beijing abaoe he studioù. Komz a ra mandarineg ha mandarineg hepken. Kompren a ra rannyezh Chongqing. He zad a gomz rannyezh Jiangxi ha mandarineg. He mamm a gomz rannyezh Chongqing ha mandarineg. He c’hoar vihan a oar komz rannyezh Chongqing peogwir e oa bet ganet ha bevet eno abaoe ma oa bihan. Ar c’hoar-se a vev bremañ e Hangzhou, dimezet d’ur gwaz eus Hangzhou a gar e rannyezh. Desket ganti ar rannyezh-se, hag o hini bihan a gomz rannyezh Hangzhou er gêr, mandarineg gant e gerent all. Va c’hamaladez, deuet eus Xinjiang d’ar skol e Chongqing, he doa nac’het komz Chongqingeg peogwir e veze graet goap outi er skol gant ar vugale all pa ne ouie ket o rannyezh. Hec’h ersav zo bet nac’h komz o rannyezh. Pa en em vod an dud-se e komz pep hini er yezh a zegouezh diouzh e genbrezeger. A ! Geo, ankouazhet ’m eus lavarout peogwir ez eus darn eus an tiegezh o tont eus Shanghai e komz eontred pe moerebezed zo Shanghaieg, da lavaret eo WU, war ar gartenn amañ. Kit da lavarout d’an dud-se ne gomzont ket sinaeg. Ne gomzont ket ar memes yezh ha tud Beijing !

Un dra all : rannyezh Beijing nend eo ket mandarineg neuze, rak disheñvel mat eo eus ar genyezh. Rak, gouzout a ran petra eo ar genyezh, a reer *putonghua* e sinaeg. Evit ar ger mandarineg n'eo ket ken splann din rak ar "Vandarined" a gomze ur sinaeg klasel a oa un dra all, ha nand eo ket ar genyezh a vremañ.

Ar gartenn ne ra ket anv eus an diforc'h etre yezh "han" ha yezh "anhan".

Pe e ve dav lavarout nend eo ket gwenedeg brezhoneg. Pe c'hoazh e komzomp, pe get, gwalarneg, hag all. Da lavarout eo kaout ur sell disranner war yezhoù Sina a rank kas unan da gaout ur sell disranner war bep hini eus ar riez ha ranndirioù. Pezh a ra tud zo.

Livioù brav a lavaran deoc'h...

III – LM da YVT, YBAN, MC 08 11 16

E degouezh ar sinaeg, ha gallout a reer mont betek lavarout ez eo evel pa vije skrivet an holl yezhoù roman gant an hevelep skritur ?

Iskis eo gwelout yezhoù kenorin komzet en daou benn eus ar riez (mandchou ha xibe da skouer) pe an hevelep yezh arveret e toleadoù dispartiet gant yezhoù all...

Divleupoc'h ez in da gousket !

IV – YBAN da YVT, LM, MC, RAD, JMM, GC 10 11 16

Skrivañ a rez :

Emgavet on e ser treñ eil romant Gao Xingjian, "Bibl unan", gant ar ger *fengshui*, anavezet mat bremañ er Gornôg. *fengshui*, [avel ha dour, ger ouzh ger e sinaeg] zo un doare *jeomañserezh, "*géomancie chinoise ; influx faste ou néfaste produit par la disposition du terrain (cours d'eau, étang, vue sur la mer, plis du terrain...) sur le site d'une tombe, d'une maison, etc, eme ar geriadur Ricci.*

Pezh a gavan e geriadur Martial ne zegouezh ket din. Ne gavan ket gwell eget Br. *douarziouganerezh*, a gredan sevel, goude ma tenn kalz d'ur valleeg a vije bet. Goude m'eo hir evel ma brec'h, evel a lavare Martial, nend eo ket diaes da zistagañ, hag e par al lennegezh, ez eo aes a-walc'h da veizañ. Hag un ali hoc'h eus da reiñ din ?

Ha diwar vont e savo ar gudenn evit Gl. *cartomancie*.

Diouzhtu e 'm eus soñjet er *géobiologie*, diskiblezh (?) a 'm eus klevet he anv er metoù "bio-ekolo". Un droiad war ar Gwe a zegas din e 'm roued an traoù-mañ da heul¹³ :

1

Diwan Landerne : 14 vet foar vio. 10 hag 11 a viz Meurzh 2012

Ar bloaz-man c'hoazh e klasko skol Diwan Landerne rastellad arc'hant evit paean tud gopret ha n'int ket skolaerien anezho. Strollad skoazell Diwan a c'hortozo 2500 bisiter en ur ober daou zevezh. Gant un nebeut sifroù e vo degemeret ur 100 diskouezher bennaket, 4 prezegenn ha 3 stalig(2 war ar geginnan hag unan all evit ar vugale). Berrha-berr e vo digor ar foar adalek 10 eur e sant Ernel (Landerne) betek 7 eur eus an abardaez. (Mont-e-barzh 3 euro, 5 euro an 2 zevezh hag evit netra evit ar re oadet dindan 16 vloaz). Evel bep bloaz eo bet dibabet un tem. Hini an annez hag ar yec'hed e vo. Muioc'h a zikouezherien war an tem doubl-man a vo kavet neuze o terc'hel stand-man-stand.

Ur c'hoant da zont en dro war an diazezoù eo bet hini an aozerien. « An diazez » da lavared eo pellaat un tammig eus an temoù muioc'h politikel (Evel an « digresk »2 vloaz zo).Daoust d'an dra se e chom ar foar feal d'he fennreolennoù. Ar spered ne chench ket evit kement se. Audrey Bourhis, maouez ouesk anezhi zo prezidenteaz ar Strollad skoazell skol Diwan Landerne abaoe 5 bloaz : «Meur a ziskouezhour en doa c'hoant dont d'ar foar. Klasket hon eus bet dibab diouzh ar gwella ha lakaat 2 vuzul da dalvezout. Anat deoc'h ar c'halite bio da gentan ha mod all sachan gwerzhourien a-dost bro pa oa tu ober»

Ar soursi buhezegezh se zo un gwir arouez eus ar foar Landerne abaoe 14 vloaz. Chom a ra un darvoud gwir, muioc'h bepred evit reoù all er vro hag a glask ober kement all gant ur spered dishenvel.

[...]

Auteur de l'article : Eflamm Korneg

Bet o tastum troioù lavar e brezhoneg, o kelenn breman istor geografiezh e yezh ar vro, ezel eus kerent ar vugale Diwan e Landerne.

Petra dezastum ? (Diwar vont : ne fazie ket Gwion pa lakae ar vrizhekologourion hag ar vrizhvrezhonegerion en un sac'h. Nag a sotonioù lakaet er pennoù melen !).

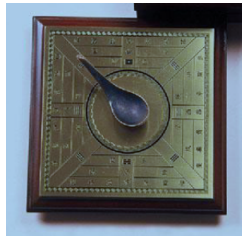
A-raok giz an traoù bio-ekolo e veze komzet eus *géomancie*, hevelebekaet ouzh *cartomancie*, *chiromancie*, brizhkredennoù o hiraat d'al lennerezh planedennoù, tra ken.

¹³ An doare skrivañ zo bet miret.

Vallée a ra gant *diouganerezh* ha *lennerezh*. Hag e brezhoneg ? Ne gav ket din e ve kevazas Br. *diouganañ* evit a sell ar pleustrou-se. Da 'm meno, gwell mirout **diougan** evit ar wengelouriezh, ar meurzanevelloù, an hengounioù kravezel (da zaveiñ a ran da *Geriadur an Doueoniezh*). Me a chomfe gant ar pep platañ : *lennerezh kartennoù*, *lennerezh an dorn*, *lennerezh ar glenn*, pe *kartlennerezh*, *dornlennerezh*, *glennlennerezh*. Pe c'hoazh, amprestañ *kartomankiezh*, *kiromankiezh*, *geomankiezh*.

2.

Boussole

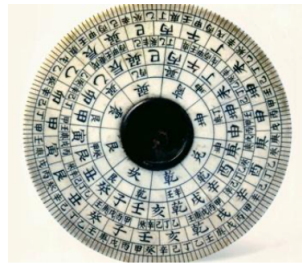
La boussole est l'une des quatre grandes inventions de la Chine antique. Elle est apparue sous la période des Royaumes Combattants (475-221 av. J.-C.), ce qui lui donne une histoire de plus de 2.000 ans.

Les premières boussoles ont été fabriquées à partir d'aimants naturels. Leur forme évoque celle d'une cuillère, dont la tête pourrait pivoter librement sur un plateau en cuivre ou en bois poli. Quand la tête de la cuillère s'arrête, le manche de la cuillère indique le sud. C'est pourquoi on l'appelle « indicateur du sud ».

La civilisation chinoise a non seulement inventé la boussole, mais c'est aussi elle qui en a découvert les applications dans la navigation maritime. C'est plus précisément à la fin du XIème siècle que la boussole a commencé à être employée sur les océans. Et avec la large utilisation que les marins chinois en ont fait, les boussoles ont elles-mêmes subi plusieurs améliorations. Sous la dynastie des Song du Sud (1127-1279), on a rassemblé en un appareil une aiguille aimantée et un cadran gradué, ce qui donne la boussole de navigation maritime telle qu'on va la connaître pendant des siècles. Et sous la dynastie des Yuan (1271-1368), on a aussi fabriqué des boussoles en forme de tortue ou de poisson, dont l'aiguille était du reste verticale.

C'est bien en mer que la boussole a trouvé son débouché le plus important. Car elle a tout simplement révolutionné les techniques de navigation maritime, ce qui en a naturellement stimulé le développement, a promu des échanges culturels et ouvert par là une nouvelle ère des rapports entre l'homme sur la mer. A l'époque des Song du Sud, des marchands arabes et persans ont appris, en empruntant les bateaux de pêche chinois, les méthodes de fabrication des boussoles, méthodes qu'ils transmettront plus tard en Europe. Et c'est seulement à la fin du 12ème et au début du 13ème siècle que les pays arabes et européens ont commencé à voyager en mer à l'aide des boussoles. Soit plus d'une centaine d'années après les navigateurs chinois.

Le Feng Shui (géomancie) — (chinois simplifié : 风水 ; chinois traditionnel : 風水)

La culture du Feng Shui, qui signifie littéralement le vent / l'eau, trouve son origine dans la culture mystique traditionnelle de la Chine. Cette sorte de géomancie est très riche, et possède une très longue histoire. Le Feng Shui est un phénomène culturel propre aux Chinois qui est destiné à optimiser la félicité et chasser le malheur. Mais plus profondément, il s'agit d'un véritable art de vivre et d'une philosophie sur les relations entre l'homme et son environnement. Le Feng Shui met l'accent sur les rapports entre l'homme d'une part, et ce qui l'entoure de l'autre, qu'il s'agisse des constructions ou de la nature. C'est ce qu'on appelle les « rapports entre le ciel et l'homme ». Le Feng Shui est à la base de la conception du monde et de la conception esthétique qui marquent la civilisation chinoise depuis plusieurs millénaires, caractérisée par « la fusion du ciel et de l'homme ».

La pensée fondamentale du Feng Shui provient du « Yijing », le « Livre des Mutations ». Et son contenu essentiel consiste notamment à savoir comment traiter ce qui nous entoure et choisir les endroits propices, c'est-à-dire aussi bien les maisons ou les mausolées que les villages, les villes ou l'urbanisme en général. Par exemple, les mausolées sont considérés comme des « habitats yin », tandis que le logement réservé à la vie des vivants s'appelle « habitat yang ». Parti de la pensée philosophique yin et yang du « Livre des Mutations », le Feng Shui compte comme base théorique et comme moyen d'opération les cinq éléments constitutifs de la matière (métal, bois, eau, feu et terre), les huit trigrammes (huit combinaisons de 3 lignes pleines ou non, employées autrefois dans la divination), les 12 périodes de deux heures de la journée, les 24 directions et d'autres codes de l'univers. A partir de la conception chinoise sur les bons et mauvais augures dans l'univers, le Feng Shui représente l'idée d'harmonie et d'union, entre l'homme et ce qui l'entoure, entre l'homme et la nature.

Dans le Feng Shui, on met volontiers l'accent sur le choix de l'emplacement des habitats, de leur orientation, de la disposition intérieure et de la façon d'y arranger les objets. Cette idée vient d'une conception selon laquelle l'habitat exerce une influence permanente sur l'état spirituel, physique ou moral de l'homme, ce qui affectera par la suite l'œuvre, la fortune ou la situation familiale des hommes. « La maison s'appuie sur le nord et donne sur le sud », « La maison est adossée à la montagne et fait face aux eaux », voilà les deux principes les plus célèbres du Feng Shui. Mais il existe dans le Feng Shui d'autres termes qui peuvent paraître ésotériques, tels que « le bonheur est chassé par la route », la « traversée du cœur » ou la « rupture de la poutre ».

Avec la longue évolution du Feng Shui, de nombreux éléments plus ou moins mystérieux, parfois même proprement superstitieux, ont été progressivement intégrés dans le Feng Shui. Mais en parallèle, l'essence même du Feng Shui s'est aujourd'hui peu à peu diluée dans des idées et des coutumes déformées. De sorte que beaucoup d'absurdités circulent aujourd'hui avec ces versions dénaturées du Feng Shui. C'est du reste la principale raison pour laquelle le Feng Shui est actuellement considéré comme une superstition.

洪恩教育科技有限公司协助开发

Géobiologie et Feng-Shui - Géobios, Expertise Géobiologique

1 Géobiologie et Feng Shui

1.1 Définition de la Géobiologie

1.2 (Géo : la Terre, Bios : la vie, Logos : l'étude)

La Géobiologie est l'étude de l'influence du lieu sur le vivant.

« Science qui étudie les rapports de l'évolution cosmique et géologique de la planète avec les conditions

d'origine, de composition physico-chimique et d'évolution de la matière vivante et des organismes qu'elle constitue »

(Larousse du XXe siècle, édition 1930)

1.3 Champs d'application

La Géobiologie permet d'étudier un terrain, une habitation, un bureau. Elle révèle les zones « géopathogènes » qui peuvent nous fatiguer, nous perturber et, à la longue, nous rendre malades. Notre vulnérabilité dépend de l'intensité des perturbations, et de notre constitution personnelle.

La Géobiologie met en évidence des variations très localisées de champs électriques, de champs magnétiques et des rayonnements ionisants qui viennent perturber nos cellules, notre système endocrinien et nos défenses immunitaires. Il peut s'agir de perturbations d'origine naturelle : des courants telluriques, des cours d'eau souterrains, des failles souterraines, etc. A ces ondes agressives d'origine naturelle s'ajoute aujourd'hui « l'électro-smog » formé des ondes artificielles électriques ou radioactives.

La Haute Tension (lignes électriques, électricité domestique, transformateurs), les Hyperfréquences (Radars, Fours micro-ondes, téléphonie mobile) parasitent notre influx nerveux et notre métabolisme.

La radioactivité émanant du sous-sol (Radon 222, Actinon) ou issue des retombées nucléaires, poussières radioactives provenant d'essais atmosphériques ou de centrales défectueuses. L'ensemble de ces co-facteurs contribue à dégrader notre santé physique et psychique et entraîne maux de tête, insomnies, fatigue, baisse d'attention ou participent aux maladies les plus graves (cancers, maladies dégénératives).

1.4 Du Feng Shui à la Géobiologie

Connue en Orient sous le nom de Feng Shui (Vent et Eau), la Géobiologie a conquis ses lettres de noblesse depuis la dynastie Zhou en 1040 avant J.-C.

Les chinois y ont recours systématiquement, notamment dans les constructions des « China Towns » à travers le monde et dans l'implantation des commerces et des immeubles d'affaires.

Hippocrate lui-même, père de la médecine moderne, écrivait en 430 avant J.-C. : « Celui qui veut se perfectionner dans l'art de guérir considérera comment l'endroit est disposé et s'informer du sous-sol, concurrentement avec la constitution des êtres vivants » (Traité des Airs, des Eaux et des Lieux).

© 2016 Géobios : Expertises en Géobiologie

E GPC e kaver :

llawddewiniaeth

[*llawddewin*+*-iaeth*]

eb.g.

Celfyddyd llawddewin:

- *palmistry, chiromancy.*

tân-ddewiniaeth

[gair geir., sef *tân*¹+*dewiniaeth*]

eb.

Dewiniaeth drwy (arwyddion yn deillio o) dân:

- *pyromancy.*

mwgddewiniaeth, mygddewiniaeth

[*mwg*+*dewiniaeth*]

eb.

Dewiniaeth drwy fwg:

- *capnomancy, divination by smoke.*

Neuze e ve tu ivez da vont da heul ar c’hembraeg :

Kartdivinerezh, dornzivinerezh, glennzivinerezh ? Pe gwell marteze *karturusinerezh, dornurusinerezh, glennurusinerezh ?*

Bremañ e vez kavet tud a lavar bezañ *géobiologiste*, Br. *geobiologour*. Dres evel *agrobiologiste, agrobiologour*. Me a lezfe ar “skiantourion”-se gant an anvioù o deus dibabet, etre daouaskoù, daouskilfoù...

Hag evit an hengoun sinaat *feng shui*, e virfen an termen-se e lizherennoù stouet.

Kement-se lavaret e c’haller en em atersiñ war ar c’halvezerezhioù hag ar pleustroù a zo bet boaziet a holl viskoazh, da zibab lec’h un ti da skouer, d’e zurc’haat war un tu pe unan all. E-lec’h deverañ diouzh *diougan* e c’haller soñjal en henvrezhoneg **doromantorion** —> Br. *dervantouriezh* Gl. *prospective*. (Bern, ms 167, fol. 80a **doromantorion** *auspicious. i. considerantibus uel inspecotoribus uel inchoatoribus*).

Neuze : Br. *trevvantañ, trevvantouriezh ?* Mar komprenan pezh a lavar Fleuriot **mant** “de la racine *men « penser » [...] le radical *mant* « réflexion, observation » est apparenté aussi à l’irl. *mana* « présage, avertissement » . Da heul e ve tu da veizañ Br. *trevvantañ* evel “ar prederiañ, an arselliñ” an trevva, e sell da sevel un dra bennak ennañ. N’emañ ket ken pell-se diouzh ar *feng shui*.

Gant ar spi e vo talvoudus dit.

V – YVT da YBAN 11 11 16

Euzhus eo er pennad a-zivout an nadoz-vor an dic’harvad “Arabes et Perses... *en empruntant des bateaux de pêche chinois*”. Preizhet int bet. Evel m’o deus an Arabed gouezet ober paper da voulañ o “Kaoc’han Meur” en ur vourreviañ dornwezhourion Sina goude o zrec’hioù e brezelioù etre an div riez.

Un nebeut goulennoù :

1) Dec’h e skriven deoc’h a-zivout “spierez” *Bourrapléd an Tiegezh* da c’houzout ha ne c’hallfed ket lakaat “spi” da bennrann e-lec’h “urusin” ? Padal “*mant” a zegouezh din ivez peogwir ez eo berr. Pelec’h emañ pennad Fleuriot da lenn ?

2) Perak “urusin” pa ro R. Hemon “urisin” ? L’Armerye a ro : urisinour : *géomancien*, dres.

3) Perak kemm rakger : * *glennurusinour* ha * *trevvantour* ?

4) Petra eo hBr. * **doro** / Br. *derv* ?

5) Pa ’z eus eus Br. *dervantouriezh* endeo e kavan gwell derc’hel gant *-mantouriezh*. Gwir eo, chom plat a vefe didorroc’h, eleze Br. *lennerezh glenn*.

Ur goulenn all : lennet ’m boa pennad GP a-zivout an niveriñ e hBr. ma tistroe diwar an ugenvedoù ponner da embreger jedoniezh kempred. Ur blog ’m eus e kerc’henn ar skolaerion ha karout a rafen lakaat ar pennad-se da vout lennet d’ar brasañ niver. Hogen Mikael Coic n’en deus ket soñj eus ar pennad-se ha va hini a zo aet e pulluc’h gant damorant va buhez kent.

KIS-1456

I – LM da YBAN, MC, RAD, YVT, GC, JMM, YBQ, Ao*** 15 11 12

DEPUIS LES NOTIFICATIONS

Rasta Pich :

Hier, à 12:17

Mignoned ker, ur goulenn 'm eus : eus pelec'h e teu ar ger *keweriuster* ?

Setu ar pezh a zo komprenet ganin : Ken + gweriañ + us + ter.

Met petra a dalvez *gweriañ* hag-eñ eo mat ma sonjadenn ?

[...]

Gweñlc'h Tornoz : *Keweriuster* a gaver e *Geriadur ar Stlenneg* Preder, ya. Implijet eo er meziantoù troet gant An Drouizig.

Keweriañ = to process, kewerier = processor, keweriuster = feature.

Evit an orin, ne ouzon ket avat, gallout a rafes mont e darempred gant Preder a vo barrek da respont dit.

[...]

Laorañs Motrot : Henvrezhoneg **coguer**, sl. LAVAR 9, KIS-365 p.155 :

“keweriañ (ar stlenn) “traiter (l’information)”. Keñv. hBr. **coguer** “probe, honnête, loyal, vertueux”, Kb. *cywair* “well ordered, make ready ; proper order, preparation”, *cyweirio* “to put in order, arrange, prepare ; adjust, adapt”.

Diwar ar verb-mañ e c’haller deverañ :

- *kewerier g.-où, Sz. processor, Gl. processeur.*
- *korrgewerier, Sz. microprocessor, Gl. microprocesseur.*
- *stlengeweriañ, Sz. data processing, Gl. traitement de l’information, informatique.”*

Den ebet oc’h ober ganto ? Ret dont er-maez eus e doull a-wechoù. Fentus eo klevout an dud o lavarout ez eus ur yezh keltiek eus ar brezhoneg (pa ’z eo aet al lodenn geltiek da lodenn grak e-touez “ar bobl” a reont dave dezhi) ha nac’h e ve krouet nevezc’herioù diwar ar brezhoneg / kembraeg kozh pe grenn...! Kompren neb a garo. Nemet ha sellet e ve ouzh ar brezhoneg evel ur yezh sevel kleuzioù mod kozh hepken...

Geriadur Martial Ménard : **traiter** (inform.) = keweriañ, **traitement** = keweriadur, keweriañ (nv.), **traitement de texte** = keweriañ testenn(où). Perak skuilhañ daeroù ki war e varv ?

Mikael Madeg : kazi sur diwar ar ger kembraeg “cyfer-” ha “keñver” e brezoneg. Kudenn geriou Preder hag e se, n’eo ket e vije anezo, ar fed n’eus den ebet pe dost evid ober ganto eo...

Gweñlc’h Tornoz : Labourioù Preder a vez implijet kalz. Gerioù arbennik tre evel *keweriuster* ne vezont ket lennet alies abalamour d’an diouer a destennoù a-zivout ar stlenneg e brezhoneg.

Gweñlc’h Tornoz : N’eus ket ezhomm mont pelloc’h eget Facebook evit gwelet e vez implijet labourioù Preder: “restroù”, “arventennoù”, “arloadoù”... Termenoù a vez kavet e geriadur ar stlenneg.

Mikael Madeg : “den ebet pe dost” eo ’m oa skrivet : ur predereger pe zaou pe dri meus anavezet. Un diduamant dizrouk eo ijina geriou, med, ba, argui gant lod eus chao Banania ’moa greet poent’ zo bet, ha n’eo ket tost din beza kendrehet ganto. Ne ra tamm poan spered din ar peza reont ’vad...

II – YBAN da LM 15 11 16

Dav bezañ kalonek evit kenskrivañ gant beulkeed eus ar seurt. Ha gouzout a reont petra eo ur yezh a sevenadur, rak brezhoneg palevarzh zo ganto.

KIS-1457

I – LM da YBAN, MC, GC, YVT, JMM 06 12 16

Un eskemm war Facebook...

Gwir eo ez eo iskis an droienn “disul a zeu” adal ma lakaer *disul* da adverb. Hag ur staelad all a ve d’ar ger ?

• **Fulup J** : Ur gentelig vrezhonek. Ingal-ingal e lenner bremañ traoù evel digwener a zeu, disadorn a zeu, disul a zeu, dilun o tont ha kement zo, diwar ar galleg vendredi prochain pe samedi qui vient. E brezhoneg, digwener, disadorn ha disul zo adverboù ha talvezout a reont DREZO O UNAN ar Gwener kentañ pe ar Gwener bet. N’eus ket ezhomm da lakaat A ZEU pe, gwashoc’h c’hoazh, O TONT, goude deizioù ar sizhun. Dre ar gendestenn e komprener mat tre hag-eñ ez eus anv eus udb. a c’hoarvezo pe a zo c’hoarvezet. Disadorn e oan bet e Kemper ha fest-noz a vo disul e Naoned : eeun, berr, sklaer ha reizh.

• **Clement Sb** : Reizh eo ober gant ar sun a zeu, ar bloaz a zeu hag all ! E Leon ha kerne vez klevet ingal, ha lennet er skridou kozh ivez !

II – YBAN da LM, MC, GC, YVT, JMM 07 12 16

|| « Gwir eo ez eo iskis an droienn “disul a zeu” adal ma lakaer *disul* da adverb. Hag ur staelad all a ve d’ar ger ? », emezout.

Perak lavarout ez eo **disul** un adverb ? Evit gwir *disul* = *deiz sul* Kb. *dydd sul* > *dy’ sul*. E kBr. e kaver *dez merc’her*, da skouer. Gant an divellekadur e c’haller lavarout ez eo deuet *dilun*,..., *disul* da vezañ adverboù, hogen betek ur poent, rak miret eo bet ivez ar staelad pennanv ganto, pa gaver da skouer an hogozennoù *kentañ*, *diwezhañ* eo o c’hichen : *disul diwezhañ*, *disul kentañ* (eleze *deiz sul diwezhañ*, *deiz sul kentañ*). Me ne gavan ket iskis an droienn *disul a zeu*, ket muioc’h eget *ar bloaz a zeu*, *ar miz a zeu*. Eus Kervella (YBRB, p. 313 “Pa vez c’hoant spisaat e vez lakaet *tremenet* pe *a zeu* da c’houde : *dilun tremenet*, *diriaou a zeu*.”) da Ménard e kaver an droienn-se, ha n’eus abeg ebet evit haeriñ ez eo faziiek. Tud all a lavar ivez ez eo ur fazi *disul o tont*. Peogwir ne c’hell ket “*dont war droad*” ? Met an noz a c’hellfe dont lizh d’ar ganaouenn *Kousk Breizh izel* : “*Setu an noz o tont war an douar*”. Seurt arguzenn n’eo ket kantrat.

Roparz Hemon a skriv HMSB : « The classification is somewhat arbitrary, as no clear distinction can be made between a simple and a composit adverb, a composite adverb and an adverbial phrase. »

III – LM da YBAN, MC, GC, YVT, JMM 07 12 16

Sed a soñje din ivez met iskis e kaven ne ve ket bet lavaret an dra-se (diwar “disul kentañ” just a-walc’h) gant unan bennak a-raok ! Peogwir ne gaver skouer ebet eus *disul* (pe all) gant ur ger mell en e raok moarvat.

Niverus kenan ar reveziadennoù gant “a zeu” a-dal ma furcher un tammig ha gant ar gwellañ skrivagnerion.

IV – YVT da YBAN, LM, MC, GC, JMM 07 12 16

Breizh n’eus ger mell ebet dirazañ hag anv eo koulskoude. Me ’m eus aon eo ar goubarañ ez eo spontet komzerion gantañ, hep goubarañ tamm barzhoni ebet.

KIS-1458

I – YBAN da MC 10 12 16

Skrivañ a rez :

«

Kablus eo an atebion eus stad ar yezh e Diwan. Ur bodad tud int, klañv gant ar gasoni, an arur hag an hiris ouzh an termenoù nevez, n'emaint ket o unan. Gwion a lavare “pa vo pareet empenn Breizhiz e vo gounezet pep tra”.

Gouzout a rae eus petra e komze. Grevus eo, krennarded eo a zo etre o daouarn.

Da gozh e sav ar gasoni-se, er bloavezhioù 60 e deroù SADED.

Emañ an holl *Lavaroù* e levraoueg al lise, mar mank reoù zo n'he deus al levraouegerez nemet goulenn ouzh Preder, evel ma 'm eus kinniget daou viz 'zo, o kas *Lavar 19*.

»

Piv eo an atebion-se ? Ha perak ez int “an atebion” ? Gant piv emañ ar galloud, gant piv emañ an arc'hant ? Arabat ankounac'haat kement-mañ : ar Mouvement breton zo parzh kevanek ar riez c'hall, evel, lakaomp, peulvanoù Karnak pe ar festoù noz. Da heul, ar “brezhoneg” difennet gantañ ne c'hell bezañ nemet unan folklorek, eleze an “teodyezhoù” lec'hel, etre daouaskoù rak teodyezhoù faltaziet eo ez int. Ar galloud a zalc'h ar c'houbarzhelezh-se dindan e grabanoù, dre ober klianted eus an noueañs-se.

N'eus mui diforc'h ebet etre diskennidi Emgleo Breiz ha re ar ZH, n'eus met gwelout pelec'h emañ bugale Alan Al Louarn. E-se emañ an holl draoù breizhek dindan beli ar *République une et indivisible*. Ha setu ma teu tud fall da sevel ar brezhoneg da live ur yezh stadel, ha sammañ an hil istor a gas davet ur saviad kenderc'hañ na c'hell ket bezañ enframmet dindan ur veli estren. Petra a c'hell bezañ ersav tud a sant mat tre ez int mevelion ? Splann eo evidon an diforc'h etre tud rez ha chas. N'eus ket gwell stern daveiñ.

N'eus dazont ebet dindan ar veli c'hall evit ar brezhoneg hag ur gevredigezh vrezhoneger.

O c'hortoz, dav dezhi !

II – LM da MC, YBAN, GC, YVT, Ao^{***}, YBQ, RAD 10 12 16

Gwir eo ar pezh a lavarez, padal, e Diwan, a-fet yezh, e ra pep unan evel en deus c'hoant hep bezañ direnket gant den. N'eus redi yezhel ebet (nemet an hini a asant pep hini plegañ dezhañ). Ken eo aet Diwan d'ur meni "pétaudière" yezhel.

Pep hini, da 'm meno, zo atebek war e live yezh. D'ar gelennerion emouiziek da vezañ o atebeion dezho o unan. Met ur gwiskad tanav a vrezhoneg "pobl" zo a-walc'h d'an darn vuiañ... Pezh zo chalus eo ez tud evel ar gelennerez war ar brederouriezh (na anavezan ket) evit embann enepgwirionezioù d'he skolidi.

Chom a ra avat an dornlevrioù a vez pourchaset dimp gant TES a zo da vat dindan dorn maodiernezh an *Éducation nationale* dre ar Rektordi.

Dav dezhi ! evel a lavarez.

KIS-1459

I – Ao*** da YBAN 13 12 16

Penaos e lavarfes ar bomm-mañ e prederouriezh ? *Moyen en vue d'une fin* eo a glaskan treiñ.

II – YBAN da Ao*** 13 12 16

Gl. *la fin justifie les moyens* Br. *an daved a gantreizh an araezioù*, LAVAR 15 p. 104.

Neuze :

Gl. *moyens en vue d'une fin* Br. *araezioù e sell d'un daved*.

Hag emaut o kenderc'hel da labourat war ar brederouriezh ?

III – Ao*** da YBAN 14 12 16

Ne vern an hent gant ma c'haller degouezhout, eme Martial. N'eo ket gant ur ster prederourel avat, met an dro lavar a glot mat.

Kudenn ebet evit Gl. *moyen*, Br. *araez* ha Gl. *fin* Br. *daved*, met ar pezh a ginnigez ne glot ket kement-se gant va goulenn.

Lakaet on diaes amañ evit treiñ *en vue de : a-benn* marteze.

Pe neuze e klotfe *araezioù a-benn un davedenn* ?

C'hoarvezout a ra din c'hoazh kenderc'hel da lenn prederouriezh ha treiñ traoù, ur wechig an amzer.

Ar goulenn-se a deu a-berzh Soaz Lescop, kelennerzh prederouriezh e Diwan.

IV – YBAN da Ao^{***}, MC, LM, YVT, GC, RAD, YBQ 14 12 16

Ne gomprenan ket gwall vat petra a rebechez d'an droienn *e sell da*. A-hed ar wech e 'm eus gwelet an droienn-se ken war *Emsav*, ken war *LAVAR*, ken el lennegezh.

E GIBR (p. 2812) : **e sell** en vue SKET.II p.31 e sell eus ar vad ; p.29 evit bezañ kreñv, striv e sell a se dalc'hmat.

War *Emsav* ez eus ur bern skouerioù : *e sell udb.*, *e sell eus udb.*, *e sell d'udb.*, *e sell ober udb.*, *e sell da ober udb.*

- Arboellañ zo lakaat arc'hant, madoù, h.a., a-gostez e sell eus an dazoned.
- dibaboù a rank ar bruder ober e sell eus an efedusted
- diaes tennañ diouto ur gentel bennak e sell da stummañ amzer- da-zont ar vro
- Kevala a reer eus ar madoù kenderc'het e sell da genderc'hañ madoù all.
- Rak penaos kempenn ur benveg savet e sell d'un implij kontrol d'an hini a garfed tennañ dioutañ ?
- Ent-devoud, e tiverzer un emdroadur dizehan e kenurzh an armerzh soviedel abaoe ar pennderou, ken e sell eus ar berc'hentiezh, ken e sell eus ar steuñvekaat.
- e sell kreñvaat e levezon bersonel
- e sell eus an unvaniezh
- Notomp ne vez ket embreget ur youl evit netra, met e sell eus ur pal resis
- e sell d'ur pal politikel rik

- kement stummadur gounezet e sell ar c’henderc’hañ
- E sell eus ar c’hevredikaat-se
- e sell adsevel un armerzh brezhon dieubet diouzh ar mestroniadur
- o vurutellañ kement kinnig bet graet e sell dirouestlañ ar c’hudennoù-se
- Tonkad ar gumuniezh avat n’eo ket hepken kenvevañ, met kenderc’hañ, da lavarout eo seveniñ buhez ha kedvuhez e sell ar finvezioù a zo he re
- ned eo ket graet ivez e sell ur pal
- ha buhezioù an dud a zle bezañ treuzfurmet e sell ar finvezioù-se

Hag all...

War LAVAR ivez :

- KIS-349 : seurt diskoultrañ renet war gerioù ar prezeg boutin e sell d’o arver en ur prezeg all.
- KIS-360 : e tennfe kentoc’h ar yezhour da stagañ outañ, e sell da arverioù all, an arsterioù
- KIS-367 : Gl. **prothèse incluse**. Sz. **surgical prosthesis**. Br. **dremmosod engronnet pe surjaniel**. Osod enlakaet e-barzh ur wiadenn pe e sell an atelviñ* pe e sell an atoriñ arc’hwelel*.
- KIS-368 : Gl. **centre de réadaptation**. Br. **kreizenn azgouestaat**. Diazevadur o tegemer tud goude ur c’hlañvdiadur e sell da reiñ dezho an dro da azpiaouañ o barregezhioù micherel ha kevredigezhel.
- KIS-E077 : Ar rakskrid a ro da c’houzout ez eo bet kempennet ar skridoù e sell eus ar c’helenn
- KIS-E100 : Sturyezhourion an eil Emsav a laboure e sell da ezhommoù amzeriet en dazont
- KIS-168 (GE - 02 03 80) : Dre forzh arnodiñ ha sevel testennoù e sell eus ar Geriadur a Vezekniezh a zo ganin war ar stern, ez on degouezhet gant un nebeut kealioù eeun : “**Rakwezheriañ** ur c’hlañvour e sell eus an aneraezñ”

Hag all...

War GEVEZ e kaver paot *e sell d'udb.* pe *e sell da ober udb.* Stadomp en deus Gwion dibabet *e sell da.*

En *Geriadur Brezhoneg an Here* e ro MME : *bezañ war-sell da ober udb.* ha *bezañ e sell ub.*

E *Dastumad gerioù a rannvroioù ar gevred* e ro TAM : **e sell (da)** en attente de.

E *Dictionnaire breton-français des expressions figurées* (pp. 459-460) e ro Jules GROS : *e-sell udb., e-sell a, e-sell da.*

Hag evit echuiñ : e NDBF e ro Roparz HEMON (p. 716) **e sell da** en vue de, dans l'intention de ; **e sell eus** en vue de, au point de vue de.

N'eus abeg ebet enta da gavout diaes gant Br. *e sell da Gl. en vue de.*

V – Ao^{***} da YBAN 14 12 16

Bennozh dit evit da skouerioù niverus. Talvoudus eo atav da respontoù.

Treuzkaset 'm eus da respont da 'm c'henseurtez ha da drugarekaat a ra ivez.

Aman emañ ar frazenn a felle dezhi treiñ : « Dois-je considérer autrui comme un moyen en vue d'une fin, ou bien comme une fin en soi ? »

Eleze : « Ha rankout a ran sellout ouzh an hentez evel un araez e sell d'un davedenn, pe evel un davedenn hec'h unan ? »

Ha mat eo da 'z soñj ?

Hiziv em eus implijet GEVEZ gant div liseadez a labour war an ankoun. Fellout a rae dezho lavarout “amnésie rétrograde” hag “amnésie antérograde”. Hervez GE e vefe *ankoun diabellat* hag *ankoun dianesat*. Talvoudus eo e vefe eus e labourioù e levraoueg al lise.

Mikael en deus kinniget kas GEVEZ d'al levraoueg. Goulennet 'm eus gant al levraouegourez asantiñ evel just. Spi 'm eus he deus respontet dezhañ.

VI – YBAN da Ao^{*}, LM, YVT, GC, RAD, YBQ 15 12 16**

Gwion a ro *daved*.

Skrivañ a rafen : **Ha rankout a ran desellout an hentez evel un araez e sell d'un daved, pe evel un daved en e an-un ?**

An droienn Br. [an hentez] *un daved e unan* a gomprenan evel Br. [an hentez zo] *un daved eñ ivez*. Padal Gl. *le soi* = Br. *an an-un*, neuze Gl. *en soi* = Br. *en e an-un*.

Met en ur yezh laosk e spir *e unan*. Hep kedell. Diwar levezon ar galleg *lui-même* eo e lakaer ur gedell, met ned eo ket katreizh.

KIS-1460

I – P da YBAN 16 12 16

Emaon o treiñ ur gevellenn gant Mary Beckett (Iwerzhonadez, anat). An istor a droan a c'hoarvez goude ar Brezel Bed Iñ ; ur plac'h yaouank a oa plijet bras gant an Amerikaned he deus ur babig du. Dizimez eo, evel just. He zud n'int ket tomm da zegemer ar babig-se en o zi. Neuze e tiviz ar plac'h fiziout he merc'hig el leanezed a zalc'h un ti evit seurt degouezh.

Ar ger saoznek evit an ti dalc'het gant al leanezed zo *the home*. Klask a ran penaos lavarout se.

Kavet 'm eus *emzivati*, pezh na glot ket, rak n'eo ket dilezet ar bugel ; ar vamm zoken a adkembro anezhi goude ur pennad. Kavet 'm eus c'hoazh *ospital ar vugale*, fall da 'm meno.

Bez' ez eus ivez *ti-repu, ti-gwarez...* *Minic'hi* 'm eus gwelet ivez ; se a blijfe din ar muiañ. Klotañ a rafe da 'z soñj ?

II – YBAN da P 16 12 16

Sz. *the home* : Br. *ar minic'hi, ar bod, an oaled, ar repu, ar mog.*

Taol ur sell war *Geriadur brezhoneg an Here*, enmoned **minic'hi** (gourel pe benel).
Klotañ a rafe a-walc'h, a gav din ivez.

III – P da YBAN 16 12 16

Ne 'm boa ket soñjet e *oaled*. Un tammig pout ez on er mare-mañ.

Marteze e ve ar pep gwellañ c'hoazh.

I – LM da MC, YBAN, GC, YVT, Ao***, JMM, YBQ 15 12 16

Zoken ma ned eo ket disi an teul-mañ e c’haller merzhout e ra labourioù Preder o zreuz bep a dammig. Hanter hent moarvat, met gant an hent.

PRÉVENIR ET DÉPISTER LE CANCER DANS LE FINISTÈRE DIARBENN HA DISKOACHAN AR C'HANKR E PENN-AR-BED

*Je suis acteur de ma santé
E hary ma yec'hed emean*

FAITES LE TEST ! GRIT AR PROUD !

Le dépistage organisé du cancer colorectal
Le dépistage organisé du cancer colorectal s'adresse aux hommes et aux femmes âgés de 50 à 74 ans, sans symptômes digestifs ni antécédents personnels ou familiaux du cancer colorectal.

Le test OC Sensor
Le test permet de détecter la présence éventuelle d'un saignement insignifiant (microscopique) dans les selles. Si le test est positif, une coloscopie s'impose.

Une attention soutenue et continue
Pour être efficace, le test doit être répété régulièrement, tous les deux ans.

PROGRAMME NATIONAL DE DÉPISTAGE DU CANCER COLORECTAL

02 98 33 85 10

*Se faire dépister, un geste essentiel...
Izhaat diskoachañ ar c'hankrou,
ur jestr pouezus-haer...*

Notre mission
Sous tutelle du Ministre en charge de la Santé et de l'Institut National du Cancer (INCa), l'ADEC 29 met en oeuvre, assure le suivi et évalue les programmes éditoriaux du Dépistage Organisé des cancers du sein et du colon.

Notre cadre réglementaire
Le Dépistage Organisé s'inscrit dans le cadre du Plan Gouvernemental de Lutte contre le Cancer (Plan Cancer) et respecte le Cahier des Charges National.
Arrêté du 23 septembre 2014.

Nos financements
Sont assurés en totalité par des subventions de l'Etat et de l'Assurance Maladie.

Notre structure
Présidée et dirigée par des médecins, elle associe, outre les professionnels de Santé, des représentants des partenaires institutionnels et des collectivités territoriales.

Notre siège
L'ADEC 29, implanté en zone de Gouesnou Kergaradec, compte douze personnes placées sous la responsabilité d'un Médecin Directeur.

Notre chef-fil
Dindan gward Ministrerezh ar Yec'hed hag Ensvadur Broadel ar C'hanter (EBK/INCa) emañ KDK 29. Izhaat a ra da dalevou, heuliañ ha priziañ a ra ar programmoù Diskoach Azet evit kankrou ar vrom hag ar c'holon e Penn-ar-Bed.

Notre framme reolik
Emañ an Diskoach Azet e-barzh ar Steuflv gouarnamantel da Stourm ouz ar C'hanter (arvet Plan Cancer). Miret stroñ e vez Kaer ar C'haroù broadel.
Diferet an 23 a viz Gwengolo 2014.

Penaos ez omp arc'hantet
Paet int penn-da-benn gant skoaziadennoù ar Stad hag an Asurafis Kleveded.

Notre framme
Kadoriet ha remet gant mezeien eo he-mañ. Konstitolañ a ra emañ labourerien ar Yec'hed, dileurid, kevelerien ensavadurel hag ar strollagezhioù lec'hel ivez.

Notre aez
E takad Gouesnou Kergaradeg emañ KDK 29. Dez et eus danoùk den em dindan avelbegh ur Mezig Renner.

ASSOCIATION POUR LE DÉPISTAGE DES CANCERS DANS LE FINISTÈRE
1, Avenue du Baron Lacrosse - BP 80095 - 29802 BREST Cedex 9

02 98 33 85 10 contact@adec29.org

II – YBAN da LM, MC, GC, YVT, Ao^{***}, JMM, YBQ 17 12 16

Laorañs a lavar : “Hanter hent moarvat met gant an hent”. Ha ken anat ha se eo ? Klevout a ran bepred frond ar c’hozh gant ar pennad-se, skrivet gant tud distuz a-walc’h oc’h arverañ gerioù *fam.* pe *pop.* lizh da Martial Ménard, e-lec’h hanc’herioù kalvezel.

Anat eo o deus aozerion ar pennad taolet ur sell war GEVEZ, bommoù evel *diagentoù personel pe familhel* en diskouez a-walc’h. Neuze, perak n’o deus ket degemeret an holl hanc’herioù kinniget e GEVEZ ? Ar follenn-se ’m eus degemeret ivez (sl. p. 282) ha stadet diouzhtu e oa bet dilezet ar gerioù re zigunvez — re “arnevez” ? — e gounid termenou “anavezet gant an holl”. An disc’h ? Ur pennad plouk ha babistoul, gant ur spered rakgouiziel.

Skouerioù :

- Gl. **dépister** : *diskoachañ* e-lec’h *diournat*. Diskoachañ a reer udb. kuzhet, hogen diournat a reer war-benn dinoiñ anaezioù dianat, a c’hell bezañ ezvezant evel reizh.

- Gl. **symptôme** : *sintom* e-lec’h *azon*.

- Gl. **cancer colorectal** : *kankr ar c’holon* e-lec’h *kankr kolon-youlc’h*.

- Gl. **saignement inapparent** : *koll-gwad diwelus* e-lec’h *gwadliñvañ amguzh* (Gl. *inapparent* pe *occulte* er ster-se). Merzhout ivez an arver faziak eus *diwelus*. A-wechoù e reer ivez gant Br. *diwad* = *gwadliñv*.

- Gl. **microscopique** : *mikroskopek* e-lec’h *korrgreskerec*.

- Gl. **les selles** : *ar fank* e-lec’h *an oulennoù* pe *ar c’hac’hadoù*.

- Gl. **si le test est positif** : *ma’z eo pozitivel ar prouad* e-lec’h *mar bez yaek ar prouad*.

- Gl. **une coloscopie s’impose** : *ret eo imbourc’hiñ ar vouzellenn dev* e-lec’h *rekis eo ur c’holonengweliñ*. Ya, dav imbourc’hiñ a dra sur, met n’eo ket ar vouzellenn dev, ar c’holon ne lavaran ket, hag ouzhpenn se ned eo ket forzh petore imbourc’hiñ, da skouer

dre deuta (Gl. *toucher*), hogen unan gweledel diwar-bouez ar c'holofibroskop ebarzhet dre hent ar youlc'h. Ur yezh laosk ha diresis, anat.

- Gl. ***un attention soutenue et continue*** : *un evezh ingal ha didroc'h*. Evit a sell ar mezeg, pe ar c'hoskor arouelañ, e lavarfen *un evezherezh sonn ha diastal*, rak un obererezh eo eus o ferzh, ul labour gwirion ha n'eo ket un emzalc'h, evel *strafuilhoù an evezh* a-berzh ur gouziviad, da skouer. Amañ ar Gl. *soutenu* a dalvez unan “kreñv”, “pizh” ha n'eo ket “ingal”, rak tu zo da vezañ “ingal” ha “bihan” war un dro. Sl. GEAK *soutenu* Br. *start, stabil, fest*. Hag ivez *marché soutenu* Br. *nevid sonn*.

- Gl. ***pour être efficace, le test doit être répété régulièrement*** : *evit bezañ efedus eo dav deoc'h adober ar proud alies e-lec'h evit bezañ efedus (gwerc'hek) e rank ar proud bezañ arreet ent reoliek*. Adober udb. “alies” ned eo kevatal d'e ober “reoliek”.

- Gl. ***se faire dépister : un geste essentiel*** : *lakaat diskoachañ ar c'hankroù : ur jestr pouezus-kaer*. Aze hon eus un droienn idiomatek “un geste”. Plat kenan eo treiñ e brezhoneg gant *jestr*. Ned eo nemet komz galleg e brezhoneg. Me a lavarfe *an diurnat, ur gread a bouez bras*.

- Gl. ***sous tutelle du Ministre en charge de la santé*** : *dindan gward Ministrerezh ar Yec'hed*. E galleg e komzer eus *Ministère de tutelle* Br. *maodiernezh kembelik* (GEAK, p. 240), rak n'eo ket un afer a “gward” met a “kembeli”. Neuze : *dindan gembeli Maodiern ar Yec'hed*.

- Gl. ***l'ADEC 29 met en œuvre, assure le suivi et évalue les programmes finistériens du Dépistage Organisé des cancers du sein et du colon*** : *lakaat a ra da dalvezout, heuliañ ha priziañ ar programmoù Diskoach Aozet evit Kankroù ar vronn hag ar c'holon e Penn-ar-Bed*.

engwezhiañ ◇ *engager, mettre en œuvre* (GEVEZ3, 423 : hentennoù engwezhet evit andalañ ar riskl hêrezhel)

andalañ ◇ *apprécier, évaluer (grandeur intensive), mesurer (qualitativement)*

Kinnig a rafent enta : *engwezhiañ, arheuliañ hag andalañ a ra ar rakkunioù diurnat frammet evit kankroù ar vronn hag ar c'holon e Penn-ar-Bed*.

- Gl. **un cadre réglementaire** : *ur framm reoliek*. Kinnig a ran : *stern hon reizhennoù*. Ned eo ket kevazas *reoliek* (Gl. *régulier*), amañ ez eus kel eus reolennoù pe reizhennoù oc'h amparañ stern obererezh an aozadur.
- Gl. **Cahier des Charges National** : *Kaier ar C'hargoù broadel*. GEAK : *roll an diferadurioù*. N'eo ket re skuizhus chom peg ouzh ar galleg !
- Gl. **arrêté du 23 septembre 2014** : *diferad an 23 a viz Gwengolo 2014*. Pezh a ziskouez emañ ar GEAK ganto ! Me a lavarfe : *diferad an 23 gwengolo 2014*.
- Gl. **nos financements** : *penaos ez omp arc'hantet*. Kinnig a rafen : *an araezioù kellidañ*.
- Gl. **Sont assurés en totalité par des subventions de l'État et de l'Assurance Maladie** : *Paeet int penn-da-benn gant skoaziadennoù ar Stad hag an Asurañs kleñved*. Kinnig : *kefeuniet penn da benn gant skoaziadoù ar Stad hag ar C'hretadur kleñved*.
- Gl. **collectivités territoriales** : *strollegezhioù lec'hel*. Kinnig : *strollezhioù lec'hel* (pe *tiriadel* — GEAK).
- Gl. **association pour le dépistage des cancers dans le Finistère** : *kevredigezh evit diskoachañ ar c'hankroù e Penn-ar-Bed*. Kinnig : *kevarzhe evit diournat ar c'hankroù e Penn ar Bed*.

III – LM da YBAN, MC, GC, YVT, Ao^{***}, JMM, YBQ 17 12 16

Trugarez evit da gasadenn a savan a-du krenn gant an tenor anezhi, anat dit. Ar gudenn er metoù brezhonek eo e soñj d'an dud e rankont bezañ komprenet gant ar vrezhonegerion henvoazel diwezhañ ha diwelout a reont ez eus en teul gallek skignet gant an ADEC 29 ul live yezh na c'hell ket brezhoneg an kez brezhonegerion henvoazel eztaoliñ. Neuze e tennont splet (pezh a zo mat en despet da bep tra) eus labour Gwion, adsammet ganit bremañ, peogwir ez anglevont un dislavar memestra etre ar skrid orin hag disoc'h an treiñ, hanter hent emaint. Gerioù damgalvezel an doktor Knock evit komz ouzh e c'houziviaded... Goulenn a reont ez afe ar brezhoneg da yezh kefridiel ha damantiñ war un dro e ve koazhet ar gouzelva d'al lodenn grak a zo e hini bremañ pa 'z eo aet ar gouezeleg gant an hevelep hent hag an hini a ginnigont evit ar brezhoneg...

IV – YBQ da LM, YBAN, MC, GC, YVT, Ao^{***}, JMM 18 12 16

Eskemm LM-YBAN :

Ne zeuan ket a-benn da resisaat da betra e tenn an doare-se da ginnig brezhoneg d'an dud. Klevet 'm eus ur darlizhenn gant un den eus **Produit en Bretagne** (*produet e Breizh*), e brezhoneg mar plij. Gerioù arnevez ha gerioù gallek brezhonekaet a zeue gantañ (a-wechoù evit lakaat an dud da gompren ar ger arnevez). Ar meskaj zo farsus kenan.

Ober gant ar brezhoneg zo alies ur folklor, pe un araez kehentiñ evit gwerzhañ ur varc'hadourezh bennak d'ar *bon peuple breton*, pe ar *bon peuple de notre province...* Brezhonekaet gerioù gallek zo un doare boas d'ober pa groger gant ar yezh ha pa vezer gant mignonned. A-wechoù eo dre fent nemetken e vrezhonekaer ur ger gallek saourus.

Er skrid a venegit eo dre leziregezh. An damant da gompreneson ar paour kaezh *bon peuple* zo un digarez toull. Ar galleg zo ar yezh komzet ar muiañ e Breizh. An dud a bae tud evit kinklañ o c'hehenterzh gant gerioù brezhonek, na pa vefent e penn un ti-krampouezh pe ur framm tiriadel, ne glaskont nemet lorbañ o arvalion anavezet ganto evel gallegerion ampart.

Netra yael da c'hortoz evit dazont ar brezhoneg, nemet e soñjfed ez eo steuziadur ar brezhoneg un darvoud yael evit Frañs. Ya, met marteze... Memestra... An dud a zebr krampouezh laouen o vezañ gwelet ur ger brezhonek bennak, ar re dapet ur c'hriñ-bev, soñj ganto eus ar follenn baper divyezhek tremenet etre o daouarn, a grogo gant deskiñ ur yezh estren dezho...

Me gav din eo bet graet tro an argraf pell 'zo, marteze ne oan ket ganet zoken. Ar splot a ya da varc'had ar c'hrampouezh ha da nevid ar bolitikourion a vicher. Al lezireion a vicher o deus kavet ur stael gant ar brezhoneg a gendalc'ho d'ober o labour abupre pa na vo den da rebech dezho o labour moc'het. O mistri zo laouen gant o furlukinerzh.

Eskemm MC-YBAN-LM :

Lennet 'm eus ivez ar poz a-zivout ar brederouriezh. Bepred an hevelep folklor, an hevelep leziregezh... An holl dud-se zo pell diouzh ar brederouriezh.

Soñjal a ran e 'm eus dizoloet ar brederouriezh dre ar brezhoneg o kenlabourat gant ur stroll istrogetled. Hiziv an deiz e kavan c'hoazh prederouriezh e-barzh skouerennoù Lavar. N'eo ket ur c'heriaoueg, n'eo ket kentelioù, hogen prederouriezh vev ha war dachennoù lies ha pinvidik.

N'eo ket el lise e tapo al liseidi ur c'hreunenn a brederouriezh. Paour kaezh liseidi, ken yaouank ha beuzet en henvoazelezh hag er furmoù disterañ eus ar stuzegezh c'hall.

Klevet 'm eus un den stuziet mat, a stourm taer evit ar brezhoneg, o lavarout ne oa da varrek war ar brederouriezh e Breizh nemet ur c'helenner a skrive pennadoù en ur gelaouenn vrezhonek... An hevelep hini a lavare ne oa mui barrek GE nemet da stummañ gerioù nevez... Hag ur chañs c'hoazh a ouzhpenn.

N'on ket ur mailh war ar brederouriezh hogen evidon ez eus e-barzh PREDER ur brederouriezh diles a zo da vezañ kaset pelloc'h pa n'eo ket mui GE evit ober. Marteze a-walc'h eo diarveradus evit kelennerion lise pe skol veur... Nemet e vijent ouzhpenn kelennerion, denion lakaomp.

Savit ho milginoù keneiled. Va digarezit evit va martezeadennoù. Hoc'h eskemmoù zo bepred deurus ha sirius hogen ne 'm eus ket kalz a draoù sirius da zegas.

KIS-1462

I – Ao*** da YBAN 22 12 16

Gallout a rafes displegañ din orin ar ger *hentez* mar plij.

Setu ar pezh a skriv din Soaz Lescop : “Evit ar pezh a denn d’an “arall” : “arallekadur” a dalvez “aliénation”, o tont deus al latin “alienus”, hag a dalvez “autre”. Setu perak e ran gant “an arall”, dre ma’z on gouest da liammañ gant gerioù all (diazeez ma c’hentelioù e vez alies)... Ar pezh n’on ket gouest ober gant an “hentez”.”

II – YBAN da Ao***, MC, LM, YVT, GC, RAD, YBQ 22 12 16

En e LEBM e skriv Victor Henry : **hentez**, s. m., le prochain : comme qui dirait collectivement « ce qu’on rencontre sur son chemin » ou mieux encore « l’ensemble des compagnons de route », dér. de *hent* ; mais cf. *henti*.

henti, vb., fréquenter ; contamination de l’empr. fr. *hanter* par le br. *hent*.

An abeg roet gant Soaz Lescop zo ankantrat, rak d’ar mare-se ne ve krouet gerioù nemet diwar gerioù “anavezet”. Da neuze e ve dic’hallus nep devezout.

En e *Geriadur ar Bredelfennerezh* (p. 30) e skriv Guy ÉTIENNE :

AUTRE.

si le sujet peut se trouver dans une position qui le met à la merci de l'autre, mar kav [ar gouzrec'h] ur savlec'h en lak e youl an amgen (sl. ACTIVITÉ — PASSIVITÉ) ; tendance dont l'objectif est de nuire à autrui, tued a zo e amkan noazout ouzh an hentez (sl. AGRESSIVITÉ) ; la prise en considération de l'autre et de sa souffrance, an damant d'an amgen ha d'e boan (sl. AGRESSIVITÉ) ; la demande est formulée et s'adresse à autrui, dezgeriet eo ar goulenn ha graet ouzh an hentez (sl. DÉsir) ; en tant qu'il cherche à s'imposer sans tenir compte du langage et de l'inconscient de l'autre, e kement ma klask kemer e greñv war an amgen hep derc'hel kont eus e lavar hag e ziemouez (sl. DÉsir) ; processus psychologique par lequel un sujet assimile un aspect, une propriété, un attribut de l'autre, argerzh bred ma piaoueka drezañ ar gouzrec'h un arvez, ur perzh, un doareenn eus an amgen (sl. IDENTIFICATION) ; le sujet attribuant à autrui certains traits de lui-même, ar gouzrec'h oc'h ardaoliñ ouzh an amgen [...] tresoù 'zo anezhañ e-unan (IDENTIFICATION PROJECTIVE) ; négation de l'autre, nac'hadur an amgen (sl. MOI IDÉAL) ; l'image d'autrui, skeudenn an amgen (sl. NARCISSISME).

∇ Tri zermen zo en arver er sterva-mañ : 1) Er ster ledanañ : *all a. & g.*, o verkañ nep keñver allded (\neq unded, unaniended) etre ergorennoù diseurt ; 2) Er ster kevredadel : *hentez g.* “an neb a henter” ; 3) e ster ar vredoniezh : *amgen a. & g.*, “an den all dirak, ar gouzrec'h estren”.

sl. *ALTÉRITÉ.*

ALTÉRITÉ.

l'altérité des productions d'origine inconsciente par rapport au sujet conscient, allded an dedaoladoù a orin diemouez e-keñver ar me emouez (sl. MATÉRIEL).

Souezh ebet enta ma teverer diouzh Br. *all, arall* evit argrafoù a allded (\neq unded, unaniended), da skouer *arallekadur, arallekaus, arallek, arallekaat, darallañ* (Gl. *altérer*)

ALIÉNER.

identifications aliénantes, hevelebadurioù arallekaus (sl. MÉCANISMES DE DÉGAGEMENT) [...]

Evit kaout displegadurioù ouzhpenn, sl. ivez LAVAR 10 *passim* & 12, p. 106, 304.

III – Ao * da YBAN 23 12 16**

Trugarez vras dit evit da respont. Sklaer eo ar respont evel just. Ouzhpennañ a ran Soaz er maladoù evit ma c'hellfe respont pe ouzhpennañ traoù mar fell dezhi.

Er skiantoù ne glaskan ket kompren an holl c'herioù, met gwir eo ez eo hogos ur redi er brederouriezh evit gallout kaout ar gerioù gwellañ da zisplegañ hon preder just a-walc'h.

IV – YVT da YBAN 24 12 16

Trugarez evit ar gasadenn a-zivout *autrui*. Dezevout, emit-hu ? Kevreañ Breizh ouzh ar Bed ? Petra, “état de choc” emit-hu ? Emañ Breizh o treiñ gant ar Bed ? Ha n'eo ket ar Bed eo a dro en-dro da Vreizh ? Diwall ma kar ! Tud zo a zo bet devet evit bihanoc'h pec'hed !

Ma, hep farsal bremañ. Krouiñ gerioù nevez a ra aon pa ziskouez anat ez eus ur bed dianav... Pezh a ra aon amañ e Breizh eo gwelout ez eus tud (“kar o yezh” !) a zezev e yezhoù all hag a souz pa vez dezevout e brezhoneg... Mes kement-se zo istor Preder ha ne zeskan mann ebet deoc'h...

Nedeleg laouen deoc'h.

MENEGVAOÙ

Daou venegva a gaver e LAVAR 23 : brezhonek, gallek.

Dave a ra ar menegvaoù war un dro d'an termennoù studiet en notennoù ha da dermennoù 'zo arveret en testennoù.

Evel e levrennoù kent ar steudad ez eo bet miret skrivadur pep termen dik evel m'en kaver er skridoù. Kichen ha kichen e kaver, hep gouzav arbennik, furmoù nevez- koulz ha krenn- pe henyezhel hag, evit a sell ar brezhoneg, stummoù teod- ha rannyezhel, nevezc'herioù ha gerioù nevezsteriet, furmoù imbourc'h ha goveliadennoù diskuliet da faziak pe ankevazas.

Menegva brezhonek Lavar 23

A

- a, 160
a-anien, 124
a wir voz, 178
abupre, 324
acérate, 289
ac'h, 109
ac'hadur, 109
ac'hadurezh, 104
adanor, 15
adanv enharpel, 117
adanvel, 140
adeiladouriezh, 13
adempradur, 213, 215
adlakadenn, 97
a-dreuzkiz, 233
a-dreuzwel, 233
adsav, 58
adsavidigezh, 88
adsorc'h, 58
adtarzh, 58
advevaat, 101
advouklañ kewir, 57
advouklañ unditour, 56
advouklennañ a-heñvel, 56
advouklennañ war heñvel,
56
aergelc'h, 24
aerien, 15
aerwask, 277
aezhenn, 77
aezhenn glogorennus, 279
aezhenn sezv, 279
aezhenn voustret, 278
aff, 160
a-gentouez, 16
a-gevreizh gant, 162
a-glopenn, 257
agrobiologour, 304
a-hennad, 124
aior a beoc'h, 9
akarian, 248, 249
akta gourmec'hadel, 132
aktor, 45
aktour, 45, 47
alkan, 37
all, 327
allded, 327
allelenn, 108, 110
allyezh, 2
altaek, 222
alvez, 46, 47, 92, 261
alvezel, 46
alvezoniezh, 47
amaezh, 285
amaezhiadurel, 33
amaezhierezh, 74
ambulañs, 224, 225
ameilañ, 98
amgen, 327
amgevrediñ, 215
amgovlañ, 269
amheolel, 10
amindrenkenn, 49
amkan kempoell, 226
amload, 229, 233
amouiziel, 87
amparadur, 101
amparidigezh, 227
ampegad, 227
amprest etrevroadel, 31
amprestad, 101
amreal, 34
amva, 28, 142
amveziad, 6
amveziad ret, 227
amveziadoù
istorel-kevredadel, 101
amzer-, 162
amzererwezhiusted, 162
amzergleñvedouriezh, 162
amzerliaoniezh, 162
amzeroniel, 161, 162
amzeroniezh, 161
amzeroniezhel, 161, 162
amzervevoniezh, 162
amzervouedoniezh, 162
añ, 160
an-, 124
anaez, 321
anaf, 230

- anafel, 230
 anagogek, 1
 analadus, 278
 analiz-, 4
 anavezad, 231
 andalañ, 322
 andiraez, 23
 andoueoriezh, 25
 anerwezh, 263
 angemer, 13, 214
 angerzh, 67, 68, 226
 anglevoud, 31, 34, 96, 323
 anhez, 38
 anhezaf, 38
 anhun, 124
 anhunek, 124
 anial, 66
 anien, 76
 ankantrat, 326
 ankevazas, 128, 235
 ankewant, 261
 ankewer, 6
 ankorn, 290
 ankoun diabellat, 316
 ankoun dianasat, 316
 annez, 38
 annhez, 38
 annhezaff, 38
 anperzhok, 92
 anrod hevelebour, 75
 anskaradus, 92
 antebek, 103
 antifonenn, 42
 antifonennad, 42
 antifonet, 42
 antrazeat, 19
 antropian, 31
 antropografek, 31
 antropolatrour, 31
 antroponomiezh, 31
 an-un, 317
 anvedour, 25
 anvedouriezh, 25
 anvevenn, 124
 anvicher, 140
 anvicherel, 140
 aoter, 42
 aoz douaregorel, 98
 aoz poblañsel, 98
 aozadur brezhonek, 98
 araez, 31, 100, 244, 313, 314
 araez dezougen, 46
 araez kehentiñ, 47, 82, 324
 araezioù kellidañ, 323
 araezioù eeunadel, 269
 araezioù surjaniel, 269
 araezioù treloc'hel, 269
 arall, 326, 327
 arallek, 327
 arallekaat, 327
 arallekadur, 326, 327
 arallekaus, 327
 arallreviat, 36
 araogenn, 103
 araokadour, 202
 arbennel, 19
 arbennelezh, 16, 18
 arbouez, 103
 arc'h lastez, 225
 arc'hañ, 6, 17, 19
 arc'hantañ, 323
 arc'hiñ, 17, 19
 arc'hwelek, 100
 ardaoliñ, 327
 ardreuzat, 83
 arempred, 102
 arfroù, 18
 argel, 89
 argenañ, 15
 argerzh bevedel, 270
 argerzh bred, 327
 argraf, 1, 96, 324
 arguzenniñ, 235
 arhent, 243
 arhent luc'h, 18
 arhent sten, 18
 arheuliañ, 322
 arial, 66
 arlakadenn, 229
 arlivus, 151
 arload, 307
 arloz, 88
 armerzh, 44
 arnesat, 82, 83
 arnevezelezh, 100
 arnodadur ar goullo, 99
 arnodiñ ar goullo, 100
 arouezelezh, 90

- arreadur, 87
 arsellerezh, 243
 arstalenn gerc'helladel,
 106
 arster, 208
 artifikiel, 46
 artizanelezh, 192
 arur, 311
 arventenn, 307
 arveriad, 6
 arvesterezh, 21
 arvevad, 195, 249
 arvez, 327
 arvez gwirel, 57
 arvez kempadel, 155
 arwerc'hadur, 103
 arzoug, 248
 arzoù an tresañ, 80, 81
 arzoù kevregat, 81
 askorad, 277
 askorn al lez, 8
 askorn ar glun, 8
 askorn kaezour, 8
 askorn koazez, 8
 askorn kroazell, 8
 asorc'h, 58
 aspadenn, 202
 aspartam, 49
 assav, 58, 59
 assavidigezh, 88
 assorc'h, 59
 Asurañs kleñved, 323
 atebeg ar stlennañ, 45
 atebeg kehentiñ, 47
 atebeg war an
 darempredoù diavaez, 45
 ategenn, 92, 93
 atomenn, 229
 avantur vreizhek, 98
 avez, 35, 249
 avezus, 250
 a-zerc'h, 228
 a zeu, 309
 azez-, 39
 azlavar, 33
 azledad, 276
 azlediñ, 276
 azon, 321
- B**
- babistoul, 321
 Babistoul, 207
 babistoulek, 291
 Babreton, 137, 207
 bailh, 110
 bailhenn, 110
 bakol, 287, 288
 balirañ, 9, 255
 balirenn harpañ, 14
 balum, 233
 bandennoù treset, 80
 banell, 265
 banell destrizhañ, 265
 bann drafet, 269
 bannadell, 230
 banne koazhañ, 168
 banne kreiz, 168, 170
 banne war-lerc'h, 169
 bannhent, 230
 bannoniezh, 230
 bannoniezhour, 230
 bannoniour, 230
 bannour, 230, 231
 bannouriezh, 230, 231, 235
 bannouriezh anafel, 230
 bannouriezhour, 231
 bannoù treset, 80
 baranek, 202
 barnad dezrannel, 3
 barnad kendodel, 3
 barr deverañ, 157
 barregezh, 157
 barrek, 157
 barrekaat, 157
 barrenn, 255
 barzhoniezh, 31
 bastardiñ, 214
 bazhyevañ, 69–71
 be-blot, 10
 bec'h (tredan), 185
 bec'hiegi, 254
 bed danvezel, 47
 bed gwerc'hel, 100
 bed kouerel, 119
 bed prevez, 226
 beleien, 116
 bellouriezh, 177
 belost, 8
 bengasaer, 26

bengasaerezh, 26	bleuzus, 6	bloue, 253
bengaz, 27	blevezh, 274	bod, 318
bengazer, 27	blezad, 228, 274	bodad, 64
bennozh, 92	blidan, 272	bomm, 275
benzen, 229	bliden, 272	bon denelaat, 226
berlañchañ, 270	blidon, 272	bon emren, 227
besker, 269	blizen, 271, 273, 274	bonac'h, 106, 108, 109
beskerez, 265, 269	blizenad, 273, 274	bondelv, 86
beulke talvoudus, 204, 225	blizenek, 273	boneg ar berc'hentiezh prevez, 164
beved, 47, 213	blizenn, 271	bonreizh, 154
bevedeg, 162, 230	bloavezh, 272, 274	bosigern, 258
beveziñ kalzek, 16	bloavezh anomalistek, 274	botoùkoadek, 175
beveziñ yoc'hek, 16	bloavezh drakonitek, 274	boued arzougus, 248
bevgimiezh, 49	bloavezh gwiantenel, 274	bouedenn benn, 262, 263
bevion, 142	bloavezh jederezhel, 273, 274	bouedvirerezh, 121
bevoniezh, 142	bloavezh kedezel, 274	bouklañ, 56
beziadelezh, 88	bloavezh kellidel, 273, 274	bouklenn, 56
bezivadur, 29	bloavezh kellidsteuñvel, 273, 274	boutailh vlizenek, 273
bezivet, 13	bloavezh kemedel, 274	bouzellenn dev, 321
bigoudeneg, 156	bloavezh keodedel, 273, 274	boz, 178
biñsaskell, 224	bloavezh mouganel, 274	bragoùbrazek, 175
bio-ekolo, 298	bloavezh nesheolvanel, 274	braslun, 87
biolin, 134	bloavezh skol, 274	bredelfennerezh, 87
bioloñs, 133	bloavezh trovanel, 274	bredoniezh, 327
biziñ, 199	bloaz, 271	bredouriezh, 21
bleinekaat, 215	bloaziad, 274	Breiz Atao, 200
bleusa, 6	bloaziad luc'h, 274	Breizh, 180
bleusaat, 6	bloc'heilad, 15, 18	breizhoù, 144
bleuseiat, 6	bloc'heiladek, 82	brezhoneg, 181
bleuz, 5, 6	bloc'heiladel, 76	brezhoneg kempred, 118
bleuzañ, 5, 6		brezhonegva, 97
bleuzek, 6		brezhonelezh, 96
bleuziñ, 6		

briadou, 41
 brientin, 88
 brizhekologour, 298
 brizhenn, 110
 brizhkemenn hevelebour,
 75, 76
 brizhlostger, 49
 brizhvrezhoneger, 298
 broadelañ, 5
 brokadenn, 156
 bronduenn, 225
 bugaleañ, 46, 47
 bugel, 24
 bugelek, 98
 bugelekaat, 147
 bugul, 24
 buhez, 47
 buhezegezh, 298
 bukañ, 18
 buorzh, 261, 263
 busaver, 141
 busaverezh, 141
 butan, 37

C

chabenn, 262
 chabousat, 262
 chabout, 262
 chaboutat, 262
 chagell, 253
 chak e boch, 53
 chakell, 251, 253
 chakellat, 253

chakenn, 255
 chaokenn, 255
 chaoker levrioù, 288
 chataler, 140
 chikenn, 251, 255
 chuchumuchu, 63
 c'hoarier, 45
 C'hwec'hkorn, 20
 c'hwasha, 35
 c'hwil, 288
 c'hwiliañ, 288
 c'hwilier, 288

D

Dael, 88
 daelerezh, 98
 dalc'hiad, 96, 201
 damesaat, 70
 damgalvezel, 323
 damkaniezh, 98
 damkaniezh an irienn, 234
 damstrollennel, 146
 dangoad, 62
 dangorek, 83
 dañvadez diakuit, 252
 dañvadorzh, 262
 dañvadsaver, 141
 dañvadsaverezh, 141
 dañvati, 74
 danvez, 209
 danvez krai, 254
 danvezenn, 48, 110

danvezenn skinoberiek,
 197
 dañvgavr, 262
 daouaskoù, 304
 daoured, 135
 daouskilfoù, 304
 daouvan, 261, 265, 288
 daouzeled, 276
 darallañ, 327
 darankad, 243
 daraozad, 243
 darbar ersezadel, 174
 darbar hollel, 174
 darbar poentek, 173
 darbar poentel, 174
 darbar trebadek, 173
 darbar trebadel, 174
 darbennusted, 162
 daremouezh, 243
 darempred, 47
 darleviadenn, 282
 darlizhenn, 324
 darnveziadel, 16
 darnveziat, 16
 darvanañ, 92
 darvezout, 34
 darwallad, 5
 darwalladek, 5
 darwalladekaat, 5
 darwalladelañ, 5
 darwallañ, 5
 daskirier, 260
 daskurzhad, 159

dasorc'h, 58, 59	degasad oligoelfennoù, 248	denkalvezoniez, 29
daspugner, 185	degasad pemdeziek, 248	denoniañ, 29
dassav, 92	degasad raz, 248	denoniek, 29
dasstlenn, 60	degasad(enn) raz, 250	denoniez, 28, 31, 87
dativ, 102	degasadenn, 250	denonour, 31
dave tralenat, 197	degasadenn c'hremm, 250	denouriez, 28, 29, 31
daved, 313, 317	degasadoù meinel, 248	deñvedsaverezh, 141
davedenn, 314, 316	degemer mat, 216	denzebrer, 170
daveenn, 109	degouezhad, 90	denzoueelour, 29, 31
dazgwerediñ, 261	dehañvalout, 102	deouezañ, 60, 255
dazlodañ, 260, 261	dehentadur, 96, 176	deouezus, 157
dazlodorz, 262, 263	dehentadur nidiadek, 88	derc'h, 228, 229
deberzh, 214	dehouelañ, 99	derc'h-, 229
debrer-tud, 170	deiz D, 10	derc'han, 229
debr(on)uz, 248	deled, 276, 277	derc'hanva, 197
dec'han, 6	deleder boutailh splujañ, 278	derc'haviñ, 228
dec'hanadel, 19	deleder splujañ, 277	derc'hek, 87
dec'hanañ, 243	delun, 229	derc'hennañ, 134
dec'havaelañ, 87	delv, 88, 89	derc'hlinenn, 228
dec'heriañ, 5, 102, 110, 229	denazeul-, 31	derc'houezadur, 88
dec'hmegiñ, 296	denazeuler, 31	dereadegezh, 209
dedalvezadus, 18	denazeulerezh, 28	dereizhañ, 269
dedaolad, 327	denelour, 203	deren, 102
dedeuziñ, 21	denezad, 170	dermatoz, 249
dedro milvedel, 202	denezat, 170	dervaat, 102, 108
dedroadur, 102	dengalvezerezh, 29	dervantouriez, 304, 305
dedroadur arc'hwelel, 102	dengalvezoni, 29	desaveladur, 106
dedroadur istorel, 202	dengaz, 27	desaver, 140
degasad, 248	dengalc'h, 29	desaver anvicherel, 140
degasad gremmel, 248	denionour, 28, 31	deskiñ, 70
degasad hilel, 248, 251	denionouriel, 28	despizadur, 92
degasad mezhurel, 248	denionouriez, 28, 31	despizer, 140
		destlel, 155

destuziañ, 207	diaraogañ, 103	dilested, 135
deurus, 7	diarsell, 20, 30, 200	dilezet, 12
devezadur, 243	diaz poblañsel, 226	diloc'hel, 273
deverad, 6	Diazezadur departamantel ar chatalerezh, 291	diluz, 23
deverañ, 46	dibab dodennel, 191	dinodiñ, 47
devoudañ, 5	dibaregezh, 157	dinoiñ, 321
dewerzhadus, 266	diberc'henn, 12	diouennadur, 202
dewerzhañ, 266	dibolitikaat, 226	diouezañ, 70
dezerc'hañ, 45	dic'hallusted anienel, 100	diouganer, 42
dezerc'her, 45	dic'harvad, 304	diouganerezh, 298
dezerzh dizourus, 126, 203	dic'henezhadel, 291	diounit, 266
dezevout, 31, 129, 195, 326, 328	dic'houezañ, 71	diournadur, 282
dezgeriañ, 327	dizalc'hour, 214	diournat, 322
dezneuziad, 129, 130	diemouez, 87, 126, 327	diouvukañ, 1
dezneuziañ, 130	diempradur, 229	diouzerc'h, 90
dezrann-, 4	dienevek, 4	diouzh ar furm, 209
dezrannadel, 3	difenn hangae, 199	dipeptid, 49
dezrannadelezh, 3	difennoù hangae, 169	diradur hevelebour, 75
dezrannel, 3	diferad, 323	dirañ, 75
dezrannelezh, 3	digarg, 185	diridigezh hevelebour, 75
dezvad kefridiel, 98	digargañ, 185	disgorren, 157
dezverk, 110	digenaozañ, 265, 270, 289	diskan, 42
di-, 124	digennaskañ, 287	diskarg, 185
diabet bec'hiegel, 289	diglorañ, 1	diskeladeg, 6
diabet bec'hiegi, 291	digor kalon, 168	diskiblezh, 7
diabet bec'hiegvezhel, 291	digoradur, 120	diskleriadur, 290, 291
diadreuz, 257	digorglun, 9	disklot yezhourel, 30
diagentiad, 266	digrizañ, 69, 71	diskoachañ, 321, 322
diagentoù, 321	dihewel, 89	diskor kentañ, 120
dial, 66	dihun, 124	diskorata, 35
dianlen, 30	dilaosket, 12	diskouez kentañ, 120
diaoulekaat, 227	dilerc'hentez, 87	diskouezadeg, 120
		diskouezadeg kentañ, 120

- diskuliad, 90
 dislavar boniek, 100
 disloc'h, 269
 dispeuzadur, 202
 displegouriezh, 235
 distruj ar brezhoneg, 204
 distuziañ, 207
 disvec'h tredan, 185
 dit, 51
 ditouret, 56
 divadeziñ, 201
 divec'h, 185
 divec'hiañ, 185
 divellek, 221
 divellekaat, 61, 102, 110
 divellekadur, 150, 310
 divellsteriek, 165, 220, 221
 divellsteriekadur, 165, 224
 divevenn, 124
 divez, 26
 divlizherenn emzivat, 34
 divlizherenn intañv, 34
 divoustrañ, 278
 divroadeladur, 202
 diwad, 321
 diwelus, 321
 dizalc'hiezh, 87
 dizalc'hour, 203
 dizant, 258, 260
 dizeur, 103
 dizourañ, 289, 291
 doareenn, 327
 doazh, 159
 doazhadur, 1, 142, 159
 doazhañ, 159
 dodenn, 194
 doktorez, 191
 donedigezh vat, 216
 donemat, 216
 doñv, 70
 doñvaat, 69, 70
 doñvañ, 69
 doñvikaat, 69, 70
 dornlennerezh, 299
 dornurusinerezh, 304
 dornzivinerezh, 304
 dotaat, 70
 douarañ, 231
 douaroniel, 231
 douaroniezh, 28, 231
 douaroniezhour, 230, 231
 douaroniour, 230, 231
 douarour, 231
 douarouriezh, 28, 84, 231
 douarouriezhel, 231
 douarziouganerezh, 297
 doueded, 90
 doueek, 92
 doueelezh, 90
 doueoniezh, 44, 86, 89, 92
 doueonour, 93
 douezusted, 31
 douchenniñ, 291
 दौरisvec'h, 289
 दौरisvec'hiañ, 291
 dourlivadur, 152
 draf, 268
 draf bouetañ, 289
 draf kabestrañ, 289
 drafañ, 269
 drafer, 269, 290
 drailherezh an nac'hennoù,
 252
 drailherezh an nakadoù,
 254
 dravidek, 222
 dre ar genoù, 266
 drec'h, 229
 drec'hadur, 229
 drec'hel, 229
 dremmour, 45, 47
 drougarver, 43
 drougiezh, 36
 durc'haat, 304
 durc'hadur ster, 16
- E**
- ebr-, 24
 ebranaezouriezh, 24
 ebrouriezh, 8, 22–25
 ec'haozañ, 289
 ec'hankad, 250
 ec'haozañ, 270
 edrec'hiñ, 229
 eeunañ, 70
 egor, 24
 egorenn, 30, 134
 ehoazet, 38
 eilator, 210

eilkomzad, 42	emzallentez, 213	ennegañ, 145
eilprezeg, 97	emzezrann, 226	enorus, 40
eilragor, 210	emzivati, 318	ensell an dent, 289
eilsammañ, 99	en erdu, 204	ent douaregorel, 214
einvezh, 260, 261	en ervez da, 6	ent emdarzh, 31
eizhtroadek, 249	en linenn, 127	ent gerdarzhel, 262
ekonomiezh, 191	enankad, 250, 251	ent hanezel, 88
ekonomikel, 191	enankad dour, 250	ent reoliek, 322
elektronik, 78	enankadenn, 251	ent speredel, 201
elfennadenn vakteriourel, 251	enankadoù meinell, 251	entremez hep dent, 259
elfennadur garvevionel, 253	enankadoù mezhurel, 251	eostad, 228
emarroutañ, 7	enankadur, 251	eoulus, 48, 49
embregadenn, 23	enankañ, 250, 251	eouluzenn, 48, 49
embreger, 70	enankañ nemeurelfennoù, 251	eoulvaez, 49
emell bredvezegel, 269	endalc'h hevelebour, 75	epsaverezh, 141
emfreuzadur, 99	endenañ, 90	erbar, 6
emglev, 64	enepdispac'h, 202	erc'hiñ, 19
emguer, 36	engehentiñ, 46	erdalva, 49
emouez, 17, 327	engeriañ, 118	erdu, 24
emouezañ, 17	engeriet, 117	ere kerentiezh, 266
emouiziañ, 17	engravadur, 81	ereadurezh, 82
emouiziek, 17, 312	engwezhiañ, 322	erganad, 92, 99
emplegat, 90	enharpañ, 118	erganad daelerezhek, 98
emrenelour, 97, 214	enkae, 196	erged, 99
Emsav Stadel Breizh, 201	enkae dredañ, 197	erged stadelour, 98
emstrivad, 83	enkae gwareziñ, 197	ergraf, 79
emwar, 35, 36	enkae hangantañ, 197	erien, 255, 257
emwarel, 35	enkae klevedel, 197	erien diadrez, 257
emwariad, 35	enkaeañ, 196	eritem, 249
emwariat, 35, 36	enlinenn, 128	eriunell, 97
emzalc'h rakwalarnek, 212	enneg, 20, 195, 287	eriunell eilemsavek, 97
	ennegadour, 191	erlev hevelebour, 75
		erolad, 230

eroueriañ, 109
 ersav, 227
 ersav romantek, 97
 ersaviñ, 246, 261
 erwelout, 98
 erwezhiañ, 6, 261
 erzerc'hañ, 89
 esaouenn, 252
 esaouenn dizant, 255
 esaouenn etredantel, 259
 E.S.B., 98
 e sell da, 314–316
 eseviñ, 155
 esevus, 155
 eskoradel, 19
 eskoriñ, 47, 88
 esorc'h, 58
 etan, 37
 eul, 228, 229
 euvriñ, 250, 266
 euvriñ keflinenn, 127
 euvriñ linennek, 85
 euvriñ reziennek, 85
 euzhc'heriad, 128
 euzhvil, 260
 evezh ingal ha didroc'h,
 322
 evezherezh sonn ha diastal,
 322
 evner, 140
 evnsaver, 140
 evnsaverezh, 141
 ezezel, 146

ezkerzh, 285
 eztaoliñ, 323
 eztoullbac'had, 97
 ezvec'h, 185
 ezvec'hec'hiañ, 185

F

fank, 321
 fardiñ, 260, 262
 farsi, 222
 faskour, 200, 214
 fazi divezel, 146
 fazi istorel, 146
 feizad, 43
 felladenn, 89
 fetichegezh, 36
 fetisadur, 87
 film grez, 174
 film gwiskamantoù, 174
 film hanwiskoù, 174
 film istor, 174
 film kendoazhañ, 159
 fiñveier, 177
 fizik, 47
 fizikour, 227
 flemmskrid, 76
 foiñ, 6
 folklorek, 311
 follenn baper divyezhek,
 324
 follezhenn, 100
 foran, 12
 forc'had taolenn, 84

forc'hellegezh, 9
 formulenn, 275
 forser, 259, 260
 forzhioù naturel, 25
 fosenn, 259
 framm reoliek, 323
 framm tiriadel, 213, 324
 frankiz furmek, 209
 frankvennout, 93
 frañses, 17
 Frañsez, 17, 226
 frañsez, 17, 19
 Fransizion, 126
 funig kreizañ, 138
 funig-troell, 138
 furm, 209
 furm angour, 102, 103
 furm enharpel, 102
 furm skorek, 102, 103
 furmek, 209
 fust, 11

G

Gaeligor, 76
 gal goret, 66
 galarniñ, 199
 gallaoueger, 160
 gallegva, 97
 galloud beziad, 99
 galloud politikel, 215
 galloud riezal, 178
 garan, 10
 garanadur, 10

- garanañ, 10
 garanerez, 10
 garz, 109
 gavraout, 262
 gavrourez, 262, 263
 genaouel, 266
 genel, 47
 genezh, 36
 gennad, 192
 geobiologour, 304
 geografiezh, 298
 geomankiezh, 299
 geriadur amzerel, 161, 162
 geriadur amzeroniel, 161, 162
 geriadur kevadegel, 163
 geriadur kronologek, 161
 geriadur treadegel, 163, 169, 199
 geriadurour, 6
 geriaoua, 23, 163
 geriaoueg, 210
 geriaour, 6
 gerienn, 21, 275
 gerluniad, 129
 gerluniañ, 31, 129
 geun, 122
 gevredñ, 199
 ginload, 33
 ginloañ, 33
 glasvod a beoc'h, 9
 glennadurezh, 78
 glennennerezh, 299
 glennurusinerezh, 304
 glennurusinour, 305
 glennzivinerezh, 304
 glizhennadur, 277
 gloan diaoz, 252
 gloan krai, 254
 gloazad, 225
 glukid, 48
 glukidus, 49
 glukiduzenn, 49
 gnomek, 26, 27
 goachennek, 150
 gom, 150
 gom arabek, 150
 gorial, 66
 gorzh, 262
 gorzh dazlodañ, 262, 263
 gou-, 110
 gouach, 150
 gouachadenn, 151
 gouachadur, 150
 gouachañ, 150
 gouachenn, 151
 goubarañ, 310
 goubarek, 229
 goubarel, 16, 30
 goubarzhelezh, 311
 gouberzhañ, 89, 90
 gouenn, 107, 165
 gouennelour, 189, 197
 gouennelouriezh, 194
 gouennlazh, 165, 166
 gouennlazh sevenadurel, 165
 gouere, 183
 gouest, 157
 gouestaat, 157
 gouested, 157
 Gouezel, 76
 gouezeleg, 76, 323
 gouezelegezh, 76
 gouezelegva, 76
 gouzelva, 323
 gouezoniour, 227
 gouezvaout, 252
 gougantañ, 87
 gouglevout, 75, 92, 229
 gougorfañ, 87
 gouhere, 183
 gouiziegezh, 93
 gouiziel, 87
 goulakadenn, 98
 goulakadur, 44
 goullonderiñ ar skod, 12
 gounezerezh, 49, 119
 gour-, 110
 gourbonnañ, 172
 gourbiolin, 134
 gourbioloñs, 133
 gourc'hemenn hevelebour, 75
 gourc'hwel, 97
 gourdad, 110
 gourfaoterek, 227
 gourfaouez, 269

gourgerent, 104, 108, 109
 gouriz an ezel traoñ, 8
 gourlakadur hevelebour, 75
 gourmec'had, 131
 gourmec'hadel, 132
 gourmec'hek, 131
 gourmec'hel, 131
 gourmec'hiñ, 131
 gourrebed, 133, 134
 gourrebed boud, 133
 goursez, 39
 gourvab, 110
 gourwiennegezh, 261
 gourwiennnek, 260, 261
 gourzhabonn, 202
 gourzhkerc'hennad, 33
 gourzhrizh, 90
 gousac'h, 53
 gousantad, 92
 goustavek, 174
 gouziviad, 6, 162, 322
 gouziz-, 39
 gouzrec'h, 87, 107, 327
 Goverezhioù an Henbont,
 177
 gragailhat, 11
 gramadeg, 95
 gread, 89, 322
 gread revel, 35
 grell, 293
 gremm, 277
 grez, 174
 grognon, 255

grognonek, 255
 gronnad, 237
 gwadliñv, 321
 gwadliñvañ amguzh, 321
 gwalennek, 257
 gwamm, 119
 gwarder, 35
 gwareg karvanel, 257
 gwariañ, 36
 gwatoñv, 22, 225
 gwazadur, 231
 Gwe, 194
 gwedoazh, 159
 gwedoazh(er), 159
 gwegendoazher, 159
 gwehentad, 56
 gwehentiñ, 56
 gweKD, 159
 gweledel, 322
 gweltre garnioù, 266, 288
 gwengelouriezh, 299
 gwenn war dan, 251, 253
 gwerc'hegezh, 209
 gwerc'hek, 322
 gwerc'hel, 97
 gwerc'helezh, 90, 212
 gwerc'henn, 87
 gwered klañvdi, 74, 197,
 225
 gwereder, 45
 gwerele, 120
 gwerin, 88
 gwerz, 52

gweskenn, 255
 gwezh poentek, 174
 gwezher, 6
 gwezhiañ, 226
 gwilioudiñ, 47
 gwilioudiñ diadraoñ, 25
 gwilioudiñ dre an traoñ, 25
 gwirevek, 4
 gwirvoz, 178
 gwirvoziad, 178
 gwirvoziadelezh, 179
 gwirvoziadezh, 178, 179
 gwirvoziñ, 178
 gwirvozour, 178
 gwirvozouriezh, 178
 gwiskamant grez, 174
 gwrec'h Eost, 249
 gwrec'h ruz Antilhez, 249

H

hanc'her, 73, 104, 267
 hanc'her kalvezel, 321
 hanc'herieg, 30, 31, 92,
 248
 handaol, 167, 168
 handerc'hañ, 213, 241
 hanezenn, 51
 hangeis, 229
 hanren debriñ, 242
 hañvalded, 89
 hardizh, 9
 hardizhded, 9
 hardizhegezh, 9

- harper, 202
 harz gramadegel, 103
 havr a beoc'h, 9
 hebarc'h, 40
 hedonegezh, 10
 hegeliak-leninek, 98
 hegerzad a c'heot, 73
 hegerzad geot, 74
 hektopiez, 10
 helenn, 51
 hen-skandinaveg, 27
 henamzer, 93
 henboblñs, 202
 hendad, 157
 hendrevnad, 102
 hengoun, 30
 hengoun sinaat, 304
 hennader, 60
 hennadiñ, 56, 60, 110
 henoriadezh, 35
 hentez, 87, 316, 326, 327
 henvamm, 157
 heñvelreviadezh, 35
 heñvelson, 244
 henvoazelezh, 325
 hepdant, 260
 hepkigour, 242
 hepkigouriezh, 242
 herouezad, 273
 herouezadur, 273
 herouezadur ar gwerzhañ,
 273
 herouezadur diwar hended,
 273
 herouezadur diwar ziuz,
 273
 herouezañ, 126, 219
 herouezañ ar yec'hed, 273
 heuliadur, 34
 hevelebadurioù arallekaus,
 327
 hevelebekaad, 298
 hevelebour, 31
 hevlezour, 169
 hewel, 89
 hez, 38
 hezaff, 38
 hezoug, 151
 hezus, 38
 hil Breiz Atao, 99
 hil Gwalarn, 99
 hil istor, 218, 312
 hilad, 93
 hin-, 24
 hinadouriezh, 23
 hingleñvedouriezh, 24
 hinouriezh, 23
 hipokondriezh, 27
 hipokoristek, 180
 hoc'hsaver, 141
 hogozen, 19, 35, 310
 hollad, 64
 hollerdaladel, 16
 hollerdalat, 16
 hollrediour, 213
 hollvedek, 16
 hollvedel, 16
 hollveliour, 213
 hollveziad, 16
 hollveziadek, 16
 hollveziadel, 16
 hollveziat, 16
 hominideg, 29, 31
 hominidegel, 29
 hon, 72
 hontkenderc'hañ, 16
 hopva, 125
 hoskadur, 34
 hoskiñ, 34
 hourz, 263
 hourzañ, 263
- I**
- ideologiezh, 96, 234
 -ien, 276
 ijinenn, 77
 ijinerezh moc'hsaverezhel,
 141
 ijinerezh yezhel, 148
 ikonenn, 89
 ilbouedus, 250
 ildourañ, 289, 291
 iliz reizhvri, 93
 imbourc'h an dent, 291
 imbourc'her, 30
 indezeuropek, 222
 -ion, 276
 iperit, 279

irienn, 235
 iriennañ, 235
 iriennelour, 236
 iriennelouriezh, 235
 iriennour, 234
 iriennouriezh, 234
 islam chi'it, 222
 islonk lieskantvedel, 100
 ispihadur kentañ, 120
 istor geriadurel, 137
 istorig, 51
 istribilhenn, 56
 izelwask, 277

J

jakar, 11
 jakara, 11
 jakobad, 12
 jakobegezh, 12
 jakobiezh, 12
 jakobin, 12
 jakobinegezh, 12
 jakobinour, 285
 jakobitiez, 12
 jakobour, 12
 jakobouriezh, 12
 janabl, 11
 janabliñ, 10, 11
 jediñ, 266
 jedoniez, 3, 136, 137
 jedoniez kempred, 305
 jedoniour, 4, 137
 jeomañserezh, 297

jerbladur, 11
 jerbler, 11
 jerbliñ, 10, 11
 jestr, 322

K

kabestrañ, 69, 70
 kabestrer, 289
 kac'hadoù, 321
 kad, 156, 157
 kaelec'h, 196
 kaelog, 196
 kaelog diamwaskañ, 197
 kaelog enkaeañ, 197
 kaelog uc'hamwaskañ, 197
 kaeva, 197
 kailh houarn, 254
 kaiman lunedek, 11
 kalaz, 139
 kalaza, 138, 139
 kalazion, 138, 139
 kalk'hgouinel, 36
 kalonien, 15
 kalvezad, 243
 kalvezded, 93
 kalvezder, 30, 81
 kalvezel, 87
 kalvezerezh, 304
 Kambr Izelañ, 88
 Kambr Uhelañ, 88
 kanadeg, 244
 kanenn, 135
 kankr ar c'holon, 321

kankr kolon-youlc'h, 282, 321
 kankraat, 6
 kannad, 88
 kantalc'h, 88
 kantarvestiñ, 89
 kanteul, 229
 kantezv, 88
 kantheolel, 10
 kantrat, 310
 kantrated, 244
 kantreizhañ, 17, 225, 285, 313
 kaokazian, 222
 kaouedet, 254
 kaouedidigezh, 252
 kaougantañ, 103, 172
 kaozeeg mezegel, 6
 kaozeek, 157, 241
 karbed, 60, 225
 karbon, 229
 karg tredan, 185
 karnivinoù, 264
 karr kañv, 226
 karrklañv, 225
 karta, 172
 kartdivinerezh, 304
 kartlennerezh, 299
 kartomankiezh, 299
 karturusinerezh, 304
 karvan, 252
 kasaat, 27
 kat, 157

kavailh, 235	kelennadurezh, 93	kendoazhañ, 159
kazarc'h, 138	kellid, 227	kendoazher, 159
kazarc'henn, 138	kellidenn, 53, 54	kendod, 99
kazout, 27	kellidenniñ, 55	kendod-, 4
kealiadurezh, 227	kellig ruz, 199	kendodelezh, 3
kedell, 117	keltieg, 181	kendodiñ, 101
kedrann, 1, 30, 101	keltiegour, 160	kendredizh, 102
kedrann elfennadel, 264	kembeli, 322	kenduañ, 227
kedrann vezegel, 178	kemennadur, 75	kenel, 19
kedrannoù elfennadel, 267	kemennadur hevelebour, 75	kenelgevredadouriezh, 29
kedvuhez, 22, 27	kemer, 250	kengendarzh, 24
kedvuhez vrezhonek, 109	kemerad, 250	kengerz, 244
keflen fenotipek, 290	kemerad diogel, 250	kengerzad, 244
keflen hilel, 290	kemerad pemdeziek, 251	kengourmec'hour, 132
keflended fenotipek, 290	kemerad protid, 250	kennevinded, 167, 259
keflended hilel, 290	kemeradur, 2, 27	kenstok, 82
kefleuniad, 90	kemez, 30	kenstrizhañ, 269
kefleuniañ, 323	kemperzh, 82, 233, 241	kentabec'h, 254, 255
keflinenn, 127, 174	kempleg, 154	kentaenn, 120
keflinennañ, 127	kemplegañ, 99, 208	kentaganerez, 254
keflusker a deir c'hranenn azledus, 275	kemplezhet, 189	kentelv, 86
keflusker liesdeled, 276	kendael, 117, 194	kentelv kevredadel, 88
keflusker teir c'hranenn delediñ, 276	kendalc'hek, 270	kentpatrom, 87, 88
keflusker trideled, 276	kendave, 289	kenradañ, 215
keflusker undeled, 276	kendave fenotipel, 289	kentrizh, 86, 90
kefredour, 21	kendave hilel, 289	kentrizhenn, 91
kehenterezh, 324	kendec'heriañ, 4, 62, 235	kenvell al lez, 9
kehentiñ, 45	kenderc'h, 228	kenwadegezh evezhiek, 264, 266
keitañ, 77	kenderc'had loenel, 242	kenwadelezh, 266
kelanvlisa, 35	kenderc'had struzhel, 242	kenwadelezh evezhiek, 267, 288
kelc'hlizher, 142	kenderc'hañ a steud, 89	
	kendestenn, 208	

kenwadelezh rakjedet, 267, 288	kevatal, 1	kildant, 255
kenwadelezh steuñvet, 267, 288	kevellenn, 318	kilstourmer, 211
kenwared, 24	kevellenn gevregat, 81	kilvac'h ar yezh, 98
kenyezh, 72, 116	kevenebañ, 19, 20	kimiezh, 101
kenyuzhad, 237	keviun, 43, 90	kimour, 227
keoded, 215, 226	keviunad, 64, 90	kiriegezh, 237
keodedelezh, 212, 214	kevrank, 147	kiriek (da), 249
keodedour, 96, 215	kevrat angeriet, 219	kiromankiezh, 299
keodedourezh, 98, 99, 215	kevrat gourmec'hiñ, 132	Kloued ar Jederezh, 21
kerent, 104	kevredadouriezh, 31	klann, 154
kerent adyou, 107	kevredigezh, 323	klañvdi, 226
kerent kozh, 104	kevredigezh an daranverezh, 45	klañvgarr, 224, 225
kerent kuñv, 107	kevredigezh an darempredañ, 45	klañvour, 224
kerent you, 107	kevredigezh ar bruderezh, 45	klav-penn, 267
kerentiad, 249	kevredigezh ar c'hehentiñ, 45	kleiziad rannvroelour, 203
kêriek, 85	kevredigezh ar fistilhañ, 45	kleñvedouriezh, 31
Kêrlaeren, 122	kevredigezh kehentiñ, 47	kliant, 214, 225
Kêrlaeron, 122	kevredigezh vloc'hel, 100	kliden, 54
kerneveureg, 180	kevredigezh vrezhonek, 99	klidenn, 53
kerz-, 244	kevreg-, 81	kliked, 267
kerzh an istor, 202	kevrin, 91	kliren, 54
ketal, 213	kevunaniñ, 90	klokaenn, 173, 197
ketartiodaktil, 260, 262	kevuniezh, 89	klokaenn amkan, 102, 103
keterc'hañ, 260	kevuziadur, 179	klokaenn dalc'had, 102
kevandodel, 3	kevuziañ, 179	kloued ambredañ, 21
kevanlen, 92	kewazell, 117	kloued ar goprou, 20
kevaraezañ, 202	keweriañ, 306, 307	kloued daveiñ, 21
kevarall, 82	kewerier, 307	kloued desell(out), 21
kevarzhe, 100, 323	keweriuister, 306, 307	kloued dezrannañ, 21
kevarzhell, 118	kezarian, 25	kloued intent, 21
		kloued lenn, 21
		klouedet, 254
		kloz dazlodañ, 260, 261

- klozedigezh, 252
 klun, 9
 koagenn, 254, 257, 258, 265
 koagerien, 259
 koc'hu, 125
 kolenour, 107
 koll-gwad diwelus, 321
 kolofibroskop, 322
 kolonengweliñ, 321
 kolonfo kollagenel, 169
 kompezañ, 77
 kompezer, 77, 78
 komunour, 201
 komz dre guzh, 63
 komzer, 148
 kontadell, 51
 kontelezh, 88
 kontell barañ karnioù, 266
 kontell garngrennañ, 266
 kontell garnkrennañ, 264
 kor, 42
 korbell, 14
 korbelladur, 14
 korean, 222
 korkal, 233
 kornadur unkresk, 290
 kornaoueg, 199
 kornerezh ungresk(enn), 289
 kornôg, 199
 kornogiñ, 199
 kornokañ, 199
 kornokoc'h, 198
 korrgewerier, 307
 korrgreskerek, 321
 korvez bevedel, 162
 koskor arouelañ, 322
 kostezenn, 200
 kostezenn bolitikel, 203
 koulz an oaniñ, 263
 kozh, 104
 krafaelañ, 225
 kranenn, 276
 krankal, 233
 krankaleg, 233
 kravez, 42
 kredenn c'hall, 204
 krenegell, 122
 krenoad, 96
 kreoloeg, 82
 Kretadur kleñved, 323
 kreudek, 96
 kreudel, 228
 kreviañ, 112
 kribenn ar glun, 9
 krigner levrioù, 288
 kriter, 192
 krizderi, 36
 krockal, 233
 krouadelezh, 89
 krouerezh, 89
 krouidigezh, 89
 krug, 60
 kudenn boentel, 174
 kudennadur, 127
 kuilh, 256
 kuilhañ, 256
 kuilhenn, 253, 257, 259
 kuilhennad, 257
 kuilhenniñ, 253, 255, 257
 kuilhiñ, 253
 kumuniezh, 64, 70
 kumuniezh ar broadoù, 64
 kumuniezh ar pobloù, 64
 kumuniezh yezher, 99
 kuñv, 104, 109
 kuñvaat, 71
 kurzhadur, 230
 kuzh kantheolel, 10
 kuzhulig, 63
 kuzhuligoù, 63
 kuzhut, 63
 kuzul dinazel, 189
 kuzuligoù, 63
- L**
- laezh fiez, 150
 lambig bount e-barzh, 169
 lambig kreiz, 170
 Lan Preden, 182
 laosk, 263
 laou-eost, 248
 larvenn, 248
 laser, 78
 LAVAR, 100
 lazhadeg, 166
 lazhadegerezh, 166
 lec'hanvenn, 122, 276

- lec'hel, 16
 lec'helour, 96
 leninour, 12
 lennegel, 87
 lennegezh teodel, 79
 lennegezh tresadennoù, 80
 lennegezh tresañ, 80
 lennegezh treset, 79
 lennegourez, 127
 lennegouriezh, 52
 lennerezh, 298
 lennerezh glenn, 305
 lespos, 8
 lestr, 8
 lestrsaver, 140
 letanant paour, 244
 leterc'had, 18, 21, 165
 leterc'hadenn, 168
 leterc'hañ, 260
 leundizh, 197
 leurell, 117
 leurrenañ, 17
 leurrenniñ, 17
 leuriadur, 171, 177
 leviadurezh, 1, 164, 214, 219, 282
 leviadurezh yezhel, 126, 127
 leviour, 237
 lezañ, 8
 lia, 162
 lieselezh, 79, 99
 lieselezh vrezhonek, 99
 liessteriek, 174
 lignez, 107
 lijoren, 2
 linennañ, 81
 loezañ, 100
 lipid, 48
 lipidus, 49
 lipiduzenn, 49
 live skolveurel, 225
 live speredel, 214
 live yezh, 203, 323
 livead, 78
 liveañ, 77, 78
 liveer, 77, 78
 liveerez, 78
 liveorell, 77
 liver, 232
 livour, 232
 livouriezh, 143
 lizherenneg, 10
 load, 23
 loc'h, 122
 loen isvezhur, 289
 loener, 140
 loenoniezh, 139
 loensaver, 140
 logell vouezhiañ, 203
 loskaberzh, 42
 louer, 16
 louerel, 30
 lounezhenn, 53
 louvvre, 35
 louzawouriezh, 139
 luc'hskeudenn, 81
 lugañ, 127
 luniad, 4
 luniañ, 4, 30
 lunienn c'hramadeg, 33
 lunienn hebadur, 33
 luskad, 195
 lusked, 102, 149
 luziadell, 30
 luzius, 31
 lazhadegañ, 166
- M**
- maboriadezh, 35
 mac'had, 107
 mad beveziñ, 192
 mad dirann, 132
 madigoù, 137
 maezienn, 89
 maget kloz, 252
 malad, 328
 maladur, 133, 134
 malakia, 35
 mandarineg, 296
 mandog, 261
 mandrouilhat, 255
 mañ(ig), 170
 manna, 90
 mant, 261, 263, 265, 288
 mantac'h, 261
 maodiern, 231
 maodiernezh, 285, 312

- maodiernezh kembeliek, 322
 maougavr, 262
 maout-hourz, 263
 maoutsaver, 141
 marc'h, 115
 marc'hsaver, 141
 mare an oaniñ, 261, 263
 mareadel, 173
 mareadelezh, 173
 mareel, 173
 marilhañ, 56
 marksour, 12
 martezeadenn, 325
 martezeet, 44
 matemateg, 136
 matemategoù, 136
 matematigoù, 137
 mazoc'hegezh, 35
 -mec'h-, 131
 mederig, 249
 meizadel, 87
 mekadur, 99
 mekaniker, 156
 mel, 150
 mel penn, 260
 mellek, 221
 mellivadenn, 152
 mellivadur, 151, 152
 mellivañ, 150
 mellsteriegezh, 221
 mellsteriek, 165, 220, 221
 men, 122
 men-, 123
 mended, 122
 mender un askell, 122
 mennoz, 67, 92, 94
 mennozh, 67, 92, 93
 meno, 67
 menon, 122
 menonded, 122
 menoz, 67
 merc'h, 115
 merk, 110
 merker, 110
 merventiñ, 199
 meskad atant, 74
 metan, 37
 metoù enkaeet, 196
 meuriad, 154
 meurzanevell, 299
 mezeg, 227
 mezekniezh denegour, 178
 meziant, 158, 306
 mezonour, 4
 miarc'hwel, 34
 micher bolisel, 230
 midad, 157
 mignon, 122
 mikroskopek, 321
 miloriadezh, 35
 milour, 143
 minichi, 318
 ministrerezh, 322
 minout, 122
 moan, 123
 moc'hsaver, 140
 moederezh, 7
 moederezh kealiadel, 227
 mog, 318
 molekul, 48
 molekulenn, 229
 monedigezh, 230
 moñsenn, 260
 mont kornog, 199
 mont su, 199
 mouezhiadenn, 206
 mouskomz, 63
 mouskomzoù, 63
 moustrer, 277
 mulgul, 7
- N**
- nac'had, 254
 nac'hell, 117
 nakad, 254, 255
 naontekvidik, 291
 naouantenn, 107, 110, 111
 naouantenniñ, 111
 naoudi, 110
 naouegezh, 46
 naouegezh alvezel, 46
 naouiñ, 110
 naouus, 110
 naouusaat, 6
 naouuster, 108, 110
 naouuster hilel, 260, 262
 naoz busaverezhel, 141

naoz deñvedsaverzhel, 141
 naoz epsaverzhel, 141
 naoz evnsaverzhel, 141
 naoz moc'hsaverzhel, 141
 narkisegezh, 87
 naturgarour, 203
 nebantad, 18
 nebantenn, 18
 negez danveziñ, 250
 negez enankañ, 250
 nemeurelfenn, 251
 neptuiñ, 214, 219
 neuzid, 36
 nev, 42
 nevezc'her, 101, 307
 nevezc'heriañ, 221
 nevid sonn, 322
 nid, 88
 nidiad, 98, 99
 nijerez, 60
 nimfenn, 249
 -niñv, 31
 niñvañ, 99, 213, 215
 niñviad, 99
 nit, 98, 99
 niverenn ampar, 107
 niverenn bar, 107
 niverenn varilh, 107
 nodiñ, 1
 norrat, 26
 Norrat, 26
 norreeg, 26

norrek, 26
 norshañ, 199
 norshoc'h, 198
 norzhiñ, 199
 nouez, 89
 nouezel, 90
 nov, 257
 nov karvanel, 257
 nozografiezh, 31
 nozologiezh, 31

O

oabl-, 24
 oabllestr, 24
 oablour, 24
 oablouriezh, 23
 oadour, 36
 oadvezh, 101
 oaled, 318
 oan amstumm, 259, 261
 oan an erwezh(iat), 261
 oan ankewant, 261
 oan digas, 261
 oaniñ mieskorek, 259, 261
 ober poentel, 174
 oberer, 45
 obererezhioù troskolel, 177
 obervezh, 177
 obervezh troskol, 177
 -oni, 31
 or, 103
 organek, 98
 ospital ar vugale, 318

oulennou, 321

P

paelon gistin, 293
 palarenn gistin, 293
 pan, 110, 112, 119
 panell divyezhek, 192
 panenn, 110, 112
 paper poazhañ, 247
 paper spluius, 247
 paper sulfurekaet, 247
 par kealiadel, 215
 par ranndiriel, 195
 par riez, 195
 paradur desteuziañ, 265
 parañ padek, 265
 paranoia, 196
 parzh elektronek, 60
 parzh kevaneke, 311
 patrom, 87, 88, 90
 pegsun, 16, 19, 192
 pellenn, 257
 pellennad, 257
 pennaenn, 101, 209
 pennandon, 238
 pennanor, 15
 pennanor pennanvet, 117
 pennanv, 310
 pennanv enharpel, 117
 penngaserezh, 273
 pennglav, 267
 pennklav, 264, 267
 peoc'hle, 9

- peoc'hva, 9
 peptid, 49
 perc'hennell, 102
 pervant, 263
 perzh, 327
 perzh enlenat, 174
 perzh erdalat, 174
 perzhek, 17, 134
 perzhenell, 102, 103, 117
 pesketaerezh, 192
 peuriñ, 291
 peurle, 291
 peurlec'h, 291
 peurunvan, 207
 peurvan, 291
 peuryec'hedigezh, 92
 peuzheñvelster, 136
 pezh emenkaeañ, 196
 pezh enkaeañ, 196, 197
 piaouekaad, 82, 96
 piaouer, 99
 pillig kistin, 293
 pimpatrom, 87–89
 pimpatrom bugelvezhel, 87
 pimpatrom korfel, 87
 piteurked, 248
 pladan, 199
 plaenaat, 77, 78
 plakadur, 102
 plegañ, 70
 plegenn, 101
 plegenn enkrezus, 202
 pleustrer, 45
 pleustriñ, 70
 plouk, 189, 321
 plustrenn, 110
 pobloù bihanniverek, 202
 poch, 53, 54
 pochen maout, 53
 pochon maout, 54
 poentek, 174
 poentel, 174
 politikaad, 213, 215
 politikel, 215
 politiker, 215
 politikerezh, 95, 213, 215
 pont istorel, 1
 poreel, 291
 porzhiad, 95
 post, 225
 poultrennadur, 225
 pozitivel, 321
 prantad er sout, 74
 predeneg, 102
 predenek, 44, 180
 predereger, 307
 predererezh, 90
 prederour-teologour, 2
 prederouriezh, 95
 preñv levrioù, 288
 preñv paper, 287
 preveudi, 90
 priziadur, 83
 produet e Breizh, 192, 225, 324
 proleter, 177
 propan, 37
 propan-, 37
 protein, 49
 proteinus, 48, 49
 proteinuzenn, 48, 49
 proteüs, 48
 proteüzenn, 48
 protid, 48, 49
 protidus, 48, 49
 protiduzenn, 49
 prouad, 321
 prouad an teltan, 22

Q

quelidennein, 55

R

rad, 1, 90
 ragachat, 11
 raganv enharpel, 103
 ragarveziñ, 90
 ragellat, 11
 rakdant, 255
 rakdent, 252
 rakgouiziel, 321
 rakkemenn, 90
 raklun diournat, 322
 rakpatrom, 90
 raksavelet, 76
 rann, 54
 rannbarzh, 24
 ranndir, 20, 164
 ranncredenn, 12

- ranniad, 45, 47, 54
 rannig eren, 102
 rannyezhel, 240
 rañved, 100
 rastellat ar skod, 12
 realezh, 36
 rebed, 133, 134
 reishaat, 70
 reizh, 108
 reizhadenn, 173
 reizhañ, 70
 reizhennoù, 323
 reizhiad daou, 135
 reizhistorek, 103
 reizhistorel, 15
 reizhskrivadur, 206
 reizhveli, 214, 219
 reizhveliek, 155
 reizhvriad, 93
 remzad parizian, 97
 remzadiñ, 148
 renad hollrediour, 215
 renad liesstrolladek, 237
 rener, 103
 renkad kimiek, 48
 reñver, 88
 reol, 35, 209
 reolenn, 209
 reolennoù, 323
 repu, 318
 repu a beoc'h, 9
 reseder, 77
 restr, 307
- reterañ, 199
 reteriñ, 199
 reteroc'h, 198
 retvezek, 16
 reuziata, 148
 rev, 108
 revec'h, 73
 revec'h loened, 74
 revelezh, 35
 reveziadenn, 27, 87, 96, 310
 revezout, 89, 93
 rez d'ar meiz, 97
 rezañ, 77
 rezer, 77
 rezerez, 77
 rezhienn, 133, 134, 157
 rezi, 85
 rezid, 1, 87
 ribardenn, 18
 ribl gwalennek, 258
 ribouilherezh, 214
 riez, 297
 riez kevreadel, 88
 rikoù bouklañ ar skouarnoù, 251
 riñvañ, 266
 riskl hêrezhel, 322
 rizh, 87, 90
 rizhenn, 76, 87, 88
 roll ledemsavel, 177
 romaneg, 102
 romant kevregat, 81
- romantel, 151
 rouestlad, 34
- S**
- S.A.D.E.D., 98
 sadegezh, 35
 sae, 111
 saezhell, 230
 saezhvlev, 109, 111
 samb, 157
 samblez, 157
 sammad niveroniel, 250
 sansuriñ, 204
 santad, 229
 sav kantheolel, 10
 savelañ, 87, 88, 90, 231
 saver saout, 252
 saver tiez, 140
 saviad, 88
 saviad emsavel, 88
 saviad gwerc'hek, 213
 saviad kenderc'hañ, 146, 214, 226, 227
 savreel, 1
 savren, 1
 savtaol, 132
 -sed-, 39
 semitek, 222
 senk, 156, 157
 servij, 225
 sez, 285
 silvidigezh, 89
 sinaeg, 296

- sinema, 177
 sintez-, 4
 sintom, 321
 sioc'haniñ broreuziat an
 dañvadezed, 251
 sizailh karngrennañ, 266
 sizailh karnioù, 266, 288,
 290
 skalfad, 4
 skeudenn an amgen, 327
 skiant dezvarn, 97
 skinhennader, 60
 sklav(el)añ, 69
 sklerenn, 150
 skoazell denegour, 178
 skoaziad, 285, 323
 skoaziadañ, 195
 skoaziadenn, 323
 skoladur, 144
 skolveurieg, 206
 skor kehentiñ, 192
 skorell, 102, 103, 117
 skoueriaoua, 23
 skoueriekadur, 103
 sokialour, 201
 sokialouriezh, 207
 soliañ, 4
 son-, 244
 sonadeg, 244
 sonour, 244
 sorbed, 168
 sorbienn, 79
 sorbienn arbennel, 18
 sorbienn dresadenn, 80
 sorbienn dreset, 80
 soublaat, 70
 soutvezh, 74
 spered anistorel, 210
 speredegezh, 200
 speredel, 215
 spierez, 304
 spizer, 197
 splujer, 278
 stabilaat, 269
 stad natur, 87
 Stad vrezhon, 99
 staelad, 101, 309
 staj, 225
 stalinour, 285
 stavell enkaeañ, 197
 stenenkae, 197
 stengaeañ, 197
 ster, 228, 229
 ster kevreadel, 327
 ster rizhek, 90
 steradurezh, 103
 steredoniezh, 93
 steredoniour, 10
 steriaoua, 163
 steriegezh, 225, 238
 Stern ar Jederezh, 21
 stern daveiñ, 21
 stern hon reizhennoù, 323
 stern obererezh, 323
 sterva, 109
 sti, 130
 stign, 60
 stirann, 24, 31, 129, 130
 stirvigornek, 257
 stlenn, 231
 stlennaat, 231
 stlennad, 231
 stlennadur, 231
 stlennañ, 231
 stlenneg, 164, 232, 307
 stlennegezh, 232
 stlennegour, 148
 stlennek, 231
 stlennekaat, 231
 stlennekted, 232
 stlennel, 232
 stlenner, 232
 stlennerez, 232
 stlennerezh, 232
 stlenngas, 60
 stlenngewateriañ, 307
 stlennijinenn, 131
 stlennoniel, 232
 stlennoniezh, 232
 stlennoniezhel, 232
 stlenniour, 232
 stlennour, 232
 stlennouriezh, 232
 stlennouriezhour, 232
 stlennvon, 9
 stlez, 9
 strafuilhoù an evezh, 322
 strategiezh, 177
 strinkell c'henaouel, 266

- strinkell dre ar genoù, 266
 strinkell euvriñ, 266, 288
 strinkenn daliek, 85
 strinkenn daoliek, 85
 strinkell c'henoù, 263
 stroll, 64
 strollad, 237
 strollegezhioù lec'hel, 323
 strollezhioù lec'hel
 (tiriadel), 323
 stroñsadenn, 22
 struzhdebrer, 242
 struzhdebrouriezh, 242
 stumm teodyezhel, 101
 sturiad, 202
 sturiadenn, 207
 sturoniezh, 231
 stuzegezh, 96
 stuzegezh c'hall, 325
 suañ, 199
 suiñ, 199
 sujañ, 69, 70
 sukr, 49
 sukraj, 49
 sukrañ, 49
 sukrezezh, 49
 sukret, 49
 sukru, 48, 49
 sukruzenn, 48
 sulfurekaat, 246
 sulfurekaet, 246
 sunk, 156
 suoc'h, 198
- suomeg, 6
 Superplouk, 210
- T**
- tailh, 209
 talbenn kenvellañ, 257
 taluad, 177
 tanijennañ, 6
 taol, 85
 taol santel, 42
 taolek, 85
 taolel, 85
 taolenn amzeroniezh, 162
 taolenn urzhiet, 85
 taolennek, 84
 taoliek, 85
 tebegezh, 98
 tebegouriezh, 266
 teknikel, 225
 teltan, 22
 teodyezh, 98, 241
 teodyezhel, 9, 15
 teogerezh, 97
 teologek, 1
 teologiezh, 1
 termeneg etrevroadel, 100
 terzhienn, 249
 teskanv, 220
 testeni ac'hadurel, 109
 teul, 159
 teul ac'hadurel, 109
 teul bonac'h, 109
 teul bonac'hel, 109
- teuliadur, 159
 teuliaduriñ, 159
 teuliaouiñ, 159
 teuliata, 159
 teulierezh, 159
 teuta, 322
 Ti an Aotrouion, 88
 Ti an Arlozed, 88
 Ti ar Chatalerezh, 291
 Ti ar c'humunoù, 88
 Ti Chatalerezh an
 Departamant, 290
 Ti departamantel ar
 chatalerezh, 291
 ti repu, 318
 tidegezh, 30
 tieg, 119
 tiegez, 119
 tiern, 154
 tiernac'h, 153, 154
 tiernac'h roueel, 154
 tiernac'hek, 154
 tiernegezh, 154
 tiernelezh, 153, 154
 tiernelouriezh, 154
 tiernez, 154
 tierniezh, 154
 tiernriegezh, 155
 tiernvelegiezh, 154
 tiernveliezh, 154
 ti gwarez, 318
 tilu, 157
 tiñvadur pore, 291

- tiñvadur poreel, 289
 tireoul, 77
 tiriegezh, 232
 tisaver, 140
 toazon, 169
 tonnan, 206
 topografiezh, 78
 torosennadur taoliek, 85
 toull breizhat, 167, 168, 170
 toull breton, 170
 toull normant, 170
 tourist, 195
 tourz, 263
 tourz(h), 265
 tourzgavr, 262
 tourtañ, 263
 traezad herouez, 273
 tralen, 260
 tralenat, 88
 traouilh-kulier, 256
 trazeat, 19
 treankañ, 243
 treborzhiañ, 1
 tredeemsavel, 98
 trefenner, 95
 trenkenn aketek, 265
 trenkenn bropanoek, 37
 trenkenn bropionek, 37
 trenkenn butirek, 265
 trenkenn druz aezhidik, 265
 trenkenn propionek, 265
 trenkenn sulfurek, 247
 trenkennoù alkanoeek, 37
 treouestl, 221
 trepas kenstrizhañ, 269, 289
 tres, 80
 tresad, 80
 tresadenn, 79
 tresañ, 81
 trestummadur, 129, 130
 treuzdoug, 87
 treuzlizherennañ, 227
 treuzplakadur, 58, 148
 treuzponter, 60
 treuzskrivañ, 101
 treuzyezhañ, 93
 trev, 143
 trevad, 143
 trevekaat, 143
 trevidig, 143
 Trevignon, 122, 276
 trevnad, 233
 trevoniezh, 142
 trevour, 143
 trevourel, 143
 trevouriezh, 142, 143
 trevva, 143, 304
 trevvantañ, 304
 trevvantour, 305
 trevvantouriezh, 304
 trevvaouriezh, 143
 trideled, 276
 troazhvlisa, 36
 troellfunig, 138
 trogan, 42
 troienn idiomatek, 9, 208
 Trombidideged, 249
 troziad, 35
 troziadel, 35
 troziadezh, 35, 36
 troziat, 35, 36
 trozoni, 35, 36
 trozoniel, 35
 trozonius, 35, 36
 tru, 157
 trummad, 22, 225
 tu dehou pellañ, 200
 tuadur oberiat, 110
 tudenn, 25, 47, 87
 tudoniezh, 31, 101
 tudoniour, 134
 tued, 36, 327
 tufenn, 11
 tuginad, 33
 trestummañ, 132

U

- uhelvelleg, 90
 uhelvennad, 202
 uhelwask, 277
 unaniended, 327
 unded, 327
 unelezh, 99
 uniad, 64
 unvanadur yezhel, 223
 unvanded ar yezh, 149

unveziad, 16
 unveziadel, 16
 urusinour, 305
 urzhwerz, 42
 usrez, 174

V

vaksin enepgrip, 34, 54
 vi anfruezhiget, 123
 vi ansperiet, 123
 vi frouezhiget, 123
 vi gwerc'h, 123
 vi speriet, 123
 violoñs, 134

W

war al linenn, 127
 war ar renk, 83

Y

yaek, 321

yael, 324
 yakara, 11
 yevañ, 69, 71, 102
 yezh abupre, 83
 yezh ardreuzat, 83
 yezh arnesadek, 82
 yezh arnesat, 83
 yezh devoudel, 172
 yezh diresis, 83
 yezh folklorek, 282
 yezh kalvezel, 148
 yezh kefridiel, 172, 323
 yezh kemmesk, 82
 yezh kevredigezhel, 177
 yezh laosk, 82, 322
 yezh ouezoniel, 225
 yezh resis, 83
 yezh Stad, 126
 yezh stadel, 312
 yezh veziat, 177

vezhadurour, 102
 yezhañ, 232
 yezher, 232
 yezhkarour, 213, 214
 yezhoniezh, 28, 44, 95,
 130, 232
 yezhoniour, 148, 232
 yezhour, 148
 yezhourel, 30, 57
 yezhouriezh, 28, 95, 101,
 232
 yoc'henn, 54
 yoc'hlazh, 165
 you, 104
 youl-, 179
 youlad, 179
 youlc'h, 322
 yuter, 54
 yuzh, 236–238
 yuzh a lazioù, 236
 yuzhañ, 237, 238

Menegva gallek Lavar 23

A

- à fond noir, 113
- a moi, 240
- absolu, 88
- accouchement par le bas, 25
- acide propionique, 37
- acide sulfurique, 247
- acosmisme, 25
- acosmiste, 25
- acta licitatoire, 132
- acte fort et significatif, 171
- acteur, 45, 47
- action bénévole, 178
- adaptation de la forme d'un emprunt, 130
- adapter la forme d'un emprunt, 130
- administrer, 266
- aérogène, 15
- agneau amorphe, 259, 261
- agnelage dystocique, 259, 261
- agrobiologiste, 304
- alarme, 18
- aliénation, 326
- aliéner, 327
- Allemagne nazie, 200
- alliance, 237
- allot(iss)ement, 260, 261
- altérité, 327
- amadouer, 70
- amateur, 140
- ambulance, 224, 226
- amnésie antérograde, 316
- amnésie rétrograde, 316
- amorphe, 263
- an, 274
- anagogie, 1
- anagogique, 1
- analycité, 3
- analys/t-, 4
- analyse
 - bactériologique, 251
- analyse moyenne, 267
- analyse nutritionnelle, 267
- analyticité, 3
- anaphylactiser, 5
- anaphylaxie, 5
- ancêtre, 110
- ancon, 14
- animal dénutri, 289, 291
- animelle, 53, 54
- année budgétaire, 273, 274
- année civile, 273, 274
- année de lumière, 274
- année financière, 273, 274
- anthropiatrie, 29
- anthropien, 29, 31
- anthropique, 29
- anthropisation, 29
- anthropo-, 30
- anthropogammamétrie, 30
- anthropogéographie, 28
- anthropographe, 28
- anthropographie, 28
- anthropolâtre, 28
- anthropolâtrie, 28
- anthropologie, 29
- anthroponomie, 28, 29, 31
- anthropophage, 170
- anthroposociologie, 29
- anthroposomatologie, 29
- anthroposphère, 29
- anthropotechnie, 29
- anthropotechnique, 29
- anthropotechnologie, 29
- anthropothéisme, 29
- anthropothéiste, 29
- anthropotomie, 29
- anthropotomiste, 30

anthropozoïque, 30
 anthropozoologie, 30
 anthropozoonose, 30
 antimétabole, 33
 antiméthèse, 33
 aôûtat, 248, 249
 apathie, 261
 aplanir, 78
 aplanisseuse, 77, 78
 apocatastase, 91
 apodose, 92
 appareil de contention,
 269
 apparence, 229
 appété, 254
 appétence, 248, 249
 appétent, 249
 appétit, 249
 appétissant, 250
 apport, 248, 250
 apport
 d'oligo-éléments,
 248
 apport de chaux, 248,
 250
 apport de sécurité, 250
 apport génétique, 248,
 251
 apport hydrique, 250
 apport minéraux, 251
 apport nutritif, 248
 apport quotidien, 248,
 251

apport énergétique,
 248
 apports minéraux, 248
 apports nutritifs, 251
 apprécier, 322
 apprivoisé, 70
 apprivoiser, 69
 approximatif, 82
 aquarelle, 152
 arc maxillaire, 257
 archétype, 91
 archétype, 86–89
 archétype
 sociologique, 88
 arrêté, 323
 arrière petit-fils, 110
 arrières arrières
 grands-parents, 104
 arrières
 grands-parents, 104
 artefact, 243
 article en promotion,
 273
 articulation de la
 hanche, 9
 arts graphiques, 81
 aspect, 229, 327
 asservir, 69
 association, 323
 assujettir, 69, 70
 Assurance Maladie,
 323
 assurer, 323

attention soutenue et
 continue, 322
 attribut, 327
 au secours, 241
 autre, 326, 327
 autrui, 327
 avancement, 273
 avortement enzootique
 ovin, 251

B

bachère, 268
 balcon, 14
 baleine, 233
 baleine à bosse, 233
 baleine bleue, 233
 baleine de Boops, 233
 balisticien, 230
 balistique, 230
 ballistique théorique,
 230
 bande dessinée, 79, 80
 bande passante, 269
 barre, 252, 255, 258,
 260, 261, 265, 287,
 288
 barrière, 268
 bassin, 8
 bélier, 263, 288, 290
 bémol, 10
 bénévolat, 178, 179
 bénévole, 178
 bénévole occasionnel,
 178

- bestialité, 36
 bête rouge des Antilles, 249
 bienvenue, 217
 blague de bistro, 18
 blanc à fond rouge, 251
 bloc, 196
 bon peuple breton, 324
 bordure, 257
 boulette, 253, 255, 259
 boulette d'herbe, 251
 bourgeon maxillaire, 257
 bourrelet, 252, 253, 255, 259, 263, 288
 bourrelet annulaire, 257
 bourrelet articulaire, 257
 boussole, 299
 bouterolle, 254, 257
 brebis inexpérimentée, 252
 broyage des refus, 252
- C**
- cachalot, 233
 cacosmie, 35
 cadre réglementaire, 323
 caïman à lunettes, 11
 caisson, 196
 caisson hyperbare, 197
 caisson insonorisant, 197
- camisole de force, 269
 cancer colorectal, 282, 321
 captivité, 252, 254
 caractéristique, 110
 caractère, 110
 caractéristique, 108
 caractéristique génétique, 260, 262
 cardiogénique, 15
 carence d'apport, 250
 carence d'utilisation, 250
 cartomancie, 297
 ceinture pelvienne, 8
 céleste, 24
 cervelle, 260, 263
 cétacé, 233
 cétartiodactyle, 260, 262
 chabin, 260, 262, 263
 chalaze, 138, 139
 chalazion, 138, 139
 charge, 260
 chargé de la communication, 45
 charge électrique, 185
 charger, 262
 chiromancie, 298
 choqué, 6
 chronologie, 162
 chronologique, 163
 chuchotement, 63
 chuchoter, 63
- ciel, 24
 cisaille à onglons, 264, 266
 civil, 143
 civilisation chinoise, 301
 claie, 268
 climat-, 24
 climatologie, 23
 climatopathologie, 24
 coalition, 236, 237
 coin, 14
 colicitant, 132
 collaborateur, 194
 collaboration bretonne, 200
 collectivités territoriales, 323
 collière, 268
 coloscopie, 321
 communauté des nations, 64
 communication, 46
 complot, 238
 complotisme, 234, 235
 complotiste, 236
 concert, 244
 concert des nations, 64
 concert des peuples, 64
 concret, 16
 confiner, 196, 197
 consanguinité, 266, 288, 290

consanguinité calculée, 264, 266
 console, 14
 conspiration, 237
 conspirationnisme, 234, 235
 conspirationniste, 236
 conspirer, 237
 constante
 gravitationnelle, 106
 constituant analytique, 264
 constituants
 analytiques, 267
 conte d'origine, 18
 conte étiologique, 18
 conte facétieux, 18
 contention, 269
 contenu, 209
 contrat licitatoire, 132
 contrebasse, 133
 corbeau, 14
 cornadis, 264, 267, 268, 288, 290
 cornage en un seul
 croissant, 289, 290
 corniche, 14
 corrélation, 289, 290
 corrélation génétique, 289
 corrélation
 phénotypique, 289, 290
 cosmo-, 24

costume d'époque, 173, 174
 couche horizontale, 78
 couloir, 265
 couloir de contention, 265, 269, 289
 coup d'après, 168
 coup d'avant, 168
 coup du milieu, 168
 coupe-queue, 265, 269
 couteau à parer les
 onglons, 264, 266
 crèche, 268
 créer, 16
 crépusculaire, 10
 crête iliaque, 9
 criée, 125
 cristal tabulaire, 85
 croc-en-jambe, 267
 crochis, 268
 croisement alternatif, 270
 croisement continu, 265, 270
 croisement
 d'absorption, 265, 270, 289

D

dans l'intention de, 316
 décharger, 186
 déclaration, 290
 décomposer, 265, 270
 déhanché, 9

déhancher, 9
 délaissé, 12
 dépaissance, 289, 291
 départementale, 83
 dépistage, 282
 dépister, 321, 322
 descendant, 110
 déshydratation, 289, 291
 désir, 249
 désirer, 249
 dessiner, 81
 détenteur, 277
 deuxième étage, 277
 dévariantation, 130
 développement
 infectieux, 289, 291
 diabète de grossesse, 291
 diabète gestationnel, 289, 291
 dictionnaire
 chronologique, 161, 162
 dictionnaire
 diachronique, 162
 dictionnaire
 panchronique, 163
 disponibilité en herbe, 73
 distinction kantienne, 3
 diversité, 126
 doc, 158
 docile, 70

doctorante, 193
 doctrine, 159
 documentaire, 158
 documentation, 158
 domaine vétérinaire,
 249
 domestiquer, 69
 dompter, 70
 douve, 11
 doux, 70
 dresser, 70
 dynastie, 153

E

ébourrer, 71
 écologie, 142
 écologie humaine, 142,
 143
 écologie intégrale, 142
 efficace, 322
 égalisateur, 78
 égaliser, 78
 égout, 14
 élevé en captivité, 252
 éleveur d'oiseaux, 140
 empirique, 3
 en état de choc, 6
 en vue de, 314, 316
 enceinte, 196
 enceinte acoustique,
 197
 enceinte de
 confinement, 197
 enclise, 117

enclitique, 117
 encoignure, 14
 encorbellement, 14
 enfanter, 47
 entrée, 250
 environnement
 écologique, 143
 épi de cheveux, 111
 établir, 38
 établissement, 291
 Établissement de
 l'Élevage, 56
 état de choc, 328
 éthique, 27
 ethnocide, 165
 étiologie, 18
 évaluer, 322
 exalter, 228
 examen des dents, 289
 exhibitionnisme, 36
 expansion multiple,
 278

F

fabliau, 51
 fachosphère bretonne,
 200
 faire un choc, 6
 faire un état de choc, 6
 familial, 157
 fédération, 237
 Feng Shui, 301
 fétichisme, 36

fièvre fluviale du
 Japon, 249
 figure d'élocution, 33
 filière bovine, 141
 filière ovine, 141
 film d'époque, 173,
 174
 film historique, 174
 film à costumes, 174
 fin, 313
 financement, 323
 finesse d'une aile, 122
 firmament, 24
 flanc, 9
 fond, 209
 formation des mots,
 129
 forme, 209
 former des mots, 129
 fourrure, 113
 foyer, 130
 français, 17
 franchouillard, 145
 fréquenter, 326

G

gaïf, 109
 galerie, 120
 ganache, 288
 gaz moutarde, 279
 génocide, 165
 géobiologie, 298, 302
 géobiologiste, 304
 géographe, 231

géographie, 231
 géographique, 231
 géologie, 231
 géologique, 231
 géologue, 231
 géomancie, 297
 géomancien, 305
 germe, 54
 germer, 55
 geste essentiel, 322
 gnomique, 26, 27
 gouache, 150
 graile, 293
 grands-parents, 104
 graph-, 81
 grêle, 293
 grève ponctuelle, 174
 grille, 20
 grille de lecture, 20
 grille des salaires, 20
 griller, 293
 guéguerre, 219

H

habiter, 38
 haillon, 113
 hanche, 9
 hanchement, 8
 hancher, 9
 hanter, 326
 harassoire, 293
 hardiment, 9
 harpie, 9

hautement fibreux, 260
 havre de paix, 9
 hectopièze, 9
 hédonisme, 10
 héliaque, 10
 hermine, 113
 hominidé, 29, 31
 homosexualité, 36
 honorable, 40, 41

I

identifications
 aliénantes, 327
 ilion, 8
 image archétypique, 86
 image d'autrui, 327
 immobilière, 273
 inapparent, 321
 inconscient, 327
 incorporation, 87
 indicateur, 110
 informatique, 232
 initiation chrétienne,
 221
 injonction identitaire,
 75, 76
 injustice, 36
 installer, 38
 interprète, 45
 introjection, 87
 isolation acoustique,
 197
 isoler, 197

J

jablage, 10
 jable, 10, 11
 jabler, 10
 jableuse, 10
 jacare, 11
 jacaré, 11
 jacassement, 11
 jacasseur, 11
 jacassier, 11
 jacent, 11
 jack pot, jackpot, 12
 jacobin, 12
 jacobisme, 12
 jacobite, 12
 jarre, 109
 jars, 109
 jugement analytique, 3
 jugement synthétique,
 3
 justifier, 313

L

labrum, 253, 257
 laine brute, 252
 langage intermédiaire,
 83
 langue approximative,
 82
 langue régionale, 172
 lépisme, 288
 lever héliaque, 10
 licitation, 131, 132

licitatoire, 131, 132
 liciter, 131, 132
 ligue, 237
 linguistique, 232
 littérature graphique,
 80
 loquet, 267
 lover, 256

M

maîtriser, 70
 malacia, 35
 mandature, 171
 manga, 79
 manteau, 14
 marché soutenu, 322
 marque
 d'identification, 110
 masochisme, 36
 mater, 70
 mathématiques, 137
 médecine humanitaire,
 178
 ménagère, 119
 mesure ponctuelle,
 173, 174
 mesure pérenne, 173,
 174
 mesurer
 (qualitativement),
 322
 mesures
 d'encouragement,
 273
 météo, 22, 23

météo(-), 24
 météoropathologie, 24
 matériel de bouclage
 auriculaire, 251
 mettre en état de choc,
 5
 mettre en œuvre, 322
 microprocesseur, 307
 microscopique, 321
 miel, 150
 milieu confiné, 196
 millésime, 271, 273,
 274
 millésimé, 273
 ministère de tutelle,
 322
 miroir, 229
 misanthropie, 27
 misogyne, 26, 27
 misogynie, 26, 27
 mélange fermier, 73
 modèle, 86, 88, 90
 moelle, 150
 moral-, 27
 morale, 27
 moralisme, 26
 moraliste, 26
 moteur à expansion
 multiple, 276
 moteur à simple
 expansion, 276
 moteur à triple
 expansion, 275, 276
 motte, 289

mouchèvre, 262
 mouèvre, 262
 mouflon, 252
 mouture, 134
 Mouvement breton,
 177
 moyen, 313
 moyen en vue d'une
 fin, 313
 moyenne pression, 277
 musmon, 262

N

narcissisme, 87
 nationaliste breton,
 200
 nécrophilie, 36
 niveau, 78
 niveau de chargement,
 73
 niveau à bulle d'air, 78
 niveler, 78
 niveleur, 78
 niveleuse, 77, 78
 nivelle, 78
 non professionnel, 140
 norrois, 26, 27
 nouvelle, 51
 noyau, 229
 nuage, 24
 nuée, 24

O

oasis de paix, 9

obligation, 75
 œuf fécondé, 123
 œuf non fécondé, 122,
 123
 oléagineux, 49
 oligoélément, 251
 ONG, 178
 onglon, 288, 290
 onglons, 266, 344
 ornière identitaire, 75
 os coxal, 8
 os iliaque, 8
 os ilium, 8
 os ischii, 8
 os pubis, 8

P

panne, 113
 papier absorbant, 247
 papier de cuisson, 247
 papier sulfurisé, 247
 par transparence, 233
 parc d'allotement,
 260–263
 parents, 104
 particule verbale, 102
 passé
 collaborationniste,
 187
 pédophilie, 36
 pelotage, 256
 pelote, 256
 peloter, 256
 peloteur, 256

pelotonner, 256
 pervers, 35
 perversité, 36
 phase de bergerie, 73
 physique pure, 3
 pica, 36
 pièce de confinement,
 196, 197
 pierre-linteau, 14
 pièze, 9
 plage horaire, 177
 poiein, 16
 pointu, 174
 poisson d'argent, 287,
 288
 poncif, 15, 18
 populaire, 157
 poser un acte, 172
 positif, 321
 pour la forme, 208
 premier étage, 277
 préservation de la terre
 et de la vie, 142
 pression environnante,
 277
 primigeste, 254, 255
 problème ponctuel,
 174
 processeur, 307
 processus
 psychologique, 327
 prochain, 326
 produire de l'original,
 16

Produit en Bretagne,
 324
 profession de foi, 24
 programme, 322
 promotion, 273
 promotion à
 l'ancienneté, 273
 promotion au choix,
 273
 promotion de la santé,
 273
 promotion des ventes,
 273
 promotion ouvrière,
 273
 promotion
 professionnelle, 273
 promotion sociale, 273
 propane, 37
 propionique, 37
 propriété, 327
 prospective, 304
 protéagineux, 49
 protection de la nature,
 142
 protéine, 49
 prototype, 86, 87, 89,
 91
 prototype corporel, 87
 prototype infantile, 87
 prédicat, 3
 présentation, 120
 pubis, 8

R

radical de base, 130
 radicl focal, 130
 rafler la mise, 12
 rat de bibliothèque,
 287, 288
 ratatiner : se ~, 253
 ratification, 171
 rebord, 253
 référentiel bondissant
 aléatoire, 74
 réflexion, 229
 refus, 255
 regard, 229
 régulier, 323
 relation, 47
 relief tabulaire, 85
 représenter, 134
 responsable de
 communication, 45
 restauration, 88
 résurgence, 58
 résurgence d'un
 caractère ancien, 58
 rétablissement, 88
 rider : se ~, 253
 rognon, 53
 rognons blancs, 53
 roman graphique, 79
 rorqual, 233
 rouget, 249
 répétition, 87

S

sac de mouton, 54
 sadisme, 36
 saignement, 321
 saillie, 14
 saisie tabulaire, 85
 saisir en ligne, 127
 saison d'agnelage,
 261, 263
 sans corne, 289, 290
 sédatif, 38
 selles, 321
 seringue buccale, 263,
 288
 sève, 150
 société de
 communication, 45
 sortie, 285
 soumettre, 70
 sous-bois, 62
 soutenu, 322
 splénium, 253
 subvention, 323
 suivi, 322
 sulfuriser, 246
 surgir, 228
 symptôme, 321
 syntheses/t-, 4
 synthéticité, 3
 synthétique, 3

T

table numérique, 85

tablette, 84, 85
 tabulaire, 84
 temporel, 162
 temps d'activités
 périscolaires, 177
 tendance, 327
 test, 321
 testicule, 54
 testicule de bélier, 53
 thème central, 130
 théorie du complot,
 234, 235
 tonneau, 11
 tonnellerie, 11
 topographie plane, 84
 toril, 263
 toucher, 322
 trace, 80
 traitement, 307
 traiter, 307
 transfert, 87
 transpondeur, 60
 trombidion, 249
 trou breton, 167, 168
 trou corse, 167
 trou gascon, 167
 trou lorrain, 167
 trou normand, 167,
 168, 170
 tutelle, 322

U

union, 237
 universel, 16

urologie, 36

V

végétalien, 242
végétalisme, 242
végétarien, 242
végétarisme, 242
vendangeon, 249
vénérable, 40
vernissage, 120

vie intra-utérine, 87

violoncelle, 133

viser, 2

voiture d'ambulance,
226

volontaire, 179

voûte, 14

W

webdoc, 159

webdoc(umentaire),
158

Y

ypérite, 279

Z

zone de refus, 254

TAOLENN

TAOLENN

Kentskrid	vii
Roll an dud meneget dre deskanvioù e lavar 23	ix
Berradurioù yezhel	x
Teskanvioù an oberoù	x
NOTENNOÙ LABOUR	1
Menegvaoù Lavar 23	329
Menegva brezhonek	331
Menegva gallek	357
Taolenn	367

PREDER

Embannadurioù a Brederouriezh, Yezhouriezh ha Lennegezh

Prientet d'an embann gant Preder

Sezva : PREDER
19 Park Maen Meur
F-29700 PLOVEILH

Pg. : (00 33) 02 98 55 10 75

Mal-e : preder.coic@wanadoo.fr Load : www.preder.net

ISBN : 978 2 901383 94 9

Diskleriet hervez lezenn, kentañ trimiziad 2024
Lakaet er waskerell evit Embannadurioù PREDER
gant Dupliprint Mayenne